

**Mevcut Mahalle Parklarının “İhtiyaca Dayalı Hakçalık”
Açısından Değerlendirilmesi:
İzmir’deki mahalle parklarını kimler neden kullanıyor ve
kullan(a)mıyor?**

Program Kodu: 1001

Proje No: 215K239

Proje Yürütücüsü:
Doç. Dr. Fatma ŞENOL

(İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü)

Araştırmacılar:

Doç.Dr. H.Engin DURAN (Şehir ve Bölge Planlama Böl., İYTE)

Doç.Dr. Burcu ŞENTÜRK (İşletme Bölümü, Ege Üniversitesi)

Ar.Gör.Dr. İlgi ATAY KAYA (Şehir ve Bölge Planl. Böl., DEÜ)

Öğr.Gör. Dr. İpek KAŞTAŞ UZUN (İçmimarlık ve Çevre Tasarımı
Bölümü, İzmir Ekonomi Üniversitesi)

Bursiyerler:

Ar.Gör. Sevim Pelin ÖZKAN

Ar.Gör. İrem İNCE

Ar. Gör. Ece Ceren ENGÜR

Ar.Gör. Zeynep ÖZÇAM

Sadiye AKKILIÇ

Ahmet Said IMİL

Berkan ÖZGÜR

Hatice Kübra BAŞTUĞ

OCAK 2019
İZMİR

Önsöz

TÜBİTAK tarafından 2016-2018 yıllarında desteklenen (Proje no. 215K239) bu araştırma projesi, İzmir'deki mahalle parklarına kimlerin neden ve hangi koşullarda eriş(eme)diği ve kullan(ama)ıldığını kent, mahalle ve park ölçeğindeki nesnel ve algısal yapı ve sosyal çevre özelliklerini tespit ederek değerlendirmiştir. Proje, kamusal kaynaklarla ve kamu sağlığına yönelik yaratılan parkların kullanımını belirleyen yapı ve çevre düzenlemelerinin "*ihtiyaca-dayalı hakçallığa*" dayanarak geliştirilmesini ve ilgili araştırma araçlarıyla incelenmesini savunarak geliştirmiştir. Proje önce ihtiyaç gruplarının mahalle parklarına erişebilirliğini kent ölçeğinde inceleyecek; ardından bu savunu ve araçların, park kullanımını mahalle ve park ölçeğinde etkileyen koşulların incelenmesinde nasıl kullanılabileceğini araştırmıştır.

İçindekiler

Özet	1
Abstract.....	2
1.GİRİŞ	3
2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI	6
2.1 Mahalle Parkları Neden Önemli?	6
2.2 Parkların Erişim ve Kullanımını Neler Etkiler?	7
3. GEREÇ VE YÖNTEM VE BULGULAR	14
3.1. PROJE 1. AŞAMASI: İZMİR İLİ “PARK ZENGİNİ VE YOKSULU” BÖLGELERİ	15
3.1.1 İzmir İli Genel Özellikleri	18
3.1.2 İzmir İli, “Yeşil Alan” ve Mahalle Parklarının “Öbekleşme” Haritaları	22
3.1.3 İzmir İli, “Park-İhtiyaç Grupları” Mekansal Dağılım Haritaları.....	25
3.1.4 İzmir İli, Yaş Grupları Mekansal Dağılım Haritaları.....	26
3.1.5 İzmir İli, Kadın ve Erkek Eğitim Seviyeleri Mekansal Dağılımı.....	28
3.1.6 İzmir İli, Gelir Dağılımı (örneklem)	31
3.1.7 İzmir İli, “Okullar”ın Dağılım Haritası	32
3.1.9 Mekânsal Karşılaştırma Haritaları ve Proje 1. Aşama Sonuçları.....	38
3.2 PROJE 2. AŞAMASI ÖN SAHA: PARK-ZENGİNİ “MAHALLE BÖLGELERİ” VE “PARK GENİŞ ÇEVRELERİ” ÖZELLİKLERİ	44
3.2.1 Park-Zengini “Mahalle Bölgeleri” Sahalarının Nesnel Özellikleri.....	46
3.2.2 Mahalle Sakinlerinin İlgili “Mahalle Bölgesi”ne Dair İmgeleri	52
3.3 PROJE 2.AŞAMA, 1. SAHA: PARK-ZENGİNİ BÖLGELERDE PARK İÇİ VE” YAKIN ÇEVRELERİ”	57
3.3.1 “Mahalle Bölgeleri” arası Park İçi Sosyal Çevre Özelliklerinin Karşılaştırması....	59
3.3.2 “Park Uzak Çevresi” Nesnel Özelliklerin Tespiti	61
3.4 PROJE 2.AŞAMA, 2. SAHA: “ÇOK KULLANILAN” PARKLARI KULLANANLAR VE KULLANMAYANLAR	82

3.4.1 “Çok Kullanılan” Dokuz adet Parkın Park İçi ve Çevresi	88
3.4.2 Park Kullanıcıları ile Yüzyüze Anketlerin Betimsel Değerlendirmeleri	108
3.4.2 Park Kullanıcıları ile Yüzyüze Anketlerin İstatiksel Değerlendirmeleri	116
3.4.3 Park Kullan(a)mayanlar ile Röportajların Sonuçları.....	123
3.5 PROJE SÜREÇ VE ARA AŞAMALARIN YAYGINLAŞTIRILMASI.....	144
3.5.1 Belediyeler Çalıştayı: İzmir Yeşil Alanlar Verisinin ve Araştırma Yönteminin Paylaşımı ve Güncellenmesi	144
3.5.2 Proje Web sitesi oluşturulması.....	144
4. SONUÇLAR, DEĞERLENDİRMELER VE ÖNERİLER	145
4.1 İl ve Kent ölçeğinde mahalle parklarının dağılımına dair.....	145
4.1.1 Yönteme dair	145
4.1.2 İzmir örneğinde proje çıktıları.....	146
4.1.3 Öneriler.....	147
4.2 Park-Zengini “Mahalle Bölgeleri”nde Parklara Erişilebilirlik	148
4.2.1 Yönteme dair	148
4.2.2 İzmir’deki “park zengini” üç bölgeye dair	149
4.2.3 Öneriler.....	151
4.3 Park Kullanıcıları ve Kullanmayanlar	155
4.3.1 Yönteme dair	155
4.3.2 Park Kullanıcıları ile Anketler	156
4.3.3 Parkları Kullan(a)mayanlarla Görüşmeler	160
4.3.4 “Tanıdıklarınız parkları neden kullanmıyor?”	163
4.3.5 Anket ve Mülakat Sonuçlarına Yönelik Öneriler.....	164
4.3.6 İzmir için, Park içi Peyzaj ve “Gölge”ye dair Öneriler.....	166
5. KAYNAKLAR	169
6. EKLER.....	176

Tablo Listesi

Tablo 1. İl Ölçeği (Proje 1. Aşaması) veri toplama, analiz ve değerlendirme süreci özeti	16
Tablo 2. Kişi başı park alanı ve mahalle nüfus özellikleri regresyon analizinde kullanılan değişkenlerin tanımları.....	39
Tablo 3. Park zengini” mahalleler arası ilgili değişkenlerin seviyelerinin karşılaştırılması	43
Tablo 4. “Mahalle Bölgeleri” ve “Park Geniş Çevreleri” (Proje 2. Aşama, Ön Saha) veri toplama, analiz ve değerlendirme süreci özeti.....	45
Tablo 5. Tüm park alanları ve” yakın çevreleri” (Proje 2.Aşama, 1. Saha) veri toplama, analiz ve değerlendirme süreci özeti.....	58
Tablo 6. Park Kümelenmeri bazında hafta içi ve sonu park kullanım yoğunluğu (kişi sayısı)..	60
Tablo 7. Park çeperi ve park içi nesnel özellikleri değerlendirme temaları.....	71
Tablo 8. Park alan ve donatılarının fiziksel özellikleri ve park kullanım yoğunluğu, T-test analiz sonuçları	74
Tablo 9. Park Çeperi, Park Yakın ve Uzak Çevresi Fiziksel ve Sosyal Çevre Özellikleri ve Park Kullanım Yoğunluğu, T-test analiz sonuçları.....	75
Tablo 10. Kullanıcı özelliklerine göre park kullanımı ile Park İçi ve Çevresi fiziksel çevre özellikleri arasındaki ilişki, regresyon analiz sonuçları.....	78
Tablo 11. Yaş gruplarının mahalle oranlarına göre Bölgeler arası dağılımı, 2015.....	79
Tablo 12. Park İçi (9 Park) (Proje 2.Aşama, 2. Saha) veri toplama, analiz ve değerlendirme süreci özeti.....	84
Tablo 13. Parkların hizmet/ erişim alanlarındaki nüfus büyüklükleri.....	87
Tablo 14. Anket ve röportaj katılımcılarının araştırma sahalarına göre dağılımı	87
Tablo 15. Seçili parkların park içi ve çevresi Tema Skorları	88
Tablo 16 .Yaş ve cinsiyete göre toplam anket katılımcısı dağılımı	108
Tablo 17. Anket katılımcılarının yaş ve cinsiyetlerine göre Mahalle Bölgelerinde dağılımı ..	108
Tablo 18. Mahalle Bölgelerine göre Anket Katılımcılarının eğitim seviyelerine göre dağılımı	109
Tablo 19 .Park Kullanıcı Anketleri Poisson Regresyon Analizi Sonuçları (Tüm Kullanıcılar)	117
Tablo 20. Parklara ve ilçelere göre katılımcıların cinsiyet dağılımı.....	123
Tablo 21. Proje anketleri katılımcılarının yaş dağılımı	124
Tablo 22. Parklara ve ilçelere göre katılımcıların yaş dağılımı	124
Tablo 23. Parklara ve ilçelere göre katılımcıların eğitim durumu	124
Tablo 24. Parklara ve ilçelere göre katılımcıların 12 yaş çocuk sahipliği ve sayısı.....	125
Tablo 25 . Parklara ve ilçelere göre katılımcıların çalışma durumu	125

Tablo 26. Parklara ve Mahalle Bölgelerine göre katılımcı hanehalkı aylık geliri dağılımı	126
Tablo 27. Parklara ve ilçelere göre katılımcıların hanesindeki çalışan sayısı	126
Tablo 28 . Katılımcıların Meslekleri (ilk 6).....	127
Tablo 29 . Bölgelere Göre Yaşam Kalitesi Algısı.....	127
Tablo 30. Mahalle altyapı ve sosyal hizmetleri sayı ve niteliğini nasıl buluyorsunuz? (ilk 4)	127
Tablo 31. Ortak açık ve kapalı alanların sayısı ve niteliği	128
Tablo 32. Bölgelere göre açık alanların yeterli bulunmasının temel sebebi	128
Tablo 33. Komşuluk, sosyalleşme, dayanışma vb imkânlarını nasıl buluyorsunuz?	129
Tablo 34. Bölgelere Göre Komşuluk İlişkilerinin Niteliği	129
Tablo 35 . Cinsiyete Göre Park Kullanmama Nedenleri.....	132
Tablo 36. Cinsiyete göre farklılaşan park kullanmama nedenleri	133
Tablo 37.Cinsiyete Göre Açık Alanları Çocuklarla Kullanma.....	133
Tablo 38 .Park Kullanımı Etkileyen Yaşam Alanı Özellikleri.....	135
Tablo 39. Mahallelilerin Kullanmama Sebebi-Mahalle içinde Başka Alanları Kullanma.....	140
Tablo 40. Park çevresi ve park içi fiziksel özellikleri değerlendirme temaları	149
Tablo 41. Park Gözlemleri t-testi ve regresyon karşılaştırması.....	150
Tablo 42. Anket katılımcıları eğitim seviyesi, bölgeler arası dağılım	156
Tablo 43. Eğitim seviyesine göre ilgili mahalle nüfuslarının mahalle oranları (2015)	156
Tablo 44. Park kullanıcı anketlerinin betimsel değerlendirmesi, Özet.....	157
Tablo 45. Park kullanıcı anketleri istatistiksel analiz sonuçları, Özet	158
Tablo 46. Park kullanmayanların genel özellikleri, özet.....	160
Tablo 47. Bölgelere göre parkların kullanılmama sebepleri	162
Tablo 48. "Tanıdıklarınızdan parkları kullanmayanlar neden kullanmıyor?" Anketlerden	163
Tablo 49."Tanıdıklarınızdan parkı kullanmayanlar neden kullanmıyor?" _Mülakatlardan	164

Şekil Listesi

Şekil 1. Park kullanımını şekillendiren etmenlerin etkileşimine dayalı süreçler (Byrne ve Wolch 2009; Gedikli ve Özbilen 2004)	8
Şekil 2. İzmir İli yerleşim alanları, ana yollar, sınırlar ve doğal özellikler	19
Şekil 3. İzmir İlinde yapılı çevrenin dağılımı (siyah renk mevcut ve sarı renk planlı “öneri gelişme” alanları)	19
Şekil 4. İzmir merkez ilçeler arazi kullanımı dağılımı	20
Şekil 5. Mahalle nüfuslarının il nüfusuna oranlarını baz alan sonuçlara göre nüfusun mekânsal dağılımı	21
Şekil 6. Mahalle brüt nüfus yoğunlukları	22
Şekil 7. Mahalle park alanlarının “nokta yoğunluk” analizine göre dağılımı (İl).....	24
Şekil 8. Mahalle park alanlarının “nokta yoğunluk” analizine göre dağılımı (merkez ilçeler)..	24
Şekil 9. Mahalle park alanlarının “aykırı değer” analizine göre dağılımı (İl ve merkez ilçeler)	25
Şekil 10. “3-13 yaş” (çocuk) grubu “mahalle oranlarının” mekânsal dağılımı (İl bütünü).....	26
Şekil 11. “3-13 yaş” gruplarının “mahalle oranlarının” mekânsal dağılımı (Merkez ilçeler)....	27
Şekil 12. “65 + yaş” grubu “mahalle oranlarının” mekânsal dağılımı (Merkez ilçeler).....	27
Şekil 13. “65 + yaş” grubu “mahalle oranlarının” mekânsal dağılımı (İl bütünü).....	28
Şekil 14. Eğitim derecesi “ilköğretim ve altı” olan kadın nüfusun dağılımı.....	29
Şekil 15. Eğitim derecesi “üniversite ve üstü” olan kadın nüfusun dağılımı	30
Şekil 16. Eğitim derecesi “üniversite ve üstü” olan kadın nüfusun dağılımı (merkez ilçeler) ..	30
Şekil 17. İzmir İl bazında seçili mahalleler arasında gelir dağılımı	31
Şekil 18. İzmir’de İlkokulların “Nokta Yoğunluk” analizine göre “öbikleştiği” bölgeler.....	32
Şekil 19. İzmir’de Liselerin “Nokta Yoğunluk” analizine göre “öbikleştiği” bölgeler	32
Şekil 20. İzmir bütünü, Konut alanlarının dağılımı lekesi.....	33
Şekil 21. Sırasıyla İzmir İl ve merkez kentte “konut ağırlıklı yerleşim alanları” (siyah) ve ticaret alanları (mavi) ile “mahalle nüfuslarının il oranları”nın (kırmızı-sarı tonları) dağılımı haritalarının örtüştürülmesi sonucu.....	34
Şekil 22. İzmir ili merkez ilçelerde “konut ağırlıklı yerleşim alanları” (koyu gri, şeffaf) “mahalle brüt nüfus yoğunluğu” (mavi-kırmızı-sarı tonları) dağılımı haritasının örtüştürülme sonucu. .	35
Şekil 23. Konut alanları ile mahalle park “öbikleşme” haritalarının örtüştürülmesi sonucu....	35
Şekil 24. Konut alanları ile mahalle parkları “ aykırı değer” haritalarının örtüştürülmesi	36
Şekil 25. Merkez ilçeler kent parkları hizmet alanları ve MİA	37
Şekil 26 İzmir raylı ulaşım güzergahları ve büyük parklar	38

Şekil 27. Merkez İlçelerdeki “Mahalle Parkları Zengini” (kırmızı) ve “Yoksulu”(sarı) Bölgeler Dağılımı	41
Şekil 28. Çevre İlçelerdeki “Mahalle Parkları Zengini” ve “Yoksulu” Bölgeler Dağılımı	42
Şekil 29.. Park konum noktalarıyla üç kent bölgemizin sırasıyla kent içindeki ve arazi kullanım dağılımlarına göre konumları	46
Şekil 30. Erzene ve Evka-3'deki mahalle parkları konumları ve 400m ve 800m erişim alanları (ideal	47
Şekil 31. Bornova bölgesi, topoğrafik eğim	47
Şekil 32. Erzene ve Evka-3 ve yakın çevresi mevcut arazi kullanımı dağılımı	48
Şekil 33. Güzelbahçe park konumları ve 400-800 m. erişim alanları	49
Şekil 34. Güzelbahçe topoğrafik eğim.....	49
Şekil 35. Güzelbahçe, Yalı ve Maltepe Mahalleleri Arazi kullanımı.....	49
Şekil 36. Karşıyaka bölgesi, topoğrafik eğim.....	51
Şekil 37 Mavişehir ve Atakent yakın çevresi mevcut arazi kullanımı dağılımı	51
Şekil 38. Güzelbahçe Mahalle Bölgesine dair İmge Haritası	55
Şekil 39.Karşıyaka Mahalle Bölgesine dair İmge Haritası	56
Şekil 40. Bornova Mahalle Bölgesine dair İmge Haritası	56
Şekil 41. Park Kümelenmelerinin, Bornova	59
Şekil 42. Park Kümelenmelerinin Güzelbahçe.....	60
Şekil 43. Park Kümelenmelerinin Karşıyaka	60
Şekil 44. Bornova, Ada bazında nüfus dağılımı.....	62
Şekil 45 .Bornova, Ada bazında brüt nüfus yoğunluğu dağılımı	63
Şekil 46. Bornova, Park Kümelenmeleri Bölgeleri eğitim alanları ve okul öğrenci sayısı.....	63
Şekil 47. Bornova, Park Kümelenmeleri Bölgeleri nüfus büyüklükleri, okullar, parklar ve yeşil sürekliliği	64
Şekil 48. Bornova INT RN Global haritası	65
Şekil 49. Bornova INT 800 Tematik haritası	65
Şekil 50. Güzelbahçe, Ada bazında nüfus büyüklükleri dağılımı	66
Şekil 51. Güzelbahçe, Ada bazında nüfus yoğunlukları dağılımı	66
Şekil 52. Güzelbahçe, Park Kümelenmeleri Bölgelerinde nüfus büyüklükleri, eğitim alanları, parklar ve yeşil alan sürekliliği	67
Şekil 53. Güzelbahçe, Park Kümelenmeleri Bölgeleri okullar ve toplam öğrenci sayısı.....	67
Şekil 54. Karşıyaka, konut adası bazında nüfus dağılımı	68
Şekil 55. Karşıyaka, Ada bazında brüt nüfus yoğunluğu dağılımı	68

Şekil 56. Karşıyaka, Park Kümelenme Bölgeleri nüfus büyüklükleri, eğitim alanları	69
Şekil 57. Karşıyaka, Park Kümelenmeleri Bölgeleri okullar, öğrenci sayısı ve yeşil alan sürekliliği	69
Şekil 58. Park Yakın Çevresinin belirlenmesine dair.	70
Şekil 59. Bornova, Park Çeperi yapı/parsellerin özelliklerinin T2 değeri ve parkların T2 ortalama değerinin dağılımı.....	72
Şekil 60. Bornova, park çeperi arazi kullanımına bağlı olarak “çeşitlilik” teması skorunun parklara göre dağılımı	73
Şekil 61. Park Çeperinde kat adedi ve birim sayısı “az” olan parkların üç bölgede dağılımı..	77
Şekil 62. Park Çeperinde kat adedi ve birim sayısı “çok” olan parkların üç bölgede dağılımı	77
Şekil 63. Spor-Oyun alanları puanı “0”dan yüksek olan parkların üç sahada dağılımı.....	79
Şekil 64. Konfor özellikler puanı “0”dan yüksek olan parkların üç sahada dağılımı.....	80
Şekil 65. Çeperinde arazi kullanım çeşitliliği “heterojen” olan parkların üç sahada dağılımı ..	81
Şekil 66. Bornova Mahalle Bölgelerinde seçilen 9 adet parkın ve diğer parkların konumları .	82
Şekil 67. Güzelbahçe Mahalle Bölgelerinde seçilen 9 adet parkın ve diğer parkların konumları.....	83
Şekil 68. Karşıyaka Mahalle Bölgelerinde seçilen 9 adet parkın ve diğer parkların konumları	83
Şekil 69. Ağ analizine göre 127/18 Sok. Parkı (Bornova) 200m ve 400m. hizmet/erişim alanı.....	86
Şekil 70. Güzelbahçe, tüm parkların ağ analizine göre 200m ve 400m. hizmet/erişim alanı .	86
Şekil 71. (Bornova) AA Parkı park içi ve çevresi çizim	89
Şekil 72. (Bornova) AA Parkı gölge izdüşümler (Ağustos 12.00).....	90
Şekil 73. (Bornova) AA Parkı gölge izdüşümleri (Ağustos, 17.00).....	90
Şekil 74. (Bornova) 521 Sokak Parkı, park içi ve çevresi çizim.....	91
Şekil 75. (Bornova) 521 parkı, gölge izdüşümleri (Ağustos, 12.00).....	92
Şekil 76. (Bornova) 521 parkı, gölge izdüşümleri (Ağustos, 17.00).....	92
Şekil 77. (Bornova) 127/18 Sok. (Camii Yanı) Parkı, park içi ve çevresi	93
Şekil 78. (Bornova) 127/18 Sok. (Camii Yanı) Parkı, gölge izdüşümler (Ağustos, 12.00)	94
Şekil 79. (Bornova) 127/18 Sok. (Camii Yanı) Parkı, gölge izdüşümler (Ağustos, 17.00)	95
Şekil 80. (Güzelbahçe) Hasan B. Parkı, park içi ve çevresi.....	95
Şekil 81. (Güzelbahçe) Hasan B. Parkı, gölge izdüşümleri (Mayıs ve Ağustos)	96
Şekil 82. (Güzelbahçe) İlhan Selçuk parkı, park içi ve çevresi.....	97
Şekil 83. (Güzelbahçe) İlhan Selçuk parkı, gölge izdüşümler (Mayıs, Ağustos)	98
Şekil 84. (Güzelbahçe) Kardeş F. Parkı, park içi ve çevresi.....	99
Şekil 85. (Güzelbahçe) Kardeş F. Parkı,gölge izdüşümler (Mayıs, Ağustos)	100
Şekil 86. (Karşıyaka) Ali F. İçsel Parkı, park içi ve çevresi	101

Şekil 87. . (Karşıyaka) Ali F. İçsel Parkı, gölge izdüşümleri (Ağustos, 12.00)	102
Şekil 88. . (Karşıyaka) Ali F. İçsel Parkı, park içi ve çevresi (Ağustos, 17.00).....	102
Şekil 89. . (Karşıyaka) Lale Parkı, park içi ve çevresi.....	103
Şekil 90.(Karşıyaka) Lale Parkı, gölge izdüşümleri (Ağustos, 12.00).....	104
Şekil 91. (Karşıyaka) Lale Parkı, park içi ve çevresigölge izdüşümleri (Ağustos, 17.00).....	104
Şekil 92. (Karşıyaka)Salih Ev.Parkı, park içi ve çevresi	105
Şekil 93. (Karşıyaka)Salih Ev.Parkı, gölge izdüşümleri (Ağustos, 12.00)	106
Şekil 94. (Karşıyaka)Salih Ev.Parkı, gölge izdüşümleri (Ağustos, 17.00)	106
Şekil 95. (Karşıyaka)Salih Ev.Parkı-Engelliler parkı, gölge izdüşümleri (Ağustos, 17.00)....	107
Şekil 96. Örnek, (Karşıyaka, Lale Parkında) anket yapılanların 200m. ve 400m. park erişim/ hizmet alanlarına göre yaklaşık hane konumları	111
Şekil 97. Park kullanmama sebepleri	130
Şekil 98. Mahalle ve Dışında Kullanılan Açık Yeşil Alanlar.....	142
Şekil 99. Proje websitesi ana sayfası	144
Şekil 100. Üç Mahalle Bölgesindeki “kullanılmayan” parklar ve oyun-spor alanlar	152
Şekil 101. Bornova, park hizmet alanlarında mahalle içi farklılıklar, %4 eğim (genel)	153
Şekil 102. Bornova, park hizmet alanlarında mahalle içi farklılıklar, %4 eğim (detay)	153
Şekil 103. Bornova, park hizmet alanlarında mahalle içi farklılıklar, %6 eğim (genel)	154
Şekil 104. Bornova bölgesi, park "konum-tahsis" analizi.....	154

Özet

Bu proje, bireylerin mahalle parkı erişim ve kullanımını, nesnel ve algısal yapı ve sosyal çevre özelliklerinin etkilediğini, ancak yapı ve çevre düzenlemelerinin parkları öncelikle kullanması gerekenlerin (öncelikle çocuklar, çocuklu ev kadınları, yaşlılar ve düşük gelirli) yaşam koşulları ve ihtiyaçlarını gözardı edebildiğini; ve bunun ise adaletsizlik hissine ve parkların az sayıda kişiye erişimiyle kamu kaynaklarının israfına yol açtığını kabul eder. Mahalle parklarına erişim ve kullanım durumlarının tespit ve değerlendirilmesi zaruridir.

Proje, İzmir'deki mahalle parklarına kimlerin neden ve hangi koşullarda eriş(eme)diği ve kullan(ama)dığını kent, mahalle ve park ölçeğindeki nesnel ve algısal yapı ve sosyal çevre özelliklerini tespitle değerlendirmiştir. İzmir'de özellikle park-ihyaç gruplarının (çocuklar, kadınlar, yaşlılar ve düşük gelirli) mahalle parklarını kullan(ma)ma neden ve koşullarını inceleyen Proje, kamusal kaynakla ve kamu sağlığına yönelik yaratılan parkların kullanımını belirleyen yapı ve çevre düzenlemelerinin "*ihyaaca-dayalı hakçalığa*" dayanarak geliştirilmesini ve ilgili araştırma araçlarıyla incelenmesini savunur.

Proje bu savunu ve araçlarının il ve kent, mahalle ve park ölçeğinde ve park-ihyaç gruplarının mahalle parklarına erişebilirliğini etkileyen koşulların incelenmesinde nasıl kullanılabileceğini uygulamalı araştırmıştır. Dolayısıyla, sağlıklı yaşam çevreleri ve kamusal alanların "herkesçe" kullanımını hedefleyen kamu ve sivil aktörler için hem yöntemler ve mevcut araçların kullanımına dair rehberlik hem de park kullanımını etkileyen yapı ve çevre düzenlemelerine yönelik müdahale alanlarının tarifi hedeflenmiştir.

Bulgularımıza göre; İzmir'de bazı park-ihyaç gruplarının mahalle oranlarının ve park alan miktarlarının mekansal dağılımları arasında ters orantılı ilişki vardır. "Park-zengini bölgelerdeki" parklar, park çevresi ve park içi faaliyet alanlarının niceliksel ve niteliksel özelliklerine bağlı olarak (iklim koşulları, konfor ve güvenlik sebebiyle) ve konut içi açık alanlara erişim sebebiyle az veya "dikkatli" kullanılmaktadır. Bu bölgelerde ağırlıklı park içine yönelik olumlu müdahaleler özellikle 55+ yaş grupları, bekar veya çocuklu kadınlar ve 14-22 yaş genç nüfusun park kullanımını arttıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Mahalle parkları, ihyaaca-dayalı hakçalık, park-ihyaç grupları, park erişebilirliği ve ölçümleri, kamusal alanlar ve kaynaklar, İzmir.

Abstract

This project argues that individuals' accessibility and use of neighborhood parks are affected by the characteristics of built and social environment. However, the arrangements of built environment might ignore the life conditions and needs of those who must primarily use the parks (especially, children, housewives with kids, elderly and low income people), which ultimately results in the sense of injustice and, with limited number of park users, waste of public resources. Investigation and evaluation of the access to and use of neighborhood parks is a must.

The project evaluates who (cannot) have access to and use neighborhood parks, why and under what conditions, by investigating objective and perceived characteristics of built and social environment at the urban, neighborhood and park scales. Examining the conditions of especially "park-need groups" (children, women, elderly and low-income groups) for (not) using neighborhood parks in Izmir, it argues that the arrangements of built environment determining the usage of parks as the service areas with public resources and for public health must be based on "*need-based equity*" and deploy related research tools.

Project has investigated this argument and its related research tools to examine the conditions for park-need groups' accessibility to parks at provincial, urban, neighborhood and park scales. To guide public and private actors aiming to get healthy living environments and public spaces for "all", it intends to describe both use of existing research and implementation tools and also areas of improvements for arrangement of built environment affecting park usage.

According to findings; in Izmir, the spatial distribution of the neighborhood percentage of certain park-need groups and of park area interrelate with each other. A significant number of parks in "park-rich areas" are used "less" or "cautionary", with the reasons (of climate, comfort and safety) related to the usages in and around parks. Some implications mostly in park areas can improve park usage of those with age of 55 and above, single women and women with children, and the young people with ages of 14-22.

Key words: neighborhood parks, need-based equity, park-need groups, park accessibility and measurements, public spaces and resources, Izmir.

1.GİRİŞ

Bireylerin yeşil alan kullanımının, beden-ruh sağlıklarını ve kamusal kimlik gelişimini olumlu etkilediğini kent planlamasından siyaset bilimine ve halk sağlığına kadar birçok alandaki çalışma söyler (örn., Cohen vd., 2007; Hayward,1989; Kaplan vd., 2004; Maller vd., 2005; McIntyre vd., 1991; Whyte, 2001). Bu yeşil alanlardan mahalle parklarının, mahalle sakinleri için daha “kolay” ve “çabuk” erişilebilir olduğu (ve olması gerektiği) kent planlama ve tasarım alanlarındaki kabullerdendir. Ancak yerleşim alanlarının yapıları çevre düzenlemeleri parkları öncelikle kullanması gerekenlerin yaşam koşul ve ihtiyaçlarını gözardı edebilir; bu ise adaletsizlik hissine ve parkların az sayıda kişiye erişimiyle kamu kaynaklarının israfına yol açar. Dolayısıyla, mahalle parklarına erişim ve kullanım durumlarının tespit ve değerlendirilmesi zaruridir.

Kent planlama disiplini ve mevzuatlara göre, kamusal açık yeşil alanların farklılaşan büyüklük ve türlerde rekreasyon amaçlı faaliyetlerle planlanması ve tasarlanması ve kent içinde kademeli büyüklük ve hizmet alanlarıyla (kent, semt, ve mahalle parkları gibi) tahsis edilmesi gerekir (Ayaşlıgil, 1998; Ersoy, 1994; Gedikli ve Özbilen, 2004; Talen, 1998; 2010). Mahalle parkları, civar konutlara 5-10 dakikalık yürüme mesafesi sunan yaklaşık 400m-800 m. yarıçaplı hizmet/ erişim alanlarıyla planlanan göreceli küçük kamusal açık-yeşil alanlardandır. İdealde (yürüme, oyun, dinlenme, seyir, spor ve sosyalleşme gibi bireysel veya topluluk halinde yapılan) çeşitli faaliyetleri küçük bir alanda sunar (Ersoy, 1994; Golicnik ve Thompson, 2010; Manning ve More, 2002). Mahalle içinde parkların 400m-800m’lik yürüme mesafesindeki varlığı ve kullanılabilirliği özellikle günlük ve rekreasyonel faaliyetlerini mahallelerinde gerçekleştiren (çocuklar, çocuklu ev kadınları, yaşlılar, engelliler ve düşük gelirli gibi) gruplar için çok daha önemlidir. Bu gruplara projemiz “park-ihtiyaç grupları” demektir.

Fakat kentlerimizde mevcut mahalle parklarını özellikle bu park-ihtiyaç gruplarının “hakça” erişerek kullanabildiğini iddia edemeyiz. Mahalle parklarının yerleşim alanları içindeki dağıtımı kadar, park çevreleri ve park alanlarının fiziksel ve sosyal özellikleri “hakça” erişim ve kullanımları etkilemektedir.

Projemiz, İzmir’deki mahalle parklarına kimlerin neden ve hangi koşullarda eriş(eme)diği ve kullan(ama)dığını kent, mahalle ve park ölçeğindeki nesnel ve algısal yapıları ve sosyal çevre özelliklerini tespitle değerlendirmektedir. İzmir’de özellikle çocuklar, kadınlar, yaşlılar ve düşük gelirli mahalle parklarını kullan(ma)ma neden ve koşullarını inceleyen Proje, kamusal kaynakla ve kamu sağlığına yönelik yaratılan parkların kullanımını belirleyen yapıları çevre düzenlemelerinin “*ihtiyaca-dayalı hakçılığa*” (*need-based equity*) (Lucy 1981; Crompton ve Wicks 1988) dayanarak geliştirilmesini (Byrne ve Wolch 2009; Heynen vd. 2006) ve ilgili araştırma araçlarıyla incelenmesini (Talen ve Anselin 1998; Talen 2001) savunur. Proje önce

ihtiyaç gruplarının mahalle parklarına erişebilirliğini kent ölçeğinde inceleyecek; ardından bu savunu ve araçların, park kullanımını mahalle ve park ölçeğinde etkileyen koşulların incelenmesinde nasıl kullanılabileceğini uygulamalı araştıracaktır.

Proje, kentli grupların hizmetlere erişimini inceleyen kentsel adalete ve yapılı çevrenin bireylerin sağlıklı çevrelere erişimine etkisine dair çalışmalarla ilişkilendirilir. Fakat bu çalışmalar literatürde birbirinden ayırırken (bir derleme, bkz. Kent ve Thompson 2014); bazıları gibi Proje, "yapılı çevre ve halk sağlığı" konularını kentsel adalet tartışmalarının merkezine koyar (örn., Boone vd. 2009; Byrne ve Wolch 2009; Heynen vd. 2006; Pulido 2000) ve "sağlığı" bireyin beden-ruh ve kamusal kimliğinin bütüncül gelişimi olarak görür (örn., Low vd. 2005; Mitchell 1992). Ayrıca kent, mahalle ve park ölçeklerini ve bu ölçeklerde kendini farklı şekillerde gösteren yapı ve sosyal çevre özelliklerini birbiriyle ilişkilendirerek, incelemelerini çoğunlukla bir mekansal ölçekte geliştiren literatürden olumlu ayırır. Projenin, park erişimini kent ölçeğinde inceleyen "ihtiyaca dayalı hakçalık" yaklaşımını mahalle ve park ölçeğindeki incelemelere aktarma çabası ve ayrıca park kullan(a)mayanları incelemesine dahil etmesi (örn., Erkip-Beler 1993) bu alanın diğer ilklerindedir.

Projemiz, park alanlarının erişim ve kullanımındaki farklılıklar kentsel ve çevresel adaleti ve "hakçılığı" zedeleyen nitelikte olduğu görüşüyle gelişen uluslararası ampirik çalışmalarla (örn., Boone vd., 2009; Sister vd., 2010; Talen ve Anselin, 1998; Talen, 2001; Wolch vd., 2005) ilişkilendirirken (i) parkların varlığının parkın kullanımını garantiemediğini; (ii) kamusal kaynaklarla üretilen parklara kent sakinleri ve bölgelerinin erişiminde ve (iii) park kullanım ihtiyaçları ve biçimlerinde farklılıklar olduğunu; ve (iv) mevcut mekansal düzenlemelerin bu farklılıklara cevap ver(e)memesinin toplumda "hakçalık" veya "hakkaniyet" açısından sorun yarattığını savunur. Yurtdışı literatüründe 1980ler sonrası "hakçalık" ve "kamusal alan" tartışmalarıyla ve 2000li yıllarda ampirik çalışmalarda yerini bulan bu savunular, son yıllarda "kentsel adalet" ve "kent hakkı" gibi kavramların yer bulduğu ülkemizde ampirik olarak (bildiğimiz kadarıyla) pek çalışılmamıştır.

Projenin birinci amacı mevcut mahalle parklarının kullanıl(ma)masını teşvik eden etmenleri, öncelikli ihtiyaç-gruplarının (yani çocuklar, çocuklu kadınlar, yaşlılar ve düşük gelirli) parklara erişimini etkileyen nesnel yapı ve sosyal çevre özellikleriyle bağlantılı olarak İzmir kenti ölçeğinde ve seçilecek bir grup mahalle/kent bölgesi ölçeğinde belirlemektir. Böylece mevcuttaki mahalle parklarının erişimi ve kullanımını etkileyen nesnel ve algısal yapı ve sosyal çevre özelliklerini eş zamanlı ölçerek değerlendirmek; ve bunu, kamu hizmet alanlarının dağıtımında ve tasarlanmasında "ihtiyaca-dayalı hakçılığı" öncelleyen bir yaklaşımla gerçekleştirmek amaçlanmıştır.

Proje çıktıları, İzmir ve diğer kentlerdeki aktörler için önemli olacaktır. Bu çıktılar, mahalle bazında sunulan kamusal hizmet alanları erişim ve kullanımını destekleyerek kentsel adaletsizlikleri azaltma, sağlıklı çevre düzenlemelerini ve yerelde kamu kaynakları dağılımının etkinliğini destekleme amacındaki kamu kurumları, sivil toplum aktörleri ve kent sakinlerinin kullanabilecekleri İzmir için bir “mevcut durum altlığı” ve diğer kentler için “mevcut durum araştırma çerçevesi” sunacaktır.

İkinci amaç ise ihtiyaç-gruplarının park kullanımını destekleyecek kent, mahalle ve park ölçeklerinde yapılı çevrenin planlanması ve tasarımına dair müdahale noktalarını (ve bazen biçimlerini) içeren önerileri tartışarak konuya dair olası politikalara altlık oluşturabilmektir. Bu amaçlara yönelik proje çıktıları şunlardır:

i) Kent ölçeğinde mahalle parklarının dağılımı ile mahalle parklarına erişimi ve ihtiyacı etkileyen yapılı çevre, demografik, sosyo-ekonomik, siyasi ve idari etmenleri, ihtiyaç-gruplarının mevcut kent coğrafyasındaki konumları ve bunların arasındaki mekânsal bağlantıları irdeleyen Haritalar,

ii) Önceki aşamanın sonuçlarına göre seçilen “park zengini” üç kent bölgesindeki tüm mahallelerin ve mahalle parkları ve civarında, park erişim ve kullanımı etkilemesi beklenen nesnel ve algısal yapılı ve sosyal çevre özelliklerini ve bu özellikler arasındaki mekansal ilişkileri irdeleyen analizler; ve her bir bölgede seçilecek üçer adet “çok kullanılan” parkın kullanıcılarının ve o parkı kullan(a)mayan mahalle sakinlerinin sosyo-ekonomik ve demografik özellikleri, park kullanım halleri, koşulları ve sebeplerini nesnel ve algısal yapılı ve sosyal çevre üzerinden inceleyen analizler,

iii) Özellikle çocuklu kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve düşük gelirliilerin mahalle parklarına yürüme mesafesinde erişimlerini ve bu alanları kullanmalarını destekleyici, kamu sağlığını iyileştirici ve kamu yatırımlarının etkinliğini arttırıcı kent planlaması, tasarımı ve politika önerilerini geliştirmek üzere bir öneriler.

2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

2.1 Mahalle Parkları Neden Önemli?

Mahalle parklarının varlığı ve kullanımı, birbiriyle ilintili çeşitli sebeplerle önemlidir: Öncelikle kamusal açık ve yeşil alanlardan olan mahalle parklarının varlığı ve kalitesi bu alanları kullanan bireylerin, bedensel ve ruhsal sağlıklarının gelişimine katkı koyan doğa ile iç içe olabilme, sosyalleşme, dinlenme, spor yapma ve benzeri olanaklara erişimi açısından önemlidir. Bu olanaklar özellikle çocuklar ve yaşlıların sosyal ve algısal gelişimlerini olumlu etkiler (örn., Maller vd., 2005; Cohen vd., 2007; Kaplan vd., 2004; Orsega-Smith vd., 2004; Parra vd., 2010; Ulrich ve Addoms, 1981). Bireyin evinden bu park alanına 5-20 dakika yürüyerek erişmesinin önemi (Rosenberger vd., 2005), “sağlıklı kentler” ve “yürünebilir kentler” gibi kavramlarla yapıllı çevre düzenlemelerini tartışan güncel kent planlama ve kentsel tasarım literatürünün ortak kabulüdür (bkz., Kent ve Thompson, 2014). Ayrıca bakımlı ve güvenli parkların çevresindeki arsa değerlerini arttırdığı (McIntyre vd., 1991; Nichols ve Crompton, 2005), “yeşil” niteliği olan alanların kent içi ısı adası etkilerini ve bazı hava ve su kirlenici maddeleri azalttığı ve yağmur sularını emerek sel baskınları riskini azalttığı doğal yaşam ortamı sağlayarak önemli ekosistem hizmetleri sunduğu kabul edilmektedir (Bolund ve Hunhammer, 1999; Özcan, 2006).

Yanısıra, mahalle parkları kamusal alanlardır; ideal koşullarda, kullanıcıları için sosyal iletişim ve sosyalleşme fırsatları sunarak mahalle içi sosyal bağları güçlendirir ve güvenlik hissini desteklerler (Burgess vd., 1988; Boone vd., 2009; Howard vd., 2002; McDonald ve Newcomer, 1973; Madanipour, 1999). Ayrıca bu iletişimler sosyo-ekonomik ve demografik özellikleri veya siyasi, dini ve diğer görüşlere dayalı birey/ topluluklar arası farklılıkların kamusal uzamda “temsiliyeti” için zemin ve olanaklar sunar (Madanipour, 1999; Mitchell, 1992; Mitchell, 1995; Mitchell ve Staeheli, 2005).

Aslında kamusal açık-yeşil alanların tüm bu özellikleri birbirinden ayıramaz. Bunu günümüzde kamusal alanları ve kent mekânını “tüketim mekânları” ve vatandaşı/kullanıcıyı “tüketici” olarak yeniden tasarlayan neoliberal dönemin zihniyetini eleştiren gündelik pratiklerde görebiliriz (Mitchell, 1995; Mitchell ve Staeheli, 2005; Low ve Smith, 2013). Bunlarla ilintili olarak projemiz de, mahalle parklarının kamusal kaynaklarla yaratılan kamusal hizmet alanlarından olduğu ve bireyin park kullanımının, kamusal bir hizmetten yararlanma veya yararlanma hakkını kullanma olduğunu savunmaktadır (Byrne ve Wolch, 2009; Low ve Gleeson, 1998; Mitchell, 2003; Sister vd., 2010; Swyngedouw ve Heynen, 2005). Bu savunuya dayanarak parklar, sundukları çeşitli sağlık, çevre, iktisadi, sosyal ve kamusal açıdan faydalar ve olanaklar nedeniyle bir tür “çevresel istenenler”dendir (*environmental amenities*) (Boone et al 2009). İnsan sağlığını odağına alan “çevresel adalet” (*environmental justice*) tartışmalarında çevresel istenmeyenlere (*environmental disamenities*) olan uzaklık (örn., Cutter vd., 2000; Pulido, 2000)

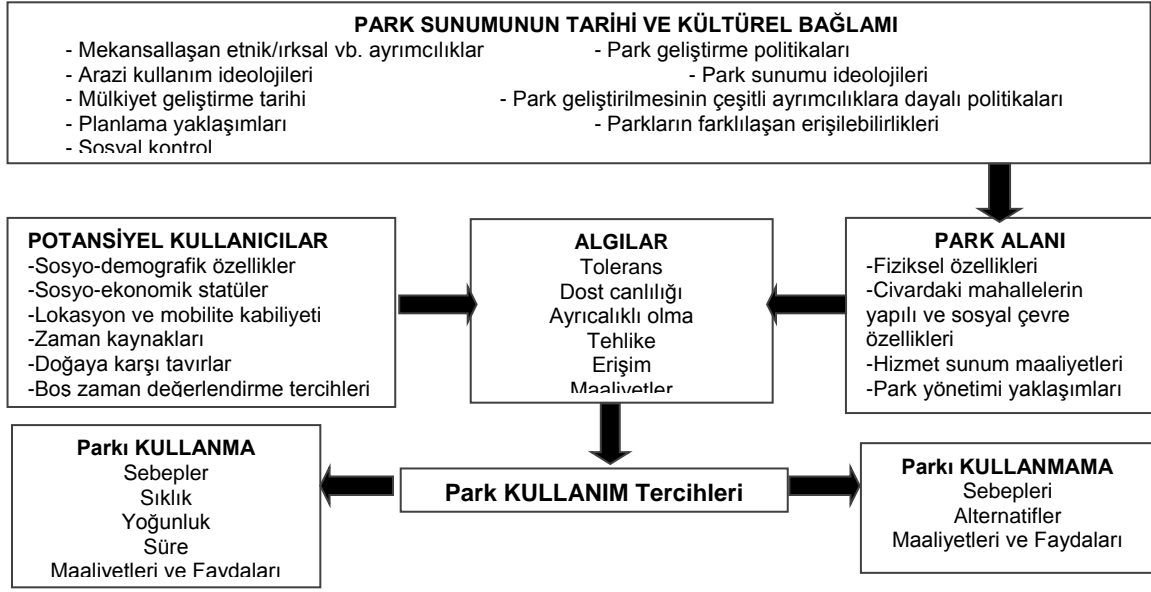
gibi çevresel istenenlerden olan park alanlarına yakınlık da bireylerin sağlığı ve yaşam kalitesini geliştirmek için önemlidir (Boone vd., 2009; Sister vd., 2010; Heynen vd., 2006; Swyngedouw ve Heynen, 2003).

İlişkili diğer görüş ise parklara, parkların kamusal yatırımla yaratılan bir kamusal kaynak olma özelliği üzerinden yaklaşır. Kamusal hizmet alanı olarak parkların kent içi dağıtımı ve sunduğu kullanım olanakları, kamusal yatırımların ve kamusal kaynaklara erişim olanaklarının dağıtımı olarak düşünülmelidir (Byrne ve Wolch, 2009; Talen ve Anselin, 2001; Talen, 2001). Kaynakların kamu hizmeti olarak mekânsal dağıtımları bireyin bütçesini ve dolayısıyla toplumsal refahın dağıtımını etkiler (Harvey, 1973; Byrne ve Wolch, 2009; Erkip-Beler, 1993). Ancak bu alanların mekânsal dağıtımı, ilgili alanın erişimini veya kullanımını hâlihazırda bazı avantajlı sosyal gruplar için ayrıcalıklı kılarken, diğerlerini daha dezavantajlı hale getirerek çevresel ve sosyal adaletsizliği arttırabilir (Harvey, 1973; Sister vd., 2010; Wolch vd., 2005). Bu görüşe göre çevresel istenenlerden ve kamusal kaynaklardan olan parkların dağıtımındaki eşitsizlikler de kentsel ve çevresel adalet tartışmalarının merkezindedir. Ancak çevresel istenenleri kullanabilme olanakları kentin her bölgesi ve sakini için “hakça” erişilebilir değildir, ki bu ciddi sorundur.

2.2 Parkların Erişim ve Kullanımını Neler Etkiler?

Park kullanımı ve diğer gündelik mekânsal deneyimleri, “beden”den “küresel”e kadar yayılan çeşitli mekânsal ölçeklerdeki sosyo-ekonomik, siyasi, kültürel ve tarihsel etmenlerin etkileşiminde ortaya çıkar. Ayrıca günlük mekansal deneyimler, bireylerin özellikleri üzerinden farklılaşır ve benzeşir. Bireylerin ilgili parkları kullanma ve kullanmamaya dair karar ve eylemleri, nesnel ve algısal yapı ve sosyal çevre özellikleri ile bireysel özelliklerinin etkileşimi üzerinden şekillenir.

Parkların erişim ve kullanımını etkileyen üç grup etmen tariflenebilir (bkz., Şekil 1): (i) Yapısal (tarihi, kültürel, kurumsal ve çevresel) etmenler—örneğin, parkın yapıldığı tarihi ve kültürel bağlamdaki planlama yaklaşımları, kurumsallaşmış ayrımcılıklar, sosyal alışkanlıklar ve kontrol; yapı ve sosyal çevreye dair mevcut olanakların niteliği, çeşitliliği ve sınırlılıkları, park alanına erişim, parktaki etkinlik olanakları ve park yönetimi; (ii) bireysel etmenler—örneğin, rekreasyon için ayrılabilen para, zaman, enerji gibi bireysel kaynakları belirleyen gelir düzeyi, toplumsal cinsiyet, yaş, meslek ve benzeri sosyo-ekonomik ve demografik özellikler, yeşil alana ve boş zaman değerlendirmeye dair tavırlar; ve (iii) algısal-davranışsal etmenler—yani bireyin, yapısal ve bireysel etmenlerin belirlediği koşullara dair karar ve eylem seçimlerini belirleyen algılar.

Şekil 1. Park kullanımını şekillendiren etmenlerin etkileşimine dayalı süreçler (Byrne ve Wolch 2009; Gedikli ve Özbilen 2004)

Çalışmamız, özelde parkların erişilebilirliğini ve kullanımını ve genelde, mekansal deneyimlerin gelişimini çeşitli kavramsal ve yöntemsel çerçevelerden ele alan ampirik araştırmalara ve park erişimi ve kullanımındaki farklılıkların “hakçalığı” zedeleyebileceğini vurgulayan çalışmalara ağırlık vermektedir.

Kamusal kaynakların ve hizmetlerin dağıtımını belirleyen genelde dört grup “hakçalık” (*equity*) tanım ve yaklaşımları vardır (Crompton ve Wicks, 1988; Lucy, 1981; Nicholls, 2001; Talen, 2007). “Eşitlik” (*equality*) ilkesine dayanan hakçalığa göre, tüm bölgeler ve/veya kullanıcılar sosyo-ekonomik konumlarına, isteğine, ihtiyaçlarına, yeteneğine veya başka özelliğine bakılmaksızın, ilgili kamusal kaynaktan eşit pay almalı ve kamusal kaynak dağıtımı bu anlayışla yapılmalıdır. “Kişi başı yeşil alan” hesabına dayanarak, kentteki yeşil alanların “yeterliliği”ni test etmemiz bu yaklaşıma dayanır. Kamusal hizmetler ve tesislerin “talebe-göre” (*demand-based*) hakça dağıtılması o hizmetler için genelde siyasi otorite üzerinde çeşitli yollarla baskı kuran grupların talepleri doğrultusunda yapılırken, “piyasa ölçütlerine dayalı” (*market-based*) hakçalığa göre kamusal hizmetlerin dağıtımı ise o hizmeti kullanmak için ödemeye isteklilik ölçülebilir hale getirilebildiğinde (örneğin ödenen vergilerin miktarına veya arazi değerlerine göre) belirlenebilir. Diğer taraftan “ihtiyaca-dayalı” (*need-based*) hakçalığa göre, yoksulluk ve ırkçılık gibi yapısal etmenlerden dolayı kaynaklara erişimde dezavantajlı konuma düşen topluluklar ve bölgelerin kamu sektörünün eliyle ek kaynaklarla ödüllendirilmeli

ve böylece başka türlü elde edemeyecekleri kaynakların erişimine dair telafi edici fırsatlar sunulmalıdır ((Lucy, 1981; Crompton ve Wicks, 1988).

Genel olarak literatür, park erişim ve kullanımını şekillendiren etmenleri ve kullanım farklılıklarını “yapısal” etmenlere veya “bireysel” ve “algısal” etmenlere ve bazen bunların tümünün etkileşimine ağırlık vererek inceler. Ağırlıkla kent ve mahalle ölçeğinde gelişen yapı ve sosyal çevreye dair incelemelerin bir kısmı parklar ve “hakçalık” konularını eleştirel bir şekilde değerlendirirken (örn., Erkip-Beler, 1993; Erkip, 2003; Heynen, 2006; Heynen vd., 2006; Sister vd., 2010; Wolch vd., 2005; Talen ve Anselin, 1998; Talen, 2001), bir kısmı betimsel çalışmalardır, ki bu Türkiye’ye dair çalışmalarda yaygındır (örn., Şengün ve Üstündağ, 2009; Özcan, 2006; Kara vd., 2011; Eminağaoğlu ve Yavuz, 2010; Ergun vd., 1988). Park kullanıcılarını inceleyen çalışmaların çoğunluğu ise, park kullanım biçimlerine ve ihtiyaçlarına dair farklılıkların sebeplerini genelde kullanıcıların bireysel özelliklerin betimleyerek (örn., Çakıcı ve Çelem, 2009; Min ve Lee, 2006; Oğuz, 2000) ve bazen kişinin iktisadi, sosyal, siyasi yapı ve ilişkiler içindeki yerinin günlük mekânsal deneyimlerini şekillendirdiği kabulyle (Grafik 1’de tariflendiği gibi) ortaya koymaya çalışır (örn., Aksoy ve Ergun, 2009; Day, 2008; Koskela ve Pain, 2000; Low vd., 2005; Loukatiou-Sideris, 1995).

Detayda mahalle parklarının erişimini ve kullanımını ve bunlardaki farklılıklarını inceleyen ampirik çalışmalar, vurguladıkları park kullanımını etkileyen etmenlere göre “sonuca” (*outcome*) yönelik ve “kurumsal usule” (*procedural*) yönelik çalışmalar olarak ikiye ayrılabilir (Nicholls, 2001). “Sonuca yönelik” çalışmalar, park erişimi ve kullanımını etkileyen hâlihazırdaki nesnel yapı ve sosyal çevre etmenlerini genelde bir mekânsal ölçekte (kent, mahalle, park çevresi veya park ölçeğinde) ölçmeye yönelir. “Kurumsal usule yönelik” çalışmalar, parkların (hakkaniyetsiz) mekansal dağıtımını ve parkların kullanım hallerini ve parklara dair algıları etkileyen kurumsallaşmış sosyo-ekonomik ve siyasi dinamikleri, bunların tarihsel gelişimine ve devamlılığına vurgu yaparak inceler.

Sonuca Yönelik Çalışmalar, park kullanımını inceledikleri mekansal ölçekler ve “hakçalığı” ele alış biçimleriyle farklılaşır.

i) Kent ölçeğine yoğunlaşanlar, kamusal yeşil alanların kentteki coğrafi dağıtımını yukarıda tariflenen çeşitli hakçalık tanımlarına dayanarak inceler. Burada ilgili kamusal hizmetlerin “erişilebilirliği”nin (yani bir bölgenin veya hizmetin kolayca ulaşılması veya elde edilmesiyle ve burda ilgili parkın iletişim veya etkileşim için sunduğu göreceli olanağının) ölçümleri hakçalığın tanımlanması ve ölçülmesinde denebilir (Nicholls, 2001; Talen, 2010).

Eşitliğe dayalı hakçalık yaklaşımına göre park alanları örneğinde ideal erişim, Türkiye örneğinde olduğu gibi (örn., Ayaşlıgil, 1998; Emür ve Onsekiz, 2007; Çakıcı ve Çelem, 2009; Gedikli ve Özbilen, 2004; Kara vd., 2011; Müderrisoğlu ve Demir, 2008; Özcan 2006; Yavuz

ve Eminağaoğlu, 2010) metrekare cinsinden kişi başına düşen eşit yeşil alan miktarının veya rekreasyon faaliyetleri için ayrılan bütçenin mahalleye/ bölgeye veya sosyo-ekonomik statüye göre dağıtılması ile ölçülebilir. Eleştirilere göre bu yaklaşım, sistemin maliyetini azaltarak dağıtım ağlarının verimliliğini arttırmayı hedefleyen lokasyon kuramına dayanmasıyla, kent mekânını basit bir düzleme indirgeyip erişebilirliği tamamen geometrik açıdan görür. Böylece, hakça dağıtımla ilgili önemli etmenler (örn., kentin sosyal coğrafyası, mekansal dışsallıklar, ulaşım ağının yapısı, mesafelerden kaynaklanan problemler, arz tarafının özellikleri ve coğrafi ve benzeri analiz ve ölçümleri) incelenmez (Boone vd., 2009; Nicholls, 2001; Talen, 1998; Talen ve Anselin, 1998;). Ayrıca kamusal kaynakların önceden belirlenen kişi başına düşen pay standartlarına göre dağıtılması, sonuç veya faydaların kullanıcılar arasındaki dağılımını görmez. Hatta, tarafsız görünen bu tür modellerin uygulamaları bazı grup ve kişilere karşı ayrımcılıkla sonuçlanabilir (Harvey, 1996; Heynen vd., 2006 Wolch vd., 2005).

Diğer yaklaşımlardan “ihtiyaca dayalı” (*need-based*) hakçalık ise, parkların erişebilirliğinin kullanıcıların sosyo-ekonomik ve demografik özellikleri gözönüne alınarak belirlenmesi gerektiğini savunur. Bu yaklaşıma göre temel sorun, özellikle sosyal sınıf, ırk/etnisite, toplumsal cinsiyet, yaş ve benzeri açılardan toplumda dezavantajlı konuma indirgenen birey ve grupların (örn., yoksul ve düşük gelirli, “beyaz” olmayanlar, çocuk ve yaşlılar, ve kadınlar) sosyo-ekonomik ve fiziksel özelliklerinden dolayı toplumsal kaynaklara erişimde sürekli hakkaniyetsizlikle karşılaşır (Byrne ve Wolch, 2009; Sister vd., 2010; Heynen, 2006; Talen, 2010). O yüzden, öncelikle bu grupların ihtiyaçlarına paralel olarak kamusal kaynak ve hizmetlerin dağıtımının belirlenmesi gereklidir. İhtiyaca-dayalı hakçalık anlayışındaki çalışmalar coğrafi bilgi sistemlerinin olanaklarından yararlanarak, mevcut mekânsal, demografik ve sosyo-ekonomik özelliklerin yerleşim alanlarında mekansal dağılımını birbiriyle ilintili ölçmeyi hedefler. Bu çalışmalar öncelikle, toplumsal kaynakların dağıtımında “dezavantajlı” grupların yaşadığı mahallelerin ve park alanlarının kentte dağılımını ve büyüklük özelliklerini tespit eder ve çeşitli mekânsal değişkenler (örneğin, park hizmet alanını 400m. veya parka 5-10 dakikada yürünebilir mesafeleri) kullanarak, parkların bu gruplarca kentte erişilebilirliğini “mekânsal hakçalık” (*spatial equity*) (Talen ve Anselin, 1998) veya “hakçalığın haritalanması” (*equity mapping*) (Talen, 2010) adıyla ölçer. Burada park alanı dağıtımında öncelikli olması istenen “dezavantajlı” gruplar düşük gelirli ve yoksullar, çocuklar, yaşlılar, etnik/ırksal açıdan “azınlık”lar olabileceği gibi, arabasız hanehalklarının mahallelerdeki göreceli dağılım yüzdeleri veya nüfus ve konut yoğunluğu yüksek olan alanlar ve benzeri bölgeler de olabilir (Byrne ve Wolch, 2009; Talen, 1998; 2010; Talen ve Anselin, 1998).

Çalışmamız, ihtiyaca-dayalı hakçalığa göre park alanlarının yerleşim alanlarındaki dağıtımını savunan yaklaşımın mekânsal eşitsizlikleri, ilgili süreçlere ve o tahsisten kim, neden faydalanır,

sosyal adaletin doğası ve siyasi görüş birliğinin tanımı nedir gibi birçok soru ve kavramlara dair karmaşıklıkları olsa da, parklar için ayrılan kısıtlı kamu bütçesine rağmen etkin park plan ve tasarım modelleri sunabilmek için kent plancılarının eline fırsatlar sunması açısından (Talen, 2010; Boone vd., 2009) değerli bulmaktadır.

ii) Mahalle ve park çevresi ölçeğine yoğunlaşan çalışmalarda ana kabul, park çevresindeki sosyal ve arazi kullanım çeşitliliğinin ve yoğunluğunun o park alanında “yeterli” derecede çeşitli ve yoğun kullanıcı toplulukları oluşturabileceği, yani park kullanımını olumlu etkileyeceğidir. Arazi kullanımı çeşitliliği yaya dolaşımını günün büyük bölümünde destekleyecek kullanımların varlığına; sosyal çeşitlilik ise park çevresinde yaşayan ve o parkı kullananların gelir düzeyleri, aile tipleri, ırk/etnisiteleri ve benzeri sosyo-ekonomik ve demografik özellikleriyle bağlantılı ölçülebilir (Jacobs, 1961; Talen, 2010). Ayrıca, parkların varlığı veya park alan büyüklüğü, o parkın “daha çok” olması, “daha iyi” (yani, sık ve yoğun) kullanıldığı anlamına gelmezken (Burgess vd., 1988; Jacobs, 1961; Kennedy ve Silverman, 1985; Madge, 1996; McDonald ve Newcomer, 1973; Whyte, 2001), parkların “yeterli” yoğunlukta kullanıcı topluluğundan yoksun olması onların tehlikeli veya problemliliğe dönüşme veya öyle algılanma riskini doğuracaktır. Diğer taraftan, park çevresindeki çeşitliliğe bakarken, park kullanım sorununun yapısal etmenlerini gözden kaçırmamak gerekir. O yerleşim alanında parkın olması ile o parkın civardaki tüm sosyal grupların erişimine ve kullanımına müsait olması aynı şey değildir (Loukaitou-Sideris ve Sideris, 2009; Low vd., 2005). Mahalledeki güvenlik ve suç algısı, araç trafiği, parkın kalitesi ve idaresi ve benzeri etmenler, o parkın çevre sakinlerince kullanım derecesini ve dolayısıyla, sosyal ihtiyaçlara cevap verebilme kapasitesini kısıtlayabilir.

Mahalle ve diğer parklarının çevrelerini özellikle karşılaştırmalı inceleyen az sayıda çalışma varken (örn., Low vd., 2005), Türkiye bağlamında gerçekleşenler örneğin, mahalledeki gelir düzeyi, mahallenin kurulma yılları ve kent merkez-çeperi gibi bulunduğu konumları (Aksoy ve Ergun, 2009; Aksoy ve Akpınar, 2012) “çeşitlilik” değişkeni olarak alırken, bazıları farklı kentlerde park kullanma alışkanlıkları ve ihtiyaçlarını (Yılmaz vd., 2006; Yavuz ve Eminağaoğlu, 2007) karşılaştırılmaktadır. Araştırılması gereken bazı sorular, örneğin; parkların çevresindeki arazi kullanım çeşitliliğinin ihtiyaç gruplarının park kullanımını ne oranda teşvik ettiği, çeşitlilik ve kullanım ilişkisinin mahalleden mahalleye nasıl değiştiği, bu arazi kullanımlarının buldukları yapı adasındaki nüfus yoğunluğuna oranı ve benzeri değişkenlerin park kullanımını nasıl etkilediğidir.

iii) Park alanı ve (potansiyel) park kullanıcısı ölçeğinde gelişen çalışmalar, parkları genellikle bağımsız birimler/ kent parçaları gibi incelerken, park içi tasarımını yönlendiren önerileriyle ve bunun için kullanıcı görüşleri ve yerinde gözlemlere öncelik vermeleriyle önemlidir. Bu

çalışmalar büyüklüklerine göre parkları ayırarak bir grup parktaki kullanım biçim ve dereceleri (sıklık ve yoğunluk), faaliyet çeşitlerinin büyüklük ve konumsal ilişkilerini, park giriş ve park içi dolaşım koşulları, konfor ve güvenlik koşullarına ve park kullanıcı profillerine dair veri toplayarak inceler (örn., Ayaşlıgil, 1998; Çakıcı ve Çelem, 2009; Emür ve Onsekiz, 2007; Kara vd. 2011; Müderrisoğlu ve Demir, 2008; Özcan, 2006).

Ancak bu araştırmaların park-ve-kullanıcı özelliklerini birbiriyle ilişkilendirme yöntemleri ve dolayısıyla ortaya koydukları park kullanımını etkileyen etmenler genelde betimsel düzeyde kalır. Park kullanımını sadece park alanı ve kullanıcının “o anki” özelliklerine indirgeyen bu betimlemeler, “park” ve “kullanıcı”yı “kent” ve “toplum”dan bağımsız birimler ve her birimin birbirine “eşit/denk” özellikleri olduğu varsayımına dayanır. Parkların ve kullanıcıların “görünür” fiziksel özellikleri ön planda kalırken, değişen sosyo-ekonomik ve mekânsal ilişkilerin park alanı ve birey/kullanıcıları nasıl farklı şekillerde etkilediğın gözden kaçır. Ayrıca bu “görünür”ü değerlendirme çabası çoğunlukla sadece mevcut park kullanıcılarına odaklanırken, parkı kullan(a)mayanlar üzerine çok az inceleme vardır (örn., Erkip-Beler, 1993).

“Kurumsal Usule” Dair Çalışmalar, kimin kamu kaynaklarına/ hizmetlerine erişim ve kullanımda hakkaniyetsizlikten etkilen(me)diğini ampirik olarak ölçmeye girişmez, çünkü zaten tarihsel olarak kamu kaynakları/hizmetlerine erişim ve kullanımda (sınıf, ırk/etnisite ve toplumsal cinsiyet gibi sosyo-ekonomik ve demografik özelliklerine bağlı olarak) bazı toplumsal grupların kamusal kaynaklara ve hizmetlere erişimde avantajlı ve bazılarının dezavantajlı olduğunu varsayarlar. Parklar gibi bu toplumsal kaynak ve hizmetlerin hakkaniyetsiz dağıtımının altında yatan ve tarihsel ve “yer”e özgü (*place-specific*) olarak gelişen sosyal ve kurumsal sebepleri (Boone vd., 2009; Harvey, 1973; 1996; Wolch vd., 2005; ve bkz., Byrne ve Wolch, 2009; Heynen, 2003) incelerler.

Bu çalışmalara göre tehlikeli atıkların ve ilgili tesislerin mekânsal dağıtımını belirleyen arazi kullanım planlaması, konut ve gayrimenkul ve istihdam piyasasındaki kurumsallaşmış uygulamalar gibi “kurumsal usuller”in de özellikle dezavantajlı gruplar açısından zararlı ve adaletsiz sonuçlara ve mekânsal düzenlemelere yol açabilir (Cutter vd., 2000; Boone vd., 2009; Byrne ve Wolch, 2009; Pulido, 1997). Benzeri şekilde, yeni parkların yapımı veya mevcut parkların bakımı gibi çevresel istenenlerin devamlılığı daha çok gelir düzeyi yüksek kent bölgelerinde planlanıp uygulanabilir (Boone vd., 2009; Cranz, 1982; Fincher ve Iveson, 2011; Byrne ve Wolch, 2009; Wolch vd., 2010). Üstelik bu tür ayrımcılıkların izleri ilgili yapıllı çevrede bazen kalmasa da, izleri sosyal bellek vasıtasıyla taşınır. Bu izler (parklar dahil) o yapıllı çevrenin kullanımını etkileyen yapıllı ve sosyal çevre özelliklerine dair birey algılarında ve mekansal temsiliyetlerinde (örn., Hayden, 1994; Mitchell ve Staeheli, 2005) ve ayrıca,

sokak protestoları ve benzeri sivil toplum taleplerinde ortaya çıkabilir (örn., Mitchell, 1992; 1995).

Kurumsal usullere “bireysel deneyimler” üzerinden vurgu yapan çalışmalar, parkların mevcutta nasıl kullanıldığını ve algılandığını yine park ölçeği ve (potansiyel) park kullanıcıları ve park kullanım özellikleri bazında ölçmeye çalışırken, “sonuca yönelik” çalışmalardan farklı olarak, analiz ve değerlendirmelerini o toplumdaki sosyo-kültürel, tarihsel ve kurumsal dinamiklerle ilişkilendirerek geliştirme eğilimindedirler. Yani bu çalışmalarda o parkın ve bireylerin parçası olduğu o “yer”e özgü tarihsel, kültürel, sınıfsal, sosyo-ekolojik ve ırk/etnisite gibi öğeler üzerinden kurumsallaşmış bağlamla ilintili analiz ve değerlendirmeler daha önemlidir (örn., Aksoy ve Ergun, 2009; Aksoy ve Akpınar, 2012; Loukaitou-Sideris, 1995; Low vd., 2005). Burada, bireylerin sosyo-ekonomik ve demografik özelliklerini ve ilgili parklara ve park kullanımına dair algıları ve kullanım eylemlerini birbiriyle ilişkilendirmek için, o bireyin o toplumun iktidar ağları içindeki konumunu ve kimliğini belirleyen sınıf, ırk/etnisite, toplumsal cinsiyet, din, dil, yaş ve benzeri sosyo-ekonomik ve demografik özelliklerini ayırarak değil birbiriyle örtüşürerek incelemeye çalışırlar. Bu alandaki çalışmalar iktidar ilişkilerinde ve dolayısıyla, yapıcı çevre düzenlemelerinde ve park kullanımında genellikle “dezavantajlı” kalan grupları, örneğin, ırk/etnisite özellikleriyle ayrışan ve düşük gelirli mahallelerdeki çocuklar ve aileleri (Loukaitou-Sideris ve Sideris, 2009) ve yetişkinler (Day, 2006; Loukaitou-Sideris, 1995; Low vd., 2005), yaşlılar (Day, 2008), çalışan veya çocuklu veya yoksul kadınların kamusal alanda güvenlik algıları (Koskela, 1999; Madge, 1996; Valentine, 1990) özelinde inceler. Burada kamusal alanların “kamusallığını” (yani, çeşitli gruplarca erişimi ve kullanımını) eleştirel inceleyen araştırmalar da önemlidir. Bunlar 1980ler sonrası gelişen ve işletmesi/idaresi özelleşmiş kamusal açık alan ve “tüketim mekanları”ndaki tasarım, işletme ve kullanım ilişkilerini araştırır ve idealize edilen ve deneyimlenen “kamusallık” kavramlarını karşılaştırarak, neoliberal dönemin değişen sosyo-ekonomik ilişkileriyle ilintili incelerler (örn., Carmona, 2010; De Magalhães, 2010; Erkip, 2003; Madanipour, 1999; Nemeth, 2011). Ancak varlığı gündelik hayatta kanıksanan ve bazen gözardı edilen mahalle parkları da değişirken, kamusallık ve ilgili tartışmaların bu “küçük” kamusal alanlara dair de gelişmesi gerekir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM VE BULGULAR

İzmir’de mevcut mahalle parklarının erişil(me)mesini ve kullanıl(ma)masını teşvik eden etmenleri farklı özelliklerdeki mahalle sakinlerini gözönünde tutarak tespit etmek ve parkların erişim ve kullanımını destekleyecek tasarım, planlama ve politikalara dair müdahale noktaları belirlemek amaçlanmaktadır. Bu amaçları ve araştırma yöntemlerini yönlendiren proje kabulleri şöyledir:

- i) Park kullanımını etkileyen ve çeşitli (kent, mahalle, park ve çevresi gibi) mekansal ölçeklerde tespit edilebilir (tarihsel-kültürel izleri barındıran) *nesnel* yapılı ve sosyal çevre özellikleri vardır.
- ii) Bu nesnel özellikler, bireylerin günlük deneyimlerinde *algısal* yapılı ve sosyal çevre özellikleri olarak ölçülebilir.
- iii) Bireyin gelir düzeyi, yaşı, toplumsal cinsiyeti, medeni durumu, dini inançları gibi sosyo-ekonomik ve demografik özellikleri, o bireyin günlük deneyim ve algılama biçimlerini etkiler; yani, günlük mekansal deneyimler bireylerin özellikleri üzerinden farklılaşır.
- iv) Bireylerin ilgili parkları kullanma ve kullanmamaya dair karar ve eylemleri, nesnel ve algısal yapılı ve sosyal çevre özelliklerinin ve bireysel özelliklerinin *etkileşimiyle* şekillenir.
- v) Yapılı ve (belli noktalara kadar) sosyal çevreye yönelik tasarım, planlama ve politikaları kapsayacak müdahaleler ile park kullanım koşulları (özellikle kullanamayan farklı sosyal grupları için) geliştirebilir.

Bu amaçlar ve kabuller doğrultusunda proje yöntemi, çok katmanlı gelişmiştir. Giriş’de detaylandırıldığı gibi, genelde araştırmalar ya kent ölçeğinde nesnel yapılı ve sosyal çevre özelliklerini veya bazen mahalle ve genellikle park ölçeğinde nesnel ve algısal özellikleri tespiti yönelik yöntemlerle gelişmiştir. Sonuçta, kabul ve yöntemleriyle iki gruba ayrılmış çalışmalarını entegre etme çabasındaki Proje, birbiriyle entegre üç ana araştırma aşamasından oluşmuştur.

Projenin 1. Aşaması İzmir İli düzeyinde (nüfus, yeşil alanlar ve okul gibi) çeşitli kurumsal verilerin mahalle düzeyinde proje soru ve amaçları doğrultusunda ayrı ayrı ve birbiriyle ilişkilendirilerek mekansal analizlerinin yapıldığı aşamadır.

Proje 2. Aşamasının kendi içinde alt aşamaları vardır. Buna göre Ön Saha sırasında, 1. Aşama sonunda belirlenen ve birden fazla mahalleden oluşan 3 adet “Mahalle Bölgesi”ne ve bu bölgelerdeki tüm mahalle parklarının “Park Geniş Çevreleri”ne dair fiziksel ve sosyal çevreye dair veri toplama, analiz ve değerlendirme yapılmıştır. Ardından Proje 2. Aşamasının 1. Saha çalışmaları için, yine tüm parkların park içi ve” yakın çevreleri”ne dair veri toplama, analiz ve değerlendirme süreci tamamlanmıştır. Bu verilerin değerlendirilmesi aynı zamanda 2. Saha

çalışmalarının yapılacağı ve her bir Mahalle Bölgesinde üçer adet olmak üzere toplam 9 adet parkın seçimi için kullanılmıştır. Devamında son olarak 2. Saha çalışmaları seçilen 9 adet parkın kullanıcıları ve “kullanmayanları”nın da dahil olduğu sosyal ve fiziksel çevreye dair veri toplama, analiz ve değerlendirme süreci olarak tamamlanmıştır.

Ayrıca Proje 1.Aşama sonunda hem çıktıları paylaşmak hem de tartışarak yeni veriler elde etmek veya güncellemek üzere (İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin desteği ile) İzmir ilçe belediyeleri ve İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin çeşitli şube temsilcilerinin katıldığı bir çalıştay 2017 yılı Aralık ayında düzenlenmiştir (EK-4A). Yanısıra proje aşamalarının gelişimine paralel olarak bir proje web sitesi hazırlanmış ve proje bitiminde herkese açık olarak duyurusu yapılmıştır (EK-4B).

Aşağıda, sırayla her bir aşamanın amacı veya araştırma soruları ve araştırma gereç ve yöntemlerini sunan tablolştırılmış özetlerden sonra, ilgili aşamanın bulguları sunulacaktır. Bazen her bir sahanın görsel verisini detaylarla anlatmak yerine, bir saha örneğinde (genellikle Bornova) detayların verilmesi ve diğer sahaların özet olarak anlatılması raporun akıcılığı açısından tercih edilmiştir.

3.1. PROJE 1. AŞAMASI: İZMİR İLİ “PARK ZENGİNİ VE YOKSULU” BÖLGELERİ

Bu aşama park erişimini ve kullanımını il ölçeğinde şekillendiren *nesnel* etmenleri belirlemiştir. Burada amaç mahalle parklarının dağılımı ile mahalle parklarına erişimi ve ihtiyacı etkileyen yapı çevre, demografik, sosyo-ekonomik, siyasi ve idari etmenler arasındaki olası mekânsal bağlantıları irdelemektir. Bu süreç Tablo 1’de özetlenmiştir.

1. Grup sorularına (bkz., Tablo 1) yönelik etmenleri belirlemek için 2015 yılı İzmir mahalle düzeyinde (kısıtlı çeşitlilikteki) nüfus verileri, okul bilgileri ve yeşil alan tür ve büyüklük verileri ArcGIS aracılığıyla analizlere sokulmuştur. İlgili verinin mahalle, ilçe ve il oranları hesaplanarak nüfus özellikleri ve park alan özelliklerinin mekansal dağılımlarının analizi betimsel amaçlı yapılmış ve *Park Dağılım Haritaları, Park-İhtiyaç Grupları” Dağılım Haritaları ve Donatı Dağılım Haritaları* olarak ortaya konmuştur. *Kaynak Dağılım Haritası* üretmek için belediyelerden parklara yönelik bütçe dağılımlarına dair veri bulunamamıştır. Proje başlamadan bu veriye erişmenin zor olduğu zaten beklendiğinden, bu aşamanın proje hedeflerine erişmesinde payı minimum tutulmuştur.

Tablo 1. İl Ölçeği (Proje 1. Aşaması) veri toplama, analiz ve değerlendirme süreci özeti

Araştırma Soruları	Veri içeriği	İlgili Veri	Veri Kaynak	Analiz Araçları	Karşılaştırılan Veri Grupları	Proje Çıktıları
1a) İzmir İli ve kentinde mahalle park alanı göreceli “çok,” “orta,” “az” olan ve “olmayan” “kent bölgeleri”nin sosyo-ekonomik, coğrafi konum ve benzeri özellikleri nelerdir?	(Nesnel) Fiziksel çevre	Kamusal yeşil alanlar listesi, uydu görüntü	Belediyeler, Google Earth	ArcGIS	Farklı tür ve büyüklüklerdeki kamusal yeşil alanların konum, alan büyüklük, tür özelliklerinin mahalleler bazında dağılımı (Nokta yoğunluk analizi)	Park Dağılım Haritaları
1b) Park alanlarına öncelikli ihtiyacı olanların (çocuklar, yaşlılar, düşük gelirli) konut alanları il ve kentte nasıl dağılıyor? Yoğunlaştıkları kent bölgeleri varsa, bu bölgelerin özellikleri nelerdir?	(Nesnel) Sosyal çevre	Mahalle düzeyinde nüfus büyüklüğü ve nüfus yaş, cinsiyet ve eğitim bilgileri	TÜİK, mahalle nüfus bilgisi (2015 yılı)		Çocuk gruplarının, genç, orta yaş, ön yaşlı, yaşlı, eğitim seviyesi düşük/ orta/ yüksek kadın ve erkek nüfusun mahalleler bazında oransal dağılımları (nüfus özellikleri mahalle oranları karşılaştırmalı dağılımı)	“Park-İhtiyaç Grupları” Dağılım Haritaları
1c) Mahalle temelli diğer donatı alanları (okul öncesi ve ilköğretim okulları) il ve kentteki dağılımında mekânsal farklılıklar var mı?	(Nesnel) Fiziksel ve sosyal çevre	Okullar (konum, derece, öğrenci sayısı, okul donatı alan) bilgileri	İzmir İli Milli Eğitim Müdürlüğü		Okul öncesi ve ilk-orta öğretim okullarının kentteki konum ve öğrenci sayılarına referanslı oransal dağılımları (Nokta yoğunluk analizi)	Okullar Dağılım Haritaları.
1d) Mahalle parkları için ayrılan belediye harcamaları ve türlerinin kentte mekânsal ve zamansal dağılımı kent bölgeleri ve dönemleri arasında farklılıklar gösteriyor mu?	(Nesnel) Bütçe Kaynak verisi	Park yapım-bakımı yıllık ve mahalle bazlı bütçeler	*Kaynak Dağılım Haritası üretmek için Güvenilir Veri bulunamadı.			
2) Mahalle parkları ile donatı alanları, park-ihyaç grupları ve park bütçelerinin İzmir’deki dağılımları arasındaki ve mahalle parklarına erişimi ve ihtiyacı etkileyen mekânsal ilişkiler ne türdür?	(Nesnel) Fiziksel ve sosyal çevre			İstatistiksel Analizler - ArcGIS	- “Mahalle park alanı” ile nüfus özelliklerinin mahalle düzeyinde dağılımları arasındaki bağlantıların analizi (Regresyon) <i>Mekânsal Karşılaştırmalar</i> i) “Kişi başı park alan” oranları “yüksek,” “orta” ve “düşük” yerleşim bölgesinin tespiti; ii) bu bölgeler ile çocuklar, yaşlılar, kadın-düşük eğitim	<i>Mekânsal Karşılaştırma Haritaları:</i> İzmir’de “Park Zengini,” “Park*Orta,” ve “Park Yoksulu” Mahalle Bölgeleri

					seviyesinin “en yoğun” olduğu bölgelerin örtüştürülerek tespiti; (Örtüştürme (Overlay) Analizi)	
					iii) “yüksek” oranlarda örtüşenlerden 3 adet bölgenin “Alan Çalışmaları için Saha” olarak seçimi	“Park Yoksulu ve Zengini” bölgeler ve konut alanları, MİA, raylı toplu taşıma hatları
3) Yapılı çevre özellikleri ile park-zengini ve park-yoksulu mahalle bölgelerinin mekansal dağılımları nasıldır?	Proje çıktıları, 1.Aşama			- ArcGIS	1. ve 2. Sorular kapsamında elde edilen haritaların beraber değerlendirilmesi	

2. Soru etrafında ve esas amaç Park-İhtiyaç grupları ile park alanlarının oransal büyüklüklerine bağlı dağılımları arasında ilinti aramak olduğundan, istatistiksel araçlar ile analizler yapılmış ve dağılımları etkileyen ve aralarında kuvvetli ilintilerin olduğu değişkenler ortaya konmuştur. Bu değişkenlerin mekansal dağılımı ise ArcGIS yardımıyla incelenmiştir. İzmir İlindeki bu irdeleme, bu tür etmen ve bağlantıların coğrafi bilgi sistemlerinden (CBS) ArcGIS programında “mekânsal hakçalık” (Talen ve Anselin 1998) veya “hakçalığın haritalanması” (Talen 2001; Nichols 2001; Boone vd. 2009) adı verilen yöntemle yapılmıştır. Hakçalık haritalamasının temel amacı, parkların (veya diğer hizmet alanlarının) erişilebilirlik ölçümlerini parkların konumu ve büyüklüklerinin ve kent nüfusu sosyo-ekonomik ve demografik özelliklerinin kentte mekânsal dağılımını ortaya koymak ve bu dağılımları “ihtiyaca dayalı hakçalık” üzerinden birbiriyle ilişkilendirerek değerlendirmektir. Burada mekânsal tek değişkenli, iki değişkenli veya mekânsal desen ve verinin dağılımının haritalanması olan çok değişkenli analizler kullanılabilir. “Hakçalık haritalar”ı (“*equity maps*”) oluşturulurken üç tip değişkenin (“veri girişi”) fine-tune yöntemine göre değiştirilebilmesi, çok geniş bir uygulama yelpazesine izin verir. Bu veri tipleri (1) konumsal bilgiler (örneğin, mahalle sakinleri ve parkları arası mesafe), (2) nüfus/ konut özellikleri (sosyo-ekonomik veri), ve (3) hizmet alanı özellikleridir. Hakçalık haritalarının hazırlanmasındaki interaktif süreçte, bu veriler alternatif erişilebilirlik veya erişim ölçümlerini ve yeşil alan ihtiyaçlarının tanımlanmasını yansıtacak şekilde adapte edilebilir (Boone vd. 2009; Nichols 2001).

Projemizde, Nüfus özellikleriyle ilişkili olarak önce yeşil alan ve sonra park “zengini” ve “yoksulu” bölgeleri bulmak için, regresyon analiz sonuçlarında mahallelerdeki kişi başı yeşil alan miktarları ile orantılı çıkan nüfus özellikleri değerlerinin mekânsal dağılımını CBS’de “örtüştürme yöntemi” (overlay analysis) ile analiz ettik. Sonuçta, İzmir İlinde merkez ve çevre

ilçeler düzeyinde park alanlarının ve park-ihtiyaç gruplarının dağılımı mekansal olarak ilişkilendirilmiştir.

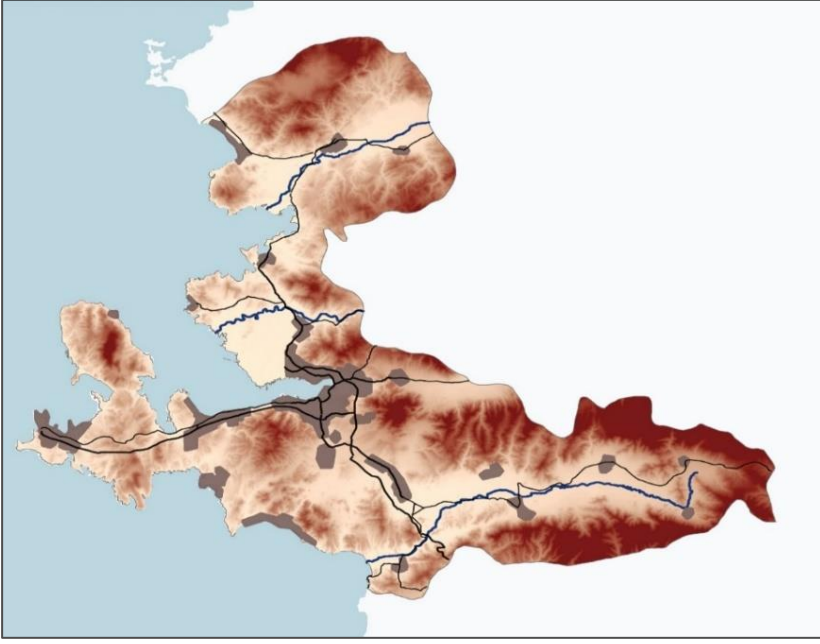
Diğer taraftan, Amerika Birleşik Devletleri ağırlıklı yurtdışı bağlamında gelişen bu yöntemde kullanılan ve sayısal verilerin “census tract” denilen dijital mekansal birimlerde kolayca bir araya getirebildiği bir alt yapı ülkemizde yoktur. Projemizde bu yöntem araçlarının birebir kullanılmasının mümkün olmayacağı zaten kabulümüz idi. Ayrıca ülkemizde mahalle alan ve nüfus büyüklükleri karşılaştırmaya olanak sağlayamayacak kadar çok çeşitlidir. Bunun yerine bu aşamanın uygulaması sırasında, park konumu, büyüklüğü ve diğer parklara yakınlığı veya birim alandaki park sayısı, nüfus yoğunluğu, kişi başı park alanı ve yoğunluğu, ilgili değişkenlerin kentsel ortalamalara oranı ve benzeri değişkenlerle ilişkilendirilerek ArcGIS araçlarıyla *yeni mekânsal analiz birimleri (“kent/ mahalle bölgeleri”)* oluşturulmuştur. Sonuçta bu “mahalle bölgeleri” komşu birkaç mahalleden oluşturulmuştur.

Burada “park-zengini” (yani park alanı “yüksek” + “park-ihtiyaç grup oranları “yüksek”) ve “park-yoksulu” (yani, park alanı “düşük” + “park-ihtiyaç grup oranları “yüksek”) mahalle-bölgeleri ve dağılımları belirlenmiştir (*Mekânsal Karşılaştırma Haritaları*). Ayrıca “park-zengini” bölgeler arasında “kadın eğitim seviyesi”ne ve “2015 yılı İzmir İli örnekleme dayalı gelir dağılımı” verisine (kaynak: İzmir Büyükşehir Belediyesi) bağlı olarak Proje 2. Aşamasında yerinde saha çalışmalarının gerçekleşeceği 3 adet mahalle bölgesi belirlenmiştir.

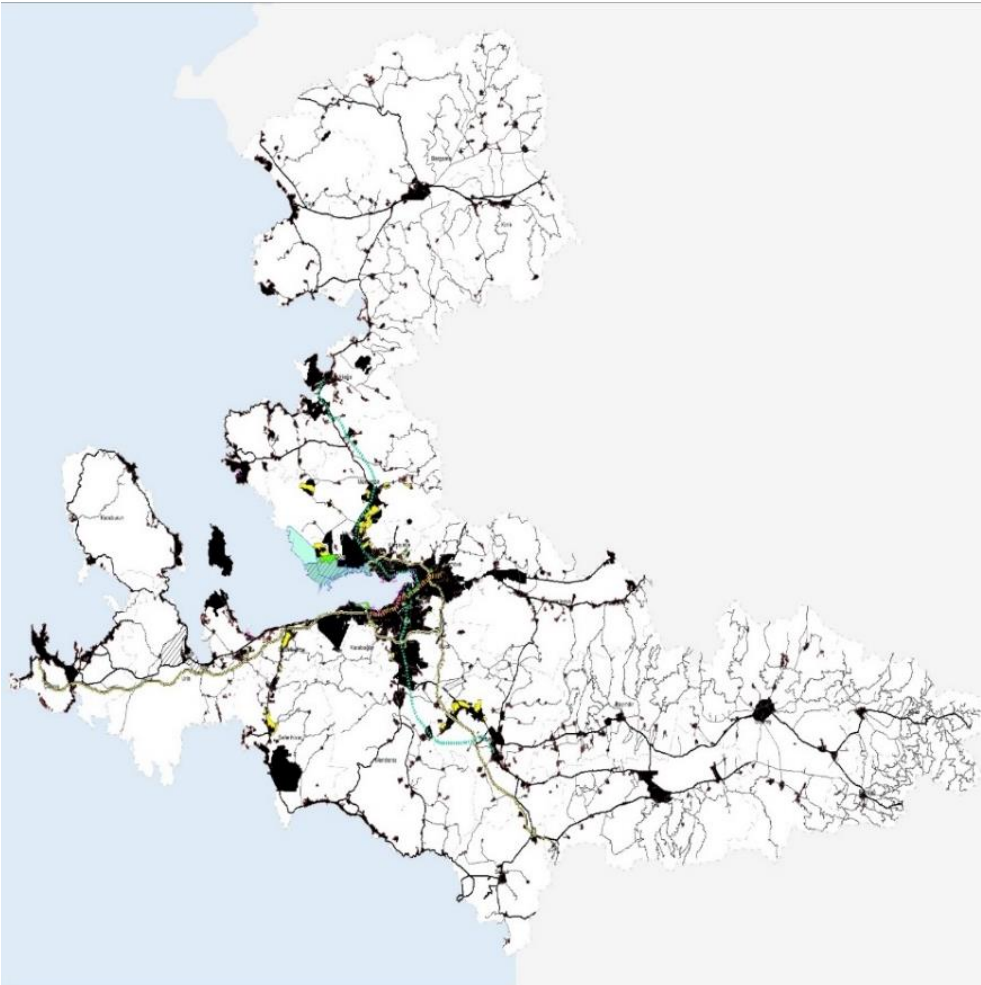
3.Soru etrafında, İzmir merkez ilçelerin yapıları çevre özellikleri ile park-zengini ve park-yoksulu mahalle bölgelerinin mekansal dağılımları beraber değerlendirilmiştir.

3.1.1 İzmir İli Genel Özellikleri

İzmir, kıyıya bitişik merkez ilçelerinde yoğunlaşan nüfusun (2.886.670 kişi) yanında, çevre ilçelere yayılmış nüfusuyla 2015 yılındaki nüfusu 4.223.545 kişi ve 2018 nüfusu 4.279.677’dir. İzmir Körfezi etrafında uzanan merkez ilçelerin yanında, kıyı ve iç bölgelerdeki çevre ilçelerle beraber toplam 30 adet ilçe vardır.

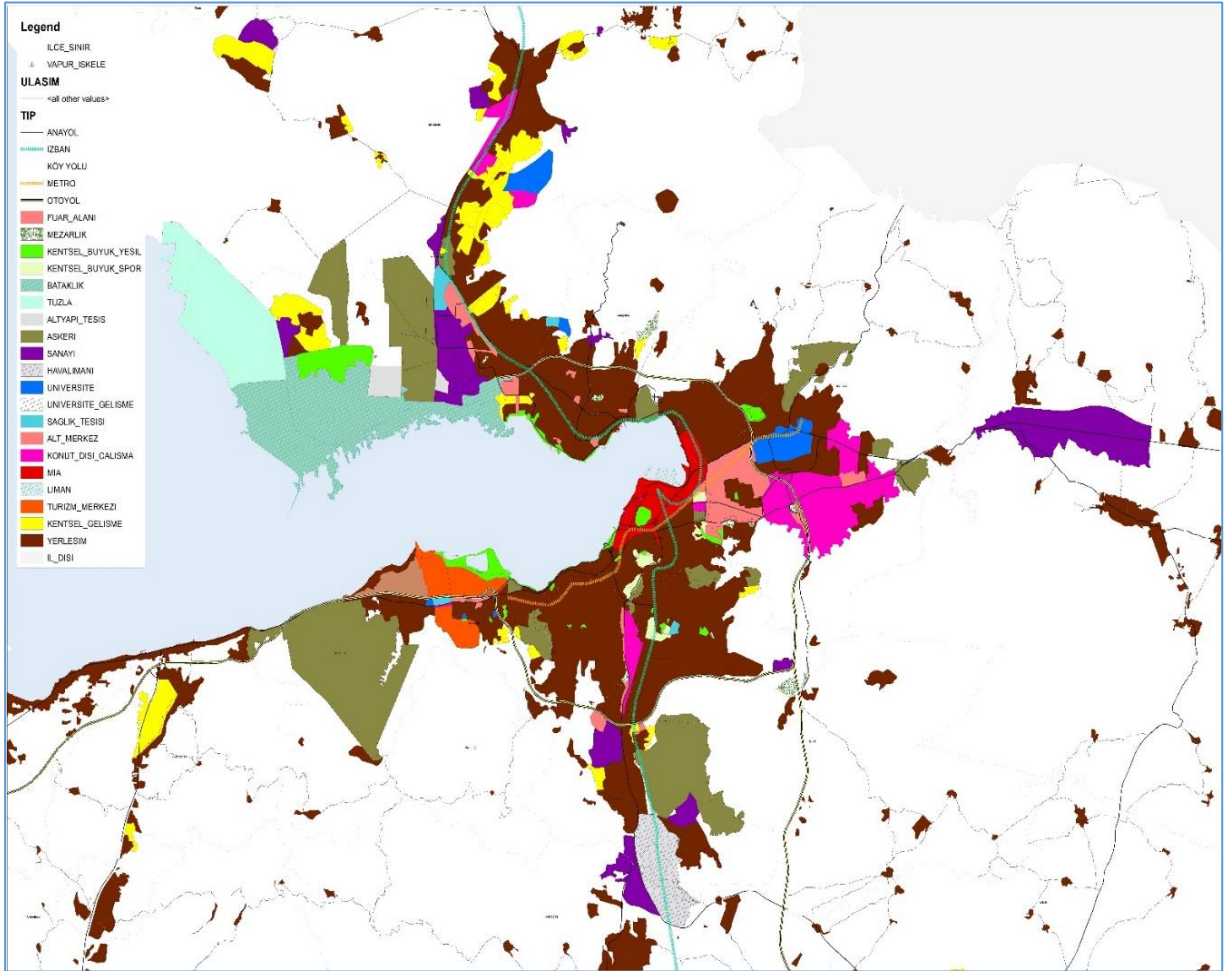

Şekil 2. İzmir İli yerleşim alanları, ana yollar, sınırlar ve doğal özellikler

Şekil 3. İzmir İlinde yapı çevrenin dağılımı (siyah renk mevcut ve sarı renk planlı “öneri gelişme” alanları)

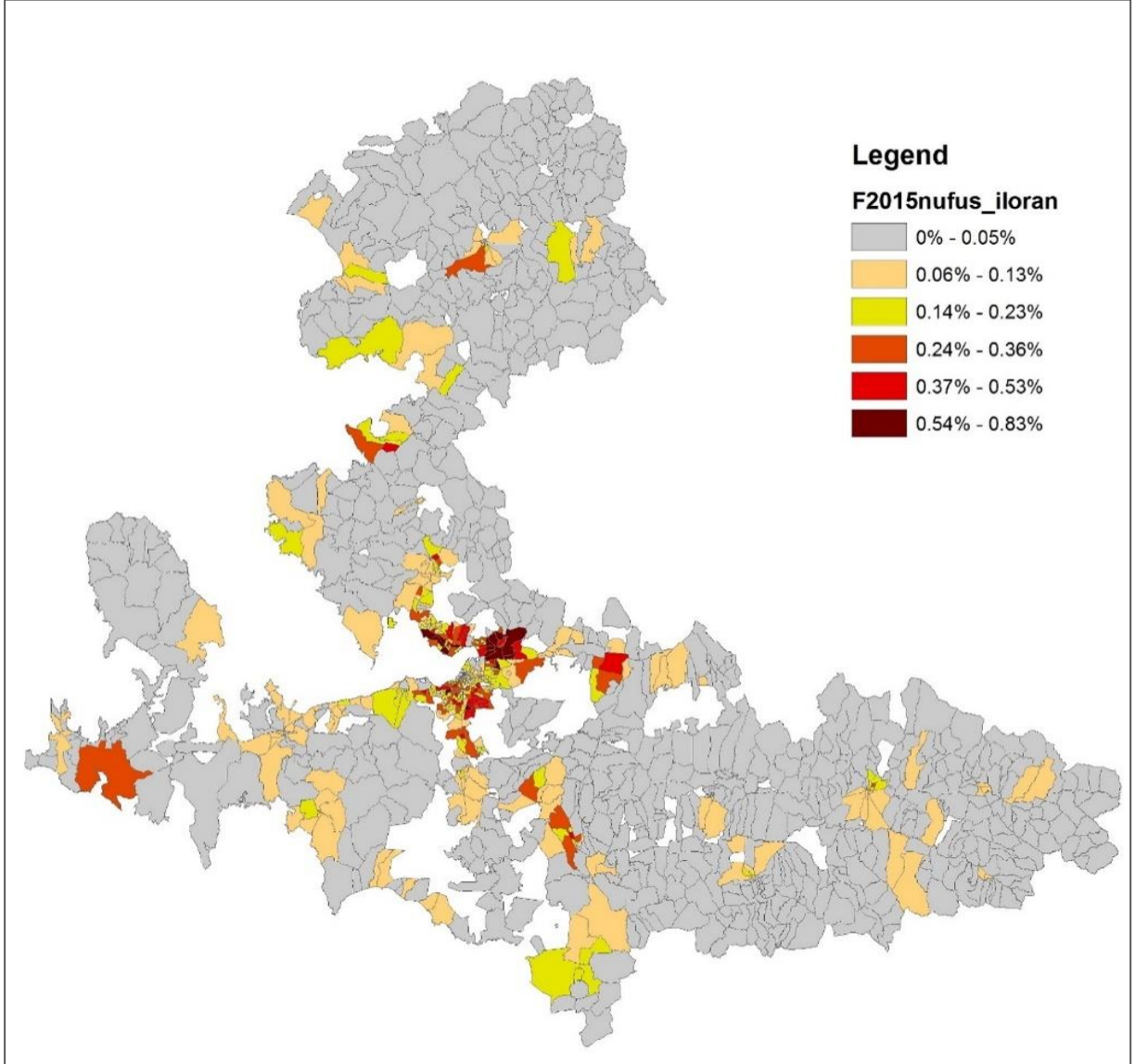
Şekil 2 ve 3 İzmir ilindeki yapılı çevrenin ana kütleleri olarak belirttiğimiz merkez ilçelerdeki yapılı çevrenin mekânsal dağılımı ve ana arazi kullanımları ve ulaşım hatları ve bunların alansal büyüklük ve konumsal ilişkileri gösterilmiştir. Aşağıda sunduğumuz yapılı çevrenin arazi kullanımlarına ve ulaşım türlerine göre ayrıştırarak incelenmesi, yapılı çevrenin “park alanlarına erişim”i nasıl etkilediğine dair analizler için altlıklar sunmaktadır. Bunlar da İzmir Körfezine bitişik olarak gelişen merkezi iş alanı (Konak-Alsancak kısmı) ve doğu (Bornova), güney (Gaziemir ve havaalanı bölgesi ve devamında Torbalı hattı) ve kuzey (Karşıyaka ve Çiğli ağırlıktaki bölge) yönünde gelişmiş alt merkezler ve iş alanları; özellikle batı yönünde ve kıyılarda büyük askeri alanlar; doğal niteliği yüksek ve turizme yönelik Körfez çevresindeki alanlar (Çiğli tarafı ve İnciraltı gibi); ve doğal eşiklerin şekillendirdiği MİA bölgesini merkezine alan bir “yarım-çanak” şeklinde Körfezden içeriye tepelere uzanan “konut ağırlıklı yerleşim” bölgeleri belirgindir. Ayrıca güney-kuzey yönünde (Gaziemir-Havaalanı ve Aliağa arasında) uzanan bölgesel raylı toplu taşıma sistemi ve sadece merkez-kent içinde kuzeydoğu-güneybatı yönünde uzanan bir metro hattı vardır.

Şekil 4. İzmir merkez ilçeler arazi kullanımı dağılımı

İl nüfusunun mahallelerde dağılımına “mahalle nüfuslarının il nüfusuna oranları”nı alarak baktığımızda, kıyı-iç kesim ve merkez-çevre ilçeler ayrımı daha nettir. Merkez ilçelerde ise

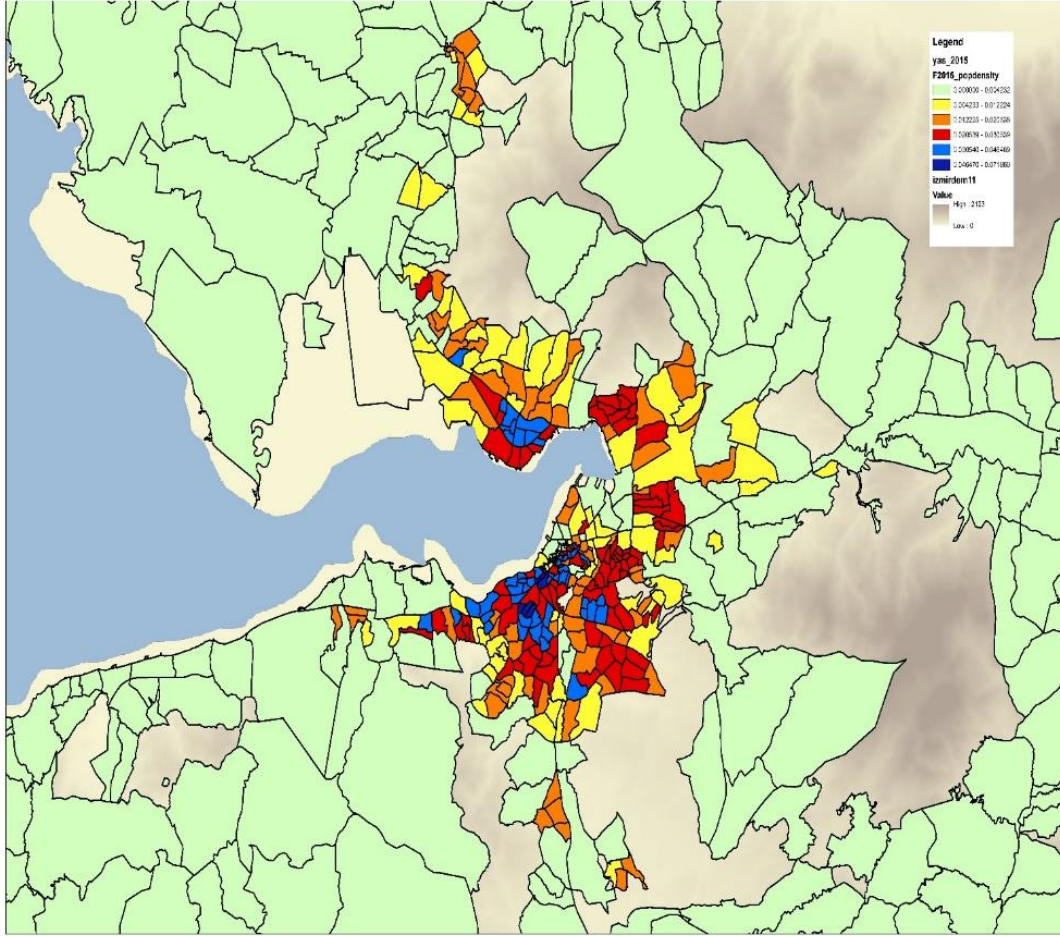
merkezi iş alanı (Konak merkez ve Alsancak Liman arkası) ve çevresindeki mahallelerdeki düşük orandaki nüfusa nazaran, kuzeyde Bornova ve körfezin kuzeyinde Karşıyaka ve daha sonra güneydoğuda Karabağlar ve Gazemir yönünde yüksek oranda yerleşik nüfus görülmektedir.

Şekil 5. Mahalle nüfuslarının il nüfusuna oranlarını baz alan sonuçlara göre nüfusun mekânsal dağılımı

Merkez-kentin arazi kullanımına ile mahalle nüfuslarının il nüfusuna oranlarının mekânsal dağılımını hatırlamak gerek: MİA ve çevresinin göreceli “düşük” oranda ve Körfezin doğu ve kuzey (Bornova, Bayraklı, Karşıyaka ve Çiğli) ve güneydoğusundaki (Buca, Karabağlar, Balçova ve Gazemir) “konut ağırlıklı yerleşim alanları”nın sırasıyla “yüksek” ve “orta” derecede il nüfus oranları olduğu görülür.

Nüfusun dağılımına “brüt mahalle nüfus yoğunluklarını” (mahalle yüzölçümünü ve mahalle nüfusu oranıyla) hesaplayarak baktığımızda (Şekil 6); sonuç bu yoğunlukların aslında sınırları içinde konut dışı kullanım alanları fazla olan büyük yüzölçümlü mahalleleri veya içinde sadece konut olan küçük yüzölçümlü mahalleleri ve benzeri durumları yanlış temsil edebileceğidir. Bu tür eksiklik veya yanlışlıklarını da göz önünde bulundurarak mahalle nüfus yoğunluklarını kullanmaya çalıştık.

Şekil 6. Mahalle brüt nüfus yoğunlukları

3.1.2 İzmir İli, “Yeşil Alan” ve Mahalle Parklarının “Öbikleşme” Haritaları

İzmir ilindeki belediyeler sorumluluğundaki kamusal yeşil alanlara dair toplanan tüm mevcut veriler, analizlerimize uygun hale getirilmek üzere düzenlenmiş ve tekrar sınıflandırılmıştır. Hedeflenen 21 ilçe belediyesinden 19 tanesi projenin ilk 6 ayında “yeşil alanlar” listesi göndermiştir. Ancak Projemiz esnasında İzmir Büyükşehir Belediyesi ile yapılan protokol kapsamında ve belediyenin sağladığı güncel uydu görüntülerini kullanarak yaptığımız başka bir proje çerçevesinde tüm bu veriler tamamlanmış ve güncellenmiştir. Kamusal yeşil alanlar türlerine göre şöyle gruplanmıştır: Park ve rekreasyon alanı, refujler, diğer kamusal (Meydan,

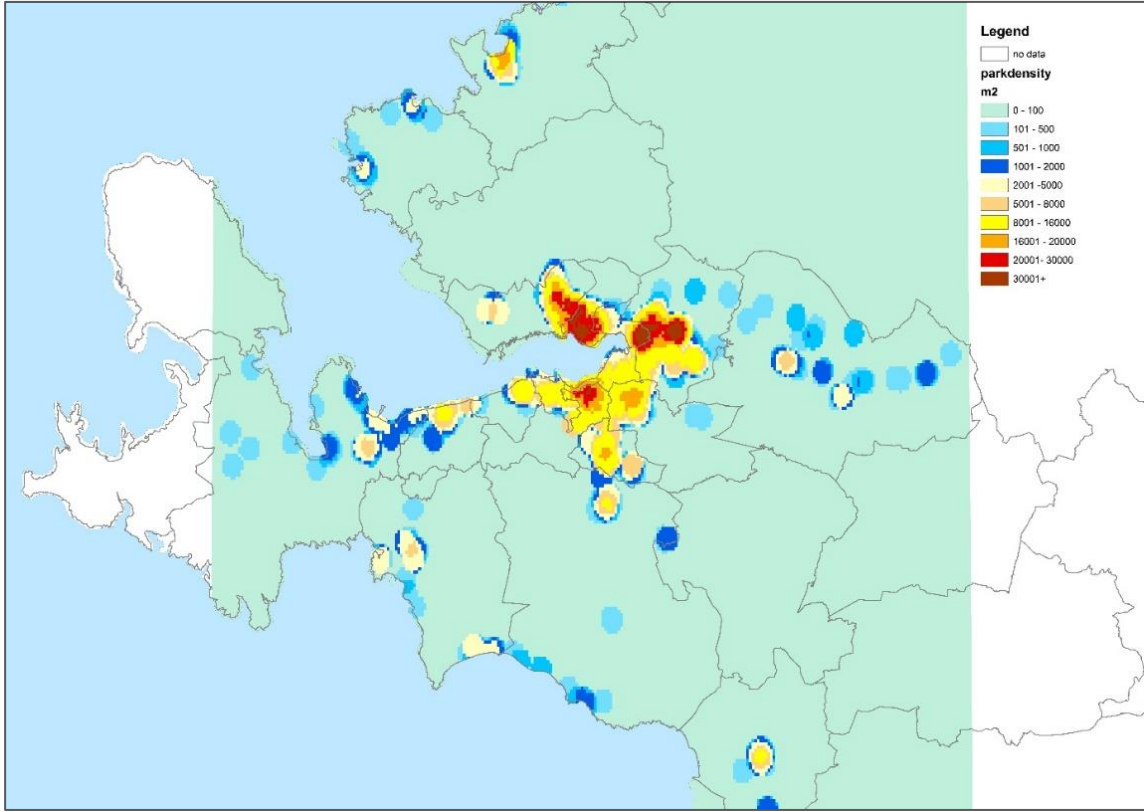

sevgiyolu, pazaryeri), diğerk yeşil alanlar (mezarlık, ağaçlandırılacak alanı, hobi bahçeleri), kurum bahçesi, okul bahçesi, Spor alanı. Projemizde mahalle parkları olarak tanımladığımız alanlar, park ve rekreasyon alanı grubunda (CBS kodu, “parktanım”) ve alan büyüklüğü 30.000 m²’den küçük alanlardır. 2018 yılı verisiyle tamamladığımız ve konum, tür ve büyüklük bilgilerine dayanarak ayrıştırdığımız İzmir İli yeşil alanların bilgisi EK-1A’da sunulmuştur.

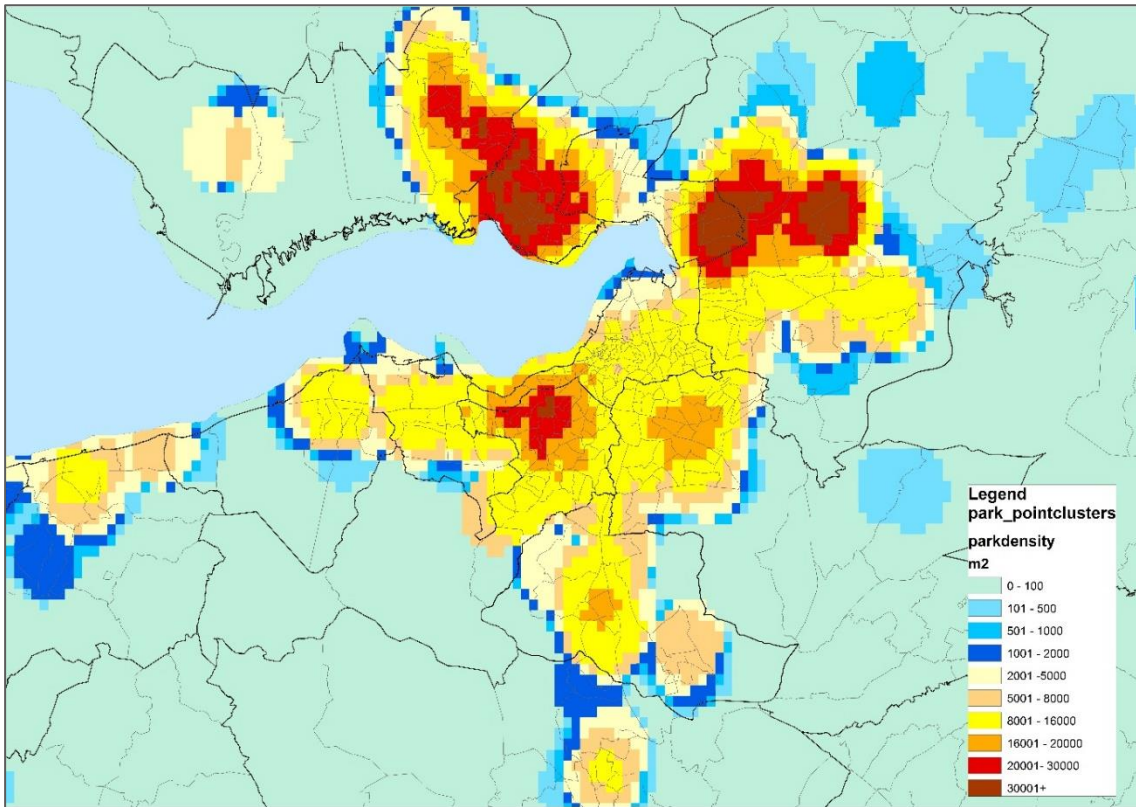
Diğerk taraftan, mahalle ve ilçe sınırlarını düşünerek park büyüklük ve sayılarının dağılımındaki farklılıkları incelemek ve devamında mahalle bazında kişi başı yeşil alan verisi kısıtlı bir değerlendirme sunmaktadır. Bu sebeple projemiz, yeşil alanların büyüklükleri ve sayıları ve birbirine mesafelerini gözönünde bulundurarak coğrafi dağılımlarını incelemek üzere, mahalle ve ilçe sınırlarından bağımsız analizler geliştirmiştir.

Burada CBS ortamında öncelikle mahalle park alanlarının ve daha sonra diğerk yeşil alan kategorisindeki alanların il içindeki mekânsal dağılımını analiz etmek için “*Nokta Yoğunluk*,” “*Aykırı Değer*” ve “*Sıcak Nokta*” (sırasıyla “*Point Density Analysis*,” “*Outlier Analysis/ Anselin Local Moran's I*” ve “*Hot Spot Analysis*”) analiz araçlarını kullandık. İlk ikisi projemiz açısından daha anlamlı sonuçlar vermiştir. “*Nokta Yoğunluk*” ile geliştirilen haritalar, Park_Tanım alanlarının büyüklüklerini, sayısını, konumunu ve aralarındaki mesafeyi hesaba katarak, 1600 m²’lik analiz hücrelerinde her metrekareyi etkileyen/yayılan park alan büyüklüğünü göstermektedir.

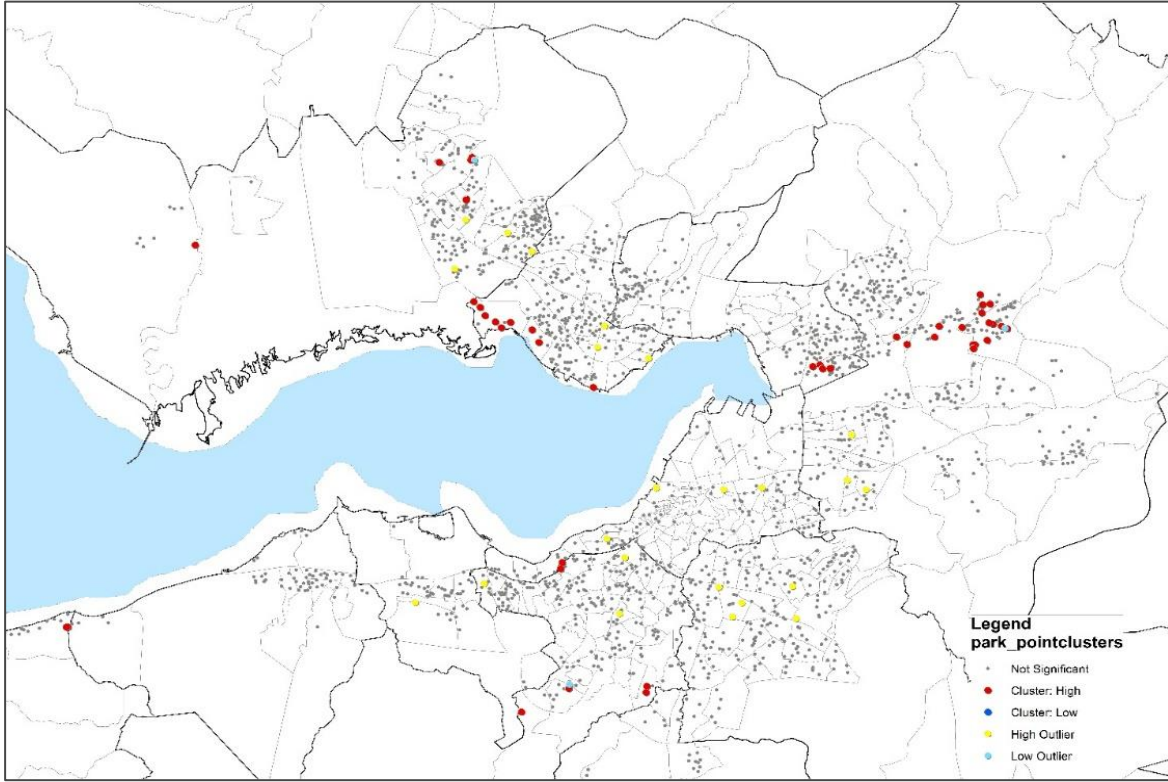
Şekil 7 ve 8’de farklı renklerle gösterilen “öbekler” aslında bu “etki alanları”nı gösterirken, lejanttaki renklerin yanındaki sayılar da o alana düşen ağırlıklandırılmış nokta sayısını (mahalle park alan metrekaresini) göstermektedir. Mahalle park alanlarının “nokta yoğunluk” analizlerinde (bkz, Şekil 7 ve 8), yine merkez ve çevre ilçeler arasında birim alanda yaratılan “park etki alanı” metrekarelerinde ciddi farklılaşması vardır. Merkez ilçelerde 1600 m. çaplı öbeklerde 8.000—30.000+ metrekare arasında park alanları özellikle kuzey (Bornova, Karşıyaka, Çiğli) yönünde varken, yakın çevre ilçelerde bu etki alanları azami 2000 m²’ye çıkmaktadır.

Şekil 7. Mahalle park alanlarının “nokta yoğunluk” analizine göre dağılımı (II)

Şekil 8. Mahalle park alanlarının “nokta yoğunluk” analizine göre dağılımı (merkez ilçeler)

Şekil 9. Mahalle park alanlarının “aykırı değer” analizine göre dağılımı (İl ve merkez ilçeler)

“Aykırı değer” analizinde (Şekil 9) merkezin kuzeyinde bu büyük etki alanlarının aslında birbirine yakın büyük alanlı parklardan (*cluster:high*) kaynaklandığı ve merkezin geri kalanında “büyük” ve “küçük” parklar (*high outlier* ve *low outlier*) olsa da, aynı büyüklükte birbirine yakın (1.600m içinde) parklar bölgeleri/ öbekleri çıkmamıştır.

3.1.3 İzmir İli, “Park-İhtiyaç Grupları” Mekansal Dağılım Haritaları

Projemiz mahalle parklarına erişmesi ve bu alanları kullanması kendi günlük yaşam koşullarında zaruri olan bu gruplara “park-ihtiyaç grupları” demmiştir. Bunlar öncelikle düşük gelirli, kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engellilerdir. Bu gruplara yönelik mekansal dağılım haritaları oluşturmaya yönelik olarak, Projenin bu aşamasında İzmir kentinde çocuklar, yaşlılar ve düşük gelirli insanların göreceli yoğunlaştığı mahallelerin belirlenmesi hedeflenmiştir. Engellilerin yoğunlaştığı mahallelere dair bilgiye maalesef erişilememiştir.

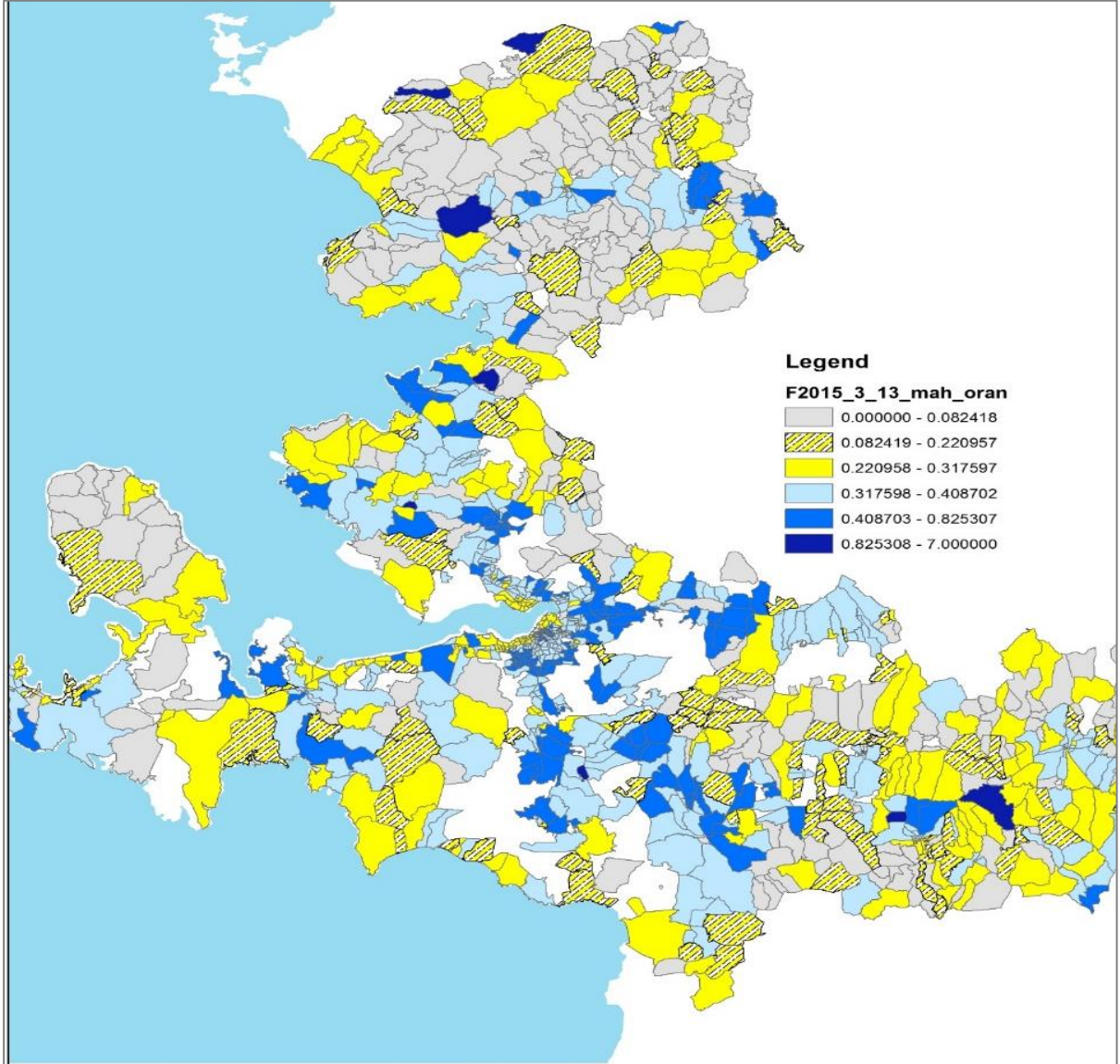
Bu amaca yönelik olarak CBS ortamında cinsiyete bağlı olarak yaş ve eğitim seviyesine göre ayrılan grupların dağılımını İzmir ilindeki tüm (toplam 1257 Adet) mahalleler arasında gösteren betimsel haritalar hazırladık. Bu haritalar hazırlanırken her mahalledeki veriye dair iki oran geliştirdik ve kullandık: X verisinin “il oranı” ve “mahalle oranı.” Diğer taraftan, mahalle parkları gibi yerel hizmet alanlarının yürüme mesafesi içindeki nüfusa erişimini önemseydiğimizden, o

mahalledeki bebek(li kadın), çocuk ve yaşlı nüfus oranlarıyla analizin yapılması kabulü ile ağırlıklıla “mahalle oranı”nı kullandık.

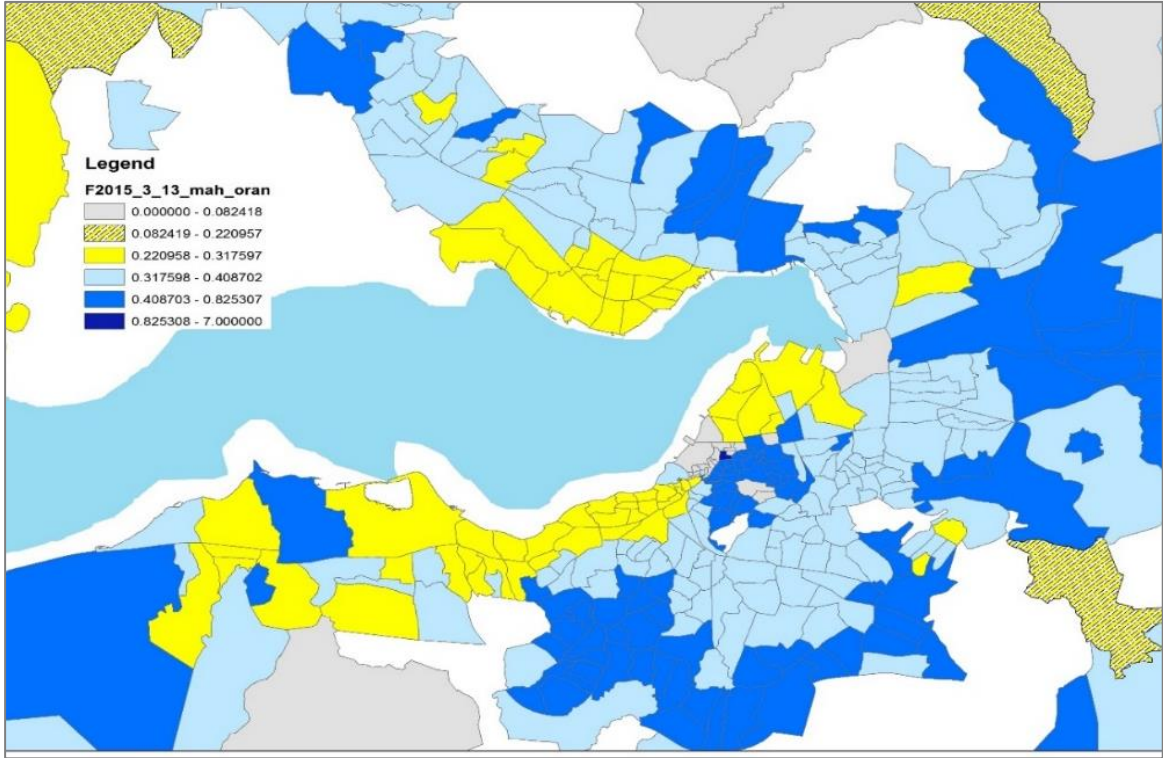
3.1.4 İzmir İli, Yaş Grupları Mekansal Dağılım Haritaları

2015 yılı için yaş grupları “çağ yaş” ve “beşerli yaş” grupları ayırımından beraber faydalanıldı. Buna göre “yaş” verisi: 0-2 yaş “bebek,” 3-5 yaş “okul öncesi,” 6-9 yaş “ilkokul yaş,” 10-13 yaş “ortaokul yaş,” 3-13 yaş “çocuk,” 14-22 yaş “genç öğrenci,” 23-29 yaş “genç,” 30-44 yaş “önorta yaş,” “45-54 yaş “geç orta yaş,” 55-64 yaş “ön yaşlı” ve 65 ve üstü yaş “yaşlı” olarak ele alındı.

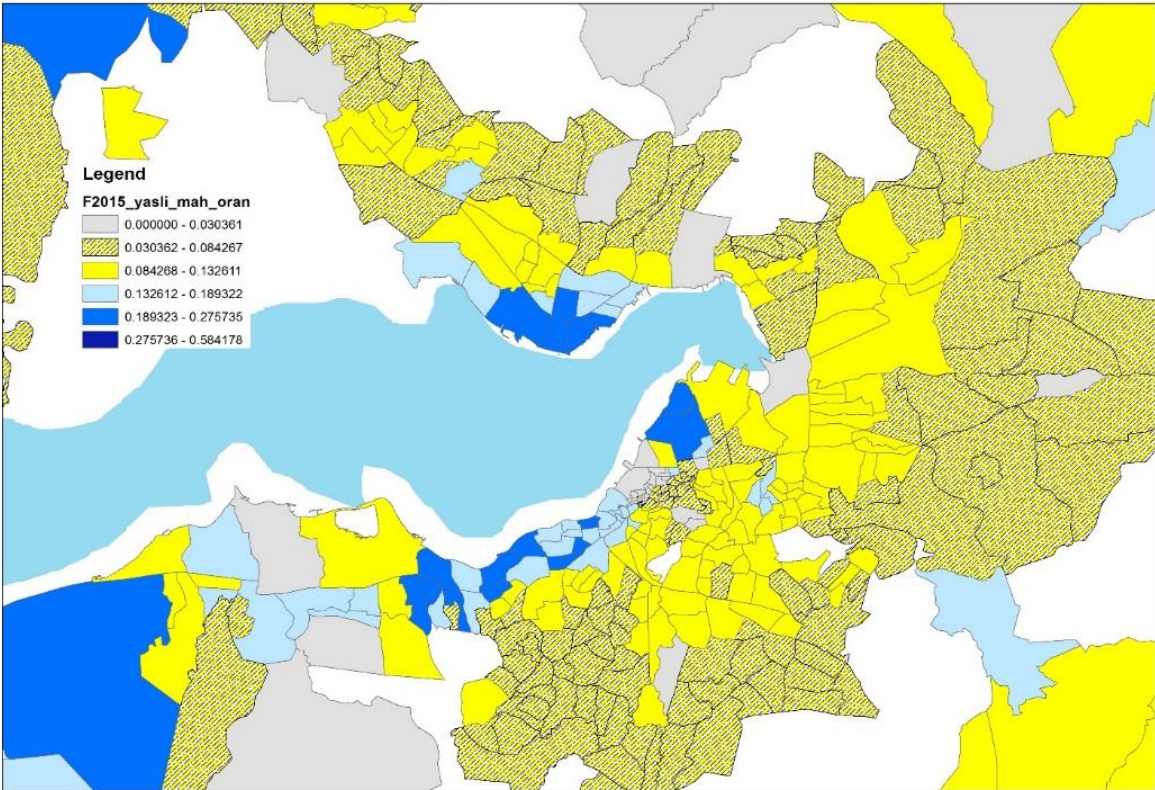
Şekil 10-13'deki Mekansal Tespit Haritalarında gösterildiği gibi, il ve merkez ilçelerdeki dağılımda 3-13 yaş grupların mahalle bazında yaklaşık aynı bölgelerde yoğunlaşırken, bu grupların “yaşlı”ların (65+ yaş grubunun) mahalle bazındaki oranlarının mekânsal dağılımından farklılaşmaktadır.

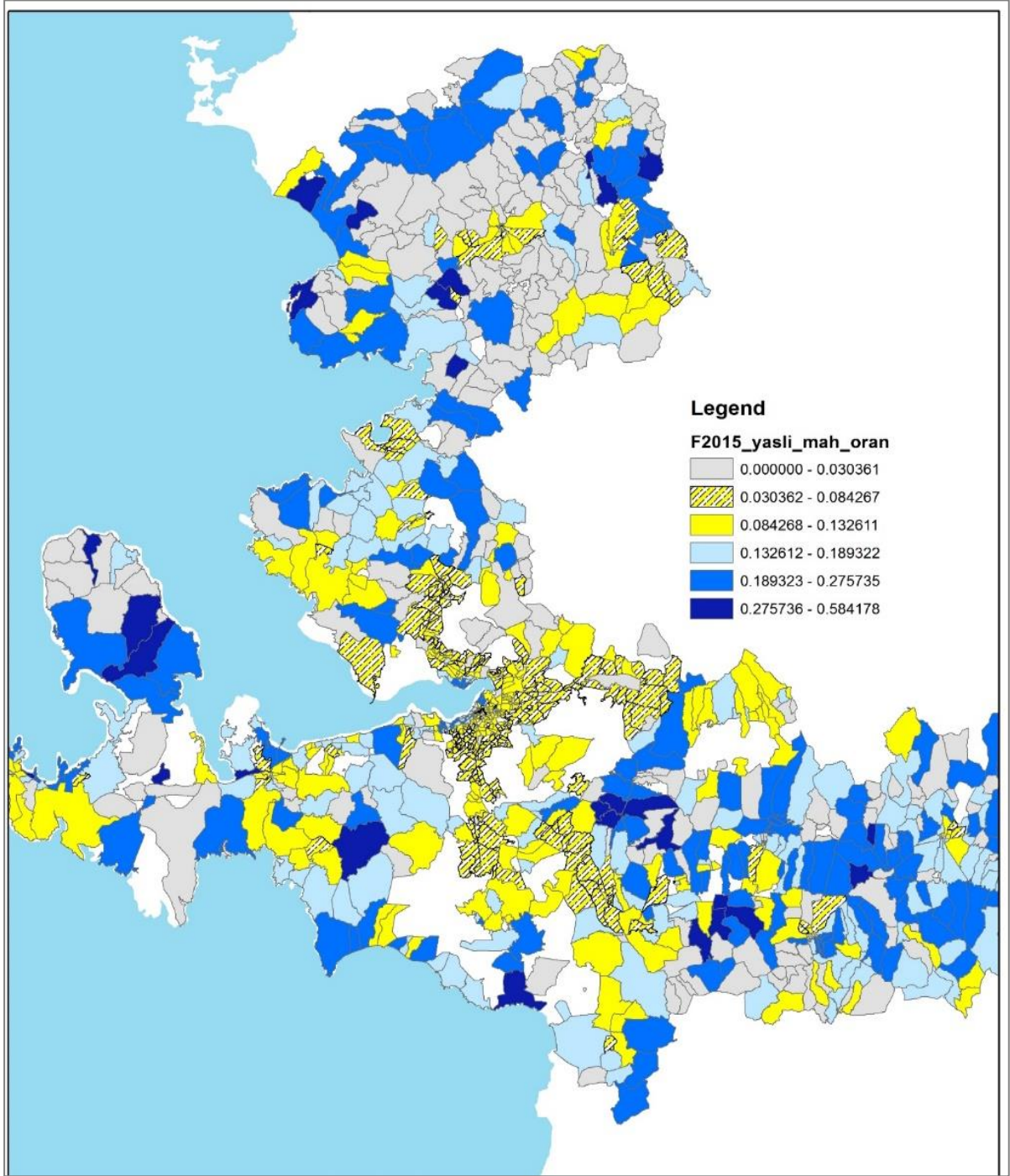
Şekil 10. “3-13 yaş” (çocuk) grubu “mahalle oranlarının” mekânsal dağılımı (il bütünü)

Şekil 11. “3-13 yaş” gruplarının “mahalle oranlarının” mekânsal dağılımı (Merkez ilçeler)

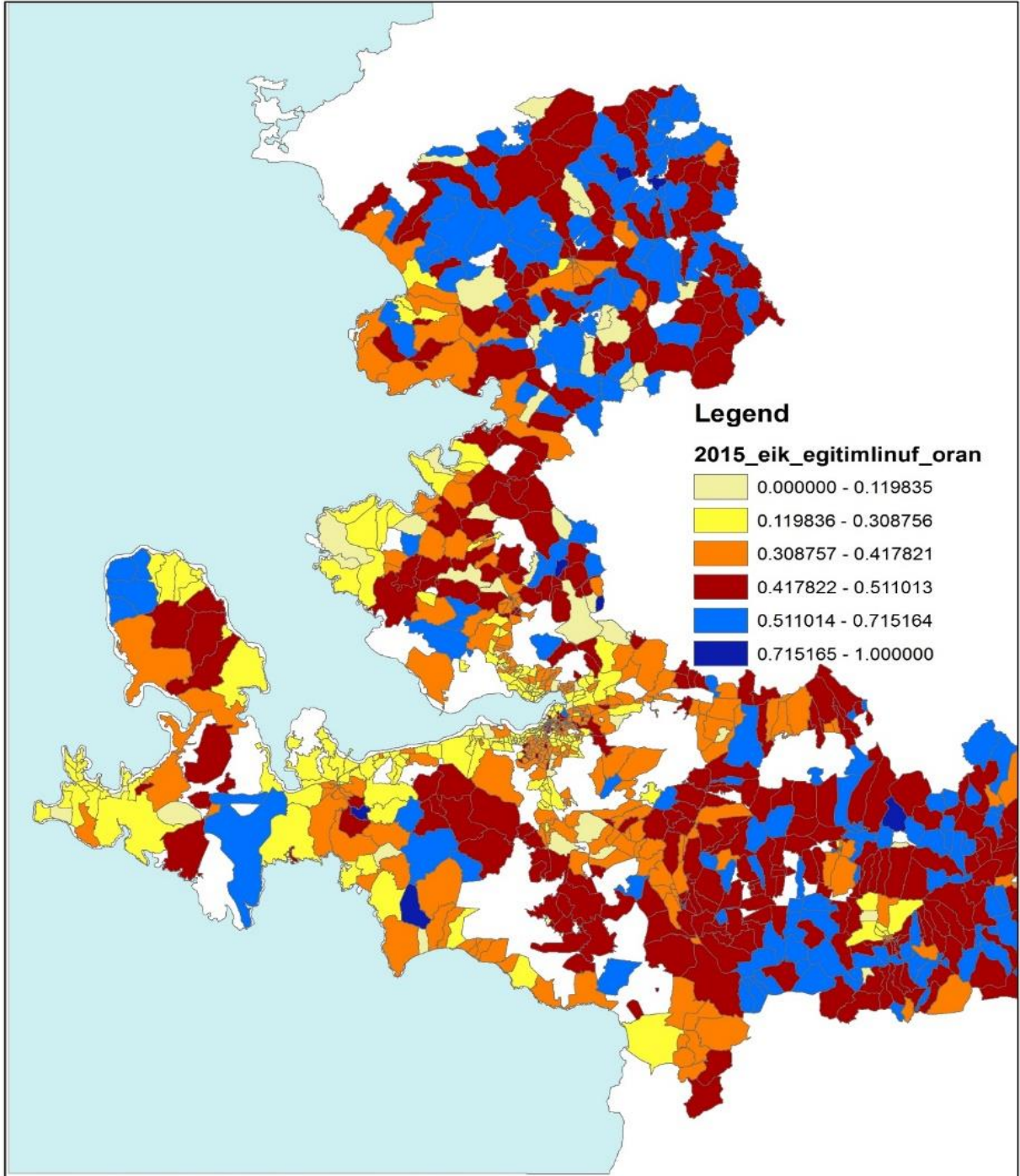
Şekil 12. “65 + yaş” grubu “mahalle oranlarının” mekânsal dağılımı (Merkez ilçeler)

Şekil 13. "65 + yaş" grubu "mahalle oranlarının" mekânsal dağılımı (İl bütünü)

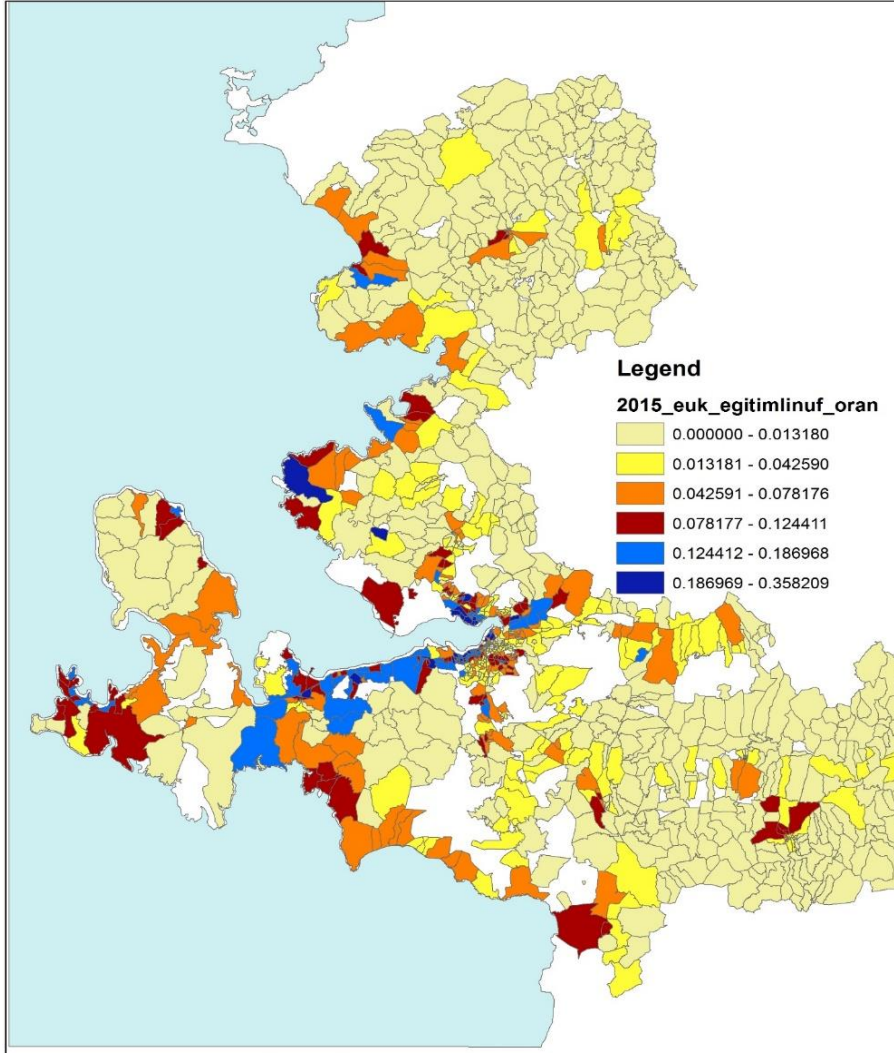
3.1.5 İzmir İli, Kadın ve Erkek Eğitim Seviyeleri Mekansal Dağılımı

Kadın ve erkek nüfusun son bitirdiği okul derecesine göre tariflediğimiz eğitim seviyesine göre mahalle bazında dağılımını gösteren verilerin mekansal dağılım haritaları yapılmıştır (Şekil 14,15a ve 15b).

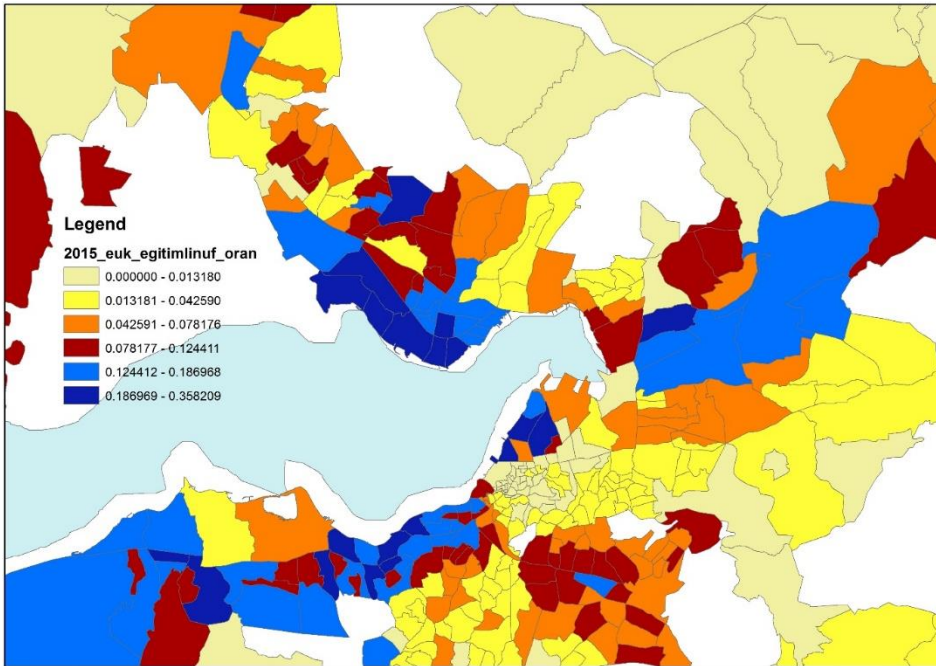

Şekil 14. Eğitim derecesi “ilköğretim ve altı” olan kadın nüfusun dağılımı

“Düşük derece” eğitilmişlerin (yani ilk-orta okulu kapsayan ilköğretim derecesi veya öncesi eğitimi olan veya okuma-yazma bilmeyenler) çevre ilçelerde yoğunlaştığı ve “orta” (lise derecesi) ve “yüksek” (üniversite lisans ve üstü) eğitilmişlerin ise özellikle sahil boyunca uzanan ve ayrıca kuzey (Bornova ve Karşıyaka) merkez ilçelerde yoğunlaştığı görülmektedir.

Şekil 15. Eğitim derecesi “üniversite ve üstü” olan kadın nüfusun dağılımı

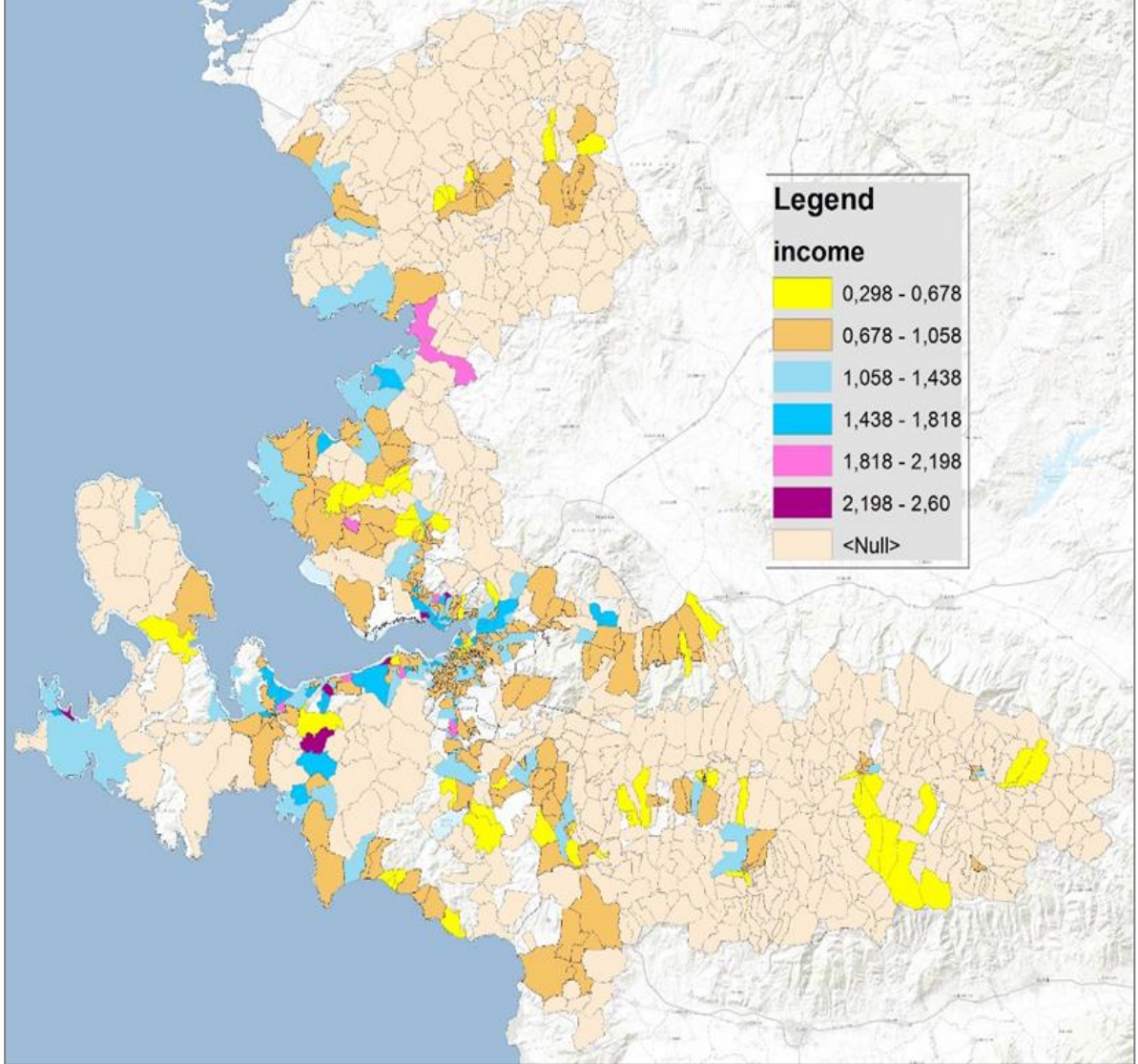

Şekil 16. Eğitim derecesi “üniversite ve üstü” olan kadın nüfusun dağılımı (merkez ilçeler)

3.1.6 İzmir İli, Gelir Dağılımı (örneklem)

2015 yılına dair ve İzmir Büyükşehir Belediyesinde elde ettiğimiz hanehalkı örneklemindeki hane halkı ortalama gelir dağılımını 557 mahalle bazında görmek için, örneklemin ortalamasıyla her mahallenin ortalama gelirini karşılaştırdık. Sonuçları 6 gruba ayırarak “yüksek,” “orta,” ve “düşük” bağıl gelir dağılımını bulduk.

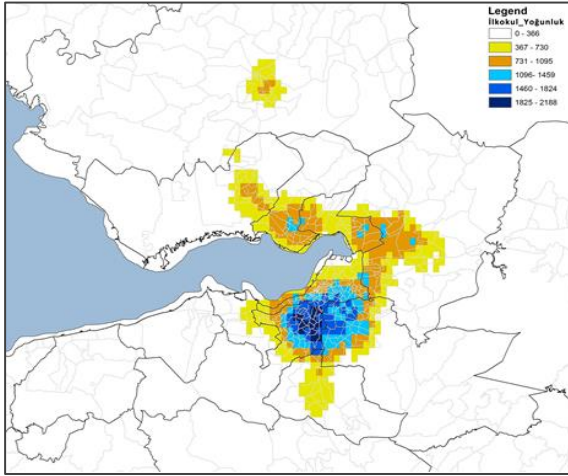
Şekil 17. İzmir İl bazında seçili mahalleler arasında gelir dağılımı

Genelde kıyıdaki mahallelerde ortalama ve üstü gelirin yoğunlaştığını, merkez ilçeler dışındaki (özellikle kıydan uzak) mahallelerde ortalama ve altı gelir seviyesinin arttığı söylenebilir. Nüfusun yoğunlaştığı merkez ilçe mahallelerini detayda gösterdik.

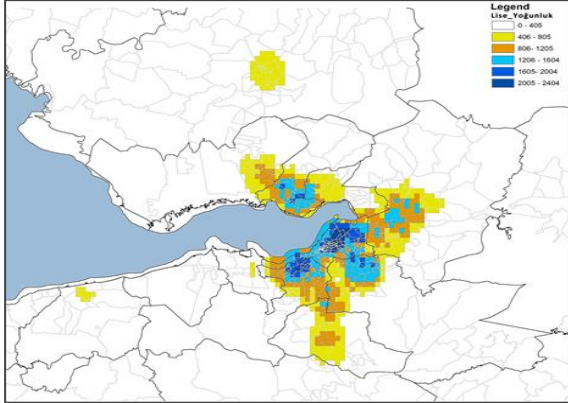
3.1.7 İzmir İli, “Okullar”ın Dağılım Haritası

Okul öncesi ve ilk ve orta öğretim okullarının kentteki konum/adreslerini ve öğrenci sayısını (“okul büyüklüğü” olarak) gösteren olan haritalar, “İhtiyaç-Grupları” Dağılım Haritaları ile ilişkilendirilerek mahalle parkına ihtiyaç duyan nüfusun (burada 3-15 yaş arası çocuklar) gündüz yoğunlaştığı bölgelerin tespiti amacıyla hazırlanmıştır. Okullara dair veri listeleri İzmir İlinin tüm 30 ilçesini kapsamaktadır. Okul verileri arasından sadece okul öncesi ve ilk-orta-lise eğitimi veren okul türleri seçildi. Seçilen okul türleri altında ilçe ve mahalle bazında, şu veriler CBS ortamına aktarıldı: kurum_adi; kurum_türü; bina yüzölçümü; bahçe yüzölçümü; erkek öğrenci sayısı; kız öğrenci sayısı; toplam öğrenci sayısı ve “var / yok” değerlendirmesi üzerinden kantin, kütüphane, spor salonu, yemekhane.

Şekil 19-20 her okuldaki öğrenci sayısını “okul büyüklüğü” olarak almış ve okulların konum-büyük-ölçüm-mesafe ilişkilerine yoğunlaşan “Nokta Yoğunluk” aracıyla analiz ederek mevcut okulların 2000m. çaplı öbeklerde/ etki alanlarındaki ağırlıklarını göstermektedir. Okul türlerine göre okul büyüklükleri-konumlarının etki alanları farklılık göstermektedir. Özellikle ilköğretim (ilk ve ortaokullar) okullarının ve sonra tüm okulların etki alanlarının bir bölgede yoğunlaştığı (Konak-Karabağlar; anaokulları ve liselerin birden fazla etki alanları olduğu görülmüştür.

Şekil 18. İzmir’de İlkokulların “Nokta Yoğunluk” analizine göre “öbekleştigi” bölgeler

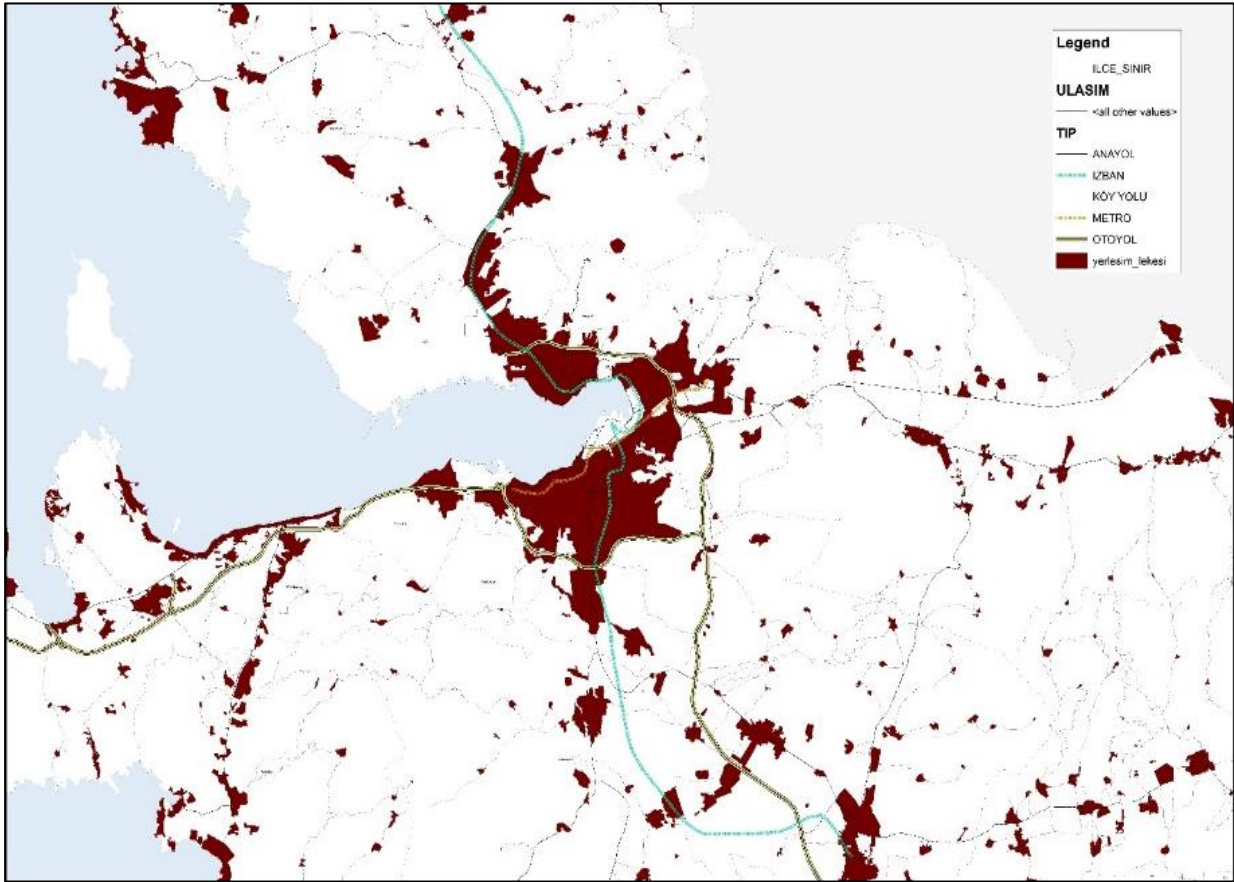

Şekil 19. İzmir’de Liselerin “Nokta Yoğunluk” analizine göre “öbekleştigi” bölgeler

3.1.8 Yapılı Çevre ve Mahalle ve Kent Parkları Karşılaştırmaları

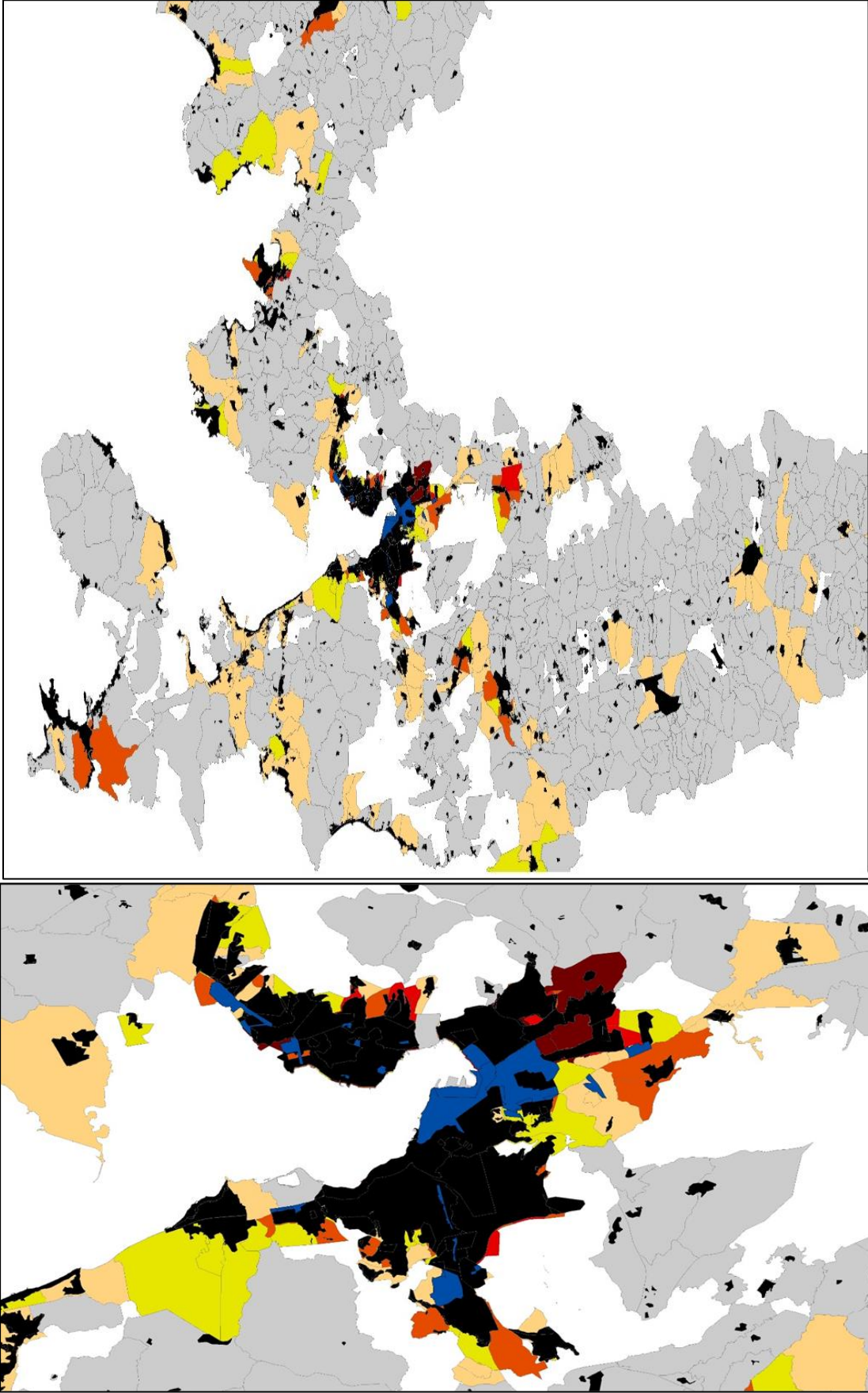
Projemizin amaçları doğrultusunda, arazi kullanımlarının her birinin “kamusal açık yeşil alan”larla farklı içerikte ilişkisi vardır. İzmir çalışmasında özellikle “yerleşim alanları,” “konut alanları,” ve “raylı ulaşım güzergahları”na bakarak değerlendirmeler yaptık.

Konut Alanları ve Mahalle Park Haritaları: Öncelikle ev ve çevresi odaklı mekânlarda günlük ihtiyaçlarını giderdiğini kabul ettiğimiz çocuk, kadın, yaşlı ve düşük gelirlilerin park alanlarına erişiminde konut alanlarının analizi önemlidir. Burada il ve merkez-kentteki park-ihtiyaç alanlarını anlamak için, “konut ağırlıklı yerleşim alanları”nın dağılımı (Şekil 21) ile nüfus ve park alanlarının dağılımlarını (Şekil 22-23) karşılaştırdık.

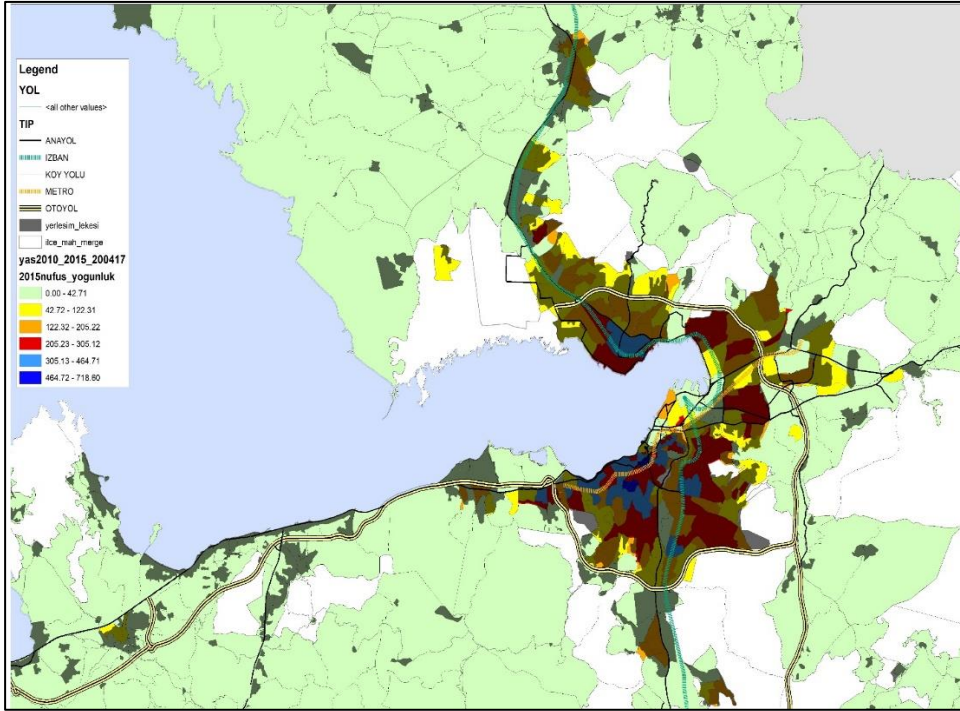

Şekil 20. İzmir bütünü, Konut alanlarının dağılım lekesi

Birinci karşılaştırmamızda, “mahalle nüfuslarının il oranları”nın mekansal dağılım haritası ile “konut ağırlıklı yerleşim alanları” haritası (Şekil 21) örtüştürdüğümüzde (Şekil 19); kırsal ilçelerdeki ve merkez-kentin kuzeydoğu (Bornova ilçesi), kuzey (Çiğli ilçesi), güney (Gaziemir) ve güneybatıdaki (Narlidere) yapılaşmış konut alanlarının buldukları mahallenin bir bölümünü kapsadığı görülmektedir.

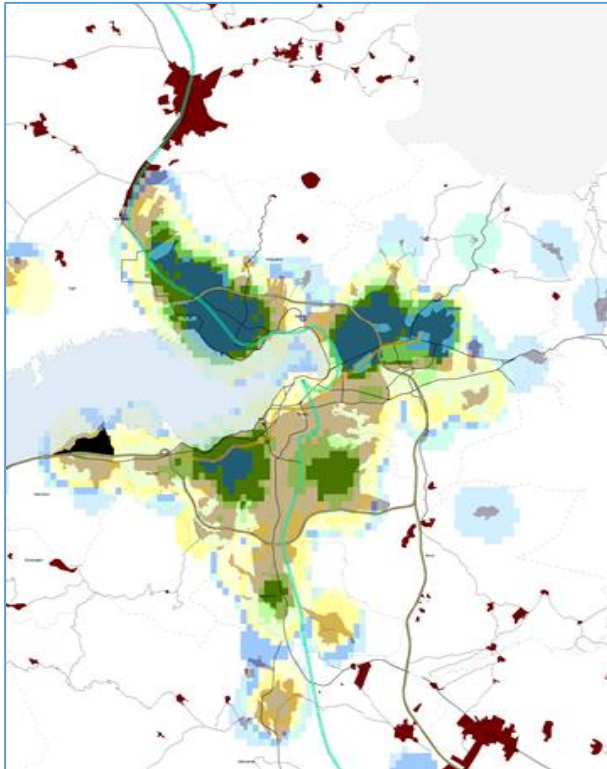

Şekil 21. Sırasıyla İzmir İl ve merkez kentte “konut ağırlıklı yerleşim alanları” (siyah) ve ticaret alanları (mavi) ile “mahalle nüfuslarının il oranları”nın (kırmızı-sarı tonları) dağılımı haritalarının örtüştürülmesi sonucu.

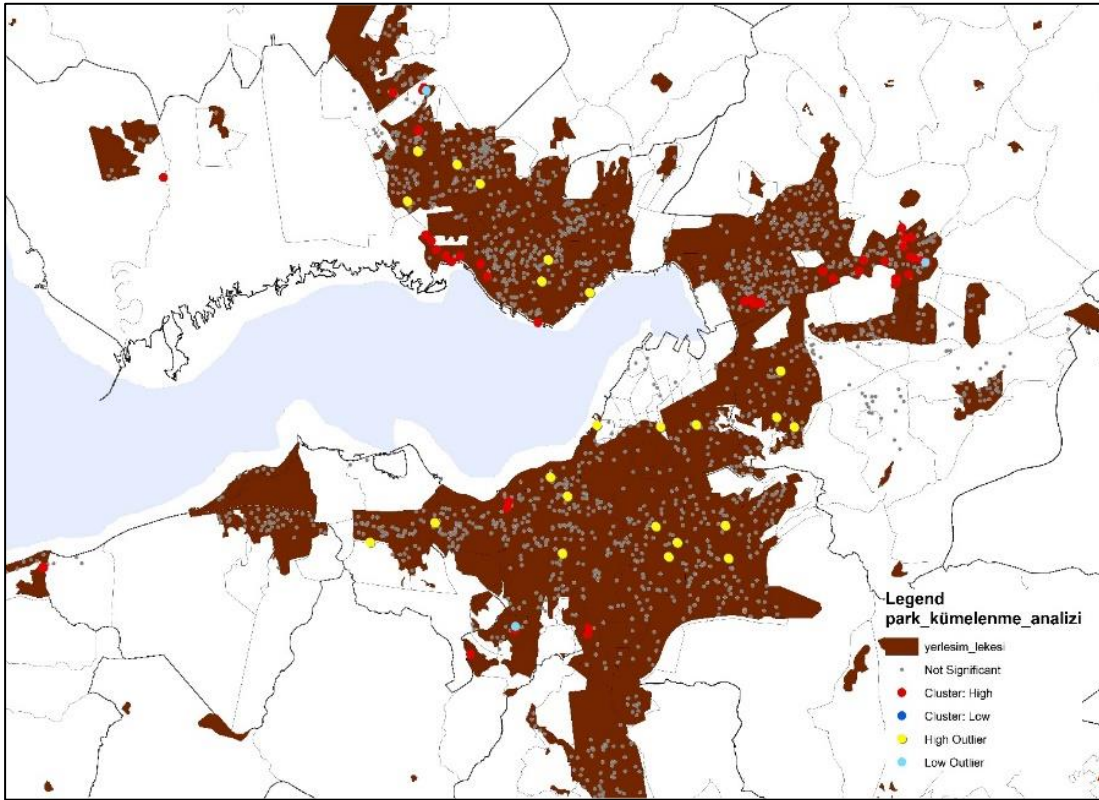
Şekil 22. İzmir ili merkez ilçelerde “konut ağırlıklı yerleşim alanları” (koyu gri, şeffaf) “mahalle brüt nüfus yoğunluğu” (mavi-kırmızı-sarı tonları) dağılımı haritasının örtüştürülme sonucu.

İkinci karşılaştırma “konut ağırlıklı yerleşim alanları” lekesi ile “mahalle brüt nüfus yoğunluğu” mekansal dağılımı örtüştürmüştür (Şekil 23). Kuzeydoğu (Bornova) ve kuzeydeki (Çiğli) konut alanlarının görüldüklerinden daha yoğun ve “en düşük” yoğunlukta olan batı (Güzelbahçe-Urta) ve güney (Gaziemir’in bir bölümü) hattının yapılı çevresinin belirgin bir hattır.

Şekil 23. Konut alanları ile mahalle park “öbekleşme” haritalarının örtüştürülmesi sonucu

İl ve ilçeler bazında “yerleşim” (ve diğer arazi kullanım) alanları ile park alanları arasındaki ilişkileri incelememizi, mahalle park alanlarının “nokta yoğunluk” (Şekil 7 ve 8) ve “aykırı değer” (Şekil 9) analizi dağılımlarını tekrar ele alarak Şekil 21’de gösterdik. Şekil 24’de “açık kahverengi” rengi, park alan etkisinin en düşük olduğu konut alanlarını gösteriyor. Sonuçlara göre; merkez-kentin nüfus yoğunluğu “çok yüksek” ve il nüfusu oranları “yüksek” olan merkez-ve-güney (Konak-Karabağlar) hattındaki konut alanlarının (iki kümelenme haricinde) mahalle parkları açısından “zayıf”; nüfus yoğunluğu “yüksek” ve il nüfus oranı “çok yüksek” olan (Bornova-Karşıyaka-Çiğli) hattının (aradaki Bayraklı ilçesi hariç) mahalle park alanları açısından “en güçlü” olduğunu göstermektedir.

Şekil 24. Konut alanları ile mahalle parkları “aykırı değer” haritalarının örtüştürülmesi

Diğer bir karşılaştırmada, *mahalle park alanlarının* “aykırı değer” analizine göre dağılımını gösteren harita ile yine “konut ağırlıklı yerleşim alanlarını” merkez-kent ölçeğinde örtüştürdük. Görüleceği üzere merkez-kentte özellikle alan büyüklüğü açısından göreceli “büyük” mahalle parklarının “kümelenildiği” veya çevresindeki parklardan ayrıştığı iki ana bölge (Körfezin kuzey-kuzeydoğusu ve güney-güneydoğusu) ortaya çıkmaktadır. Özellikle Bornova ilçesinin bazı bölgeleri ve Karşıyaka ilçesinin kıyı kesimi (ki her iki bölgede saha çalışmamızın iki alanı olarak ortaya çıkmıştır) göreceli “büyük” mahalle parklarının birbirine yakın olduğu (yani, *kümelenildiği*; Şekil 22’de “kırmızı” noktalarla gösterilen) yerlerdir. Diğer taraftan, Konak (özellikle MİA çevresi ve Göztepe tarafı) ve Buca ilçelerinde çevrelerindeki diğer parklardan tekil olarak ayrışan (“*outlier*”) büyük mahalle parkları (“sarı” noktalar) vardır.

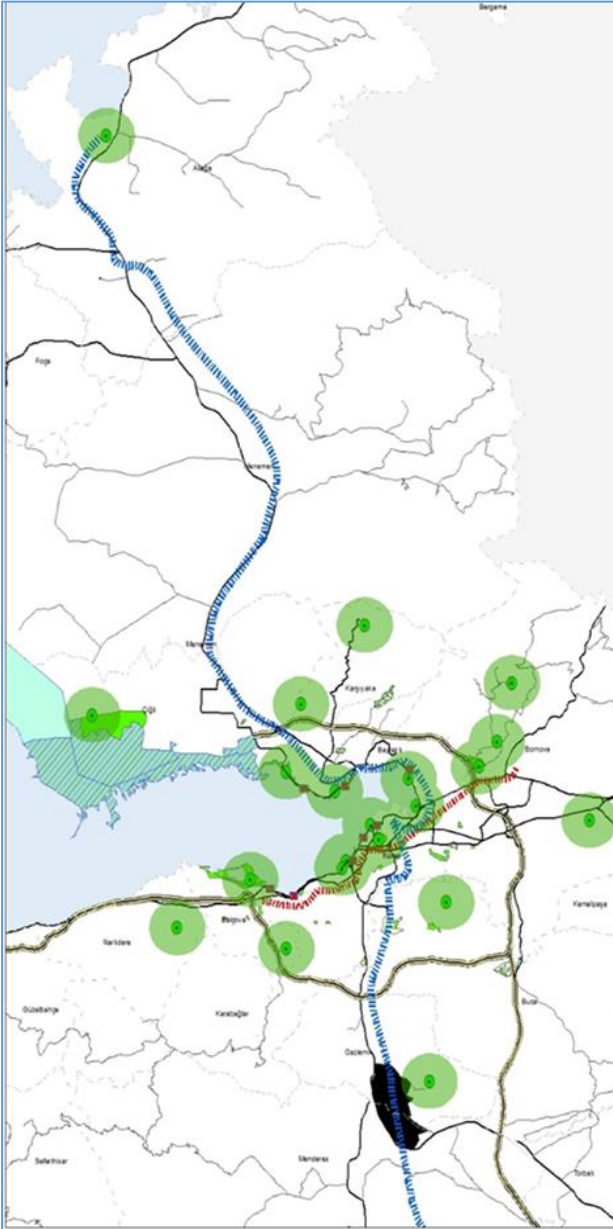
Merkezi iş alanları, alt merkezler ve kent parkları: Merkezi iş alanları ve alt merkezlerdeki perakende ticaret ve turizm, eğlence, kültürel-sanatsal, danışmanlık-bankacılık ve benzeri hizmet odaklı faaliyetler sebebiyle, bu alanların günlük nüfusu aslında buradaki kayıtlı mahalle nüfusundan daha fazladır. Bu alanlar mahalle nüfusunun ele alındığı “yeşil alan” hesaplarına dâhil edilmeyen, ancak buralardaki yeşil alanları kullanan, kullanım baskısı yaratan ve yeşil alan ihtiyacını arttıran geçici nüfusun yaratıldığı yerlerdir. İncelememizde ağırlıklı merkez ilçelerdeki büyük yani kent parklarının (yani 30.001 + m²) 400 m. yarıçaplı hizmet alanları ele alınmıştır (Şekil 23).

Şekil 25. Merkez ilçeler kent parkları hizmet alanları ve MİA

Bir taraftan MİA yakınındaki Büyük_Parkların hizmet alanına girdiği görülmektedir (*Harita 52*). Ancak Kültürpark (veya Fuar Alanı, haritada “kırmızı”nın ortasındaki yeşil alan noktası) haricinde bu etkiyi yaratan aslında gölge elemanı çok az olan sahil şeridindeki alanlardır. Diğer taraftan, alt-merkez olarak gözüken alanlar (“açık kırmızı”) bu parkların hizmet alanına girmemektedir.

Raylı toplu taşıma dayalı ulaşım ile park alanlarına erişim: Güney-kuzey yönünde (Gaziemir-Havaalanı ve Aliğa arasında) uzanan bölgesel raylı toplu taşıma sistemi (İZBAN) ve sadece merkez kent içinde batı-kuzeydoğu yönünde uzanan bir metro hattı vardır. Çevre karayolunun yanı sıra, Körfez boyunca sahil şeridinden ve kent içinden güney-kuzey yönünde giden iki ana yol vardır (*Şekil 24*).

Şekil 26 İzmir raylı ulaşım güzergahları ve büyük parklar

Büyük parkların yürüme mesafeli etki alanları ile bu toplu taşıma güzergâhlarını ele aldığımızda (Şekil 24), İZBAN'ın birçok Büyük Parka yakın geçmediği, metro hattının sahildeki Büyük Parkların etki alanından geçtiği görülür. Ayrıca yürüme yolu ve bazı yerlerde (özellikle Karşıyaka) çimlerde oturulan, ancak çoğunlukla gölgesi az olan sahil şeridi, feribot iskeleleriyle erişilmektedir.

3.1.9 Mekânsal Karşılaştırma Haritaları ve Proje 1. Aşama Sonuçları

Yukarıda tariflenen elde ettiğimiz ve genelde betimsel sonuçları olan proje çıktılarını birbiriyle ilişkilendirmek için özellikle istatistik analiz araçları çok önemli olmuştur. Bu bölümde önce bu analizlerden elde ettiğimiz sonuçlara dayanarak, i) mahalle park alanlarının kişi başı büyüklüğünün mahalle bazındaki dağılımı ile "park-ihtiyaç grupları"nın özelliklerinin yine

mahalle bazındaki dağılımları ve ii) mahalle park alanları, okul büyüklük ve nüfus yaş gruplarının mahalle bazlı dağılımları arasındaki ilişkileri irdeleyeceğiz.

“Yüksek” kişi başı park alanı ve mahalle nüfus özellikleri: İlk amaç için, en yüksek kişi başı park alanı ve ayrıca tüm yeşil alan büyüklüğüne hangi (yani ne tür yaş, eğitim seviyesi, gelir seviyesi dağılımına sahip) mahallelerin sahip olduğunu incelemek üzere, etki-sonuç ilişkilerini kuran regresyon analizi yöntemini kullandık. Bu amaçla aşağıdaki regresyon modeli tasarlanmıştır:

$$Kişi\_Başı\_Park\_Alanı_i = \partial_0 + \partial_1 bagil\_gelir_i + \partial_2 nufus\_yogunlugu_i + \gamma yas_i + \vartheta egitim_i + e_i \quad (1)$$

Yukarıdaki denklemde *i* notasyonu mahalleleri, *e* ise normal ve homojen dağıldığı varsayılan sabit varyanslı hata terimlerini temsil etmektedir. Nüfus özelliklerinden yaş ve eğitim değişkenleri grup olarak tasarlanmış ve farklı değişkenlerden oluşmaktadır. Regresyonda kullanılan bağımlı ve bağımsız değişkenler aşağıdaki Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Kişi başı park alanı ve mahalle nüfus özellikleri regresyon analizinde kullanılan değişkenlerin tanımları

Değişken	Tanım
Mahalle Parkları Yoğunluğu (Bağımlı Değişken)	Mahalle bazında kişi başına düşen mahalle parkı alanını (metrekare cinsinden) ifade eder.
Mahalle Parkları ve Büyük Parklar Yoğunluğu (Bağımlı Değişken)	Mahalle bazında kişi başına düşen mahalle ve büyük park alanını (metrekare cinsinden) ifade eder.
Tüm Yeşil Alan Yoğunluğu (Bağımlı Değişken)	Mahalle bazında kişi başına düşen tüm yeşil alanları (metrekare cinsinden) ifade eder.
bagil_gelir	Kişi başına düşen Bağıl Geliri temsil etmektedir. 1 rakamı İzmir mahallelerinin ortalamasına, 1’in üstü görece yüksek gelire, 1’in altı ise görece düşük gelire tekabül etmektedir.
nufus_yogunlugu	Nüfus yoğunluğudur.
yas_0_2	0 ile 2 yaş arasında bulunanların mahalle nüfusundan aldığı payı temsil eder.
yas_3_5	3 ile 5 yaş arasında bulunanların mahalle nüfusundan aldığı payı temsil eder.
yas_6_13	6 ile 13 yaş arasında bulunanların mahalle nüfusundan aldığı payı temsil eder.
yas_14_22	14 ile 22 yaş arasında bulunanların mahalle nüfusundan aldığı payı temsil eder.
yas_23_55	23 ile 55 yaş arasında bulunanların mahalle nüfusundan aldığı payı temsil eder.
yas_55_64	55 ile 64 yaş arasında bulunanların mahalle nüfusundan aldığı payı temsil eder.
yas_65üstü	55 yaş üstünde bulunanların mahalle nüfusundan aldığı payı temsil eder.
egitim_ilkogretim_kadın	ilköğretim veya daha az seviyede bir okuldan mezun olan kadınların mahalle nüfusu içindeki oranını temsil eder.
egitim_ilkogretim_tüm	ilköğretim veya daha az seviyede bir okuldan mezun olan kişilerin mahalle nüfusu içindeki oranını temsil eder.
egitim_lise_tüm	lise mezunu olan kişilerin mahalle nüfusu içindeki oranını temsil eder.
egitim_universite_kadın	üniversite lisans seviyesinde veya daha yüksek bir dereceden mezun olan kadınların mahalle nüfusu içindeki oranını temsil eder.
egitim_universite_tüm	üniversite lisans seviyesinde veya daha yüksek bir dereceden mezun olan kişilerin mahalle nüfusu içindeki oranını temsil eder.

Çıkan sonuçları değerlendirmek ve ayrıca CBS ortamında yeni analizler yapabilmek üzere, nüfus özelliklerine ve kişi başı yeşil alan büyüklük özelliklerine dair seviye aralıklarını belirledik. Sonuçlar aşağıda sırayla sunulurken, ilgili regresyon tabloları EK-1B’de verilmiştir:

İzmir’in tüm mahallelerine beraber bakıldığında; eğitim seviyesi yüksek ve nüfus yoğunluğu düşük olan mahallelerde kişi başı **mahalle park alanı** daha fazladır. Ayrıca bu mahallelerde,

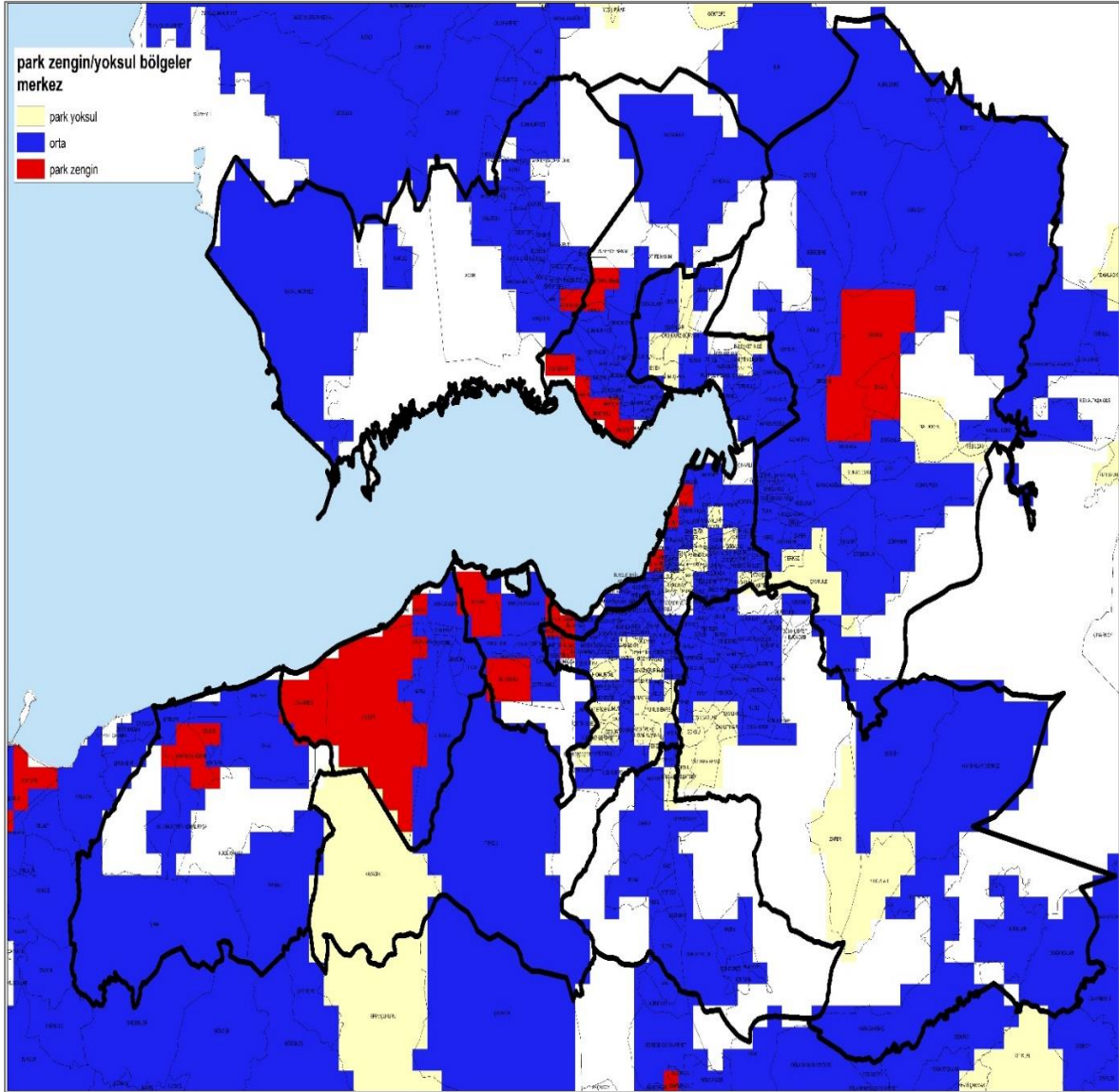
nüfusun lise düzeyinde eğitim seviyesi yüksek ve ilköğretim seviyesinde düşük olduğu mahallelerde kişi başı **tüm parklar (mahalle ve büyük park) alanı** artmaktadır. En son olarak **Tüm Yeşil** yoğunluğunun yüksek olduğu mahalleler, mahallede çocuk (0-2, 3-5 ve 6-13 yaş grupları) ve yaşlı (65 ve üstü yaş) grup oranlarının düşük ve eğitim seviyesinin (lise ve üstü) yüksek olduğu yerlerdir.

İzmir'in merkez ilçelerindeki mahallelere bakıldığında; mahallelerdeki kişi başı her tür park alanı ve yeşil alanı, eğitim seviyesi ve bağıl geliri düşük mahallelerde düşük ve yüksek olanlarda yüksektir. Ayrıca “park ihtiyaç grubu” olan çocuklardan (ve buna bağlı “anneler”) 0-5 yaş grubunun yüksek olduğu mahallelerde kişi başı mahalle parkı alan miktarı düşüktür. İzmir'in çevre ilçelerindeki mahallelerinde, yüksek eğitim seviyesi (üniversite) yüksek, ilköğretim düzeyinde eğitim seviyesi düşük, bağıl gelirin yüksek olduğu mahallelerde kişi başı **mahalle park alanı** daha fazladır.

Okullar, mahalle parkları ve yaş özellikleri dağılımları: Mahallerdeki yaş gruplarının yoğunluğu, okulların türleri ve “büyüklüğü” (yani öğrenci sayıları), kişi başı Park_Tanım alan miktarı ve mahalle brüt nüfus yoğunluğu değişkenleri arasındaki tamamlanan korelasyon matrisine göre, gözlenen korelasyon katsayılarının çoğu 0.3'un altındadır. Diğer bir deyişle, öğrenci sayıları, yaş gruplarının mahallelerdeki yoğunlukları ile ilişkili değildir. Diğer bir regresyon analizi ile, mahallerdeki okulların toplam öğrenci sayıları “okul öncesi,” “ilkokul,” “ortaokul,” “lise,” “ilk ve ortaokul toplamı” ve “toplam öğrenci” şeklinde kategorize edilmiş ve kişi başı Park_Tanım alan miktarları arasındaki olası ilişkiyi incelemektedir., Sonuçlara göre, mahallelerde bulunan öğrenci sayılarının, kişi başı Park_Tanım alan miktarlarıyla bir ilişkisi gözlenmemektedir.

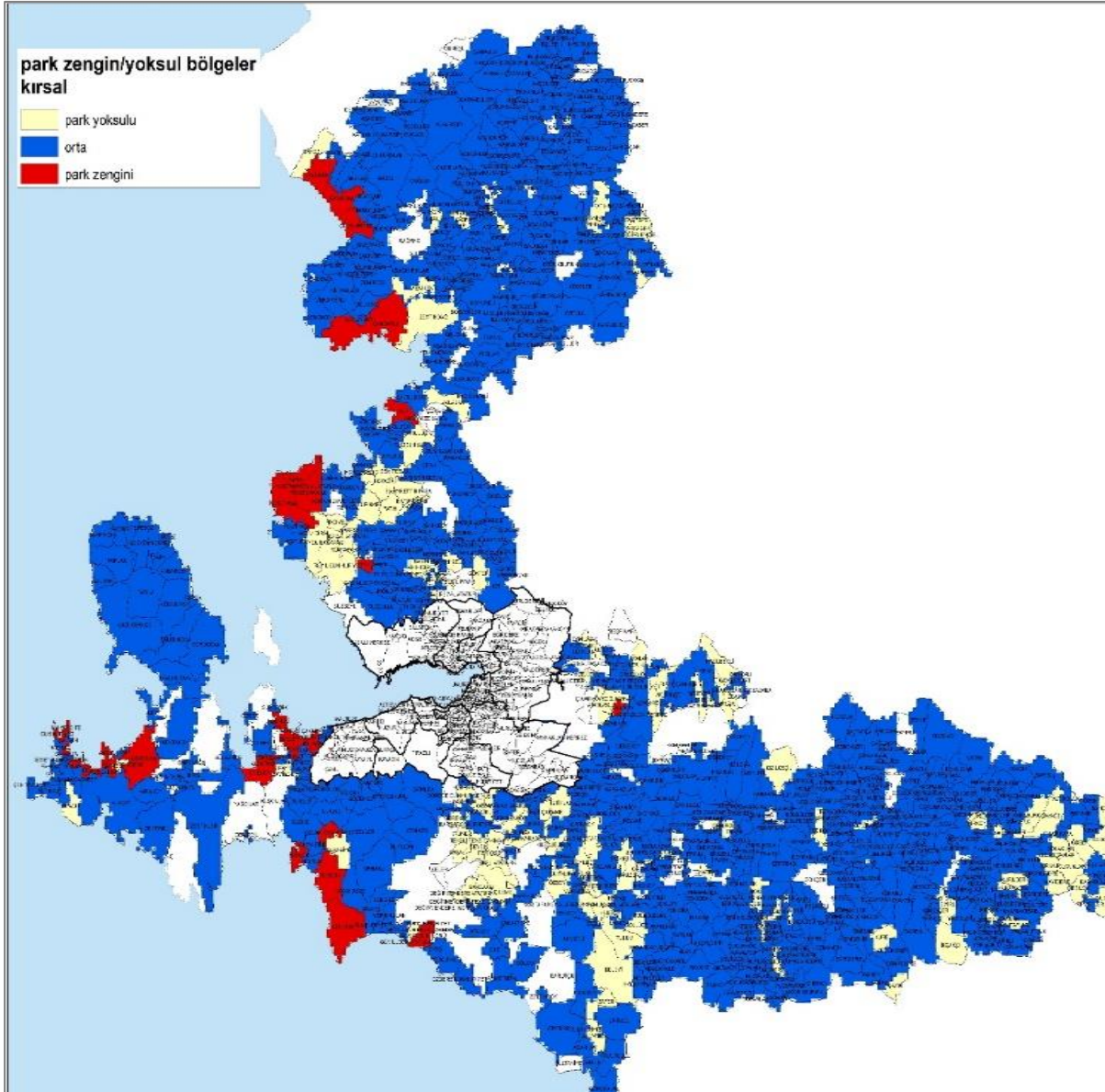
Park “Zengini” ve “Yoksulu” Bölgelerin Tespiti: Nüfus özellikleriyle ilişkili olarak önce yeşil alan ve sonra park “zengini” ve “yoksulu” bölgeleri bulmak için; regresyon analiz sonuçlarında mahallelerdeki kişi başı yeşil alan büyüklüğü ile orantılı çıkan nüfus özellikleri değerlerinin mekânsal dağılımını CBS'de “örtüştürme yöntemi” (*overlay analysis*) ile analiz ettik. Merkez ve çevre ilçe mahalleleri ayrı ayrı incelenmiştir.

Önceki regresyon analizlerimize göre, Merkez İlçelerdeki mahallelerde kişi başı mahalle park alanı, yüksek eğitim seviyesi (lise ve üniversite) yüksek, düşük eğitim seviyesi düşük, nüfus yoğunluğu düşük ve 5 yaş altı nüfus oranının (0-2 ve 3-5 yaş grupları) düşük olduğu mahallelerde daha fazladır ve tersi koşullarda daha azdır. Buna göre Şekil 25'te Merkez İlçelerde “Mahalle Parkları Zengini” ve “Yoksulu” Bölgeler ortaya çıkmaktadır.

Şekil 27. Merkez İlçelerdeki "Mahalle Parkları Zengini" (kırmızı) ve "Yoksulu"(sarı) Bölgeler Dağılımı

Benzeri "Mahalle Parkları Zengini" ve "Yoksulu" Bölgeler dağılım haritasını Çevre İlçelerdeki mahalleler için oluşturduğumuzda, Şekil 26 çıkmaktadır. Çevre ilçelerindeki mahallelerde kişi başı mahalle park alanı; yüksek eğitim seviyesi (üniversite) yüksek, ilköğretim düzeyinde eğitim seviyesi düşük, bağıl gelirin yüksek ve 14-22 yaş ve 23-55 yaş gruplarının düşük olduğu mahallelerde daha fazladır ve tersi koşullarda, daha azdır.

Şekil 28. Çevre İlçelerdeki "Mahalle Parkları Zengini" ve "Yoksulu" Bölgeler Dağılımı

Park "Zengini" Bölgeler arasında Proje 2. Aşama Sahaların belirlenmesi: Ortaya çıkan tüm "Mahalle Parkları Zengin Bölgeleri" arasından Proje'nin Saha Çalışmalarının gerçekleştireleceği alanları belirlemek amacıyla, "çakıştırma yöntemi" (overlay analysis) ile gösterilen Mahalle Bölgeleri (birebir mahalle sınırlarıyla uyuşması gerekmeden) birkaç mahalleye denk gelmektedir. Ayrıca "park zengin" ve "park yoksulu" mahalleleri tespitinde kullandığımız regresyon sonuçlarında yaş gruplarının bazıları (65+ ve 0-5 yaş grupları) "anlamlı" çıkmasa da, diğer "park ihtiyaç-grupları" gibi bu gruplara dair mahalle oranlarını dahil ederek Proje sahalarını belirlemeye yöneldik. "Park zengini" bölgelerdeki 5000 ve üstü nüfusa sahip mahalleleri kişi başı mahalle parkı büyüklüğüne ve bağıl gelir oranlarına göre sıraladığımız Tablo 3'te, çocuk ve yaşlı grup oranları ve ayrıca kadın-eğitim seviyelerine göre karşılaştırma yaparak sahaları belirledik.

Tablo 3. Park zengini” mahalleler arası ilgili değişkenlerin seviyelerinin karşılaştırılması

	İLCE	MAHALLE	Mh nüfu	nufusy	park_t_yo	bagılgeli	okul_og	0-2sayı	0-2oran	3_13sayı	3_13ora	14-22o	65+_sa	65+ora	kd_ilk	kd_lise	k_üniv
1	KARSIYAKA	MAVİŞEHİR	13644	88	10,27	2,61	2422	287	0,02	3902	0,29	0,09	1989	0,15	0,13	0,12	0,29
2	Gazimir	SEVGI	8489	32	8,66	1,93	6770	262	0,03	2883	0,34	0,10	780	0,09	0,21	0,13	0,18
3	KARSIYAKA	ATAKENT	7305	104	5,65	1,71	1499	133	0,02	1954	0,27	0,08	1383	0,19	0,15	0,08	0,27
4	BORNOVA	ERZENE	33537	27	5,40	1,66	8114	664	0,02	16455	0,49	0,24	2807	0,08	0,17	0,23	0,15
1	BAYRAKLI	MANSUROGLU	25907	192	5,33	1,52	2959	772	0,03	8481	0,33	0,10	2672	0,10	0,21	0,13	0,18
2	BAYRAKLI	SOGUKKUYU	11090	143	8,50	1,43	2383	485	0,04	3801	0,34	0,10	758	0,07	0,24	0,12	0,16
3	BORNOVA	EVKA 3	19959	80	12,53	1,39	4557	688	0,03	7095	0,36	0,12	1409	0,07	0,23	0,12	0,16
4	CIGLI	AHMET TANER	7005	158	9,53	1,33	1151	196	0,03	2108	0,30	0,11	888	0,13	0,25	0,13	0,14
5	KARABAGLAR	ESENTEPE	6720	220	5,72	1,31	965	156	0,02	1900	0,28	0,11	1065	0,16	0,23	0,14	0,17
6	CIGLI	CAGDAS	6720	192	12,96	1,28	2079	194	0,03	2247	0,33	0,10	673	0,10	0,29	0,14	0,09
7	KARABAGLAR	MALİVECİLER	5625	205	5,44	1,26	0	258	0,05	1938	0,34	0,11	474	0,08	0,25	0,13	0,14
8	Gazimir	BEYZEVLER	5145	34	7,24	1,20	1929	227	0,04	2094	0,41	0,14	346	0,07	0,00	0,00	0,00
9	BORNOVA	KEMALPASA	11845	16	6,96	1,16	677	438	0,04	5188	0,44	0,19	828	0,07	0,30	0,09	0,04
10	ALIAGA	KAZIM DIRIK	8025	162	5,87	1,15	1409	271	0,03	3005	0,37	0,13	588	0,07	0,31	0,11	0,08
11	CIGLI	ATATURK	10063	134	6,26	1,04	657	425	0,04	3788	0,38	0,12	447	0,04	0,32	0,12	0,07
12	CIGLI	EGEKENT	8895	175	6,90	1,02	685	271	0,03	2824	0,32	0,11	932	0,10	0,30	0,13	0,08
1	Güzelbahçe	YALI	6022	32	5,25	0,99	1816	160	0,03	1809	0,30	0,10	847	0,14	0,32	0,01	0,18
2	NARLIDERE	NARLI	7321	28	7,49	0,94	1322	195	0,03	2240	0,31	0,10	931	0,13	0,25	0,11	0,14

Tablo 3’e dayanarak Proje önerimizde belirttiğimiz gibi, 3 adet saha belirledik: Karşıyaka (Atakent ve Mavişehir mahalleleri) göreceli “yüksek” bağıl geliri, 65 yaş ve üstü nüfus oranı “yüksek” ve eğitilmiş nüfus içinde üniversite ve üstü eğitim diploması kadın oranı “yüksek”tir. Bornova (Erzene ve Evka 3 mahalleleri) ise “orta” düzey bağıl geliri, 3-13 yaş (çocuk) ve 14-22 yaş (ergen-geç) oranı “yüksek,” 65 yaş ve üstü nüfus oranı “düşük,” öğrenci sayısı “yüksek” ve lise diplomalı kadın nüfus oranı “yüksek”tir. Güzelbahçe (Yalı ve Maltepe mahalleleri) ise göreceli “düşük” bağıl geliri, 65 yaş ve üstü nüfus oranı “yüksek” ve ilköğretim ve altı eğitim seviyesi olan kadın oranı “yüksek”tir.

3.2 PROJE 2. AŞAMASI ÖN SAHA: PARK-ZENGİNİ “MAHALLE BÖLGELERİ” VE “PARK GENİŞ ÇEVRELERİ” ÖZELLİKLERİ

Projenin 2. Aşamasında genel olarak, 1. Aşama sonunda “park zengini” bölgeler arasından seçilen üç adet Mahalle Bölgesindeki (Bornova—Erzene ve Evka-3 Mahalleleri; Karşıyaka—Mavişehir ve Atakent Mahalleleri; Güzelbahçe—Yalı ve Maltepe Mahalleleri) parkların erişim ve kullanımını mahalle, park yakın çevresi ve park ölçeğinde şekillendiren nesnel ve algısal yapılı ve sosyal çevre özelliklerinin ve bunlar arasındaki bağlantıların mekânsal irdelemesi geliştirilmiştir.

Burada 2. Aşamanın Ön Saha çalışmaları dediğimiz ve ilgili Mahalle Bölgelerinin ve oradaki parkların 400 m.yarıçaplı hizmet alanındaki (yani “parkın geniş çevresi”ndeki) çevre özelliklerinin incelenme süreci özetlenecektir (bkz., Tablo 4).

1. Soru grubu etrafında toplanan nesnel yapılı ve sosyal çevre özellikleri ArcGIS yardımıyla mekansal veriye dönüştürülmüş, oluşturulan haritaların birbiriyle ilişkilendirilmesiyle değerlendirmeler geliştirilmiştir.

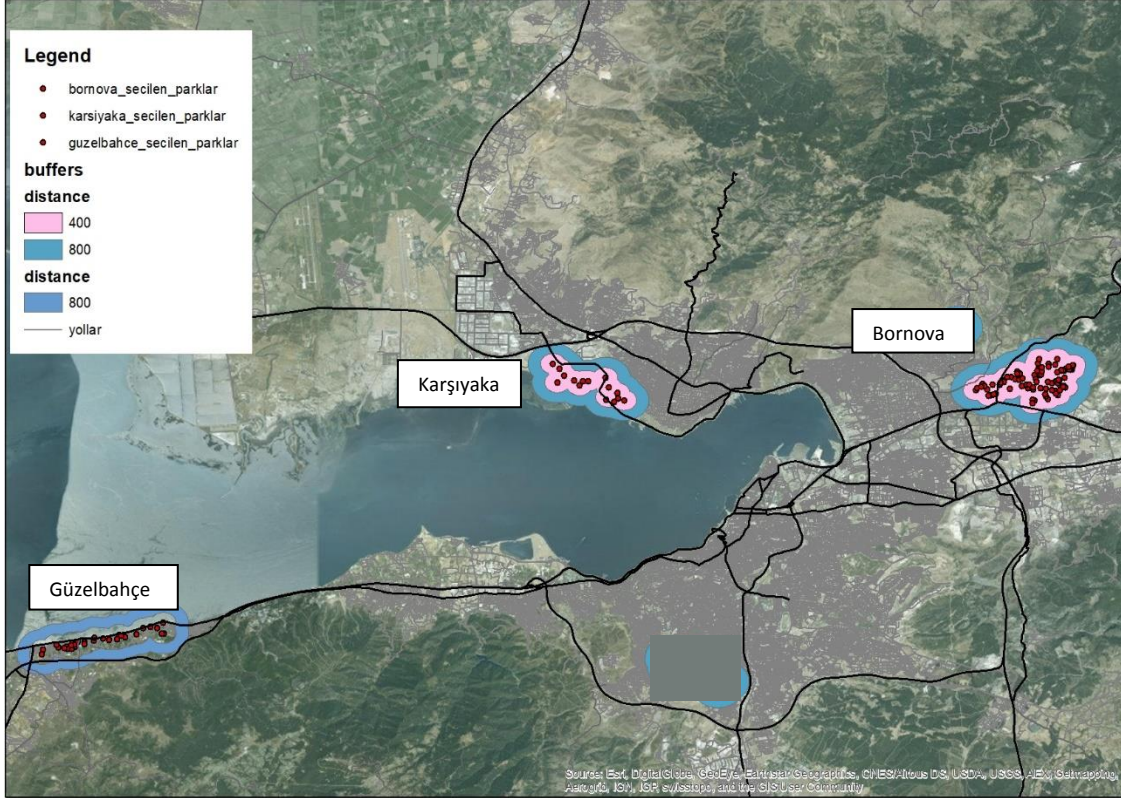
2. Soru ile Yazılı materyaller (kitap, makale, internet/ gazete haberleri) ve her bölgede muhtarlar, “mahallenin ileri gelen” sakinleri, belediye ilgilileri ve mahalle/yerel dernek başkanlarını kapsayan (her bir bölgede en az 10 adet hedeflenirken) Bornova 17, Güzelbahçe 17 ve Karşıyaka’da 20 olmak üzere toplam 54 adet “uzman”la yüzyüze görüşmeler sayesinde mahallelerinin sosyo-ekonomik yapısı, kamusal hizmetlere erişimi ve park kullanımına (çok ve az kullanılan parklar, tehlikeli alanlar, kullanıcıların özelliklerine) dair veri toplanmış ve içerik analizi ile değerlendirmeler yapılmıştır. Ardından özellikle park kullanımına dair sonuçlar ArcGIS yardımı ile haritalandırılmış ve her bir saha/ mahalle bölgesi için İmge Haritaları oluşturulmuştur.

Tablo 4. "Mahalle Bölgeleri" ve "Park Geniş Çevreleri" (Proje 2. Aşama, Ön Saha) veri toplama, analiz ve değerlendirme süreci özeti

Araştırma Soruları	Veri içeriği	İlgili Veri	Veri Kayna k	Analiz Araçlar ı	Karşılaştırılan Veri Grupları	Proje Çıktıları	
<p>"Alan Çalışmaları için Saha" olarak seçilen 3 adet "Mahalle Bölgesi"ndeki 1a) ilgili nesnel özelliklerin dağılımı, büyüklük ve yoğunlukları nasıldır?</p> <p>1b) Bu özelliklere dair o bölge, mahalle ve park çevreleri arasında farklılıklar var mıdır?</p> <p><i>* Her "parkın geniş çevresi" olarak 400 m. yarıçaplı alan kabul edilmiştir.</i></p>	<p>Nesnel Fiziksel çevre</p>	Arazi kullanımı	Sayısal altlıklar; İzmir Kent Rehberi	- ArcGIS	<p>Ada bazında</p> <p>i) Eğitim</p> <p>ii) Arazi kullanımları</p> <p>iii) ulaşım ve yol ağı</p> <p>iv) Yapı kat adetleri</p> <p>v) Nüfus büyüklük ve yoğunlukları (ada bazında)</p> <p>vi) Park Kümelenme Bölgeleri</p> <p>vii) Park Kümelenme Bölgeleri ve nüfus, okul/ öğrenci sayısı, yeşil alan sürekliliği ilişkileri</p>	<p>Mahalle Bölgeleri bazında ilgili veri ve değerlendirme dağılımlarını gösteren Mekânsal Tespit Haritaları</p>	
		Ulaşım ağı; topografik eğim					İzmir Kent Rehberi
		Yapı adaları, yapı/ parsel özellikleri	İzmir Kent Rehberi				Autocad/ Space Syntax
		Sokak-cadde-kesişimleri	Sayısal altlıklar				
	<p>Nesnel Sosyal çevre</p>	Ada bazında nüfus ve yoğunluk dağılımları	İzmir Kent Rehberi	- ArcGIS			
		Okullar ve öğrenci yaş ve sayıları kent bölgesinde dağılımları	Milli Eğitim Bakanlığı				
<p>2) İlgili Mahalle Bölgesinde mahalle parklarının kullanımını etkileyebilecek algısal yapılı ve sosyal çevre özellikleri nelerdir?</p>	<p>Algısal Fiziksel ve sosyal çevre</p>	"Mahalle ileri gelenleri/ uzmanları"nın bölgedeki parklara ve kullanımlarına dair algıları	Yüz yüze mülakatlar	MAXQ DA 12 Nitel Veri Analizi programı	<p>Her bir Mahalle Bölgesinde toplam 54 "mahalle ileri geleni" ile görüşme kayıtları</p> <p>:</p>	<p>Görüşme değerlendirme raporu</p> <p>Mahalle İmge Haritaları</p>	

3.2.1 Park-Zengini “Mahalle Bölgeleri” Sahalarının Nesnel Özellikleri

Saha çalışmalarımız için “park zengini” olarak belirlediğimiz (bkz.Proje 1. Aşama) mahallelerin arasından demografik ve sosyo-ekonomik özelliklerine bakılarak her biri iki mahalleden oluşan üç kent bölgesi seçilmiştir: Mavişehir-Atakent mahalleleri (Karşıyaka), Erzene-Evka 3 (Bornova) ve (Güzelbahçe’deki Yalı-Maltepe mahalleri). Her üç sahanın “ağırlıklı konut” ve “konut +ticaret” olarak ikili bir yapıyı çevresi vardır (Harita 2a, 2b, 2c).

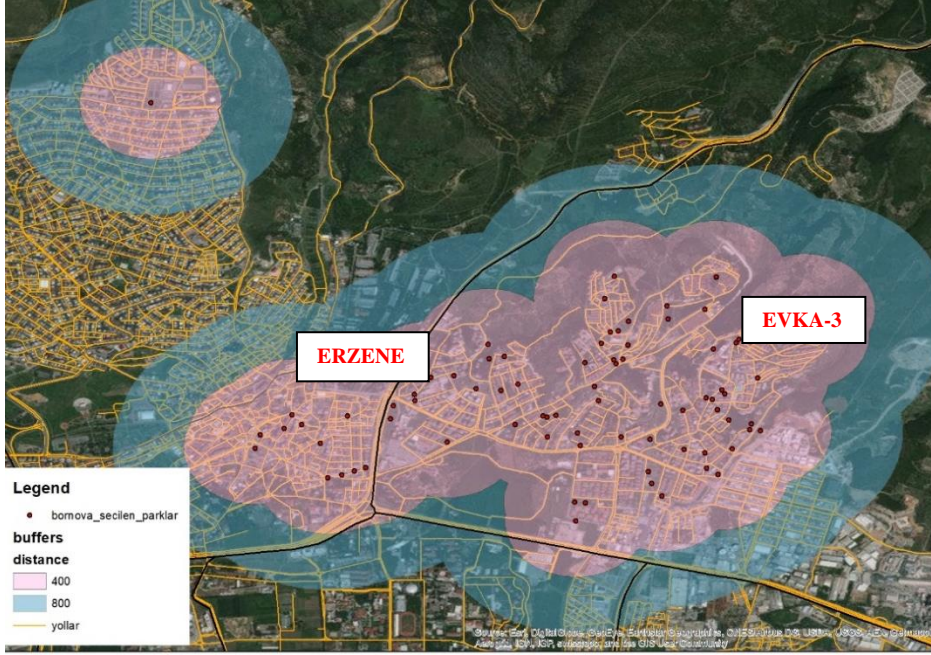
Şekil 29.. Park konum noktalarıyla üç kent bölgemizin sırasıyla kent içindeki ve arazi kullanım dağılımlarına göre konumları

Bornova “Mahalle Bölgesi” Erzene ve Evka-3 mahallelerinin birleştiği alan çıkmıştır. Erzene mahallesi ve komşu (özellikle Ergene ve Kazım Dirik) mahalleleri aynı zamanda Bornova ilçesinin ticaret merkezini ve Ege Üniversitesi ve Hastanesine bitişik konut alanlarını içine alırken, Evka-3 1990’lar ve sonrasında gelişen ve eğimli arazinin ayırdığı çok katlı (7 +) konutların olduğu bir alandır.

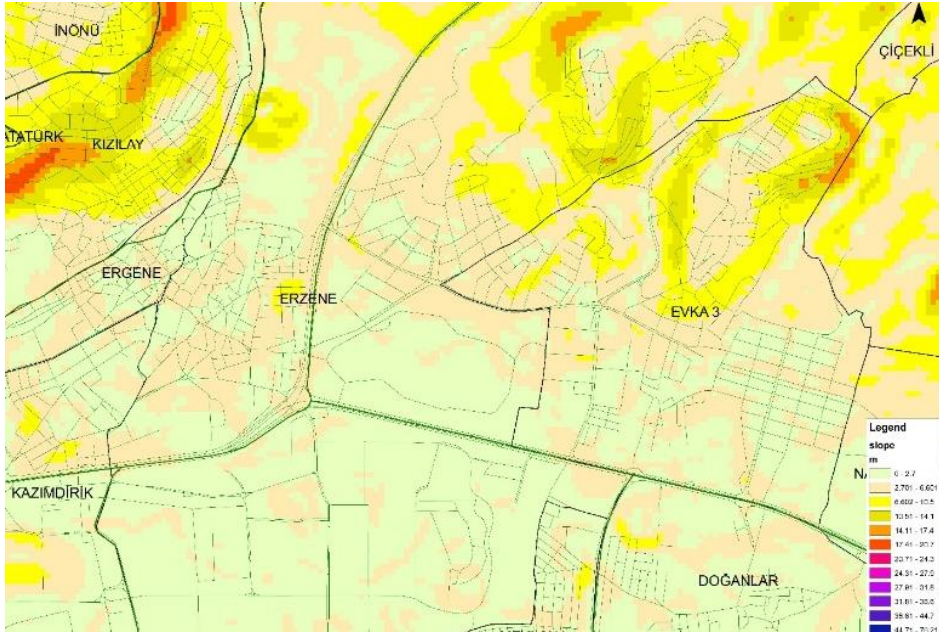
Aslında tüm harita ve uydu görüntülerinde de görüleceği üzere (Şekil 30-31); bu kent bölgemizde yerleşim alanlarının özellikle sınırları oldukça geniş olan Erzene mahallesinin oldukça az bir kısmına “sıkışırken” kuzey yönünde (özellikle Evka 3 tarafında) artan topoğrafik eğim ile beraber maki bitki örtüsü ağırlıklı ormanlık alan ve kuzeybatıda askeri alan uzanmakta, bölgede fiziksel “eşikler” oluşturan Manisa yönünde (kuzey) ve doğu-batı yönünde çevre yolu uzamakta ve bu yolların ana kavşağı etrafında ve Bornova’nın ticaret merkezine komşu olarak

Ege Üniversite Hastanesi, Üniversite Kampüs Alanı ve ayrıca Ege Üniversitesi lojmanlarını içeren Ege Ormanlık alanı yer almaktadır.

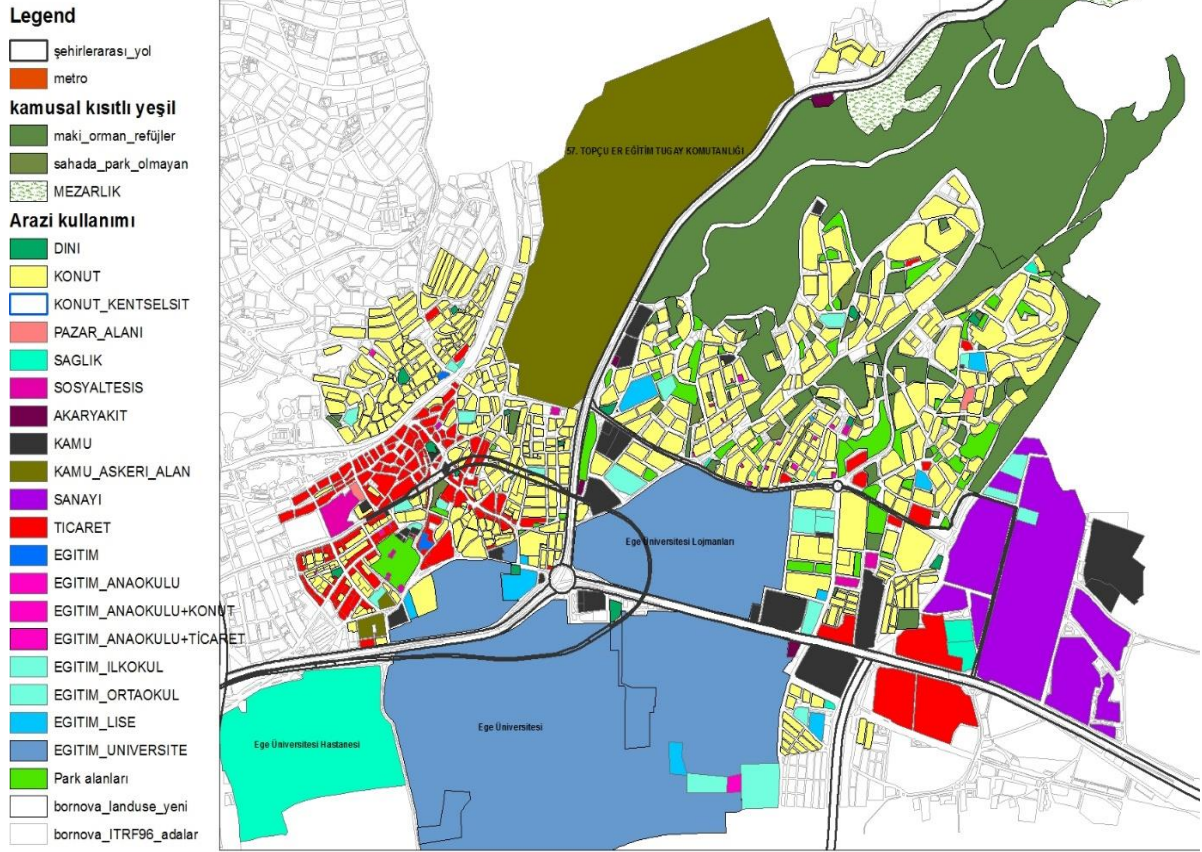
Şekil 30. Erzene ve Evka-3'deki mahalle parkları konumları ve 400m ve 800m erişim alanları (ideal)

Şekil 31. Bornova bölgesi, topoğrafik eğim

İster kampüs alanı, ister askeri alan ve ormanlık alan ve isterse konut alanları içindeki makilik ve refüj niteliğindeki alanlar ve mahalle parkları olsun, aslında bölgedeki “yeşil” dokusunun oldukça geniş ve birbiriyle fiziksel temas halinde, yani “fiziksel devamlılık” arzettiği de görülebilir (Şekil 34). Bu bölgeye, kent dokusunun göreceli daha “doğal ağırlıklı” bir dokuyla buluşma noktası denebilir. Üniversite kampüsü ve hastanesi ve Evka-3'ün doğusundaki (oto

tamiri ağırlıklı) küçük sanayi alanının yanısıra Bornova ticaret merkezi ve bölge içinde göreceli olarak az çok eşit dağıldığı gözlenen ilk ve orta eğitim alanları görülmektedir. Bölgedeki bu konut dışı alanların hepsi buradaki mahalle parklarının ağırlıklı gündüz saatlerinde kullanımı arttırabilecek türde arazi kullanımlarıdır.

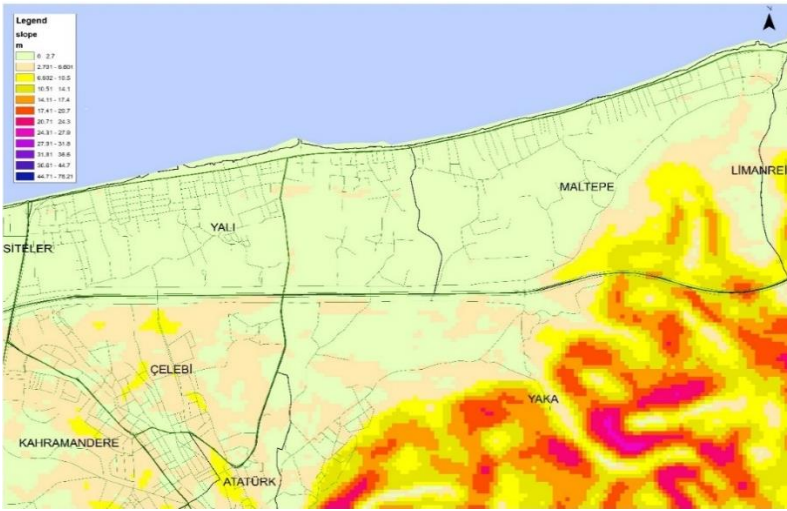

Şekil 32. Erzene ve Evka-3 ve yakın çevresi mevcut arazi kullanımı dağılımı

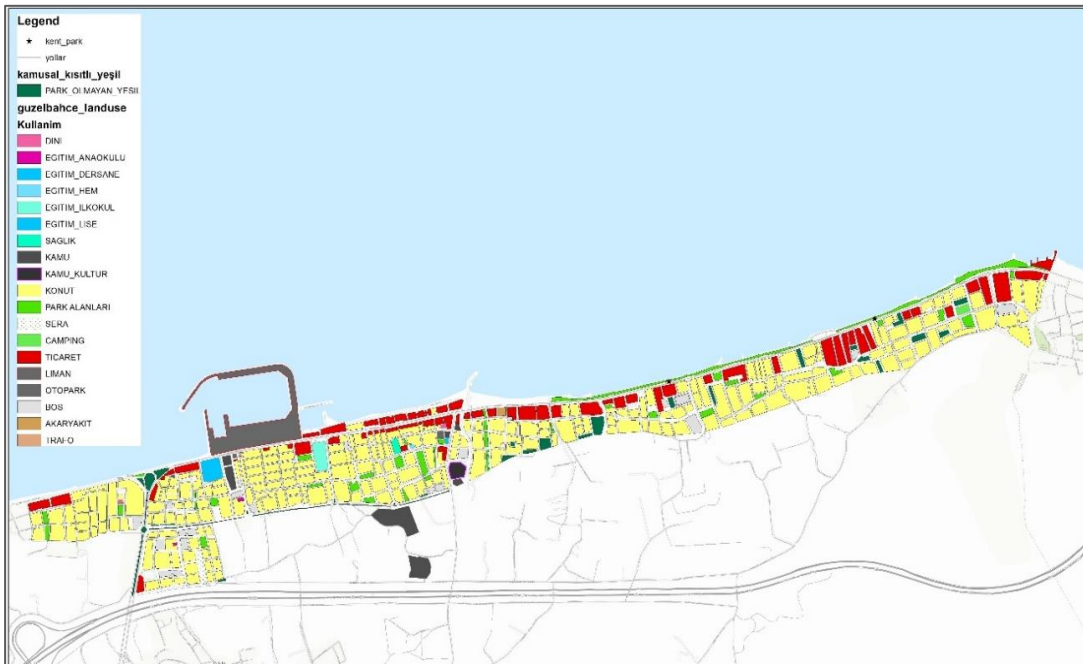
Güzelbahçe “Mahalle Bölgesi” (Yalı ve Maltepe Mahalleri), İzmir-Çeşme yönündeki sahil yoluyla çevre yoluna komşu bahçeli villalar arasında kalan konut alanlarıdır. Yalı mahallesi ziyaretçi çeken balıkçı dükkânlarının olduğu ticaret, okul ve park alanlarının kümelenildiği konut bölgesi iken, Maltepe mahallesi ağırlıklı konuttur. Parkların çevreleri göreceli yüksek kat adediyle (5 kat) ayrışırken, sahilden uzaklaştıkça son on yılda artan 2-3 katlı villaların yanında eski dokuya ait sokağa açılan konutlar vardır.

Şekil 33. Güzelbahçe park konumları ve 400-800 m. erişim alanları

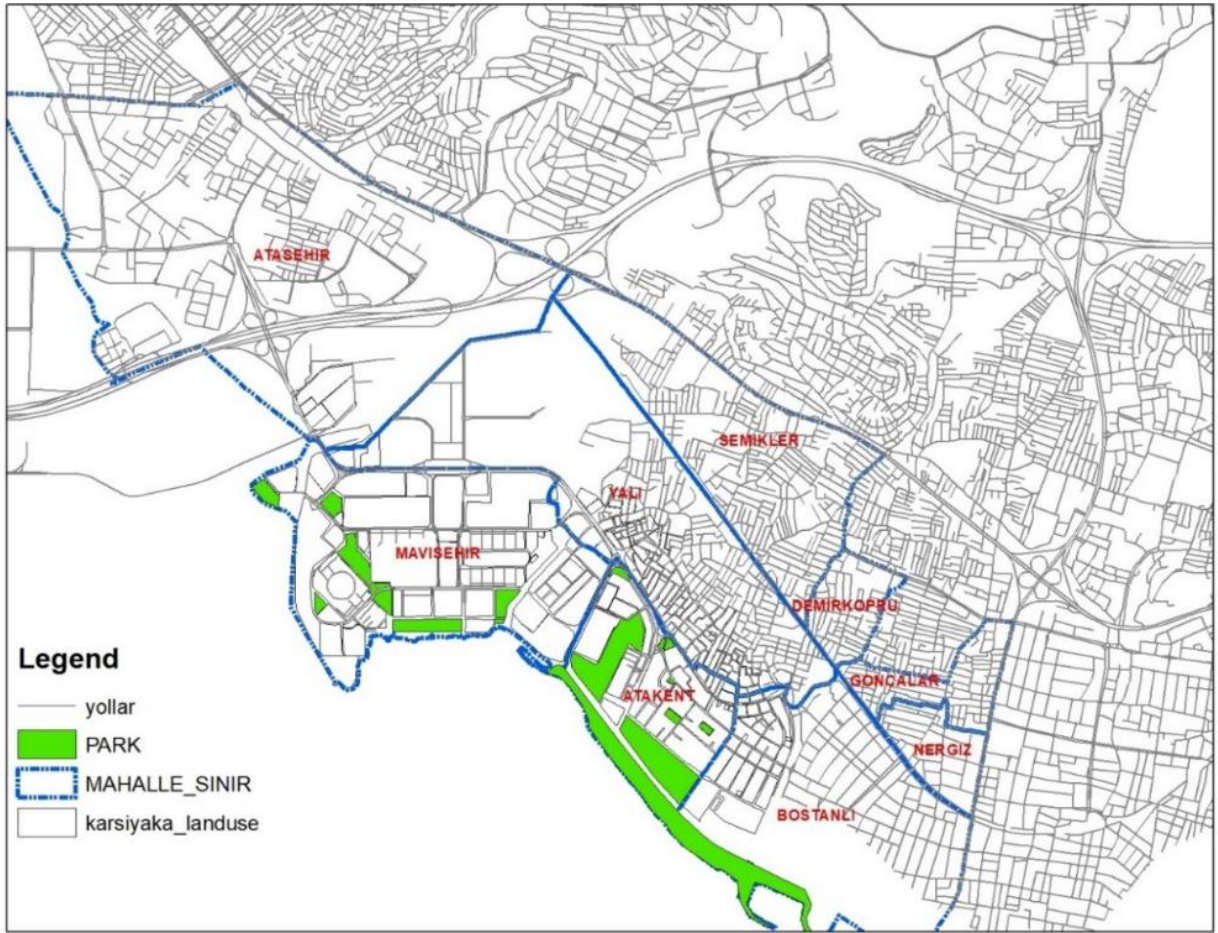

Şekil 34. Güzelbahçe topoğrafik eğim

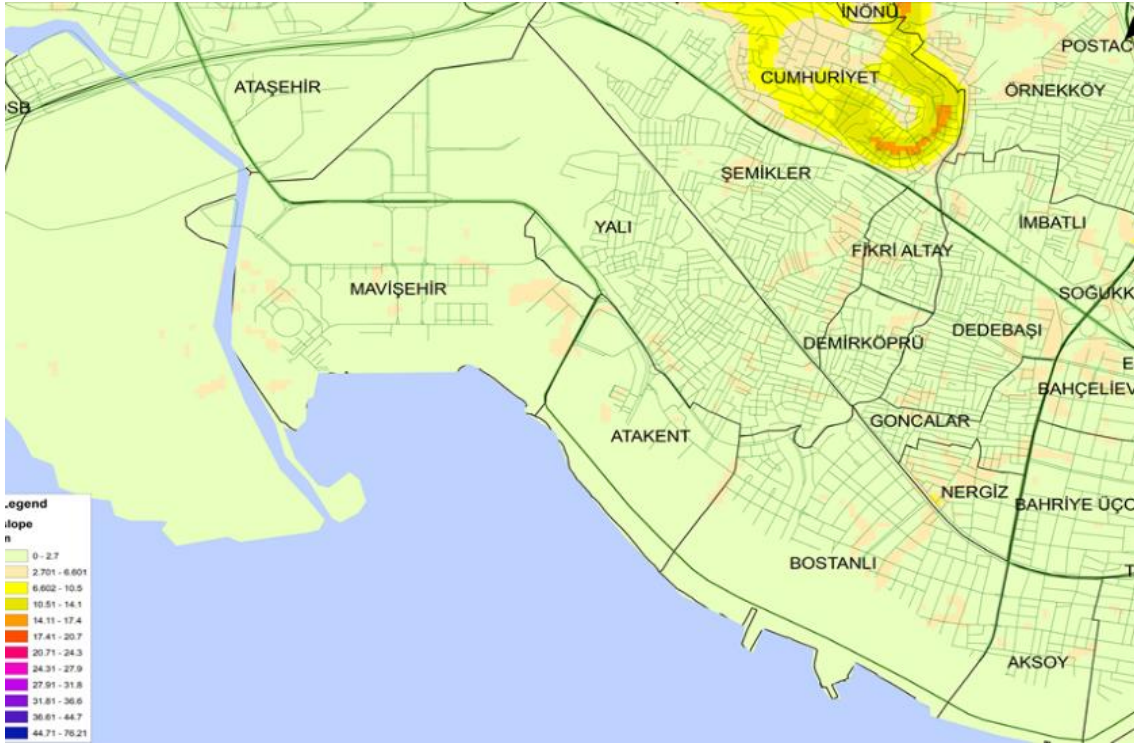

Şekil 35. Güzelbahçe, Yalı ve Maltepe Mahalleleri Arazi kullanımı

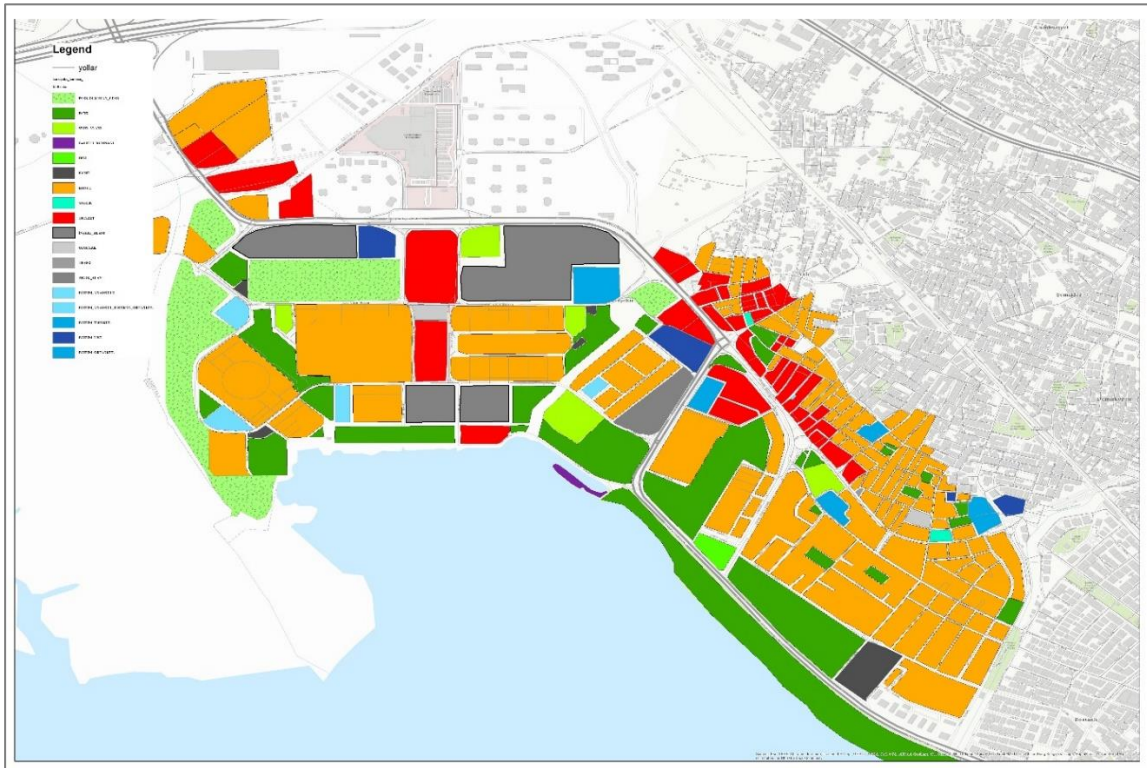
Karşıyaka “Mahalle Bölgesi” (Mavişehir ve Atakent mahalleleri) ilçenin kıyı kesimini kaplamaktadır. Topoğrafik eğim açısından alanın büyük kısmı engelsizdir. Birbirine bitişik bu iki mahalle Karşıyaka İlçesinin de kıyı kesimini oluşturmaktadır. Geniş sahil bandındaki kent parkları İzmir’in çok yerinden ziyaretçi alır. Mavişehir büyük alışveriş merkezleri, özel okullar ve çok katlı sitelerden oluşurken, Atakent çok katlı site ve apartman ağırlıklı konut alanıdır. Gerek Atakent sahilindeki ve sahildeki ana yolun iç tarafındaki kent parkları ve gerekse Mavişehir sahildeki ve içeriye doğru uzanan mahalle parkları ve kuzey batı yönündeki kıyı boyunca park olmayan yeşil alanları ile bu bölge büyük alanlı yeşil alanlarıyla diğer saha alanlarımızdan farklılaşmaktadır (Şekil 38-40).

Şekil 38. Mavişehir ve Atakent Mahalle sınırları ve park konumları

Şekil 36. Karşıyaka bölgesi, topoğrafik eğim

Şekil 37 Mavişehir ve Atakent yakın çevresi mevcut arazi kullanımı dağılımı

3.2.2 Mahalle Sakinlerinin İlgili “Mahalle Bölgesi”ne Dair İmgeleri

Her bölgede “mahallenin ileri gelen” sakinleri olarak muhtarlar, belediye ilgilileri ve mahalle/yerel dernek başkanlarını ve benzeri 10 ile 20 tane (toplam 3x10 ila 20=30 ila 60) “uzman”la yüz yüze görüşme ile o bölgelerde park kullanımını etkileyebilecek mahalle ve parklara dair algısal yapı ve sosyal çevre özelliklerinin tespit ve incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca en az 20 senedir yaşayan veya çalışan ve mahalledeki yeşil alanlara dair belediyeye sürekli iletişimde olan bireylerden, esnaf ve okul müdürleri gibi dahil edilmiştir. Bornova’da 20, Karşıyaka’da 17 ve Güzelbahçe’de 17 kişi olmak üzere toplam 54 kişi ile görüşülmüştür.

Mahalle uzmanlarıyla yapılan görüşme sonuçları Mahalle Bölgelerindeki mahalleli profili, mahalle tanıtımı, mahalledeki değişim, güvenlik algısı ve sorunlar birlikte düşünülmesi bu bölgelere dair genel bir algı çerçevesini oluşturabilmeyi mümkün kılmaktadır.

Mahalleli Profilleri: Mahallelilerin tanıtılmasında üç bölgede de en çok vurgu, Meslek ve Gelir kategorileridir. Eğitim kategorisine değinen kişiler, mahallenin ayırt edici ve çekici özelliğini betimlerken eğitilmiş insanların yaşamasına değinmiştir. Yaşam Tarzı kategorisinde belirtilen ifadelerin yoğun şekilde üst gelir grubuna ait olma ile ikincil olarak da eğitilmiş olma ile ilişkilendirildiği anlaşılmaktadır. Ancak özellikle Karşıyaka ve Bornova bölgelerinde ekonomik duruma ilişkin kategoriler mahalle profili farklılaşması anlatılırken temel alınmış, bu farklılaşmanın nüfusun mahalle içindeki dağılımına yansıdığı da katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

Karşıyaka (Atakent- Mavişehir) katılımcılarının gözünde, bu mahalleler İzmir geneline göre daha yüksek eğitim ve gelire sahip, içinde yüksek düzey (çalışan/emekli) bürokratların da bulunduğu, modern bir yaşam tarzına sahip bireylerin yaşadığı ve site yaşantısıyla bu tür bir nüfus profilini çeken bir bölgedir. Yaşam tarzının eğitim ve gelir ile birleştiği anlatılarda mahalleli profili “nezih”, “elit” olarak da nitelendirilmektedir. Bu sosyo-ekonomik durumlarla bağlantılı, ağırlıklı Mavişehir ve Atakent nüfusunun site içindeki parkları kullanma eğiliminde olduğu ve sahildeki parkları büyük ölçüde spor ve yürüyüş amaçlı kullandığı anlaşılmaktadır.

Bornova bölgesi Evka 3 ve Erzene ve diğer mahalleler olarak ikiye ayrılmış gibidir. Evka 3 depreme dayanıklı zemin yapısı, yeşilliği ve bununla ilişkili olarak temiz havası ile yüksek gelir grubunu çekmiş ve site yaşamının başladığı bir bölgedir. Kabaca iki farklı ekonomik düzeydeki grup mahallenin farklı yerlerinde yaşamaktadır. Karşıyaka’daki gibi site yaşantısı olanlar parklara ihtiyaç duymamakta, mahallenin eski sakinleri ya da site dışındaki konutlarda ikamet edenler parkları kullanmaktadır. Bornova’daki diğer mahalleler ise öğrencilerin büyük çoğunlukta ikamet ettikleri ve bölgedeki işletmelerin öğrencilere yönelik şekillendiği bir bölge olarak görünmektedir.

Güzelbahçe bölgesinde sınıfsal farklılık olduğu belirtilmemiş, mahallelilerin kültürel olarak farklılaştığı, bu kültürel farklılığın ise göç temelli olduğu belirtilmiştir. Kıyı mahalleleri olan Yalı ve Maltepe mahalleleri ise eskiden yazlıkçı yerleşimi olarak bilinirken, şehrin fiziksel sınırlarının büyümesi ve İstanbul başta olmak üzere farklı şehirlerden göç alarak sürekli yerleşim yerine dönüşen, sahilin canlılık kattığı, gelir düzeyi bakımından yüksek olarak bilinse de bu düzeyin eğitim ve yaşam tarzı ile ilişkilendirilmediği bir bölge olarak anlatılmaktadır.

İzmir’de bu mahalleler “nasıl bilinir”?: Güzelbahçe’nin en çekici özelliğinin deniz kenarı olması ve müstakil ve 2-5 katlı yapılaşmasıyla ilişkili olarak “havadar ve geniş” alana sahip olmasıyla da İzmir’in diğer yerlerinden katılımcıların gözünden ayrıldığı söylenebilir.

Karşıyaka’da da Güzelbahçe’ye benzer bir şekilde deniz kenarı olması mahallenin en çekici özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak nüfusun daha yoğun olması ve çok katlı ve yoğun yapılaşma sebebiyle “geniş alan” özelliği buradaki mahalleler için ayırt edici bir özellik değildir. Özellikle bu iki mahalle özelinde, görüşmelerin büyük çoğunluğu mahalleli profili ve bununla bağlantılı yaşam tarzı mahalleyi İzmir’de ayıran özellik olarak ifade etmiştir. Bornova bölgesi özellikle ticaret merkezini içinde barındıran Erzene ve diğer mahalleleri ise hizmetlere rahat erişim anlamında katılımcılar tarafından çekici bulunmakla birlikte, tam da bu özellikle ilişkili olarak lokasyonu dolayısıyla İzmir’in geri kalanından ayrılmaktadır. Evka 3 ise temiz havasının mahallenin en çok ilgi çeken yönü olarak belirtilen tek mahalledir. Temiz hava ve depreme dayanıklı zemin dolayısıyla bu bölgenin İzmir’den ayrıldığına vurgu yapılmıştır.

Komşuluk ve güvenlik algısı : Güzelbahçe’deki katılımcılar komşuluk ilişkilerinin görece daha iyi olduğunu belirtirken, Bornova’da komşuluğun olmadığı yönündeki eğilim ağırlıkta ve Karşıyaka’da ise hiç kimse bulunduğu mahallede komşuluğun iyi olduğunu belirtmemektedir. Ancak üç bölgede de tüm katılımcılar mahallelerini günün farklı saatinde ve farklı insan grupları için güvenli olduğunu belirtmektedir. Katılımcıların yaşam alanlarını genel olarak güvenli bulmalarının temel sebebi, mahalleli profili ve aynı mekânı paylaşan insanların birbirini tanıdığına dair düşünceleridir. Burada bahsedilen toplumsallık ve birbirine aşinalık duygusu mahalleye dair güvenlik hissinin de yüksek olmasını beraberinde getirmektedir.

Üç bölgede güvenli bulunmayan yerler ve güvenli bulunmama sebepleri vardır, ancak farklılık göstermektedir. Örneğin, Bornova’da Küçükpark civarı içkili mekanların yoğun bulunması sebebiyle, viyadük köprü altı ışıklandırmanın yetersizliği sebebiyle; Güzelyalı’da mahallenin anayola yakın olması trafikten ve hız yapan araçlardan dolayı tehlikeli bulunurken iç kısımlar ıssız olması dolayısıyla güvenli bulunmamakta; Karşıyaka’da ise sadece top sahasının yanı sıra içki içilmesi sebebiyle ama özellikle komşu mahalle Şemikler tarafı mahalle profilinin farklı olmasından ötürü güvenli bulunmamaktadır.

“Mahalle’de değişim”: BÖlgelerin geçirdiği değişim konusunda, üç bölgenin de ortaklaştığı ve katılımcılar tarafından en çok değinilen mesele yeni konut alanlarının yapılması ve nüfus artışıdır. Karşıyaka mahallelerinde ve Bornova-Evka 3’te yeni inşaatlar, site yaşantısını başlatmıştır. Bornova’nın diğer mahalleleri ve Güzelbahçe’de müstakil evlerin yerine çok katlı apartmanların yapılmasıyla bahçeler de kaybolmaya ve bölgelerin yeşil dokusunun kaybına yol açmıştır. Üç bölgede park dışı doğal alanlar da kaybedilmiş, ancak Bornova’da Aşık Veysel Parkı’nın yapılması bölgedeki yeşil alan miktarını arttırmıştır.

Yeni konutların yanısıra Karşıyaka bölgesinde kapalı AVM’lerin yapılması bölgedeki en önemli değişikliklerden biri olarak görölmektedir. Güzelbahçe ise bir zamanlar daha çok müstakil yazlıkların bulunduğu bir alanken göç ve yeni inşaatlarla şehir merkezinin bir parçasına dönüşmüştür. Bu duruma paralel olarak katılımcılar mahalledeki emlak fiyatlarının ve diğer meta fiyatlarının artış gösterdiğini belirtmektedirler. Evka 3’teki değişim anlatılırken ise diğer yerlerde bahsedilmeyen şehir merkezine ulaşımın kolaylaşmasından ve altyapı sorunlarının azalmasından bahsedilmektedir.

Parkları kimler kullanıyor ve kullanmıyor?

Parkların kimler tarafından kullanıldığı sorusuna cevapların değerlendirilmesinde, park kullanımının çocuk sahipliği ya da çocukların oyun oynaması ile birlikte algılandığı görölebilir. Park kullanıcıları açısından bölgeler arasında önemli olarak göze çarpan tek kategori “başka mahalleden gelenler”dir. Karşıyaka sahilinin bütün İzmir için önemli bir çekim merkezi olması ve çeşitli toplu taşıma imkanlarıyla ulaşım kolaylığı sunması bu durumun başlıca sebebidir.

Üç bölge için de park kullanım saatlerini belirleyen temel değişkenler mesai saatleri ve iklim koşullarıdır. Katılımcılar parkların yazın akşamüstü ve sonrasında, diğer zamanlarda yalnızca akşamüstlerinde yoğun olarak kullanıldığını belirtmişlerdir. Bu durumun temel sebebi olarak ise İzmir’in ikliminden ötürü yaz mevsiminin sıcak geçmesinden ötürü akşam saatlerinde mahallelilerin serinlemek için parklara gitmesi ve yine bölgelerde çalışan kadın ve erkeklerin yoğunluğu dolayısıyla parkları mesai sonrası kullanması olarak belirtmişlerdir

Katılımcıların mahallelerdeki bazı parkların neden daha çok kullanıldığına dair verdikleri yanıtlar park içi sebepler, parkın konumu ve fiziksel çevresi ve park çevresinde oturan kişilerin özellikleri olarak üç ana başlıkta toplanmıştır. Üç bölgede de katılımcılar benzer olarak, tercih edilen parkların özellikle “park içi sebepler” dolayısıyla yani kafeteryanın ve çocuk oyun alanının bulunması ve spor yapma imkânlarıyla kullanıcı çektiğini belirtmiştir.

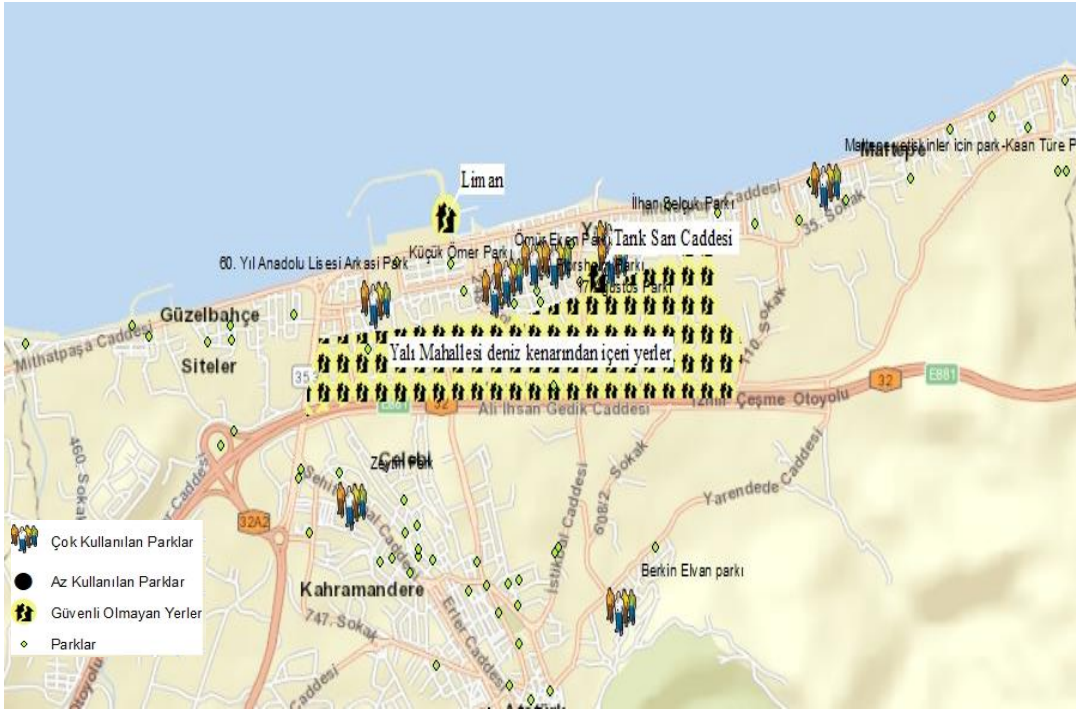
Bölgelerdeki konut sitelerindeki yeşil alan kullanımı özellikle güvenlik bakımından artarken, site dışı parkların kullanımını düşüren bir etken olarak belirtilmiştir. Karşıyaka’daki

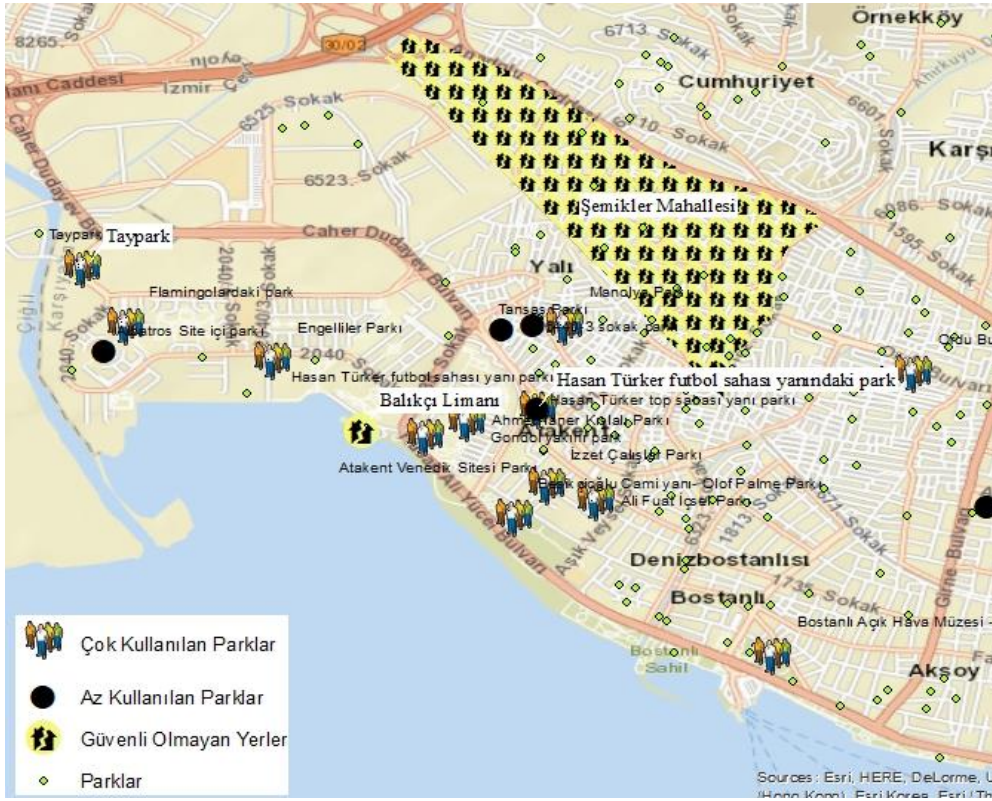
katılımcılar, özellikle Mavişehir ve Atakent sakinlerinin site içindeki yaşadıkları için diğer parklara ihtiyaç duymadığını belirtmişlerdir.

Güvenlik algısına dair sorularımız mahalleden parklara kaydığında, katılımcıların güvenlik algısının farklılaştığı görülmüştür. Mahalleye dair katılımcılar yüksek bir güvenlik hissi duyarken, aynı durum parklar için söz konusu değildir. Geçerli 53 görüşmenin sadece üç tanesinde parkların güvenli olduğu ifade edilmiştir. Parkların katılımcılar tarafından güvenli bulunmama sebepleri bölgelere göre farklılaşırken, ortak vurgular şöyledir: Parklardaki temel sorunların parkın fiziksel çevresi ve mahalleden ziyade birincil olarak parkın içi (donatıların eksikliği veya bakımsızlığı) ile ilgili sorunlardan ve ikincil olarak da park kullanıcılarından kaynaklı problemler olduğu söylenebilir. Park kullanıcıları ilgili sorunlardan bir tanesi hayvanlardan kaynaklı sorunlarla paralel olmak üzere hayvanlarını parka getiren kişilerin hayvanlarının pisliğini temizlememesi olarak belirtilmiştir. Yine benzer bir şekilde park kullanıcılarının parkları temiz tutmadığı, parklara zarar verdiği yönünde ifadeler de mevcuttur. Parkın fiziksel çevresi ile ilgili sorunlar kapsamında ise katılımcılar parkların çevresindeki ana yollar ve mekanlardan gelen gürültü ile sokak hayvanlarından kaynaklı hijyen ve güvenlik problemlerinden bahsetmişlerdir. Üç bölgede de en çok öneriler park içi hizmetlerle ilgili gelmiştir. Bu durum, parkların sorunları ve az kullanılan/hiç kullanılmayan parkların kullanılmama sebepleri ile paralellik göstermektedir.

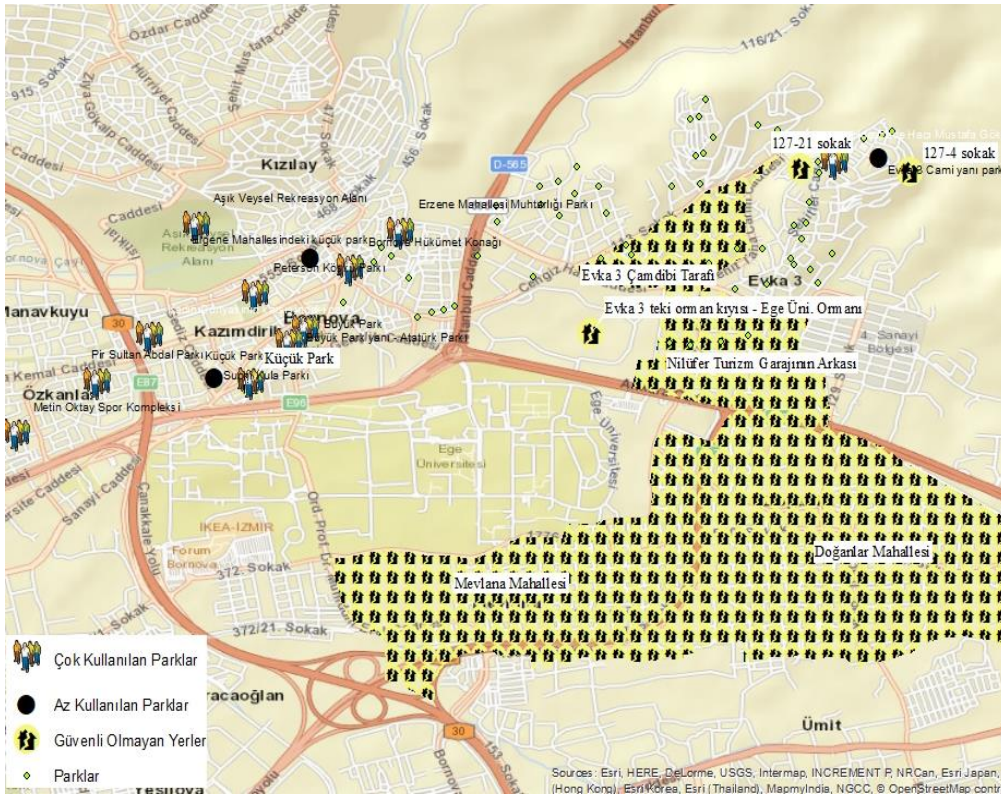
Park kullanımına yönelik ifadeleri, mekânsallaştırarak değerlendiren “mekansal” İmge Tespit Haritalarını oluşturulmaya çalışılmıştır (Şekil 40a-b-c).

Şekil 38. Güzelbahçe Mahalle Bölgesine dair İmge Haritası

Şekil 39. Karşıyaka Mahalle Bölgesine dair İmge Haritası

Şekil 40. Bornova Mahalle Bölgesine dair İmge Haritası

3.3 PROJE 2.AŞAMA, 1. SAHA: PARK-ZENGİNİ BÖLGELERDE PARK İÇİ VE” YAKIN ÇEVRELERİ”

Projenin 2. Aşaması 1. Saha çalışmalarında, seçilen üç adet mahalle bölgesindeki tüm parkların erişim ve kullanımlarını etkileyebilen park yakın çevresi ve park içindeki nesnel ve algısal yapı ve sosyal çevre özelliklerinin tespitine ve bunlar arasındaki bağlantıların mekânsal irdelemesine devam edilmiştir. Bu sürecin detayları Tablo 5'te özetlenmiştir.

Yerinde gözlemler yapmak için Bornova'daki (Erzene ve Evka-3 mahalleleri) belediye listesinde gösterilen toplam 92 parktan önce 67 ve sonra 59, Güzelbahçe'deki (Yalı ve Maltepe mahalleleri) listedeki 31 parkın tamamı ve Karşıyaka'daki (Mavişehir ve Atakent mahalleleri) 16 parktan 14 tanesi 1. Tur (veya Tüm) Parklar olarak saha çalışmasına konmuştur. Her bir 1.Tur Parkın park içi fiziksel çevre özellikleri ve sonra (hafta içi-hafta sonu ve sabah-öğle-akşam arasında dengeli dağılımlar gözetilerek 40-60 dakika civarında 4 kez ziyaret edilerek) sosyal çevre özelliklerine dair veriler *Park İçi Fiziksel Çevre* ve *Park İçi Sosyal Çevre Özellikleri Tespit Altılıklarına* (sırayla, Ek-2A ve Ek-2B) göre tespit edilmiş ve kaydedilmiştir. Bu ilk turdaki 4 adet gözlem sırasında toplam park kullanıcısı “yok/ 0” veya en fazla “3-5” olanlar devam edecek olan saha çalışmasından çıkarılmış ve geriye kalanlar park içi gözlemlerin devam edeceği 2. Tur Parklar (kent parkları hariç, Bornova'da 19 tane, Karşıyaka'da 12 tane, Güzelbahçe'de 10 tane) olarak belirlenmiştir (bkz, Ek-2C). Bu 2. Tur Parklarda yine hafta içi-hafta sonu ve sabah-öğle-akşam ve ayrıca (saat 23.00'e kadar) gece arasında dengeli dağılımlar gözetilerek 60 dakika civarında 4 kez daha yerinde gözlemler ve *Park İçi Sosyal Çevre Özellikleri Tespit Altılığı'na* (Ek-2B) göre yapılmıştır.

Sonuçta Proje 2. Aşaması 1. Saha için, 1.Tur Parkların park içi fiziksel çevre özellikleri (oturma, gölge, bakım-güvenlik, peyzaj gibi) ile toplam 8 adet gözlemi tamamlanan 2. Grup Parkların park içi sosyal çevre özelliklerine (kullanıcı sayıları ve özellikleri, park kullanım halleri) dair veriler beraber ve Mahalle Bölgeleri arasında değerlendirilmiştir. Ardından 2. Grup parkların tüm fiziksel ve sosyal çevre özellikleri ile o parkın bulunduğu çevrenin arazi kullanımı çeşitliliği ile beraber ve istatistiki analiz araçları yardımıyla değerlendirilmiştir.

Ayrıca bu sonuçlar her bir Mahalle Bölgesinde park kullanıcı sayısı “çok” olanlar arasından seçilecek ve Projenin son aşamasında yani Proje 2. Aşama 2. Sahasının devam edeceği toplamda (3 x 3) 9 adet parkı (3. Tur Parklar) seçmek için kullanılmıştır.

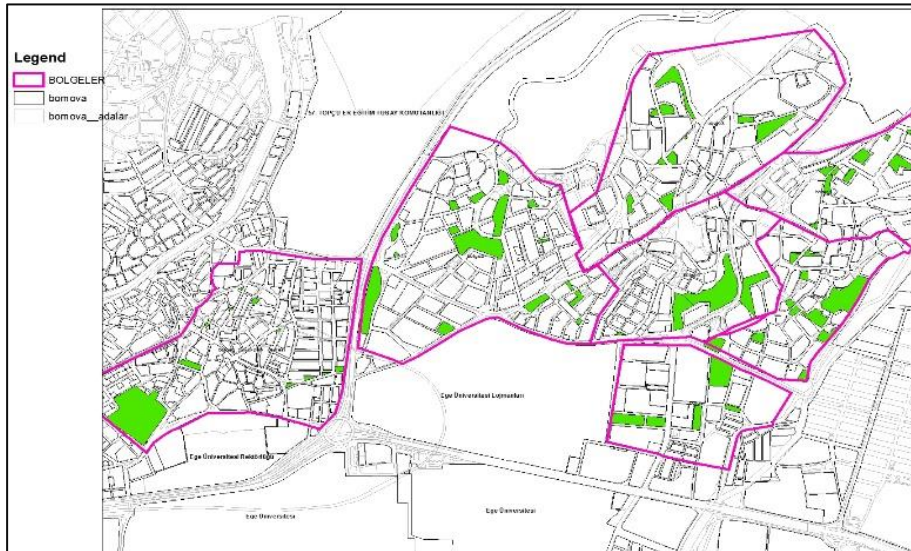
Tablo 5. Tüm park alanları ve "yakın çevreleri" (Proje 2.Aşama, 1. Saha) veri toplama, analiz ve değerlendirme süreci özeti

Araştırma Soruları	Veri içeriği	İlgili Veri	Veri Kaynak	Analiz Araçları	Karşılaştırılan Veri Grupları ve Çıktıları	Çıktılar		
<p>Ana Sorular:</p> <p>1) Park kullanımını; o parktaki ve çeper ve yakın çevresindeki fiziksel özellikleri ne yönde etkilemektedir?</p> <p>2) Park kullanıcılarının ve kullanımlarının özellikleri ile park fiziksel çevre özellikleri arasında ilişki var mıdır?</p> <p><u>Mekansal Dağılım Tespit Haritaları oluşturmak için:</u></p> <p>3) Park içi ve çevresi fiziksel özelliklerine göre parkların "Mahalle Bölgelerinde"ki mekansal dağılımı nasıldır?</p> <p>4) Park kullanıcılarının cinsiyet, yaş, tekil/grup ziyaret ve ağırlıklı kullanımlarına göre parklar arasında ve Mahalle Bölgelerinde"ki mekansal dağılımı nasıldır?</p>	<p>Nesnel Fiziksel Çevre</p>	<p>Park Çeperi ve Yakın Çevresindeki yapı/parsel, kullanım, cephe, güvenlik özellikleri</p>	<p>Yerinde gözlem</p> <p>(Toplam 107 Park)</p>	<p>ARCGIS</p>	<p>i) Park içi ve yakın çevresi nesnel fiziksel ve sosyal çevreler özellikleri</p> <p>ii) Tüm Parklar arasından Sosyal Çevre-2 gözlemlerine göre Kullanıcı Sayıları "yüksek" olan ve sahanın sosyal çevre-3 gözlemleriyle devam edeceği 2.Grup ("çok kullanılan) Parkların belirlenmesi.</p> <p>iii) 2. Grup Parkların fiziksel ve sosyal çevre-1 özelliklerinin park kullanım için değerlendirilmesi</p> <p>iv) "Az kullanılan" veya "kullanılmayan" parkların park içi fiziksel özelliklerinin İstatiksel Analiz Sonuçlarına göre değerlendirilmesi</p>	<p>Her bir park bölgesi ve yakın çevresi için: Mekansal Dağılım Haritaları</p> <p>-“Çok Kullanılan” Parklar: Bornova, 19; Karşıyaka, 12; Güzelbahçe, 10</p> <p>-Tematik Değerlendirme Tablosu</p> <p>- Her bir park için Park içi ve Park Çevresi Tematik Skor Dağılım Haritaları</p>		
		<p>Nesnel Sosyal Çevre-1</p>			<p>Park çevresi yapı, yol ve kaldırımların kullanımı</p>	<p>Park içi kullanıcıların (yaş, cinsiyet) ve kullanımlarının (faaliyet, süre, tekil/grup ziyaret) özellikleri</p>	<p>İstatiksel Analizler</p>	<p>Park içi ve çevresi nesnel fiziksel ve sosyal çevre-1 özellikleri (bağımsız, açıklayıcı değişken) ile sosyal çevre-3 özellikleri (bağımlı değişken) arasındaki olası bağlantıların test edilmesi</p>
	<p>(Nesnel) Sosyal Çevre-2</p>	<p>Park içi kullanıcıların (yaş, cinsiyet) ve kullanımlarının (faaliyet, süre, tekil/grup ziyaret) özellikleri</p>						

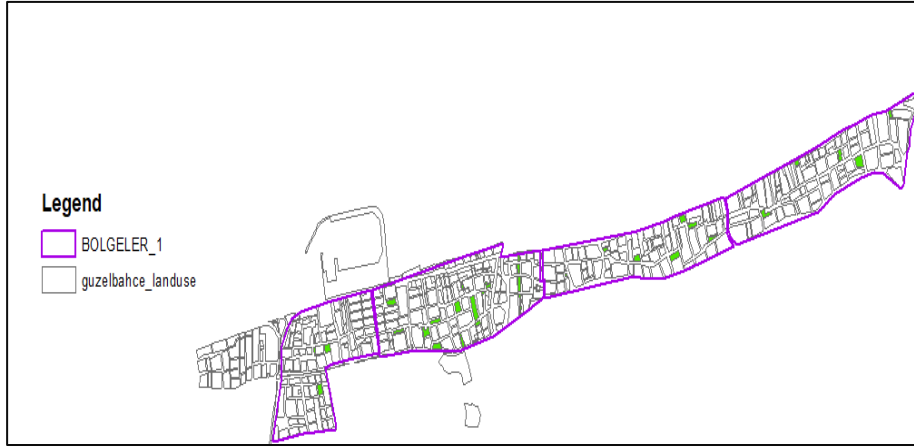
	Nesnel Sosyal Çevre-3	Park içi kullanıcıların özellikleri	Yerinde Gözlem “Çok Kullanılan Parklar,” 43 Adet)			kkkk
--	------------------------------	-------------------------------------	---	--	--	------

3.3.1 “Mahalle Bölgeleri” arası Park İçi Sosyal Çevre Özelliklerinin Karşılaştırması

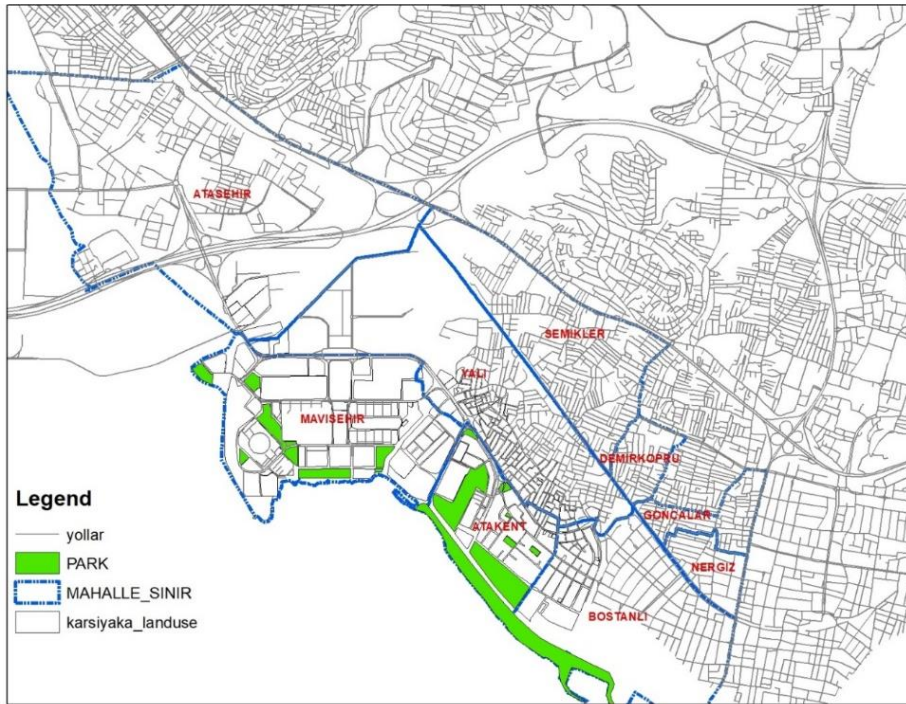
Sabah, öğle-öğleden sonra, akşamüstü ve akşam-gece zaman aralıklarında yerinde yapılan gözlemler ile, her üç kent bölgesindeki tüm mahalle parklarında park kullanıcılarına ve onların kullanımına dair sosyal çevre özellikleri tespit edilmiştir. Bu tespitlerin analizi birkaç aşamada yapılmıştır. İlk önce her üç kent bölgesinin “Park Kümelenmeleri”ne dair değerler istatistiksel analizler için kullanılmıştır. Bunun için Her üç kent bölgesinde, park çevresi arazi kullanımının çeşitliliğine, topoğrafik eğim ve yapay (ana yol gibi) eşiklere ve mahalle parklarının birbirine yakınlığına bakılarak “Park Kümelenmeleri” veya bölgeleri belirlenmiştir. Buna göre Bornova’da 7, Karşıyaka’da 2 ve Güzelbahçe’de 4 adet Park Kümesi vardır. Ayrıca istatistiksel analizlerde, coğrafi yakınlıklardan bağımsız olarak üç kent bölgesinde saha çalışması yaptığımız kent parkları da ayrı bir küme olarak ele alınmıştır.

Şekil 41. Park Kümelenmelerinin, Bornova

Şekil 42. Park Kümelenmelerinin Güzelbahçe

Şekil 43. Park Kümelenmelerinin Karşıyaka

Tablo 6. Park Kümelenmeri bazında hafta içi ve sonu park kullanım yoğunluğu (kişi sayı)

Bölge no	Haftaiçi- toplam gözlem (kişi sayısı)	Haftaiçi- ortalama 1 saat başına gözlem (kişi sayısı)	Haftasonu- toplam gözlem (kişi sayısı)	Haftasonu- ortalama 1 saat başına gözlem (kişi sayısı)
Bölge 1-Bornova	174	15	214	28
Bölge 4-Bornova	121	14	100	18
Bölge 5-Bornova	101	12	55	15
Bölge 6-Bornova	247	10	204	13
Bölge 7-G.bahçe	16	0	18	3
Bölge 9-G.bahçe	254	10	290	8
Bölge 11-K.yaka	88	33	79	44
Bölge 12-Kyaka	797	96	434	36
Bölge 13-Kent Parkları	895	98	1149	115

“Park Kümelenmeleri”ne göre gruplanan değerlerin istatistiksel analizleri, bu aşamada T-test ve ANOVA analiz yöntemleri ile incelenmiştir. Bu özelliklerin hafta sonu ve hafta içi zaman aralıklarında farklılık gösterebileceği kabul edilerek, bu zaman aralıklarındaki gözlem sonuçları ayrı ayrı analiz edilmiştir. İlgili analiz tabloları EK-2D’de sunulmuştur. Sonuçlara göre, her üç ilçede yer alan parkların ve kent parklarının kullanım sıklığını etkileyen sosyal ve demografik nitelikler önemli derecede farklılık göstermektedir:

Bornova’da erkeklerin kadınlardan daha sık parkları kullandığı; hafta içinde parka tek başına gelmenin daha fazla olduğu ve parka grup olarak gelenlerin sıklıkla akran olduğu; özellikle hafta sonunda gençlerin ve orta yaşlıların parkları sık kullandığı ve en yoğun park kullanım amacının hafta içinde oturma/ dinlenme ve hafta sonunda yürüme olduğu gözlenmiştir. Karşıyaka’da sadece orta yaşlı grup diğerlerine nazaran parkları sık kullanırken, hafta içinde oturma/dinlenme amaçlı park kullanımı ağırlıktadır. Güzelbahçe’de hafta içinde en sık park kullananlar gençler ve çocuklar iken, parkları grup olarak kullananlar sıklıkla akrandır. Hafta sonunda ise kullanıcılar parka ağırlıkla tek başına gelmekte, grup halinde gelenler arasında akranlık ve yetişkin-çocuk ilişkisi bulunmaktadır.

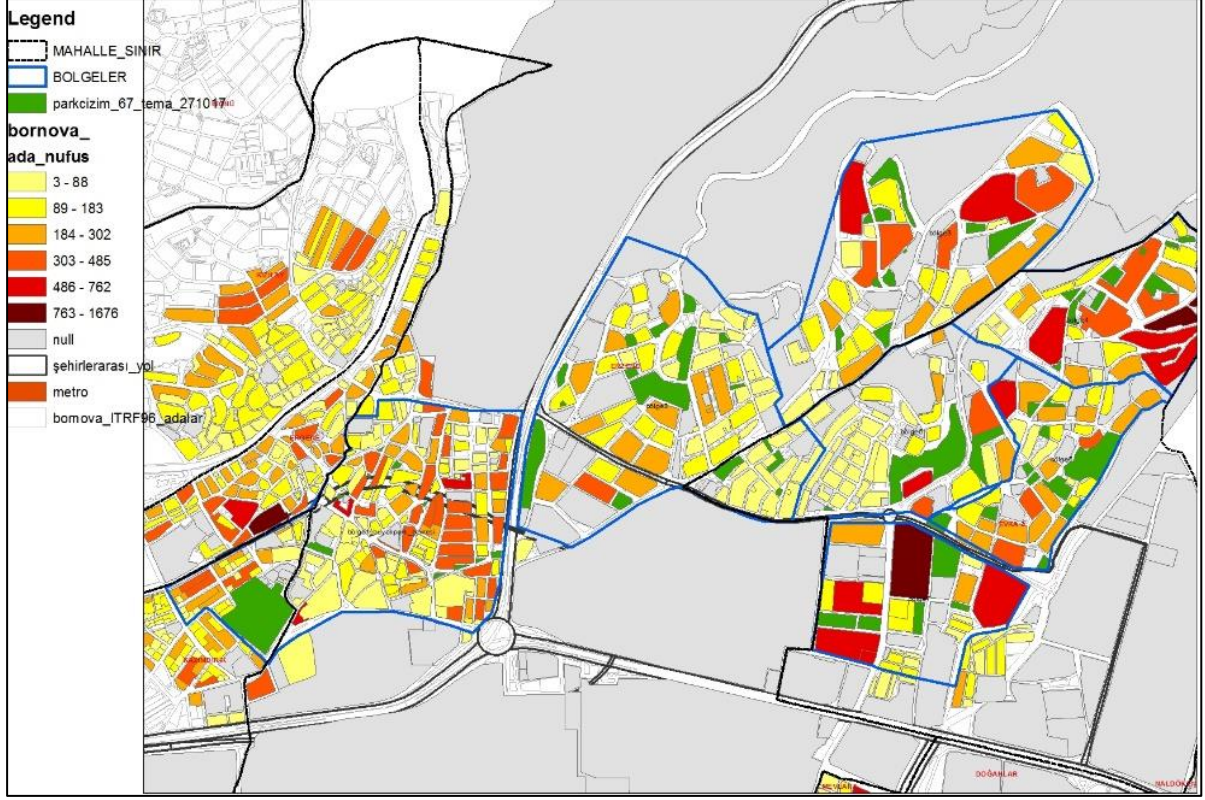
Kent parkları incelendiğinde, hafta içi kullanım sıklığında en önemli ayırt edici değişkenler yaş grubu ve kullanım amacıdır. Genç ve orta yaş grubu, parkları en sık kullanmakta olup, temel kullanım amacı oturma/dinlenme/sohbet etme şeklinde gözlenmektedir. Hafta sonu kullanımının ise istatistiki olarak tek anlamlı dinamiği yaş grubu olup, en fazla orta yaşlı grup gözlenmektedir.

3.3.2 “Park Uzak Çevresi” Nesnel Özelliklerin Tespiti

Her bir Mahalle Bölgesindeki park kullanımını ve kullanıcı özelliklerini etkileyebilecek fiziksel ve sosyal çevreye dair nesnel verileri, konut—park arası “yürüme” mesafelerini farklı büyüklüklerde ele alan üç çeşit “park coğrafyası” belirleyerek topladık ve ilgili park coğrafyasındaki her yapının zemin ve zemin üstü kullanım türü, kat adedi ve hane sayısına dair veriler ve ardından ortalama nüfus büyüklük ve yoğunluk hesaplarını yaptık.

İlgili parkların (mahallelerin resmi sınırlarından bağımsız) Park Konut Bölgesi’ni belirlerken, her parkın merkez noktası olduğu 400m. yarıçaplı çemberlerin birleşimini temel aldık. Park Uzak Çevresini tespit ederken, her Park Konut Bölgesindeki çevre arazi kullanımının çeşitlilik düzeyini, eğim ve cadde gibi fiziksel eşikleri, mahalle parklarının birbirine yakınlığına ve Saha çalışmalarımız vasıtasıyla parklara konut adalarından “kolay” yürünebilirliğini öncelledik. Sonuçta, Bornova’da 7, Karşıyaka’da 2 ve Güzelbahçe’de 4 adet Park Uzak Çevresi ortaya çıktı ve her birinin nüfus büyüklüğü ve yoğunluklarını hesapladık.

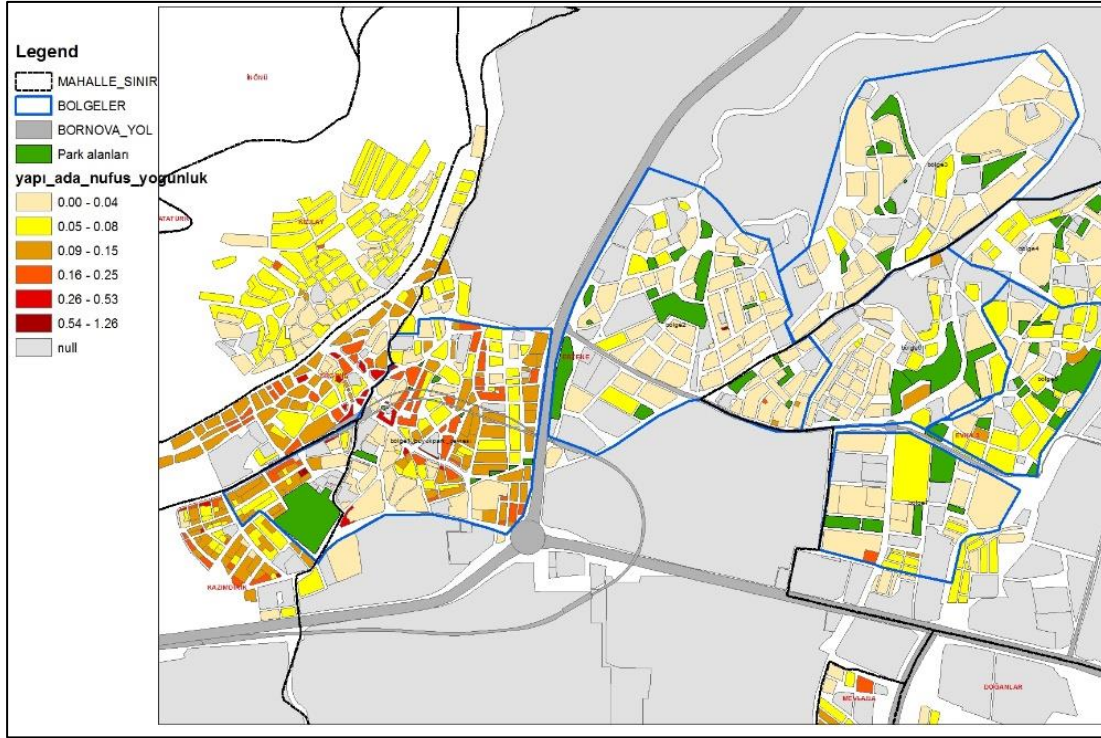
Bornova Bölgesinde ortalama kat adedi 5-6 ve 7-8 iken özellikle Erzene Mahallesi'nin çevre yolunun doğusunda kalan kısmında ve yer yer Evka-3'de de 14 kat adedine erişen yüksek yapıların yoğunlaştığı görülmektedir.

Şekil 44. Bornova, Ada bazında nüfus dağılımı

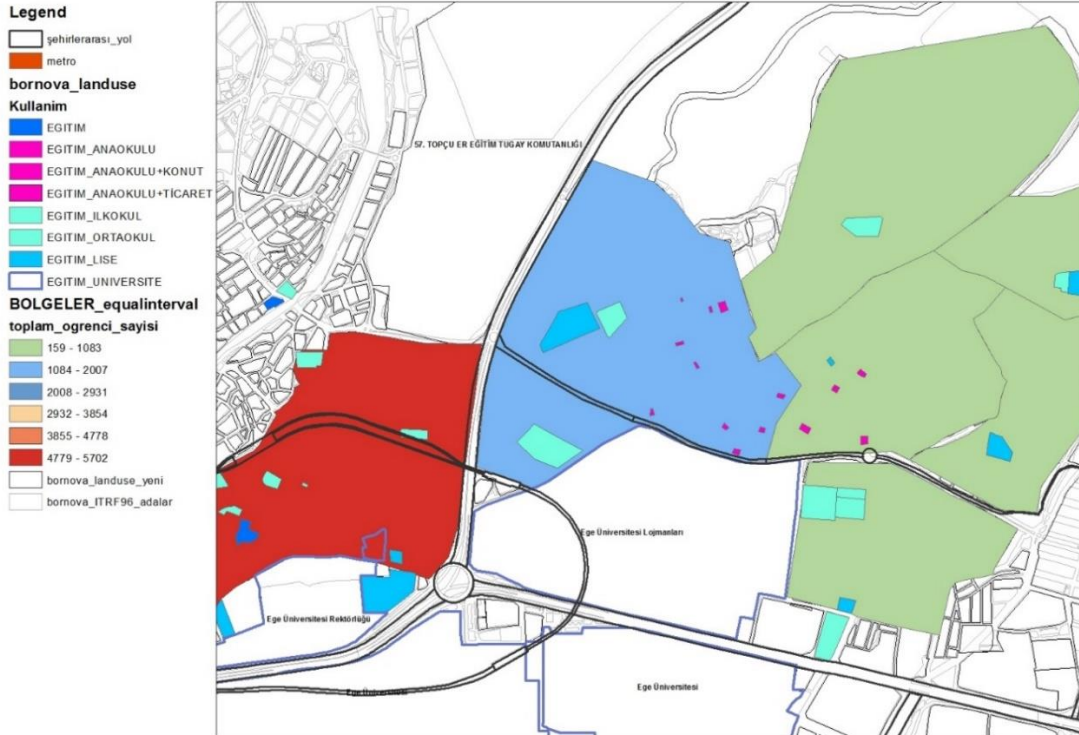
Yüksek nüfus barındıran konut adaları dağılımında özellikle Evka-3 'de kümelenmeler görülmektedir. Ancak nüfus yoğunluğu dağılımına baktığımızda ise görüntü değişmekte ve aslında Erzene Mahallesi'nin çevre yolunun doğusunda kalan kısmı ve Evka-3'ün göreceli daha düşük yoğunluğa ve çevre yolunun batısının çok daha yoğun olduğu görülmektedir.

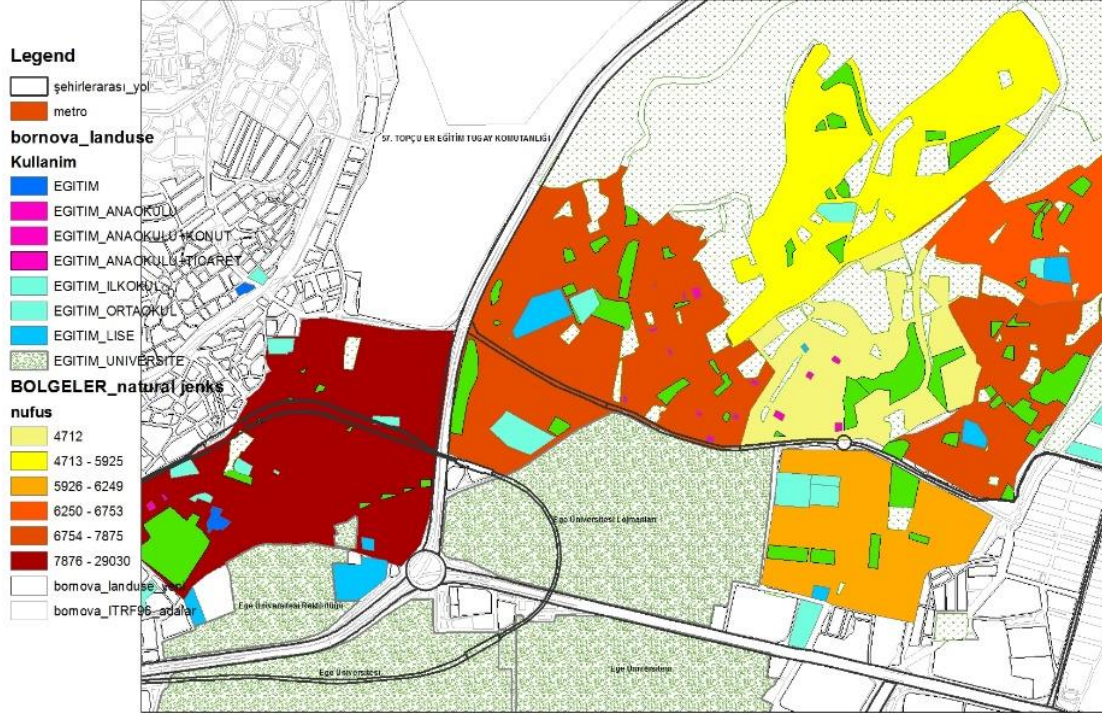
Şekil 45 .Bornova, Ada bazında brüt nüfus yoğunluğu dağılımı

Nüfus dağılımına Park Kümelenmeleri Bölgeleri bazında ve eğitim alanlarının ve her türlü yeşil alanların konumlarıyla ve Okulların Öğrenci sayılarına göre baktığımızda öğrenci sayısının, Bornova merkezin de olduğu Bölge 1'de diğer bölgelerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Şekil 46. Bornova, Park Kümelenmeleri Bölgeleri eğitim alanları ve okul öğrenci sayısı

Diğer taraftan, nüfus sayısı ve okul öğrenci sayısı göreceli az olan diğer Park Kümelenme Bölgelerinin hem mahalle parkları hem de çevresini saran ormanlık, Ege Üniversite-lojman/ ormanlığı ile çok daha zengin olduğu da söylenebilir.

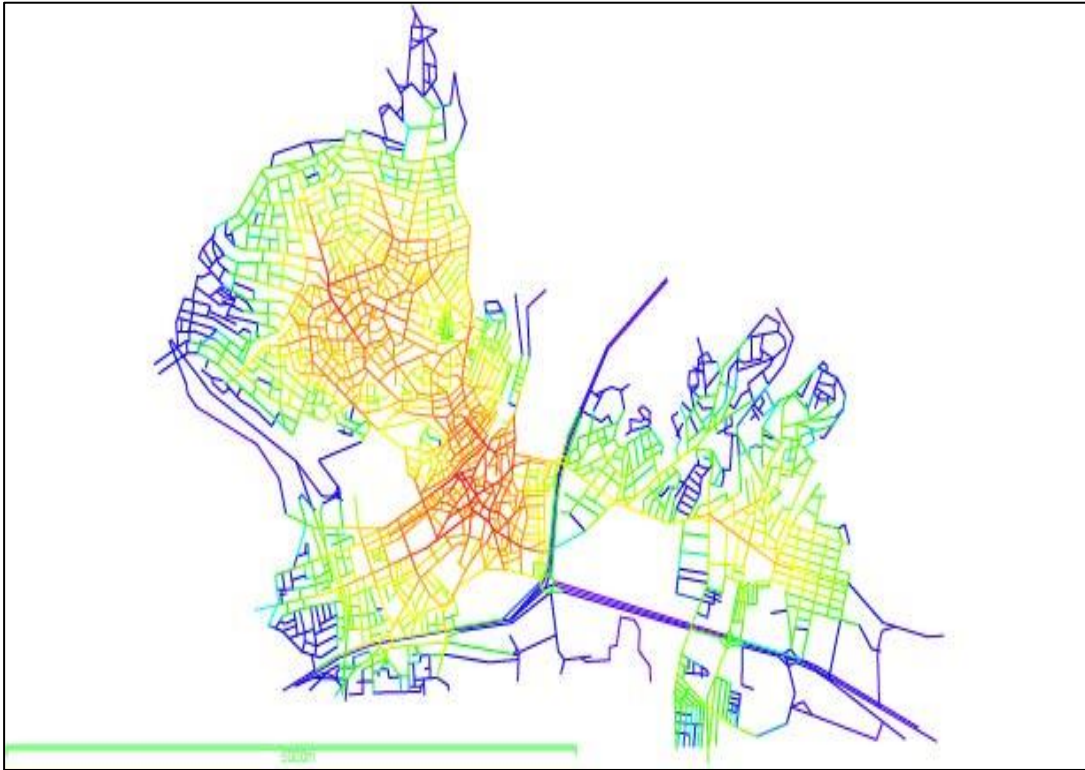
Şekil 47. Bornova, Park Kümelenmeleri Bölgeleri nüfus büyüklükleri, okullar, parklar ve yeşil sürekliliği

Bornova bölgesinde ayrıca “yürünülebilirlik” ve “erişilebilirlik” konularını, bu konuları farklı mekansal ölçeklerde bakabilen ve sokak-yol sürekliliğine ve kesişimlerine ve sokak-ada ilişkilerini inceleyen Mekan Dizimi Analizi (Space Syntax) yöntemiyle inceledik. Bornova’nın erişilebilirlik (*integration*) ve seçilebilirlik (*choice*) ölçülerine bakılmıştır. İlgili çıktı haritalarında, kırmızı renk en yüksek, turuncu ikinci seviye, sarı üçüncü seviye, yeşil seviye ve mavi en düşük seviyeyi göstermektedir. Analizlerde “Global” (kent) ve “local” (mahalle veya alt bölge) ölçüler kullanılmıştır.

Bornova Int RN tematik haritasında, çevre yollarının Bornova’yı iki ayırdığını ve erişilebilirliği olumsuz etkilediğini görüyoruz. Ege Üniversitesi ile bağlantısı da kesilmiş durumdadır. Modelde en erişilebilir ve merkezi yer Bornova eski tarihi merkezinin (Hükümet konağı ve çevresi) olduğunu görüyoruz. R1200 den R400 e doğru inildikçe 15, 10 ve 5 dk yürüme mesafeleri içindeki en erişilebilir sokak örüntüsünü model bize göstermektedir. Bütün bu farklı ölçekteki analizlerde Bornova’nın sonradan gelişmiş olan ve Erzene Mahallesinin çevre yolunun doğusunda kalan ve Evka-3’ün de olduğu bölgesinin erişilebilirliğinin eski merkezine göre daha az olduğunu görmekteyiz.

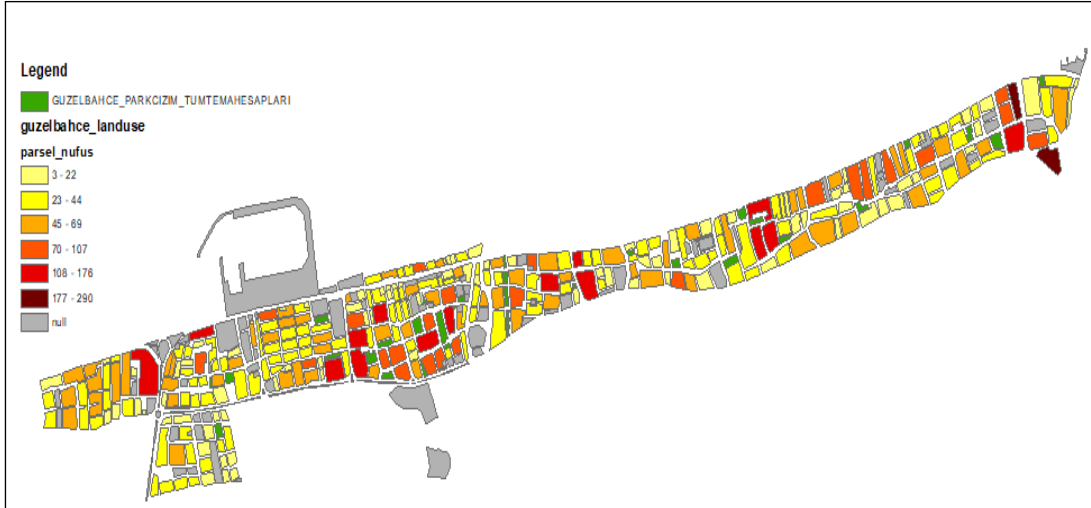

Şekil 48. Bornova INT RN Global haritası

Şekil 49. Bornova INT 800 Tematik haritası

Güzelbahçe Bölgesi, kıyıya paralel ve lineer şekilde uzanan bu yerleşim alanında “yeşil alan sürekliliği”nin çok küçük ve parçalı alanlarla sağlanabildiği, park niteliğindeki yeşil alanların çoğunlukla Yalı mahallesinde olduğu ve hatta bir noktada kümelendiği görülmektedir. Alanda yapı kat adetlerinin dağılımında yine Yalı Mahallesi bu park kümelenmesinin olduğu kısmı göreceli yüksek kat adediyle (5 kat) ayrıştığı ve alanın ortalamasının içerlerde 3 kat ve sahil boyunca 2 kat ağırlıkta olduğu görülmektedir. Yerinde yaptığımız gözlemlerde birçok yerde 2-3 katlı yeni villaların yoğunlaştığı ve eski dokuya ait olduğu anlaşılan ve hemen sokağa açılan evlerin olduğu görülmüştür. Ada bazında hesapladığımız nüfus büyüklüklerinin dağılımı kat adedinin dağılımına genelde paralellik göstermektedir; mahalle parklarının yoğunlaştığı Yalı Mahallesi balıkçı limanı tarafında nüfus büyüklükleri daha fazladır. Diğer taraftan, ada bazında hesapladığımız brüt nüfus yoğunluklarının mekansal dağılımı, Güzelbahçe’de sahil boyunca bir kaç ada haricinde birbirine yakın sayılarda çıkmaktadır.

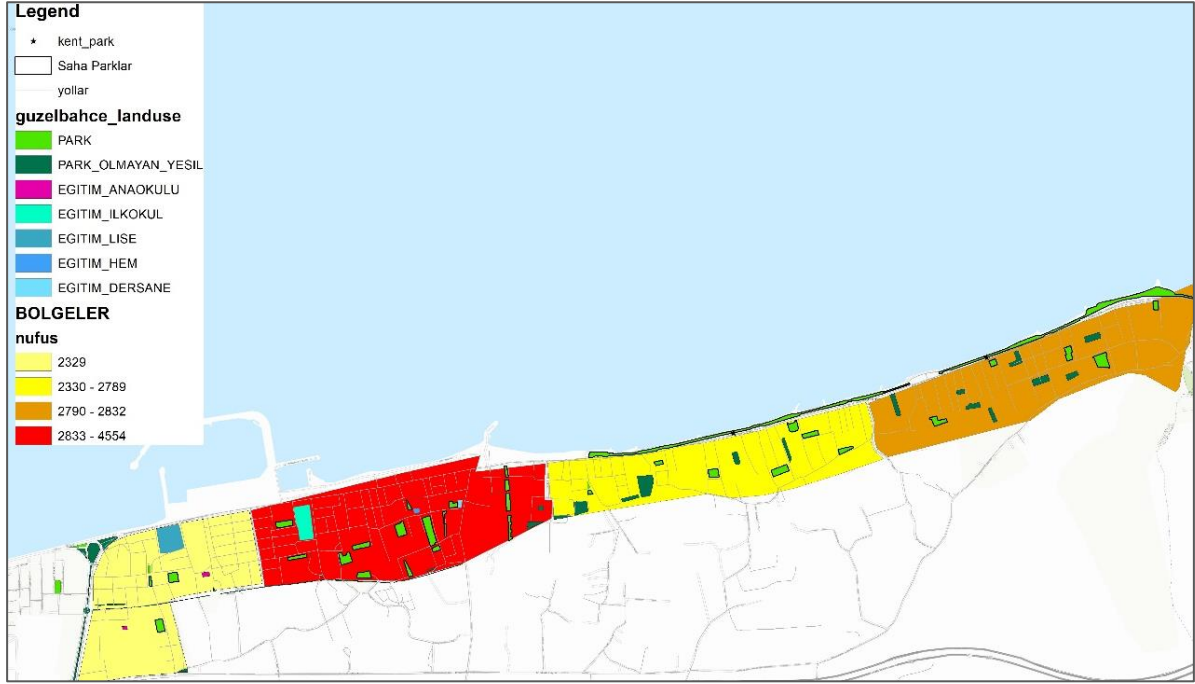

Şekil 50. Güzelbahçe, Ada bazında nüfus büyüklükleri dağılımı

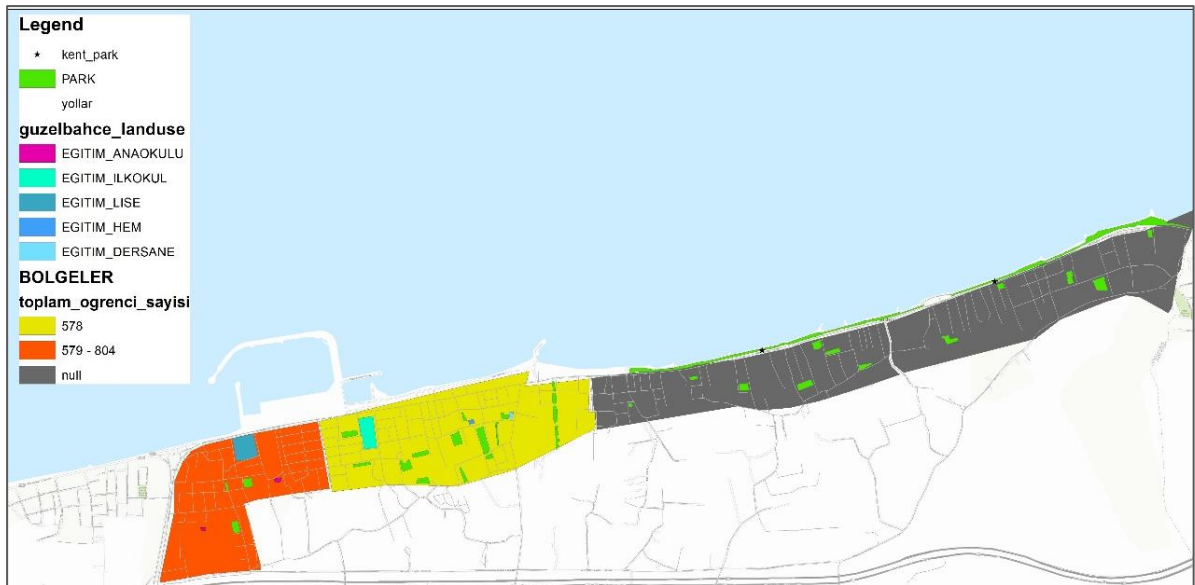

Şekil 51. Güzelbahçe, Ada bazında nüfus yoğunlukları dağılımı

Park Kümelenme Bölgeleri bazında nüfus büyüklüklerinin ve mahalle parklarının dağılımına bakıldığında ise (Şekil 47), özellikle nüfus büyüklüklerinde farklılıklar görülürken, nüfus sayısının en yüksek olduğu bölgede birbirine yakın ve sayıca daha fazla parkın olduğu ortadadır. Diğer taraftan, nüfusun en düşük olduğu bölge (açık sarı) gündüz öğrenci sayısının en yüksek olduğu bölgedir.

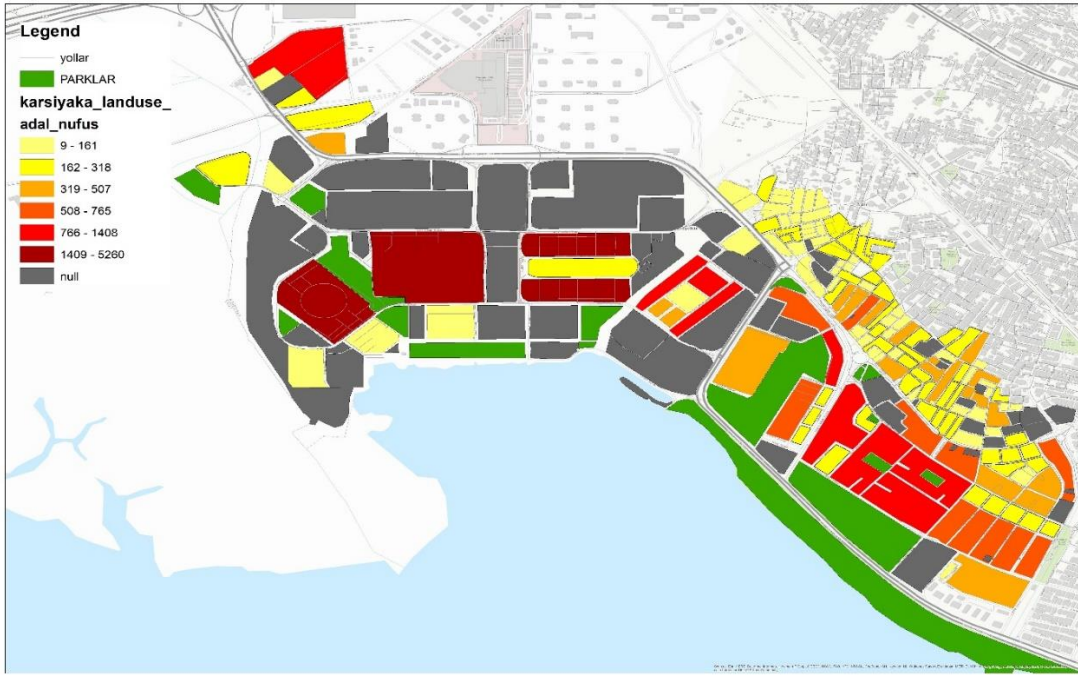

Şekil 52. Güzelbahçe, Park Kümelenmeleri Bölgelerinde nüfus büyüklükleri, eğitim alanları, parklar ve yeşil alan sürekliliği

Şekil 53. Güzelbahçe, Park Kümelenmeleri Bölgeleri okullar ve toplam öğrenci sayısı

Karşıyaka Bölgesi, büyük alanlı kent ve mahalle parklarının yanısıra büyük alanlı eğitim/ okul alanları her iki mahallede belirgindir. Yer yer küçük kampüsler olarak çalışan bu okul alanları ve akşam-gece saatlerinde kalabalıklaşan sahildeki kent parklarının yanında, Atakent'te sahilden içerde ana kavşak etrafında ve Mavişehir'in tam ortasında iki büyük alışveriş merkezi (AVM) içinde gelişmiş ticaret alanları bölgenin gündüz-gece nüfusunu ciddi şekilde etkilemektedir. Mavişehir'in bu "sokaktan uzak halleri," içine dönük yüksek katlı bloklardan oluşan "kapalı siteler" düzeniyle gelişmiş konut alanlarında belirginleşmektedir. Atakent'te sitelerin yanında sokaktan erişilen apartmanlar vardır.

Şekil 54. Karşıyaka, konut adası bazında nüfus dağılımı

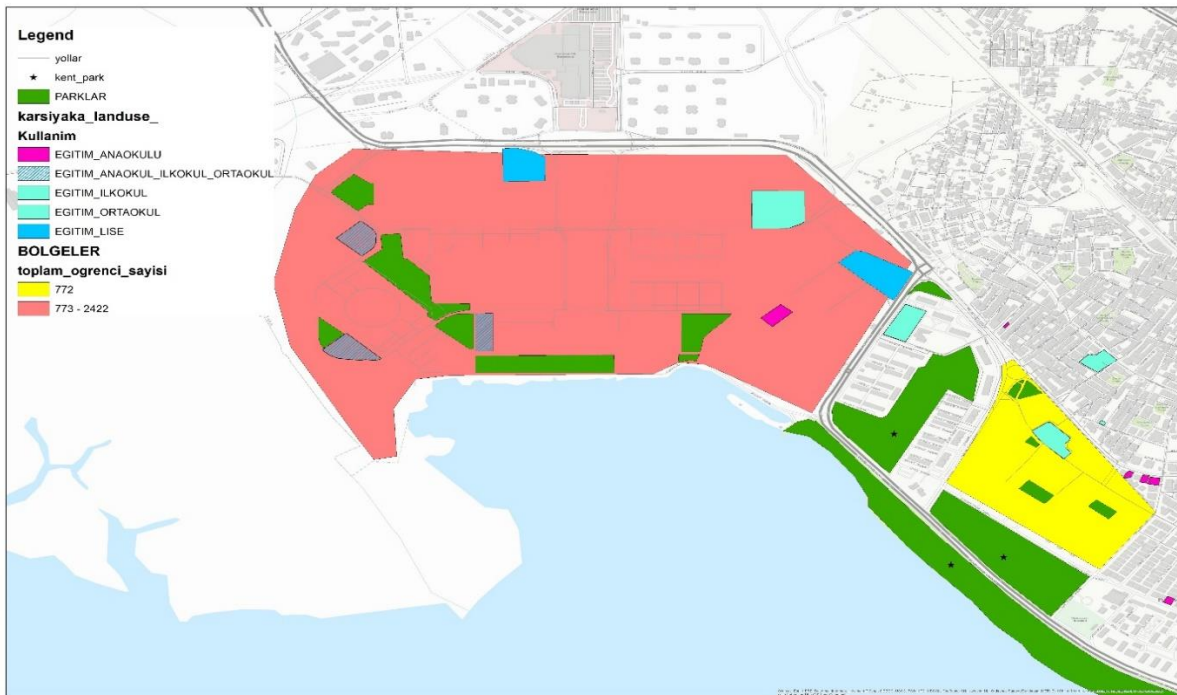

Şekil 55. Karşıyaka, Ada bazında brüt nüfus yoğunluğu dağılımı

Ada bazında nüfus büyüklüklerine ve yoğunluklarına bakıldığında da Mavişehir'in parçalı ve kopuk konut alanları belirgin görülmektedir. Park Kümelenme Bölgelerine bakıldığında ise Mavişehir bölgesinin yüksek nüfus yanında eğitim/ okul alanları (Harita 10) ve üniversite öncesi öğrenci sayısı ile ön plana çıktığı ortadadır.

Şekil 56. Karşıyaka, Park Kümelenme Bölgeleri nüfus büyüklükleri, eğitim alanları

Şekil 57. Karşıyaka, Park Kümelenmeleri Bölgeleri okullar, öğrenci sayısı ve yeşil alan sürekliliği

3.3.3 Park “Yakın Çevresi” ve Çeperi Nesnel Özelliklerin Tespiti

Park Yakın Çevresini, “her parkın alan sınırından yaklaşık 50 m. çapındaki çember alanlara en az bir kısmı giren tüm konut adaları” olarak tanımladık. Bu Çevredeki yapılara dair verileri yapı bazında CBS ortamına aktarıırken, bir yapı iki ayrı Park Yakın Çevresinde ise bu yapının verileri ilgili iki park için de analize soktuk (Şekil 62).

Şekil 58. Park Yakın Çevresinin belirlenmesine dair.

Ayrıca “Park Çeperi” veya “her bir park alanına değen yapı ve parseller”in fiziksel çevre özelliklerine dair veri, yerinde gözlemlerle 132 adet park için toplandı. Bu veriler yapı ve parsellerin kullanım türleri, bahçe kullanım ve peyzaj bilgileri, yapı kat adedi, yapı zemin ve üst katların bağımsız birim sayıları ve yapı cephe açıklık türleri ve büyüklüklerine dairdir.

Park İçi ve Çevresi Nesnel Fiziksel ve Sosyal Çevre Özellikleri Nasıl İlişkileniyor?

Her bir park ve park çeperinde tespit edilen fiziksel ve sosyal çevre özelliklerine dair toplanan ve oluşturulan her verinin analizindeki ana amaç, ilgili parkın kullanımını arttıracak veya azaltabilecek etmenleri o park için tespit etmek ve bu etmenleri gözlemlenen park kullanımlarıyla ve diğer parklara dair etmenler ve kullanımlarla karşılaştırarak değerlendirmektir.

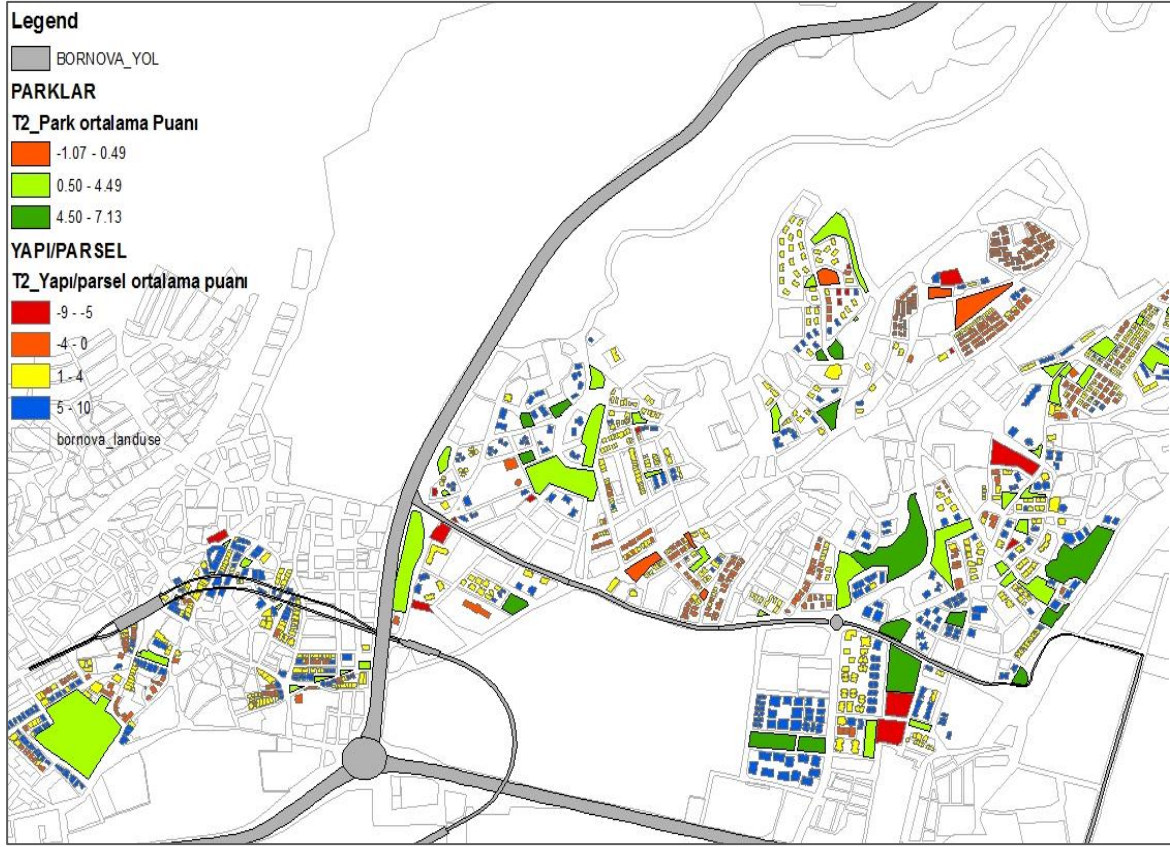
a) Üç Mahalle Bölgesindeki tüm parkların (1. Tur Parklar) her biri için park içi ve çeperi fiziksel ve sosyal çevre özelliklerine dair veri toplanmıştır. Öncelikle toplanan fiziksel özelliklere dair verilere, belirlediğimiz park içi ve park çeperine dair Temalarla (bkz., Tablo 7) ilişkilendirme hallerine göre puan/ skor verilmiş ve sonuçta her bir parkın ilgili tema için toplam skoru belirlenmiştir. Bu özelliklerin ilgili Temalar altında nasıl gruplandırıldığı ve ilgili parkın nasıl puan alacağına dair detaylar Ek-2E ve Ek-2F’dedir.

Tablo 7. Park çeperi ve park içi nesnel özellikleri değerlendirme temaları

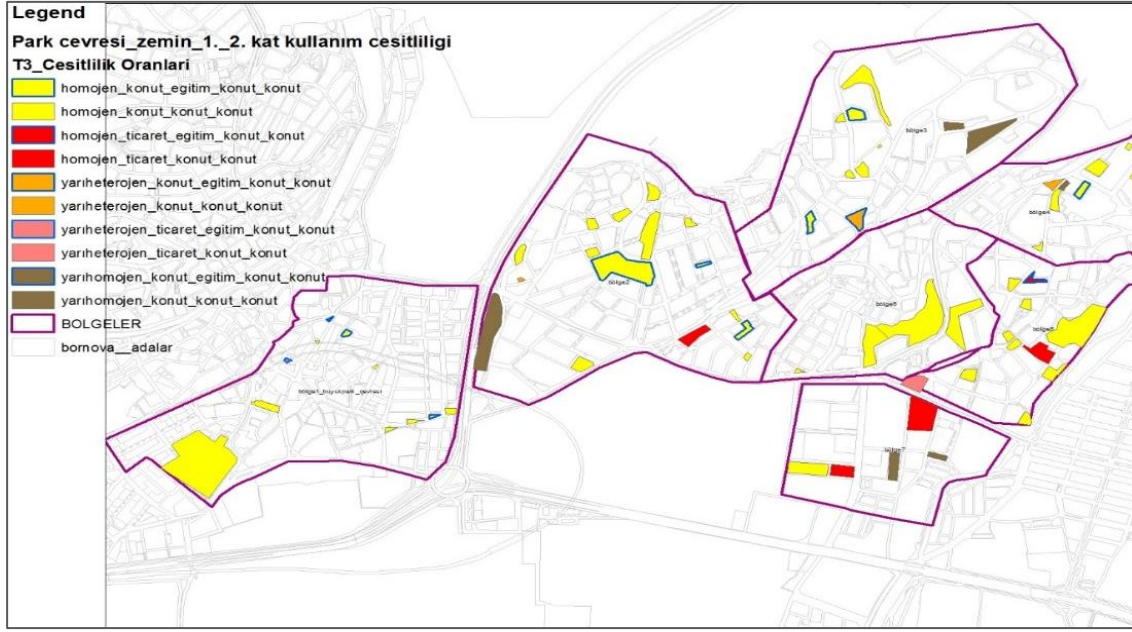
TEMA KODU	Alabileceği Değer	ADI	İlgili Temanın Sahada Gözlemlenebilecek Özellikleri / belirtileri
T1	(-1)	KAMUSAL ALANDA "İTİCİLER"	
			Fiziksel_çöp, bakımsız alanlar (parsel, balkon, duvar, bahçe...), duvar grafiti, kötü kokular, kahvehane, depolar, sağır duvarlar, vb. Sosyal_içki içenler, bağırtı-kavga, güvenlik algısı düşük ortamlar, vb
T2	(+) veya (-)	SOSYAL KONTROL ve SOSYAL ERİŞİM	
			Fiziksel_açık/dolu alanlar, yapı girişleri yönü, göz engeli olmayan yeşillikler, pencere/balkonlu binalar, yaya kullanımını destekleyen çevre kullanımlar, yapı ve hane birim sayısı,vb Sosyal_nüfus büyüklüğü, çevre-sokak yaya sayısı, çevre balkon-açık alan kullanımı, vb
T2-G	(+) veya (-)	GÜVENLİK ALGISI	
T3	(+) veya (-)	ÇEŞİTLİLİK	
			Fiziksel_çevre arazi kullanımı ticaret, konut, okul karışımı yüksek olanlar: "homojen--heterojen" arası kullanım çeşitliliğinin tespiti için bkz.açıklama Sosyal_çevrede çok katlı, çok haneli ve yapı sayısı yüksek olan, yani nüfusu yüksek olan yapılar
T4	(+) veya (-)	PARK İÇİ ALAN ve KULLANIM ÇEŞİTLİLİĞİ	
		T4-t	Temel ihtiyaçlar: oturma, yeşil alan, yürüme alanları
		T4-c	Temel çekici ihtiyaçlar: tuvalet, kafe/yeme içme, gölge, su öğeleri
		T4-b	Bazıları için çekici: oyun alanı, spor alanları
		T4-K	Kullanım çeşitliliği: kullanım alan çeşitliliği (sayıca ve alan büyüklüğüne); oturma/dinlenme---oyun/spor/ eğlence çeşitliliği olan; tekil aktiviteler--grup aktiviteleri, vb.
T5	(+) veya (-)	ERİŞİM	
			Fiziksel_araç erişimleri, yaya yolları erişimi, duvarlar Sosyal_yakın çevre nüfus büyüklüğü

Tablo 7'de belirlenen temalar, park çevresi için T1, T2, T3, T5'in ve park içi fiziksel özellikleri için T4'ün altında gruplandı. Değerlendirme için, her bir parkın çevresinde ve içinde tespit edilen fiziksel ve sosyal özellikler belirlenen Temaya "olumlu" veya "olumsuz" katkısına bağlı olarak "+1" veya "-1" puan aldı ve ilgili Tema üzerinden o parkın toplam puanı hesaplandı. Şekil 54'ün gösterdiği gibi, örneğin T2 teması için (-1) ve (+7) puan alan parklar vardır. Bunlara dayanarak park içi ve çevresine dair betimsel Mekansal Tespit Haritaları üretilmiştir.

Şekil 59. Bornova, Park Çeperi yapı/parsellerin özelliklerinin T2 değeri ve parkların T2 ortalama değerinin dağılımı

Tema “T3: Çeşitlilik” ile park çevresindeki hane sayısı ve arazi kullanımlarının çeşitliliği, Ek-7’deki tabloda gösterilen kullanım çeşitliliği oranlarına bakılarak değerlendirilmiştir. Burada bir taraftan aslında çeperdeki yapı/hane sayısı vasıtasıyla potansiyel nüfus büyüklükleri dair bir veri oluşturulmaya çalışılmış ve nüfus büyüklüklerine göre “sosyal çeşitliliğe” dair bir varsayımda bulunulmuştur. Diğer taraftan, T3:Çeşitlilik teması için her bir park, park çeperindeki her zemin birimdeki bir arazi kullanımının tüm zemin birimleri sayısına oranı takip eden şu 4 aralığa giriyor ise yanındaki “homojen-heterojen” skalasına göre sınıflandırılmıştır: “%100-75 ise homojen, %74-60 ile yarı-homojen, %59-31 ise yarı-heterojen ve %30-1 ise heterojen bir park çeperi fiziksel çeşitliliği vardır.” Ayrıca hem yapının 1.ve 2. kat kullanımlarının da oransal dağılımına bakarak, oranı en yüksek olan kullanım (konut, ticaret) ve hem de park çeperinde okul var ise “eğitim” olarak park çeperi fiziksel çeşitliliği bilgisine işlenmiştir.

Şekil 60. Bornova, park çeperi arazi kullanımına bağlı olarak “çeşitlilik” teması skorunun parklara göre dağılımı

b) Ayrıca 1. Grup parklarda 4 adet gözlem sonucunda “çok kullanılan parklar” olarak seçilen 2. Tur’daki parklarda yaptığımız toplam 8 saha gözleminde park içindeki kullanıcılar ve kullanımına dair sosyal çevre verileri toplanmıştır. Bu 2. Turdaki parkların fiziksel çevre özellikleri üzerinden aldıkları Tema skorları ile “her bir parkın ortalama 1 saatteki toplam kullanıcı sayısı” ve kullanıcı ve kullanım özellikleri arasında istatistiksel analizler denenmiştir.

Park İçi özelliklere göre (Tablo 8):

T-testlerini, gözlemlenen fiziksel çevre özelliklerini “barındıran parkların” bunları “barındırmayan parklara” nazaran kullanıcı grupları tarafından yoğun kullanılıp kullanılmadığını görmek için tamamladık. T-testleriyle analizlerimizde bazı sonuçlar istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır:

i) Bazı *Temel Donatıları* (öncelikle aydınlatma elemanına ve ardından “yeterli” sayıda oturma birimi) olan parkların olmayanlara nazaran, cinsiyet ve pek yaş ayırımı olmaksızın herkes tarafından yüksek yoğunlukta kullanıldığı;

ii) *Bakım ve Güvenlik* koşullarını sağlamış parkların herkesi çektiği, ama kadınların özellikle grafiti barındırmayan parklara (barındıranlara nazaran) daha fazla rağbet ettiği; erkeklerin ise çöpün toplanmış/ temiz, grafiti olmayan ve bekçi olan parkları yoğun kullandıkları;

iii) Yaş özelliklerine göre farklı kullanıcı grupları farklı faaliyet alanları olan parklara rağbet etmektedir. Tüm gruplar gibi yeterli aydınlatması elemanı olmasının yanında,
- Çocukların öncelikle oyun alanı olan ve sonra göreceli “sessiz/sakin” parkları daha çok kullandığı,

- “Ergen” kullanıcıların (yaklaşık 12-18 yaş), diğer kullanıcılardan farklı olarak öncelikle basılabilir bitki oranı düşük (yani sert zemin oranı yüksek) ve sonra spor aletleri ve sahası olan ve piknik masalı, çöpü toplanmış ve otopark olan parkları olmayanlara nazaran yoğun kullandıkları,

- Yaşlı kullanıcıların (65 ve üstü yaş) ise doğal veya yapay gölge elemanı olan, basılabilir bitki oranı yüksek ve bakımlı ve daha sonra otoparkı olmayan parkları yoğunlukla kullandıkları görülmüştür.

Tablo 8. Park alan ve donatılarının fiziksel özellikleri ve park kullanım yoğunluğu, T-test analiz sonuçları

*10%, **5%, ***1% istatistikî Anlamlılığı ifade eder. Sarı ve gri renk ile gösterilen satırlar sırasıyla o değişkenin olması ve olmamasıyla ilintili anlamlı çıkan p-değerini gösterir.								
TEMA T4 Alt Grupları	Değişkenler (var ise)	kullanıcı özelliklerine göre p-değerleri						
		tüm	kadın	erkek	Çocuk (3-12)	Ergen (13-18)	Yaşlı (65 +)	
PARKA ERIŞİM	Her yer açık	0,2	0,3	0,2	0,2	0,5	0,3	
	Duvar/ çit/ engel	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	
	Giriş(ler) yaya yollarını referans alıyor	0,4	0,4	0,5	0,2	0,2	0,4	
	Park çevresinde yoğun araç trafiği var	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,3	
	Sessiz çevre	0,10*	0,09*	0,10*	0,06*	0,3	0,3	
PARK DONATI ÇEŞİTLİLİĞİ	Temel Donatılar	Bank “yeterli” sayıda	0,01***	0,03**	0,01***	0,4	0,3	0,2
		Piknik masası “yeterli” sayıda	0,2	0,2	0,2	0,2	0,09*	0,2
		Gölge elemanı	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	0,01***
		Gölge	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
		Yağmur geçirmeyen	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,3
		Havuz/ su ögesi	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4	0,4
		Aydınlatma var ve “yeterli”	0,01***	0,02**	0,01***	0,2	0,00***	0,01***
	Spor-Oyun	Oyun alanı	0,3	0,3	0,3	0,04**	0,2	0,3
		Spor aleti	0,2	0,2	0,2	0,4	0,03**	0,1
		Spor sahası	0,2	0,2	0,2	0,4	0,08*	0,2
		Yürüyüş yolu	0,3	0,4	0,3	0,1	0,2	0,1
	Konfor Belirleyici	Kafe/ büfe	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,4
		Tuvalet	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3
		Otopark	0,1	0,1	0,1	0,1	0,07*	0,09*
PARK BİTKİ ÖRTÜSÜ	Basılabilir bitki	0,3	0,2	0,3	0,4	0,00***	0***	
	Görüş kapatan bitki	0,3	0,4	0,3	0,3	0,4	0,1	
	Park alanının %50 + Yumuşak zemin	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4	
PARK BAKIM GÜVENLİK	Bakımlı	0,5	0,5	0,5	0,2	0,3	0,01***	
	Çöp toplanmış	0,05**	0,1	0,05**	0,4	0,05*	0,2	
	Grafiti yok	0,03**	0,01***	0,03**	0,4	0,5	0,4	
	Güvensiz hissi	0,2	0,3	0,2	0,5	0,4	0,2	
	Kamera	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,3	
	Bekçi	0,09*	0,1	0,09*	0,2	0,3	0,3	

Park Çeperi, Park Yakın Çevresi ve Park Uzak Çevresi:

Yerinde gözlem ile tespit ettiğimiz park fiziksel ve sosyal çevre özelliklerine dair çıkan t-testleri analiz sonuçlarına göre ise (Tablo 9); özellikle tüm park çevresine dair T3-Nüfus/ Sosyal Çeşitlilik "Olasılığı" grubu altındaki özellikleri ile kullanıcıların park kullanımını paralellik göstermiştir. Ergenler dışında tüm kullanıcılar park çeperinde arazi kullanımı çeşitliliği (yani konut + ticaret + okul) "yüksek" ("heterojen") olan parkları ve ergen kullanıcılar ise "homojen" arazi kullanımlı çevrelerdeki parkları yoğunlukla kullanmaktalar.

Ayrıca nüfus yoğunluğu yüksek olan Park Uzak Çevrelerindeki parkların yaşlı kullanıcılarca ve düşük yoğunluktakilerin çocuk ve ergen kullanıcılarca yoğun kullanılmaktadır. Fakat bu tema altında tanımladığımız diğer çevre özelliklerinin, yani çeperindeki yapı kat adedi 5'den ve yapıda daire sayısı 4'den az olan parklarda (yaşlılar dışında) tüm kullanıcılar kuvvetli yoğunlukta gözlemlenmiştir. Yaşlı kullanıcılar park çeperindeki yapı kat ve daire sayısının 5 ve üstü olduğu ve arazi kullanımı çeşitlilik ve nüfus yoğunluğu seviyesinin "yüksek" olduğu Park Uzak Çevrelerindeki parklara rağbet ettikleri görülmüştür.

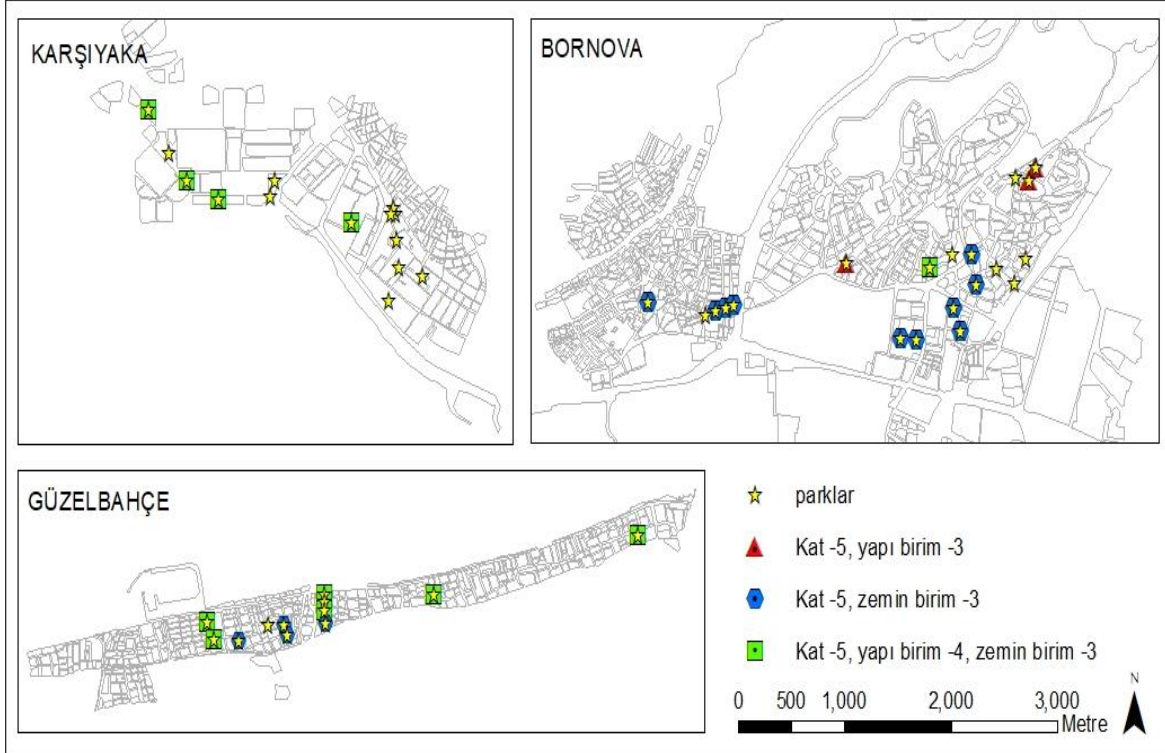
Tablo 9. Park Çeperi, Park Yakın ve Uzak Çevresi Fiziksel ve Sosyal Çevre Özellikleri ve Park Kullanım Yoğunluğu, T-test analiz sonuçları

TEMALAR	Değişkenler	kullanıcı özelliklerine göre p-değerleri					
		tüm	kadın	erkek	çocuk	ergen	yaşlı
T-1) FİZİKSEL "İTİCİLER" (Park Çeperi)	Parsel içinde varsa, bahçe boşluğunun bakımsız-boş, araba park, çöp, vb. olumsuz öğeler barındırması	0,4	0,1	0,39	0,05**	0,01***	0,4
	Varsa, yapıdaki balkonların bakımsız, boş veya kullanımının belirsiz olması	0,2	0,1	0,20	0,06*	0,5	0,01***
	Yapı cephesinin bakımsız veya rahatsız edici görünmesi	0,2	0,06*	0,12	0,4	0,5	0,06*
T-3) NÜFUS/ SOSYAL ÇEŞİTLİLİK "OLASILIKI" (Park Yakın Çevresi ağırlıkta)	Parselde yapı olması	0,07*	0,06*	0,07*	0,03**	0,4	0,01***
	Yapı kat adedinin 5 + olması	0,01***	0,00***	0,01**	0,00***	0,00***	0,03**
	Yapıda bağımsız birim/daire sayısının 4 + olması	0,00***	0,00***	0,00***	0,00***	0,00***	0,3
	Yapı zemin katında birim sayısının 3+ olması	0,00***	0,00***	0,00***	0,03**	0,5	0,09*
	Park Uzak Çevresi nüfus yoğunluğu "yüksek"	0,06*	0,40	0,062672*	0,00***	0,00***	0,00***
T-5) FİZİKSEL VE SOSYAL ERİŞİM ve "ÇEKİCİLİK" (Park Çeperi)	Parsel boş ise, alanın bakımlı yeşil, oyun alanı veya park gibi kullanılması	0,1	0,1	0,11	0,4	0,10*	0,3
	Parseli yoldan ayıran fiziksel elemanın olmaması veya peyzaj elemanı olması	0,3	0,2	0,28	0,3	0,4	0,2
	Parsel içinde varsa, "bahçe boşluğu"nun ağaçlı veya bahçe kullanımlı olması	0,4	0,1	0,39	0,05**	0,01***	0,4
	Zemin kat cephesinde varsa açıklıkların sadece pencere, kapı, balkon veya en az ikisinin olması	0,3	0,5	0,29	0,2	0,00***	0,4
	Zemin kat cephesindeki açıklıkların büyük veya boydan boya olması	0,05**	0,2	0,04**	0,1	0,4	0,5
	Varsa, yapıdaki balkonların bakımlı, masalı-çiçekli olması	0,2	0,09*	0,15	0,1	0,5	0,01***

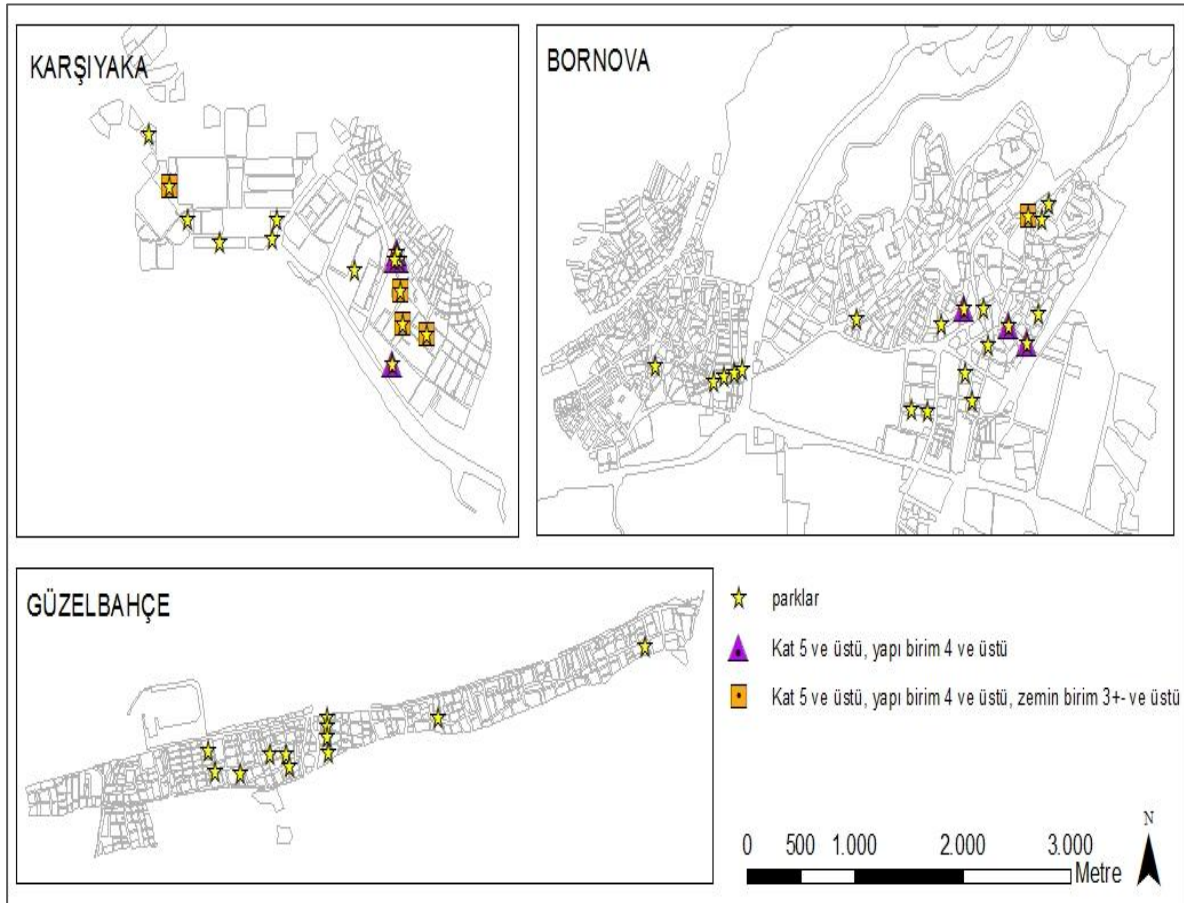
Benzeri şekilde, Tablo 9’da T1-Kamusal İtçiler ve zıt içerikli T5-Fiziksel ve Sosyal Erişim ve “Çekiciler” altında belirlediğimiz Park Çeperindeki yapı ve parsellerin bazı özellikleri ile çocuk, ergen ve yaşlı kullanıcıların park kullanım yoğunlukları arasında istatistiki açıdan anlamlı ilişkiler vardır. Çocuk ve ergenler, bahçe boşlukları bakımsız, çöplük, araba parkı ve benzeri olumsuzları barındıran yapılarla çevrili parklarda gözlemlenmezken, ağırlıkla ağaçlı veya bahçe amaçlı parsel boşlukları olan yapılarla çevrili parkları kullanmaktadır. Ayrıca ergen kullanıcılar, cephe açıklıkları (pencere, kapı, balkon veya en az ikisi) çok olan yapıların çevrelediği parkları diğer parklara nazaran yoğun kullanmaktadır. Dolayısıyla çocuk ve ergen kullanıcılar için Park Çeperinde sosyal erişim (yani, “komşu gözler”) ve güvenlik hissini arttırdığını varsaydığımız geçirgen cepheleri olan yapılar olumludur. Ancak yaşlılar için bu tür yapı özelliklerinin tersi (balkonların bakımsız, boş veya belirsiz kullanımı olan ve cephesinin bakımsız olması) durumu, onların park kullanımıyla paralellik göstermektedir.

Park çeperindeki “olumsuz” özellikler ile yaşlıların park kullanımı arasındaki bu doğrusal ilişkiye dair birkaç açıklama bulmaya çalıştık: İlkine göre, acaba aslında T3 Temasındaki bu fiziksel çevre özellikleri başka bir sosyal çevreyi mi tariflemektedir? Şöyle ki, yapı kat adedi ve daire sayısı “belli” seviyeleri aşmayan konut çevrelerinin (aşanlara nazaran) ya komşuluk ilişkilerini ve sosyalleşme olanaklarını ve devamında açık alan kullanımını ve/veya yapı kat adedinin “az” olmasının, (yaşlılar dışında) bireylerin konut dışına çıkarak kamusal (açık) mekânları kullanmalarını teşvik etmesi söz konusudur. Diğer taraftan yaşlıların ve bazen ergenlerin birbirine zıt yapılı çevre özelliklerine sahip parkları kullanmalarının bir nedeni, zaten yaşadıkları konut/ yaşam çevrelerinin ve ilgili park çevrelerinin de t-testlerinde çıkan fiziksel özellikleri barındırmasıdır.

Bunu betimsel irdelemek için park çeperlerinde yapı kat adedi 5’den, daire sayısı 4’den veya zemin daire sayısı 3’den az olan ve ayrıca “çok” olan parkların dağılımına baktığımızda (sırasıyla Şekil 65 ve 66), “az” olan parkların (Karşıyaka’da Atakent hariç) her üç bölgede de olduğu ve “çok” olanların sadece Atakent’te ve Evka-3’ün bazı kısımlarında bulunduğu görülmüştür.

Şekil 61. Park Çeperinde kat adedi ve birim sayısı "az" olan parkların üç bölgede dağılımı

Şekil 62. Park Çeperinde kat adedi ve birim sayısı "çok" olan parkların üç bölgede dağılımı

Regresyon analizleriyle iki ve çok değişken arasındaki nedensellik ilişkilerini ve burada, park kullanım yoğunluğunu ilgili kullanıcı gruplar (*bağımlı değişken*) için arttıran çevresel verileri (*bağımsız değişken*) inceledik (Tablo 10).

Tablo 10. Kullanıcı özelliklerine göre park kullanımı ile Park İçi ve Çevresi fiziksel çevre özellikleri arasındaki ilişki, regresyon analiz sonuçları

Bağımsız Değişkenler		Bağımlı Değişkenler											
		topla m_kull anim	kadi n_ku llnm	erke k_ku llnm	çocu k_ku llnm	erge n_ku llnm	genç _kull anm	orta ya_k ulln m	ortaüst yas_k ullani m	yaslı _kull nm	oturm a_kull anim	yürüm e_kull anim	Spor /oyu n_ku llani m
	sabit	68,538	37,29*	31,213	13,9**	2,581	9,594	27,587	6,776	4,328*	23,137	25,371	15,96*
TEMALAR	(Park Ortalama Değeri için)												
T-4	Parka erişim	-0,459	0,393	-0,772	-0,250	0,178	0,231	-0,494	0,145	-0,145	0,0742	-0,548	-0,184
Park İçi Alanlar ve Donatı Çeşitliliği	Temel donatılar	-5,234	-2,014	-3,224	0,197	-0,084	-1,673	-2,410	-1,269	0,0180	-1,695	-2,924	0,353
	Spor-oyun	7,908*	3,290*	4,717*	0,755	0,7**	2,717	2,529	1,112*	0,0414	2,728	2,391*	1,7***
	Konfor Belirleyiciler	1,672	1,499	0,130	1,5***	-0,007	-1,181	1,340	-0,290	-0,141	1,535	-2,116*	1,9***
	Bitki Örtüsü	-3,970	-2,192	-1,869	-0,556	-0,285	-1,0	-0,928	-0,905	-0,091	-0,526	-2,447	-0,884
	Bakım Güvenlik	8,136	3,226	4,998	0,0522	0,2497	2,572	2,962	1,545**	0,537	3,336	3,814*	0,155
T-1	Kamusal İticiler	-19,731	-8,953	-10,61	-5,333	0,434	0,371	-11,69	-2,493	0,567	-1,212	-7,516	9,56**
T-3	Nüfus/Sosyal çeşitlilik "yüksek"	-12,107	-6,127	-6,059	-2,20*	-0,990	-4,743	-4,481	-0,203	0,945*	-6,748	-1,690	-1,352
	ParkÇeperi_homojen_kullanım	-37,672	25,2**	-12,28	8,16**	-0,736	-4,527	-16,28	-1,509	3,49**	-22,608	-6,505	-7,643
	ParkUzak Çevresi_nüfus_yoğunluğu "yüksek"	-119,72	164,06	35,922	-45,78	-20,34	141,13	-93,09	-41,1007	-34,13	-82,699	57,997	-86,23
T-5	Fiziksel_sosyal_erişim	-4,055	-1,409	-2,724	-0,159	-0,047	-0,477	-1,404	-1,173	-0,711	-0,4129	-2,119	-1,125
	R-Kare	0,59	0,66	0,51	0,75	0,46	0,41	0,58	0,51	0,61	0,53	0,55	0,7
	N	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29

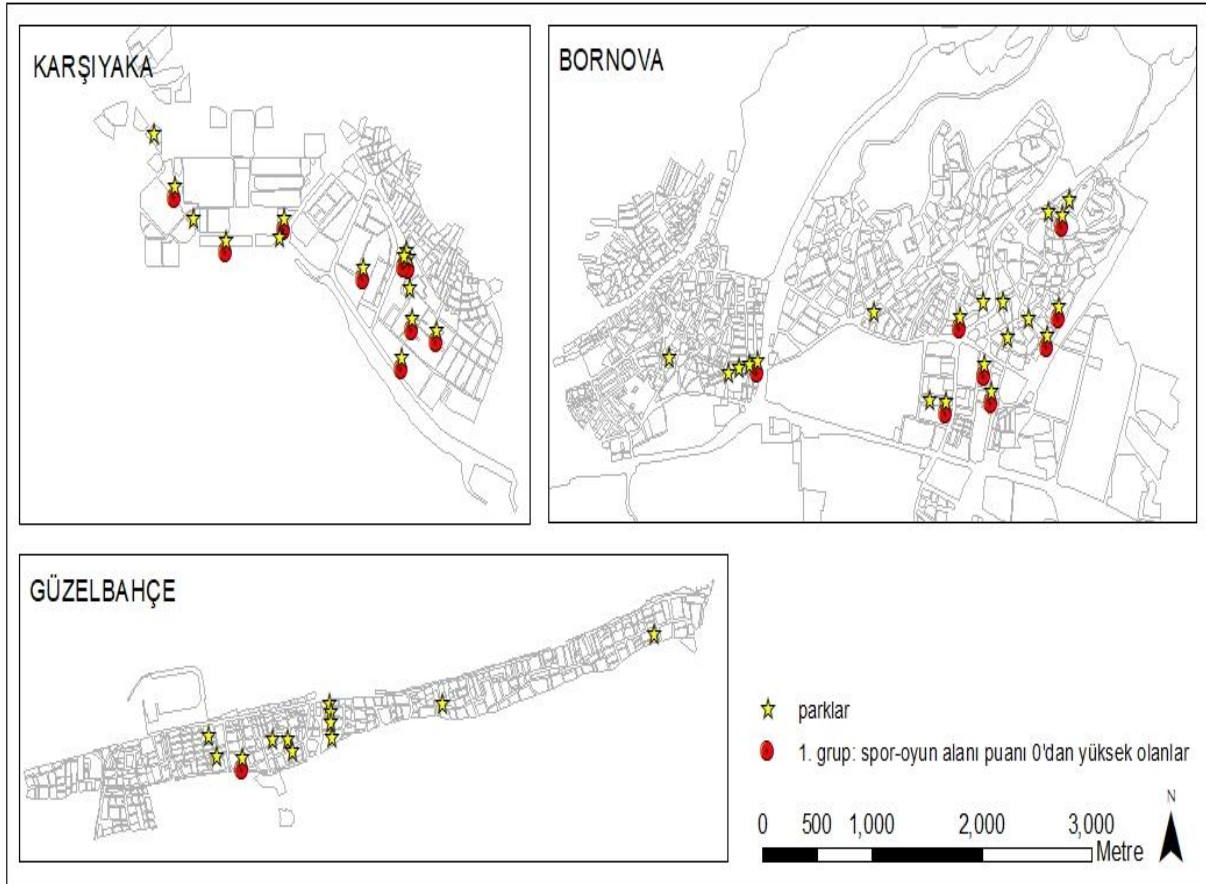
Sonuçlara göre, Park İçi Alanlar ve Donatı Çeşitliliğine dair Spor-Oyun alanlarının ve Konfor Belirleyicilerin varlığı ile bazı kullanıcılar ve kullanım özellikleri arasında istatistiksel olarak

anamlı ilişki vardır. **Spor-oyun alan** skoru yüksek olan parkları cinsiyet ayırımı olmadan özellikle ergen ve orta-yaş üstü kullanıcılar kullanma eğilimindeyken, bu parkların baskın kullanımın ağırlıkla spor-oyun ve sonra yürüme amaçlı olduğu da görülmektedir. Spor-Oyun alanları puanı "0"dan yüksek olan parkların dağılımına üç Park Konut Bölgesinde baktığımızda (Şekil 64), ilginç olarak çocuk oranı göreceli yüksek olan Güzelbahçe'nin bu parklardan yoksun ve yaşlı oranı yüksek olan Karşıyaka'nın ise zengin olduğu görülmektedir.

Tablo 11. Yaş gruplarının mahalle oranlarına göre Bölgeler arası dağılımı, 2015

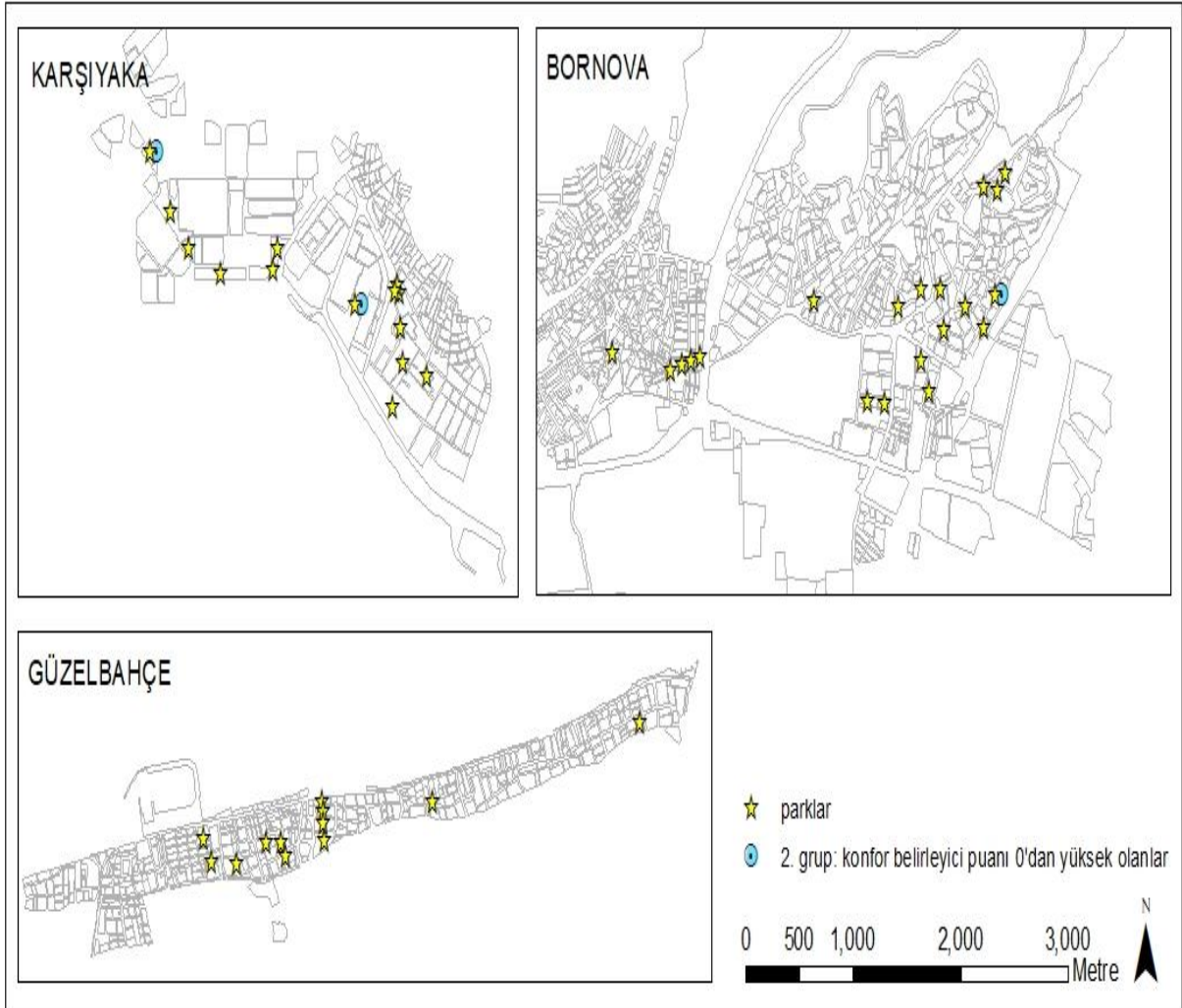
İLCE	MAHALLE	Nüfus	0-2 yaş	3-13 yaş	14-22 yaş	65 + yaş
KARSIYAKA	MAVISEHIR	13644	0,021	0,286	0,088	0,146
KARSIYAKA	ATAKENT	7305	0,018	0,267	0,079	0,189
BORNOVA	ERZENE	33537	0,020	0,491	0,240	0,084
BORNOVA	EVKA 3	19959	0,034	0,355	0,119	0,071
Güzelbahçe	YALI	6022	0,027	0,300	0,105	0,141
Güzelbahçe	MALTEPE	4920	0,021	0,533	0,375	0,087

Şekil 63. Spor-Oyun alanları puanı "0"dan yüksek olan parkların üç sahada dağılımı

Başka ilginç durum ise; çocuk kullanıcıların spor-oyun alanı olan parkları kullanma eğilimine dair bir ilişki yok iken **Konfor Belirleyicileri** (yani tuvalet, kafe ve otopark) olan parkları kullanma eğilimleri çok yüksek çıkmıştır. Burada çocukların yanındaki yetişkinlerin ilgili parkları seçtiğini ve/ veya Konfor Belirleyici özellikleri öncellemelerinin farklı sebepleri olabileceğini düşünebiliriz. Park içindeki yeme-içme ve tuvalet olanakları (yetişkin ve) çocukları parkta uzun süreli kalmayı sağlarken, yetişkinlerin çocuklarının ihtiyaçlarını gidermeye yönelik kaygılarını da azaltabilir.

Diğer taraftan, “çocukların” yeğledikleri Konfor Belirleyicileri olan parkların spor-oyun amaçlı kullanılma yürüme amaçlı kullanılmama eğilimi yüksektir. Bu ise park alanının belirlenmiş bir oyun alanı olmadan çocuk ağırlıklı kullanıldığı bir durum olabilir. Üç Park Konut Bölgesinde Konfor Belirleyici özellikler puanı “0”dan yüksek olan parklar ya bir tanedir veya (Güzelbahçe’de) yoktur (Şekil 65).

Şekil 64. Konfor özellikler puanı “0”dan yüksek olan parkların üç sahada dağılımı

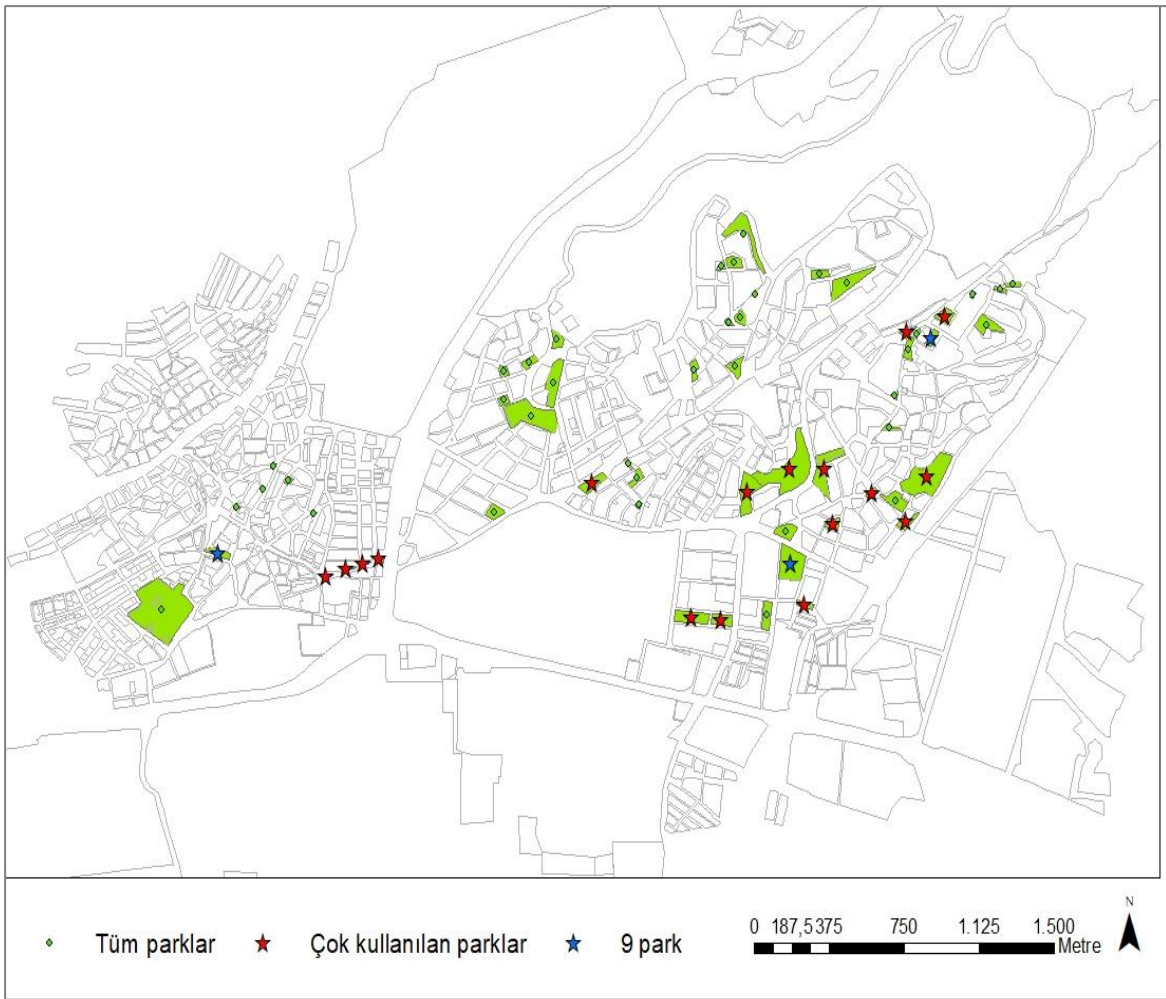
Son olarak sadece orta yaş üstü kullanıcıların ve ağırlıklı yürüme amaçlı kullanımların **Bakımlı-Güvenlikli parkları** tercih ettiği ve bu parkların ise üç Park Konut Bölgesindeki olduğu görülmüştür. Ayrıca t-testlerinde anlamlı çıkan T3-Çeşitlilik teması regresyon sonuçlarına göre de; Park Çeperindeki **arazi kullanımı çeşitliliği** “düşük” olan parkları ergenlerin ve bu çeşitliliğin “yüksek” veya heterojen olduğu parkları ise kadın, çocuk ve yaşlı kullanıcıların kullanma eğilimi yüksektir. Park çeperinde arazi kullanım çeşitliliği yüksek olan parkların dağılımına baktığımızda, bu konuda ağırlıklı konut alanları olan Evka-3 ve Atakent zayıf ve ticaret ve okul alanları olan Güzelbahçe'nin ise tamamen yoksun olduğu görülmektedir (Şekil 66).

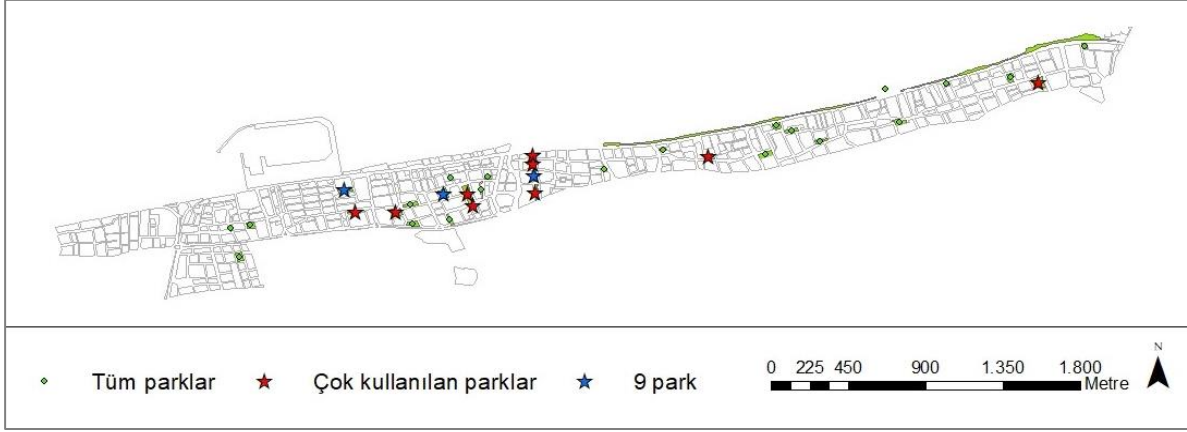
Şekil 65. Çeperinde arazi kullanım çeşitliliği "heterojen" olan parkların üç sahada dağılımı

3.4 PROJE 2.AŞAMA, 2. SAHA: “ÇOK KULLANILAN” PARKLARI KULLANANLAR VE KULLANMAYANLAR

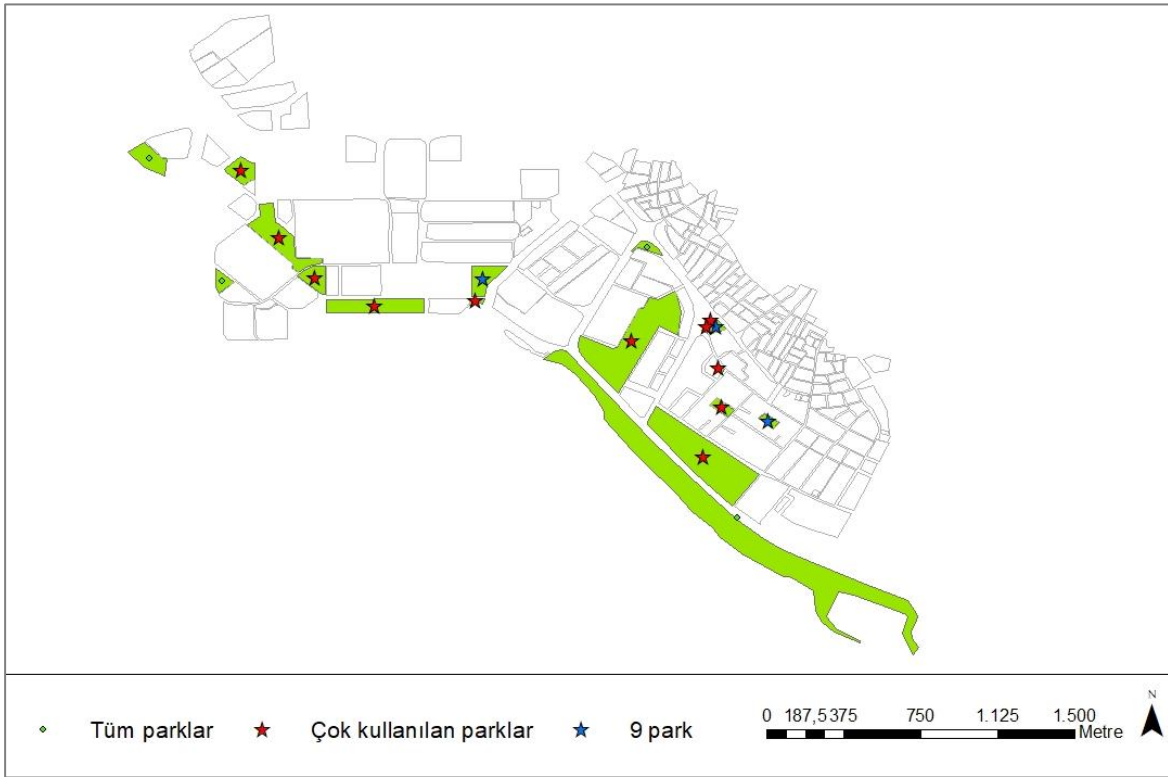
Önceki aşamada seçilen toplam dokuz adet mahalle parkında ve hizmet alanlarında, bu son aşamanın çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu seçim, her bir kent bölgesinde “en çok kullanılan” parklara ve park çevresi kullanım ve sosyal çeşitlilik (“az,” “orta,” “çok”) özelliklerine bakılarak yapılmıştır. Tüm saha çalışmalarımızda incelediğimiz tüm parklar (1. Grup), “Çok Kullanılan” parklar (veya 2. Grup), “Az Kullanılan/ Hiç Kullanılmayan” parklar, ve en son aşamanın gerçekleştirildiği 9 adet park Şekil 67, 68 ve 69’da gösterilmiştir (Liste için bkz, Ek-2C).

Şekil 66. Bornova Mahalle Bölgelerinde seçilen 9 adet parkın ve diğer parkların konumları

Şekil 67. Güzelbahçe Mahalle Bölgelerinde seçilen 9 adet parkın ve diğer parkların konumları

Şekil 68. Karşıyaka Mahalle Bölgelerinde seçilen 9 adet parkın ve diğer parkların konumları

Park ölçeğindeki bu aşamada, bu dokuz parktaki günlük mekansal deneyimler, parkı kullanan ve kullanmayanların özellikleri ve park kullan(ma)ma koşullarını şekillendiren nesnel-algısal etkenlerin tespiti ve değerlendirmesi gerçekleştirilmiştir. Bunun için özetle (i) ilgili parkta mekansal analizler ve kullanım ve kullanıcılara dair gözlemler; (ii) her park için 300 (parkta kullanıcılar ve parkın yakın ve uzak çevresindeki hanehalkı temsilcileriyle) ve toplam 2700 anket; ve (iii) anket sırasında belirlenecek ve parkı “çok az” kullanan veya “hiç” kullanmayanla her park için 20 adet ve toplam 180 röportajın tamamlanması hedeflenmiştir (Süreç özeti için bkz, Tablo 12).

Tablo 12. Park İçi (9 Park) (Proje 2.Aşama, 2. Saha) veri toplama, analiz ve değerlendirme süreci özeti

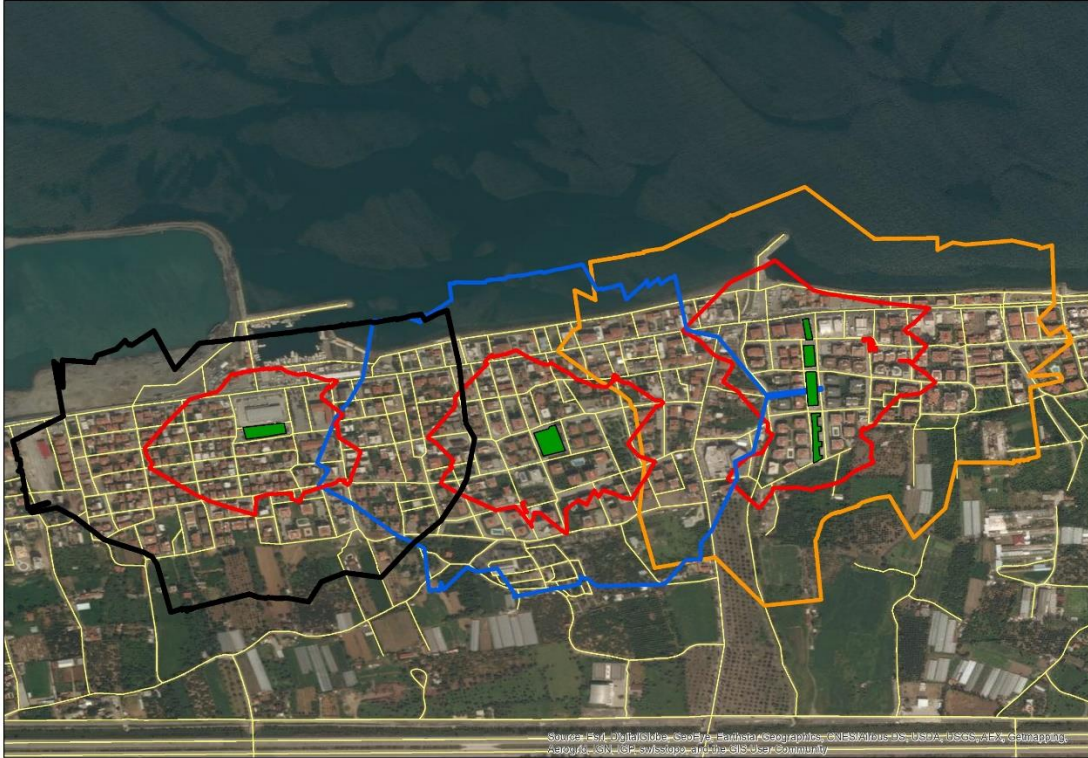
Araştırma Soruları	Veri içeriği	İlgili Veri	Veri Kayna k	Analiz Araçlar ı	Karşılaştırılan Veri Grupları	Çıktılar
<p>Ana Sorular:</p> <p>1) Parktaki kullanıcıların park kullanımları ile park içi ve dışı yapılı ve sosyal çevre özelliklerini deneyimlemeleri ve kendi bireysel özellikleri arasında ilişki (varsa) ne yöndedir?</p> <p>2) Parkı kullanmayan veya “az kullanan” mahalle sakinlerinin, parkı kullanmama sebepleri ile park içi ve dışı yapılı ve sosyal çevre özelliklerini deneyimlemeleri ve kendi bireysel özellikleri arasında ilişki (varsa), ne yöndedir?</p> <p>Alt Sorular:</p> <p>3) Park içi faaliyetlerin, donatı ve mobilyaların, fiziksel tasarım ve peyzaj elemanlarının niceliksel ve niteliksel özellikleri nelerdir?</p> <p>4) Bu özellikleri birey, nasıl kullanmakta, algılanmakta ve değerlendirilmektedir?</p> <p>5) Bireylerin o parka dair rahatlık ve güvenlik algıları ne yöndedir?</p> <p>6) Birey kendi mahalle içi ve İzmir'deki kamusal alan deneyimlerini nasıl değerlendirmektedir?</p> <p>7) Bireyin mevcut konut ve hanehalkı özellikleri nelerdir?</p> <p>8) Bireyin (yaş, cinsiyet, eğitim, medeni durum,</p>	<p>Algısal</p> <p>Fiziksel ve sosyal çevre</p>	Yüz yüze anket	Park Alanı içinde karşılaşılan park kullanıcıları	İstatistiksel Analizler	<p>i) Park kullanıcılarının bireysel özellikleri ve park içi ve dışı mekansal kullanım özellikleri ve algılarına dair cevapları</p> <p>ii) Poisson Analizleri: Kullanıcıların park kullanım özellikleri (<i>bağımlı değişken</i>) ile bireysel özellikleri, hanehalkı ve konut özellikleri, mahalle-İzmir deneyimleri, park içi rahatlık ve güvenlik algıları (<i>bağımsız değişkenler</i>) arasında ilişkilerin analizi</p>	<p>Anketlerin Betimsel Değerlendirmeleri : İlgili verilerin oransal ve Mahalleler, konut ve ticaret bölgeleri, cinsiyet ve yaş grupları üzerinden dağılımları</p> <p>Anketlerin İçerik Analiz ve Değerlendirmeleri : İstatistik analiz sonucu, tüm park kullanıcıları, Konut ve ticaret bölgeleri kadın/erkek, yaş, gelir ve hanehalkı büyüklükleri ile park kullanım özellikleri arasında “anlamlı” ilintiler</p>
		Yüz yüze röportaj	Park içi ve çevresindeki “Park Kullanmayanlar” ile.	MAXQ DA 12 Nitel Veri Analizi programı	<p>i) Konutlarına yakın o parkı kullanmayan bireylerin demografik ve sosyo-ekonomik özelliklerinin ve mahalle-İzmir deneyimlerinin oransal dağılımları.</p> <p>ii) Bu bireylerin park kullanmama sebeplerini; park içi, park yakın çevresi ve yaşadıkları mahallenin fiziksel ve sosyal çevre özellikleri, hanehalkı özellikleri, ve cinsiyetlerine bağlı hane içi ve ücretli iş sorumluluklarıyla ilintili kendi tariflerinin içerik analizleri.</p>	<p>Park Kullanmayanların Bireysel Özellikleri ve Park Kullanmama Sebepleri (Park içi, park çevresi, kişisel/ bireysel özellikler)</p>
	Nesn el	Park içi peyzaj ve donatı özellikleri	Yerinde gözlem	ölçekli çizimler		Park içi ve çevresi alan kullanım, bitki örtüsü, trafik vb tespitleri

çalışma durumu vb.) demografik ve sosyo- ekonomik özellikleri nelerdir?	Fiziks el çevre	nin mekânsal ve alansal dağılımı tespitleri				
		Park içi mevsims el ve gün içi gölge- etki tespitleri	kuzey yarım k üre güneş ışığı açıları bilgisi	Autoca d		
	Nesn el Sosy al çevre	Park içi kullanıcı ları ve kullanım ları özellikleri ve mekânsal dağılımı tespitleri	Yerinde gözlem	eskiz çizimler	eskiz çizimler	

Sahada park kullanıcıları yanında anket ve röportaj yapılacak park yakın ve uzak çevresinde yaşayan hanehalkının belirlenmesi için, her bir parkın 200 m. ve 400m.lik hizmet veya erişim alanı ArcGIS'da ağ analizi (network analysis) yardımıyla ölçerek belirlendi. Buradaki ölçümlerde parkların erişim noktaları (yani varsa park girişleri, yoksa ana yaya yolları veya kaldırımların parka değdiği noktalar) ana referans noktaları olarak alınmıştır (Şekil 70 ve 71).

Şekil 69. Ağ analizine göre 127/18 Sok. Parkı (Bornova) 200m ve 400m. hizmet/erişim alanı

Şekil 70. Güzelbahçe, tüm parkların ağ analizine göre 200m ve 400m. hizmet/erişim alanı

Sonuçlarda çıkan hizmet alanları birkaç örnek olarak aşağıda sunulurken, her bir parkın ilgili hizmet alanlarında konut sayısı hesabına dayanarak belirlediğimiz nüfus büyüklükleri de Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13. Parkların hizmet/ erişim alanlarındaki nüfus büyüklükleri

	200m.de hanehalkı sayısı	400m. hanehalkı sayı
Bornova		
119/32 Sk. Anadolu Ajansı Parkı	890	2566
127/18 Sk.(Cami Yanı Park)	330	1950
521 Sk. Parkı (I Love Bornova)	930	6250
Güzelbahçe		
Hasan Bakıcı	210	735
Kardeş Şehir Flörs.	468	1000
İlhan Selçuk+ M. Emin Cengiz	265	760
Karşıyaka		
Ali Fuat İçsel	950	4700
Lale Parkı	1200	5000
Salih Evkuran+ Engelliler	1390	3000

Özellikle Güzelbahçe'nin ve bazı park çevrelerindeki nüfusun beklediğimizden düşük olması sebebiyle gerçekleştirdiğimiz anket sayısı hedeflenenden biraz düşük, ancak röportaj sayısı iki katı sayıda olmuştur.

Tablo 14. Anket ve röportaj katılımcılarının araştırma sahalarına göre dağılımı

	Anket		Röportaj	
	hedef	tamamlanan	hedef	tamamlanan
GÜZELBAHÇE	900	488	60	127
BORNOVA	900	773	60	124
KARŞIYAKA	900	866	60	88
toplam	2700	2127	180	339

3.4.1 “Çok Kullanılan” Dokuz adet Parkın Park İçi ve Çevresi

Projenin son aşaması için seçilen dokuz parkın park içi ve yakın çevresine dair fiziksel özellikleri çeşitlilik göstermektedir. Özellikle Güzelbahçe'deki parkların gerek park içi gerekse park çevresi skorları Bornova ve Karşıyaka parklarının skorlarından daha düşüktür (Tablo 15).

Tablo 15. Seçili parkların park içi ve çevresi Tema Skorları

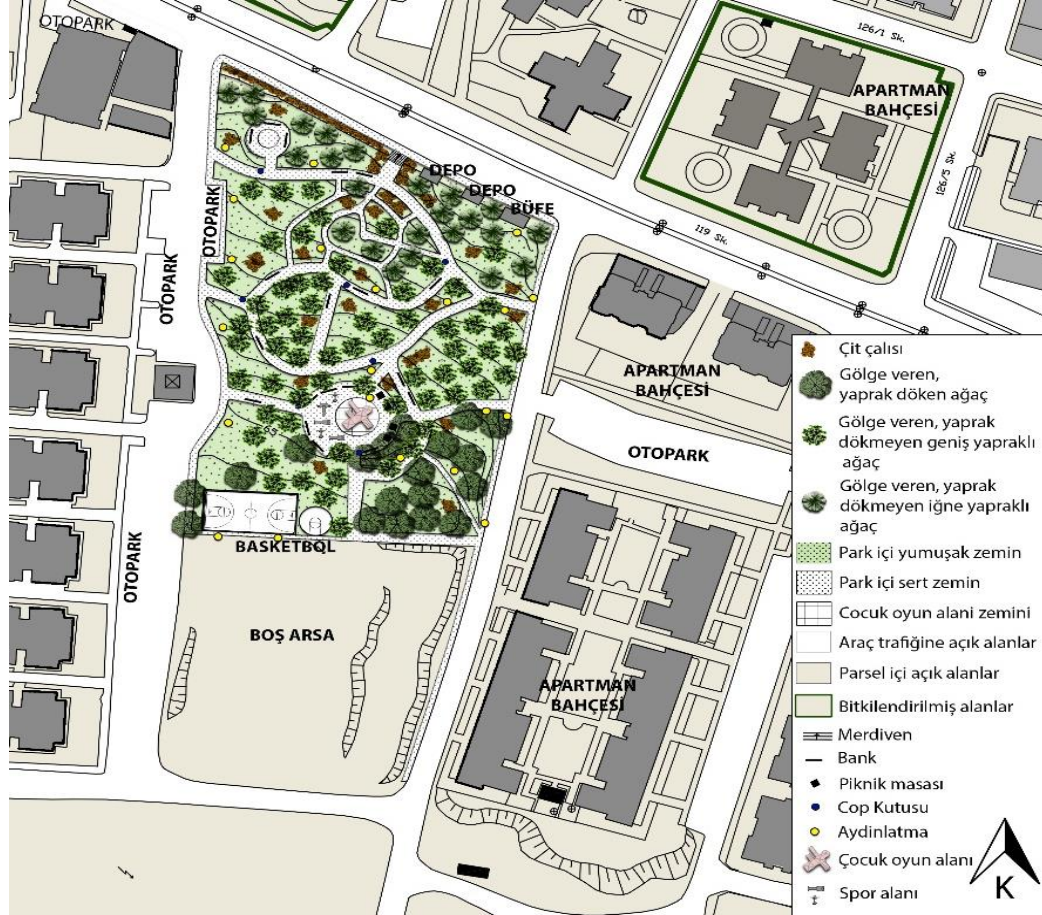
park_adi	PARK İÇİ ÖZELLİKLER						PARK ÇEVRE ÖZELLİKLER			
	Ce vre de n eri si m	temel : gölge , otur ma, gezin ti	spo r- oyu n- yür üyü ş	kon for: kaf e/b üfe, wc, oto par k	bitki ört. ora n nite lik	bakı m- güve nlik	Fiz.İtici ler	Sosy.Çeş	Fz.sos.Erşim	PrkÇev_kullan. homj
	T4	T4-t	T4- b	T4- C	T4- bt	T4- bkgv	T1	T3	T5	T3-a
Bornova										
119/32 sk AA 85.yıl parkı	6	5	4	1	2	6	0,1	2,5	5,8	0,6
127/18 sokak parkı	6	4	2	0	4	5	0,0	1,9	4,5	1,0
521 SK. PARKI	4	4	1	1	2	6	0,3	2,2	4,6	0,1
Güzelbahçe										
HASAN BAKICI PARKI	2	1	2	0	1	2	0,2	0,9	3,6	0,8
İlhan Selcuk Parkı	4	4	0	0	1	4	0,3	1,3	3,8	0,8
Mehmet Emin Cengiz	4	4	0	0	0	4	0,1	1,4	5,2	0,9
Kardeş Şehir Flörsheim	4	2	1	1	2	3	0,2	2,0	5,2	0,8
Karşıyaka										
Lale Park	4	2	2	0	2	5	0,0	2,6	5,1	0,5
Salih Evkuran Parkı	5	4	4	1	3	5	0,5	2,0	2,0	null
Engelliler Parkı	4	3	1	0	3	5				null
Ali Fuat İçsel Parkı	6	4	3	1	2	4	0,0	3,6	5,3	1,0

Seçilen parklardan Güzelbahçe'de İlhan Selçuk ve Mehmet E. Cengiz parkları ve Karşıyaka'da Salih Evkuran ve Engelliler parkı bitişik veya içiçe olduğu için burada tek park olarak ele alınmıştır. Her bir parkın alandaki ve çevresindeki faaliyet alanları, bitki örtüsü çeşitliliği ve güneş ışığı-gölge izdüşümleri, arazi kullanımı, araç ve yaya trafiği gibi özellikler aşağıda tariflenmiştir.

AA Parkı 85. Yıl Parkı (Bornova)

Anadolu Ajansı 85. Yıl Parkı yaklaşık olarak 12 dönümlük arazi üzerine kurulmuştur. Parkın kuzey ve doğusu üst katları konut, giriş katları ticaret; (yoğunlukla gıda sektörü) güney ve batısı da konut dokusu ile çevrelenmiştir. Parkın kuzeyinden yoğun araç trafiğine sahip bir yol geçerken; doğu, batı ve güneyinde düşük araç trafiğine sahip yollar geçmektedir.

Parkin içerisinde sert zemin malzemesi ile kaplı yürüyüş yolları, yaklaşık 55 kişiye hizmet verebilecek bank ve piknik masaları, darbe emici özelliğe sahip kauçuk zemini olan ve 5 yaş ve üzeri çocuklara hitap eden oyun grubu ve sert zemin üzerinde konumlanan, yetişkinlere hitap eden spor aletleri mevcuttur. Ayrıca parkın güneyinde 1 adet çift pota ve 1 adet tek pota basketbol sahası bulunmaktadır.

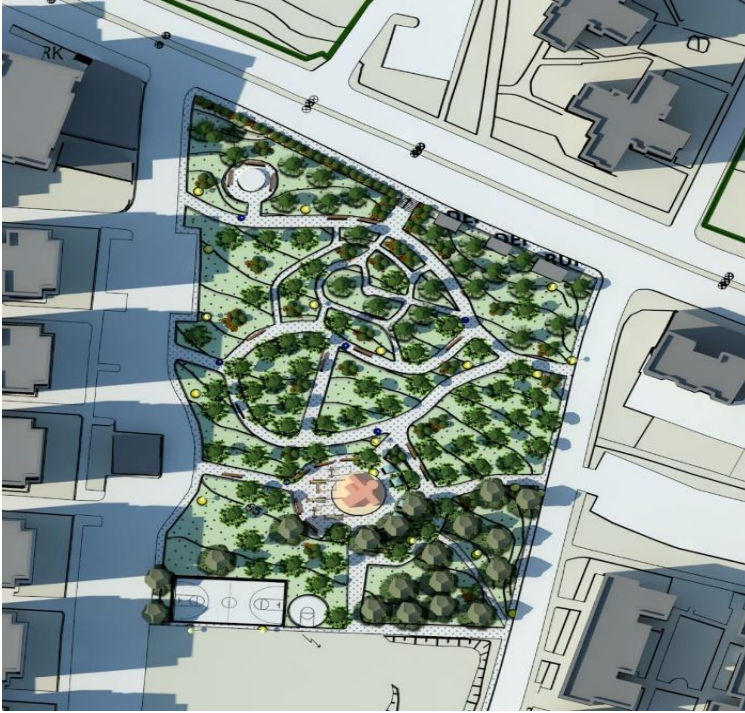

Şekil 71. (Bornova) AA Parki park içi ve çevresi çizim

Park yoğun bir bitki dokusuna sahiptir. Bu bitki dokusunun büyük bir kısmını gölge veren, her dem yeşil olan geniş yapraklı ağaçlar oluşturmaktadır. Parkın güney kısmında yoğunlukla gölge veren ve yaprak döken ağaçlar, kuzey kısmında ise gölge veren ve her dem yeşil iğne yapraklı ağaçlar bulunmaktadır. Parkın kuzey sınırını ana caddeden ayıran, çit özelliği olan, yaklaşık 1 metre yüksekliğinde çalılar oluşturmaktadır. Ayrıca parkın içinde dağınık olarak bu çalılardan küçük gruplar halinde tekrar ettiği görülmektedir. Bu çalı grupları yumuşak zemin alanlara girişi yer yer zorlaştırırken, çok yüksek olmadıkları için görsel teması kesmemektedir. Ağaçların bulunduğu alanların zemini yer örtücü, üzerinde yürünebilen bitki örtüsü ile kaplıdır.

Şekil 72. (Bornova) AA Parkı gölge izdüşümler (Ağustos 12.00)

Şekil 73. (Bornova) AA Parkı gölge izdüşümleri (Ağustos, 17.00)

Ağustos ayında parkın gölge analizine bakıldığında; parkta bulunan yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı ve spor alanlarının tüm gün boyunca güneş altında kaldığı, oturma elemanlarının sadece bir kısmının ancak saat 17.00 sonrasında gölgede kaldığı görülmektedir. Çevrede bulunan binaların konumu, yüksekliği ve açılına bakıldığında Ağustos ayında parka gölge sağlamak konusunda yetersiz kaldığı görülmektedir. Parktaki ağaçlar konumları nedeni ile

yürüyüş yollarına, oyun ve spor alanları ile oturma gruplarına gölge yaratmakta yetersiz kalmakta, sadece kendi yakın çevrelerine gölge vermektedir.

Mayıs ayında sabah ve öğle saatlerinde de durum Ağustos ayındakinden farksızdır. Ancak güneşin daha dar bir açı ile gelmesi ve erken saatte batması nedeni ile park ancak saat 17.00 sonrası tümüyle gölge olmaktadır.

521 Sokak (I Love Bornova) Parkı

I love Bornova Parkı yaklaşık olarak 4,5 dönümlük arazi üzerine kurulmuştur. Parkın kuzeyinde İlköğretim Okulu, doğusunda restoran, batı ve güneyinde ise üst katları konut, giriş katları ticaret olan çoğunlukla 8 kat yüksekliğinde yapılar ile çevrelenmiştir. Parkın batısından yoğun araç trafiğine sahip bir yol geçerken; güney ve kuzeyinden yaya yolları, doğusundan ise düşük araç trafiğine sahip yollar geçmektedir.

Parkın yoğunlukla sert zemin malzemesi ile kaplı geniş yürüyüş yollarından oluşmakla birlikte, parkın kuzey, güney ve merkez hatları bitki materyali ile tanımlanmaktadır. Parkın içinde yaklaşık 20 kişiye hizmet verebilecek bank mevcuttur. Parkın doğu – batı aksında yaklaşık 2 metre kot farkından kaynaklanan basamaklar mevcuttur. Ancak bu basamaklar yanlarında rampalar ile tasarlanmıştır.

Şekil 74. (Bornova) 521 Sokak Parkı, park içi ve çevresi çizim

Sert zeminin hakim olduğu bu parkta, kuzey cephesi ağırlıklı gölge vermeyen her dem yeşil iğne yapraklı bitkiler, güney cephesi ise gölge vermeyen ve yaprak döken bitkiler ile çevrelenmiştir. Parkın merkez hattını tanımlayan yeşil doku zemini üzerinde yürümeye elverişli

yer örtücü bitkiler, yaprak dökken ve gölge veren ağaçlar ile yaprak dökmeyen ve gölge oluşturmayan ağaçlardan oluşmaktadır.

Şekil 75. (Bornova) 521 parkı, gölge izdüşümleri (Ağustos, 12.00)

Şekil 76. (Bornova) 521 parkı, gölge izdüşümleri (Ağustos, 17.00)

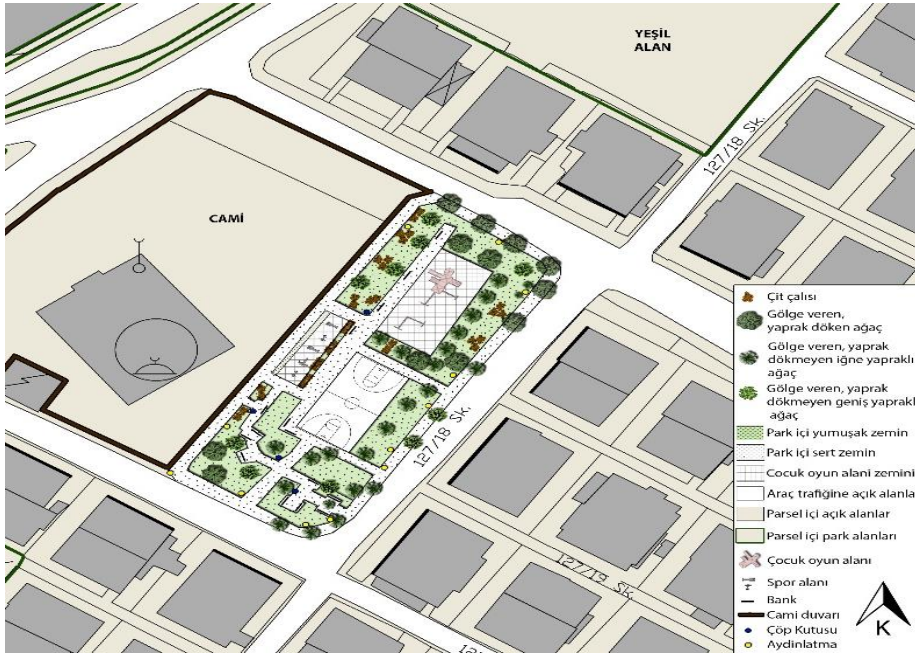
Ağustos ayında parkın gölge analizine bakıldığında, sabah park hiç gölge almaz iken; öğle saatlerinde parkın sadece güney sınırından geçen yaya yolunun gölge olduğunu, ancak saat 17.00'dan sonra parkın büyük bir kısmının gölge olduğunu görüyoruz. Mayıs ayında da durum farksızdır. Parka Ağustos ve Mayıs aylarında gölge oluşturan yapısal elemanlara baktığımızda özellikle parkın güney ve batı cephesindeki yüksek katlı binaların çok önemli olduğu

görülmektedir. Ancak diğer yandan bitkisel elemanların özellikle öğle saatlerindeki gölge ihtiyacını karşılamak açısından yetersiz kaldığı görülmektedir.

127/ 18 Sokak (Cami Yanı) Parkı (Bornova)

Bu park yaklaşık olarak 3,5 dönümlük arazi üzerine kurulmuştur. Parkın batısında camii, diğer taraflarında konut dokusu bulunmaktadır. Parkın batı sınırı cami duvarı ve ona paralel ilerleyen yaya yolu ile sınırlanırken; kuzey, güney ve doğusunda ise düşük araç trafiğine sahip yollar geçmektedir.

Parkın içerisinde sert zemin malzemesi ile kaplı yürüyüş yolları, yaklaşık 30 kişiye hizmet verebilecek banklar, darbe emici özelliğe sahip kauçuk zemini olan ve 5 yaş ve üzeri çocuklara hitap eden oyun grubu ve yine darbe emici özelliğe sahip kauçuk zemin üzerinde konumlanan, yetişkinlere hitap eden spor aletleri mevcuttur. Ayrıca parkın merkezinde 1 adet çift pota basketbol sahası bulunmaktadır.

Şekil 77. (Bornova) 127/18 Sok. (Camii Yanı) Parkı, park içi ve çevresi

Park yoğun bir bitki dokusuna sahiptir. Bu bitki dokusunun büyük bir kısmını her dem yeşil, gölge veren geniş yapraklı ağaçlar oluşturmaktadır. Parkın batı cephesi dışındaki tüm alanlarda yaprak dökken ve dökmeyen bitkiler çok dengeli bir şekilde park içine yayılmış durumdadır. Çoğunlukla çok yıllık olan bu ağaçlar yükseklikleri ile parkın genelinde yeşil algısını güçlü kılmaktadır. Parkın batı cephesi öbekler halinde dağılmış olan her dem yeşil çalı grupları ile çevrelenmektedir. Ancak dağınık bir düzende oldukları ve 1 metreyi aşmayan yükseklikleri nedeni ile hem yeşil zemin alanlara girişi hem de görsel teması kesmemektedirler. Ağaçların bulunduğu alanların zemini yer örtücü, üzerinde yürünebilen bitki örtüsü ile kaplıdır.

Ağustos ayında parkın gölge analizine bakıldığında, parkta bulunan yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı ve spor alanlarının tüm gün boyunca güneş altında kaldığı, oturma elemanlarının sadece parkın güneyinde kalan bir kısmının ancak saat 17.00 sonrasında gölgede kaldığı görülmektedir. Çevrede bulunan binaların konumu, yüksekliği ve açılına bakıldığında Ağustos ayında parka gölge sağlamak konusunda yetersiz kaldığı görülmektedir. Parktaki oyun ve spor aletlerine göre ağaçların konumları nedeni ile yürüyüş yollarına, oyun ve spor alanları ile oturma gruplarına gölge yaratmakta yetersiz kalmakta, sadece kendi yakın çevrelerine ve parkın güney kısmına gölge vermektedir. Mayıs ayında ise durum biraz daha farklıdır. Özellikle sabah ve akşamüzeri saatlerinde oyun alanı ve basketbol sahası gölge almakta ancak öğle saatlerinde yine tüm faaliyet alanları ve oturma elemanları güneş altında kalmaktadır.

Şekil 78. (Bornova) 127/18 Sok. (Camii Yanı) Parkı, gölge izdüşümler (Ağustos, 12.00)

Şekil 79. (Bornova) 127/18 Sok. (Camii Yanı) Parkı, gölge izdüşümler (Ağustos, 17.00)

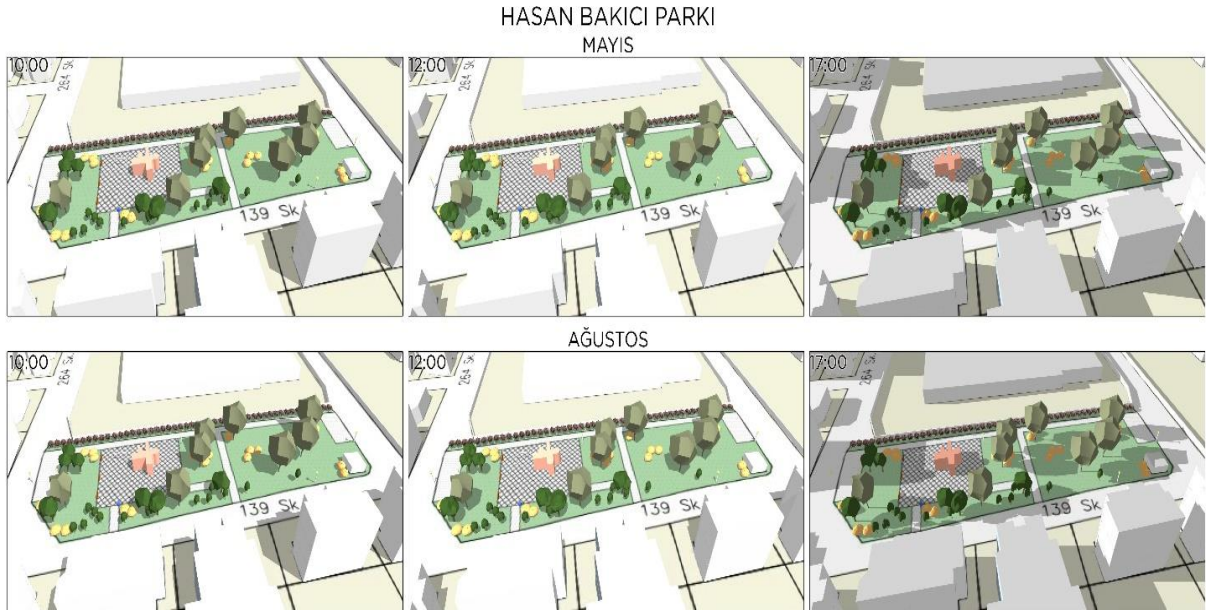
Hasan Bakıcı Parkı (Güzelbahçe)

Hasan Bakıcı parkı yaklaşık olarak 2 dönümlük arazi üzerine kurulmuştur. Parkın kuzeyinde ticaret, doğusunda eğitim, batı ve güneyinde ise 2 ve 3 katlı konut fonksiyonlu yapılar bulunmaktadır. Parkın kuzeyi yaya yolu, diğer tarafları ise düşük araç trafiğine sahip yollar ile çevrelenmiştir. Parkın içerisinde sert zemin malzemesi ile kaplı yürüyüş yolları, yaklaşık 10 kişiye hizmet verebilecek bank, darbe emici özelliğe sahip kauçuk zemini olan ve 5 yaş ve üzeri çocuklara hitap eden oyun grubu ve yaklaşık 4m² alana oturan bir trafo vardır.

Şekil 80. (Güzelbahçe) Hasan B. Parkı, park içi ve çevresi

Park yoğun bir bitki dokusuna sahip olmakla birlikte bu dokunun büyük bir kısmını üzerinde yürünebilen yer örtücü bitkiler oluşturmakta ve bodur ağaçcıklar ile çalılar parkta 3 boyutta yeşil algısını oluşturmakta yetersiz kalmaktadır. Bu bodur ağaçların büyük bir kısmı yaprak dökmeyen ve gölge vermeyen palmiye ağaçları ile yaprak dökmeyen ve gölge vermeyen iğne yapraklı bitkiler oluşturmaktadır. Parkın kuzeyinde yoğun bir şekilde sıralanmış çit oluşturan çalılar ticaret fonksiyonlu yapı ile park arasında kuvvetli bir sınır oluşturmaktadır. Bunlar dışında parkta bulunan yaklaşık 70cm yüksekliğindeki çalılar sadece parkın batısında ve merkezinde birkaç noktada konumlanmışlardır.

Şekil 81. (Güzelbahçe) Hasan B. Parkı, gölge izdüşümleri (Mayıs ve Ağustos)

Mayıs ve Ağustos aylarında parkın gölge analizine bakıldığında; parkta bulunan yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı ve oturma alanlarının tüm gün boyunca güneş altında kaldığı görülmektedir. Çevrede bulunan binaların az katlı olması ve parka uzaklıklarına bakıldığında parka gölge sağlamak konusunda yetersiz kaldığı görülmektedir. Parktaki ağaçlar ise her ne kadar yaprak dökmeseler de, çeşitleri ve boyları nedeni ile yine parkta gölge yaratmakta yetersiz kalmaktadırlar. Sadece Ağustos ayında saat 17.00 ve sonrasında kendi yakın çevrelerinde az miktarda gölge oluşturmaktadırlar. Bu özellikleri ile parkın bitki dokusu gölge oluşturma fonksiyonundan ziyade üzerinde yürüme veya oturmak için daha elverişli durumdadır.

İlhan Selçuk Parkı (Güzelbahçe)

İlhan Selçuk Parkı (ve M.Emin Cengiz parkı) yaklaşık olarak 3 dönümlük arazi üzerine kurulmuş ve çizgisel forma sahip bir parktır. Parkın kuzeyi üst katları konut, giriş katları ticaret; güneyi, doğusu ve batısı da 2-3 katlı konutlar ile çevrelenmiştir. Parkın kuzeyinden yoğun araç trafiğine sahip bir yol geçerken; doğu ve güneyinde düşük araç trafiğine sahip yollar, batısında ise yaya yolu geçmektedir. Ayrıca çizgisel olarak uzanan bu park doğu – batı aksında geçen araç yolları ile 4 parçaya bölünmüş durumdadır.

Parkta sert zemin malzemesi ile kaplı yürüyüş yolları yoğunlukta olmakla birlikte, yaklaşık 60 kişiye hizmet verebilecek bank ve bu bankların bir kısmının üzerine denk gelen ahşap gölge elemanları ve parkın merkezinde süs havuzu mevcuttur. 4 parçadan oluşan bu parkın en güneyinde kalan son parçası diğer kısımlardan farklı olarak üzerinde yürünebilen yer örtücü bitki ile kaplıdır. Bitkilerin bulunduğu alanın kenarında tasarlanan cepler ise yaklaşık 42 araçlık otopark imkânı sağlamaktadır.

Şekil 82. (Güzelbahçe) İlhan Selçuk parkı, park içi ve çevresi

Parkta sert zemin dokusu ve yapısal elemanlar hakimdir. Parkın 4. kısmında bulunan yer örtücü bitki dokusu ve üzerine yerleşmiş her dem yeşil, gölge vermeyen, iğne yapraklı ağaçlar ve her dem yeşil gölge vermeyen bodur palmiye ağaçları dışındaki diğer tüm bitkiler parkın

doğu batı sınırlarını tanımlamak amaçlı ince birer hat olarak tasarlanmıştır. Bu bitkiler de yine yer örtücü bitki dokusu üzerine yerleşen ve gölge yaratma özelliği olmayan, her dem yeşil iğne ve geniş yapraklı bitkilerdir. Ayrıca ara ara dağılan çalı grupları da sınır tanımlama işlevini sağlamaktadır. Süs havuzunun iki kenarında çizgisel formu ile havuzu tanımlayan, arkasında ise boyları 1,5 metreyi geçmeyen ve dekoratif özellikli çalı grupları kullanılmıştır.

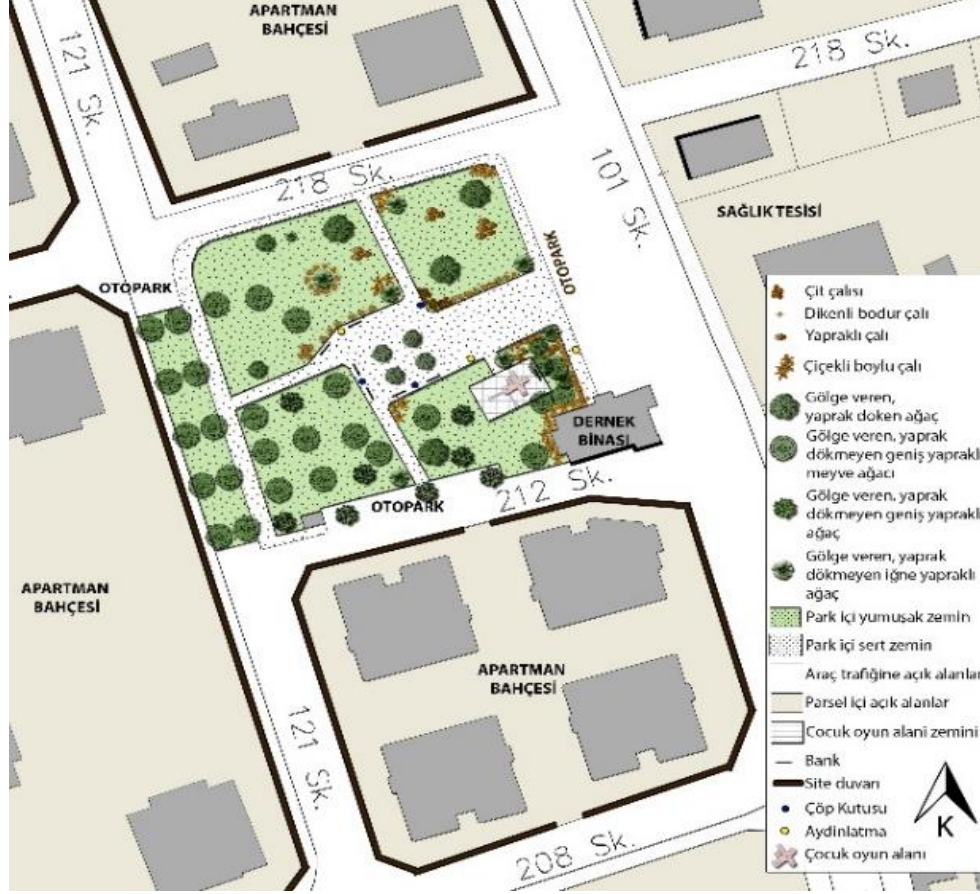
Şekil 83. (Güzelbahçe) İlhan Selçuk parkı, gölge izdüşümler (Mayıs, Ağustos)

Mayıs ve Ağustos aylarında parkın gölge analizine bakıldığında, parkta bulunan yürüyüş yolları ve oturma alanlarının sabah ve öğlen saatlerinde güneş aldıklarını, sadece saat 17.00 sonrasında parkın batısında bulunan binaların gölgeleri sayesinde güneşten korunduğu görülmektedir. Parkın 1. Kısımında bulunan 8 adet bank hemen arkalarında bulunan yaprak dökmeyen bitkiler sayesinde gün boyu güneşten korunmakta iken parkın 3. Kısımında bulunan 4 adet bank ise ahşap gölge elemanları sayesinde gün boyu kısmen güneşten korunmaktadır. Bu ahşap elemanların üst kısımlarındaki bantlar kullanıcıları kısmen güneşten korurken, yağmurdan koruyamamaktadır.

Kardeş Şehir Flörsheim Parkı (Güzelbahçe)

Kardeş Şehir Flörsheim Parkı yaklaşık olarak 2,5 dönümlük alan üzerine kurulmuştur. Parkın kuzeyi, batısı ve doğusu 2-3 katlı konut, güneyi ise 5 katlı konut yapıları ile çevrelenmiştir. Ayrıca parkın kuzeyinde sağlık tesisi, kuzeydoğu köşesinde ise dernek binası bulunmaktadır. Parkın güneyindeki konutları parktan ayıran bir yaya yolu varken, parkın diğer sınırlarında düşük araç trafiğine sahip yollar vardır. Parkın batısı haricindeki tüm sınırlarında toplam 15 araçlık otopark cebi vardır.

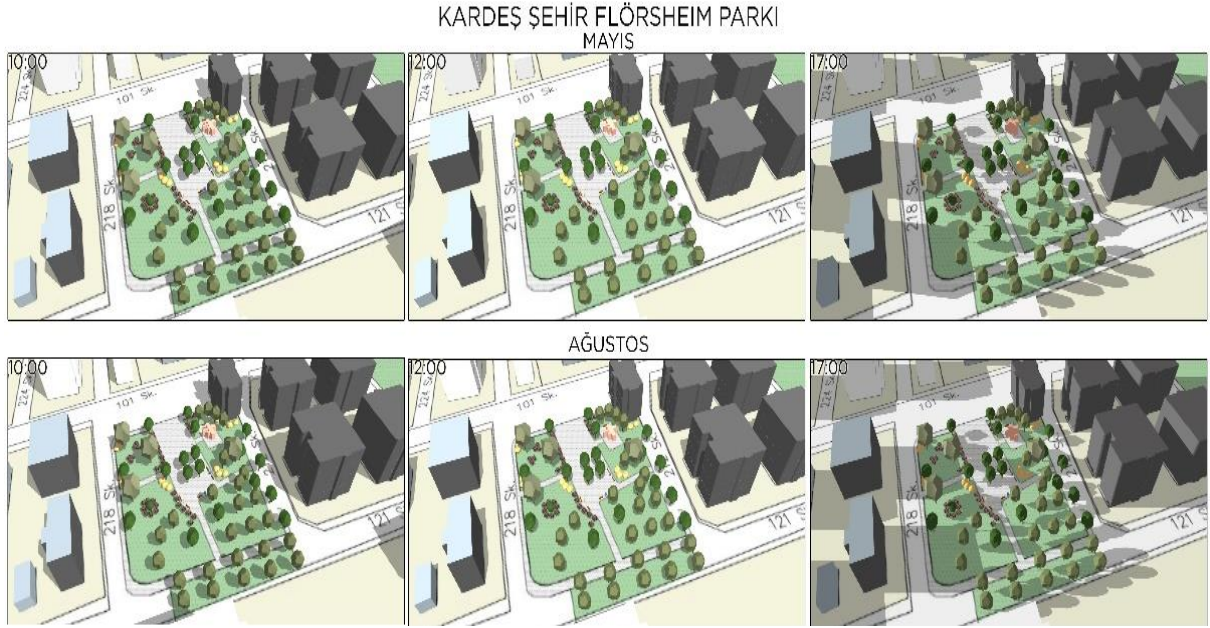
Parkta sert zemin malzemesi ile kaplı yürüyüş yolları ve bu yolların açıldığı küçük bir meydancık, darbe emici özelliğe sahip kauçuk zemini olan ve 5 yaş ve üzeri çocuklara hitap eden oyun grubu ve yaklaşık 15 kişiye hizmet verebilecek banklar mevcuttur.

Şekil 84. (Güzelbahçe) Kardeş F. Parkı, park içi ve çevresi

Parkin güneyinde her dem yeşil gölge veren meyve ağaçları bulunmaktadır. Ancak hem ağaçların yerleşim düzenleri hem de boyları nedeni ile parkın bu kısmı kullanıcıların içine girmesine müsait değildir. Parkın geri kalan kısmı yoğun olarak yumuşak zeminden oluşmaktadır. Parkın güney doğu köşesinde yoğun olarak her dem yeşil yaprak dökmeyen meyve ağaçları ve aralarında gölge veren ancak yaprak döken ağaçlar bulunmaktadır. Parkın en yoğun ağaçlı alanı burasıdır. Parkın diğer kısımlarında da yine aynı ağaç türleri bulunmakta ancak bu alanlarda daha dağınık ve seyrek bir şekilde konumlanmaktadır. Parkın güneydoğusunda bulunan dernek binası bahar ayında çiçek açan yaklaşık 1 metre boyunda çalılar ile parktan ayrılmış durumdadır. Ayrıca çocuk oyun alanı ve parkın kuzeyinden geçen araç yolu arasında da her dem yeşil, gölge veren meyve ağaçları, geniş ve diken yapraklı çalı grupları vardır. Bu bitkiler çocukların oyun alanından yola çıkmamaları için bir güvenlik unsuru

oluşturmaktadır. Parkın batısında da yine yaklaşık 1 metreye kadar değişen boylarda çalı grupları dağınık bir şekilde öbekler halinde konumlanmıştır.

Şekil 85. (Güzelbahçe) Kardeş F. Parkı, gölge izdüşümler (Mayıs, Ağustos)

Mayıs ve Ağustos aylarında parkın gölge analizine bakıldığında, parkta bulunan yürüyüş yolları, oturma alanları ve çocuk oyun alanının sabah ve öğlen saatlerinde güneş aldıklarını, sadece saat 17.00 sonrasında parkın batısında bulunan binaların gölgeleri ve geniş yapraklı ağaçların sayesinde güneşten korunduğu görülmektedir. Parkta bulunan ağaçlar geniş taçlara sahip olmadıkları için özellikle ağustos ayı öğle saatlerinde gölge yaratmakta yetersiz kalmaktadır.

Ali Fuat İçsel Parkı (Karşıyaka)

Ali Fuat İçsel Parkı yaklaşık olarak 2 dönümlük arazi üzerine kurulmuştur. Parkın kuzeyi ve güneyinde 5 katlı konut, doğu ve batısında otopark bulunmaktadır. Parkın tüm cepheleri yaya yolları ile çevrelenmiştir. Bu özelliği ile park çevresindeki konutların bahçesi gibi gözükmemekte ve sessiz bir dinlenme alanı imkânı yaratmaktadır.

Parkın içerisinde sert zemin malzemesi ile kaplı yürüyüş yolları, yaklaşık 12 kişiye hizmet verebilecek bank, darbe emici özelliğe sahip kauçuk zemini olan ve 5 yaş ve üzeri çocuklara hitap eden oyun grubu, kum havuzu, çift pota basketbol sahası ve yaklaşık 40m² alana oturan bir trafo yapısı bulunmaktadır.

Şekil 86. (Karşıyaka) Ali F. İçsel Parkı, park içi ve çevresi

Parkın batısında bulunan basketbol sahasının batısı her dem yeşil, gölge veren iğne yapraklı ağaçlar, diğer tarafları ise her dem yeşil, gölge veren geniş yapraklı ağaçlar ile çevrilidir. Ayrıca basketbol sahasının doğusunda tek sıra halinde yaklaşık 1 metre boylarında bahar ayında çiçeklenen çalılar bulunmaktadır. Park içerisinde oyun alanı, kum havuzu ve yürüyüş yolları dışındaki alanlar üzerinde yürünebilen yer örtücü bitki dokusu ve üzerinde seyrek şekilde yerleşmiş gölge veren her dem yeşil ve yine gölge veren ama yaprak dökem ağaçlar ile kaplıdır. Parkın güneyinde bulunan trafo binası çevresi çit çalıları ile çevrelenerek parkın içinden kopartılmaya çalışılmıştır.

Şekil 87. . (Karşıyaka) Ali F. İcsel Parkı, gölge izdüşümleri (Ağustos, 12.00)

Şekil 88. . (Karşıyaka) Ali F. İcsel Parkı, park içi ve çevresi (Ağustos, 17.00)

Ağustos ayında parkın gölge analizine bakıldığında, parkta bulunan yürüyüş yolları, çocuk oyun alanı ve spor alanlarının özellikle sabah ve öğle saatlerinde güneş altında kaldığı, ancak saat 17.00 sonrasında etrafta bulunan binaların ve boylu ağaçların sayesinde gölgede kaldığı görülmektedir. Parktaki ağaçlar yeterli çap genişliğine sahip olmadığı için özellikle öğle saatlerinde gölge yaratma konusunda yetersiz kalmaktadırlar. Mayıs ayında da durum Ağustos ayındakinden farksızdır.

Lale Parkı (Karşıyaka)

Lale Parkı yaklaşık olarak 4,5 dönümlük arazi üzerine kurulmuştur. Parkın kuzeyinde geniş bir refüj ve ardında tramvay durağı, doğusu ve batısında üst katları konut, giriş katları ticaret olan yapılar (yoğunlukla gıda sektörü); güneyinde ise spor alanı (futbol sahası) bulunmaktadır. Parkın batısında 14 katlı, doğusunda ise 5-6 katlı binalar bulunmaktadır. Park Karşıyaka ilçesinin çok hareketli kavşak noktalarından birinde yer almaktadır. Parkın kuzeyi, batısı ve

doğusu çok yoğun araç trafiğine sahip caddeler, güneyi ise yaya yolu ile çevrelenmiştir. Ayrıca parkın ortasından da yoğun araç trafiği olan 2 şeritli bir yol geçmektedir.

Parkın içerisinde sert zemin malzemesi ile kaplı yürüyüş yolları, yaklaşık 20 kişiye hizmet verebilecek bank, sert zemin üzerinde konumlanan ve yetişkinlere hitap eden spor aletleri, taksi durağı, 2 adet heykel, baz istasyonu ve yaklaşık 40 m² alana oturan trafo yapısı mevcuttur.

Şekil 89. . (Karşıyaka) Lale Parkı, park içi ve çevresi

Park yoğun olarak zemini yer örtücü, üzerinde yürünebilen bitki örtüsü ile kaplıdır. Bu yeşil alanların üzerinde parkın çeperini tanımlayacak şekilde dizilmiş yaprak döken, gölge veren ağaçlar bulunmaktadır. Parkın iç kısımlarında da yine yoğunlukla yaprak döken, gölge veren ağaçlar ve daha seyrek olarak her dem yeşil, gölge veren iğne yapraklı ağaçlar bulunmaktadır. Ayrıca parkta 2 tip çalı grubu bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi bahar ayında çiçek açan yaklaşık 1,5 metre boylan çalılar, bir diğeri ise çit oluşturma özelliği olan çalılardır. Ancak bu iki çalı grubu da belirli bir düzene dikkat edilmeden konumlandırılmıştır.

Şekil 90.(Karşıyaka) Lale Parkı, gölge izdüşümleri (Ağustos, 12.00)

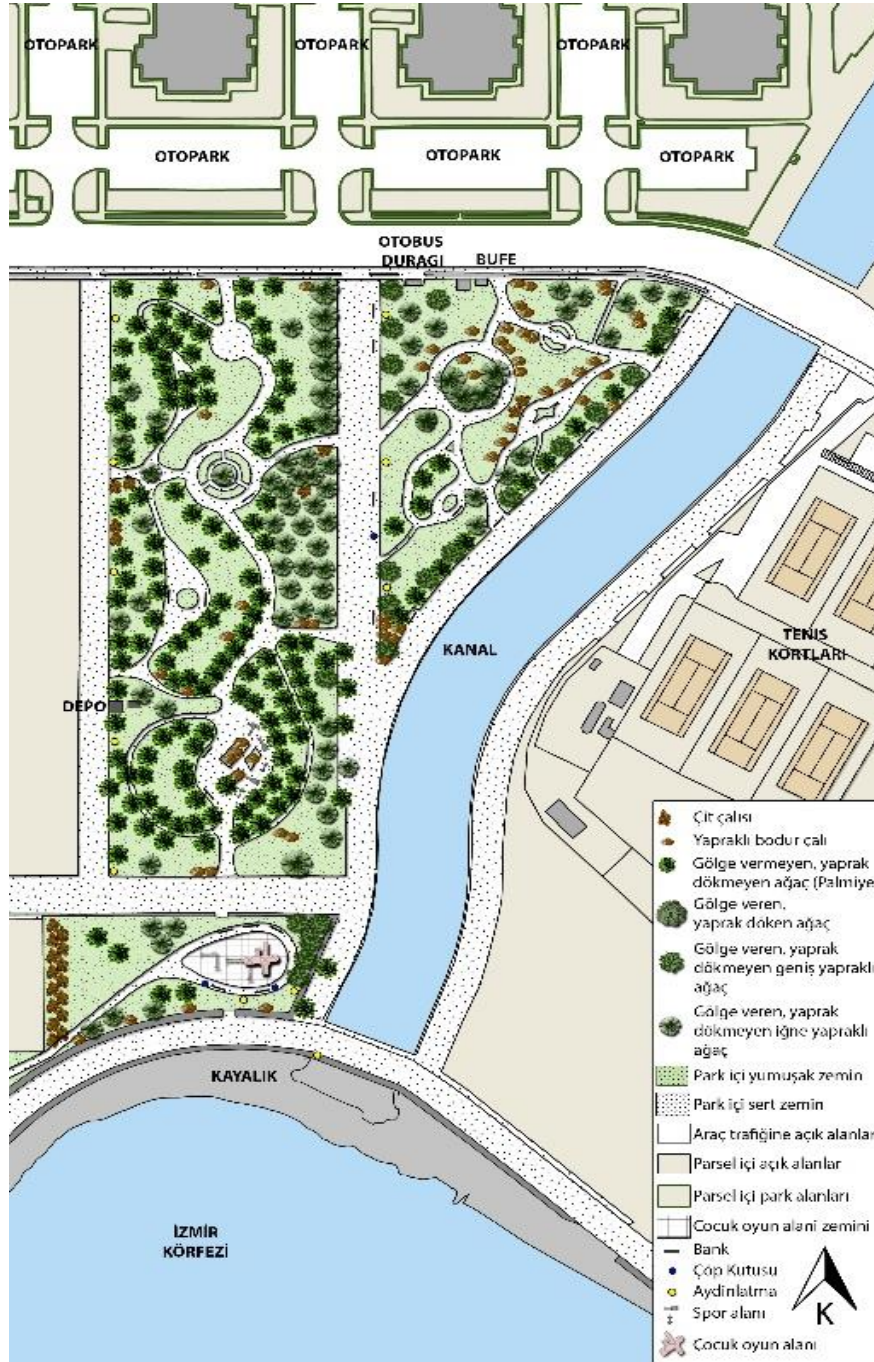
Şekil 91. (Karşıyaka) Lale Parkı, park içi ve çevresigölge izdüşümleri (Ağustos, 17.00)

Ağustos ayında parkın gölge analizine bakıldığında, parkta bulunan yürüyüş yolları, spor alanı ve bankların sabah saatlerinde güneş altında kaldığı görülürken; ancak saat 17.00 sonrasında gölgede kaldığı görülmektedir. Özellikle parkın batısında bulunan çok katlı yapılar parka gölge oluşturmada çok önemli rol oynamaktadır. Binanın gölgesinin parka düşmediği saatlerde parkta bulunan bitki materyali gölge oluşturmada yetersiz kalmaktadır. Mayıs ayında sabah saatlerinde parkta bulunan ağaçlar kendi çevrelerine Ağustos ayına göre biraz daha fazla gölge vermekte ancak yine de parktaki önemli servis alanları güneş altında kalmaktadır. Saat 17.00 sonrasında ise yine parkın batısındaki yapıların gölgesi parkın hemen hemen hepsini gölge altında bırakmaktadır.

Salih Evkuran Parkı ve Engelliler Parkı (Karşıyaka)

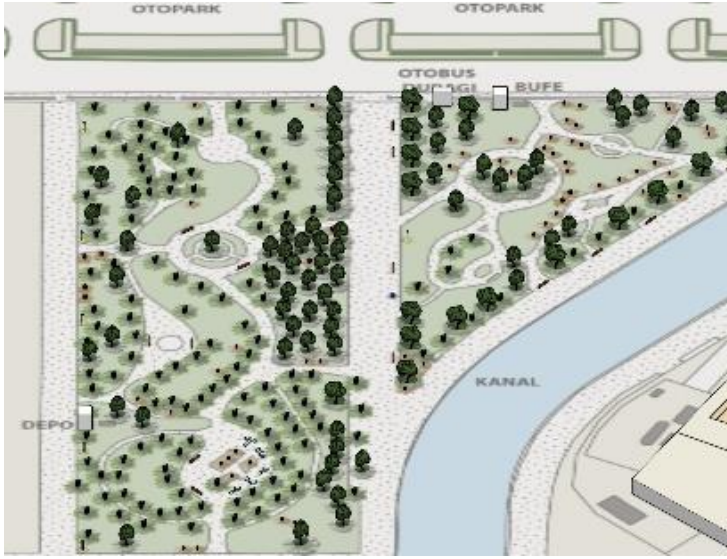
Salih Evkuran Parkı ve Engelliler Parkı toplam yaklaşık olarak 14 dönümlük arazi üzerine kurulmuştur. Parkın kuzeyinde 18 kat yüksekliğinde kendi özel yeşil alanları olan konut yapıları, batısında inşaat sahası (2 katlı satış ofisi yapıldı), doğusunda su kanalı ve ardında

spor tesisleri, güneyinde de sahil yürüyüş ve bisiklet yolları ve ardında İzmir Körfezi bulunmaktadır. Parkın kuzeyinden yoğun araç trafiğine sahip bir yol geçerken; doğu, batı ve güneyinden yaya yolları geçmektedir. . Ayrıca parkın kuzeydoğusunda manav, batısında ise yaklaşık 20 m²'ye oturan depo yapısı bulunmaktadır. Salih Evkuran Parkının içerisinde sert zemin malzemesi ile kaplı yürüyüş yolları, yaklaşık 30 kişiye hizmet verebilecek bank, sert zemin üzerinde konumlanan, yetişkinlere hitap eden spor aletleri mevcuttur. Engelliler parkında ise darbe emici özelliğe sahip kauçuk zemini olan ve 5 yaş ve üzeri çocuklara hitap eden oyun grubu, 10 kişiye hitap eden bank bulunmaktadır

Şekil 92. (Karşıyaka)Salih Ev.Parkı, park içi ve çevresi

Salih Evkuran Parkı tarafında yoğun bir bitki dokusu vardır. Bu bitki dokusunun büyük bir kısmını her dem yeşil, gölge veren, iğne yapraklı ağaçlar ve her dem yeşil gölge vermeyen palmiye tipi ağaçlar oluşturmaktadır. Ayrıca parkın kuzeydoğusunda bu ağaçlar ile birlikte her dem yeşil gölge veren geniş yapraklı ağaçlar bulunmaktadır. Özellikle yürüyüş yollarının kenarlarında yapraklı bodur çalılar mevcuttur. Engelliler Parkı tarafında ise yani Salih Evkuran Parkının güneyinde, her dem yeşil, gölge veren geniş yapraklı ağaçlar ve parkın batı sınırında ise çift sıra halinde düzenli bir şekilde dikilmiş çit çalıları bulunmaktadır. İki park alanında da ağaçların bulunduğu alanların zemini yer örtücü, üzerinde yürünebilen bitki örtüsü ile kaplıdır.

Şekil 93. (Karşıyaka)Salih Ev.Parkı, gölge izdüşümleri (Ağustos, 12.00)

Şekil 94. (Karşıyaka)Salih Ev.Parkı, gölge izdüşümleri (Ağustos, 17.00)

Şekil 95. (Karşıyaka)Salih Ev.Parkı-Engelliler parkı, gölge izdüşümleri (Ağustos, 17.00)

Ağustos ayında iki parkın da gölge analizine bakıldığında, sabah ve öğle saatlerinde park hiç gölge almaz iken; ancak saat 17.00'dan sonra sadece yürüyüş yollarının bir kısmı ve bankların hemen hemen hepsi ağaçların gölgesi altında kalmaktadır. Mayıs ayında da durum farkısızdır. Parkın sadece kuzeyinde yüksek katlı yapıların olması ve parkta bulunan bitkilerin büyük bir kısmının gölge vermeyen özellikle ağaçlar olması nedeni ile Mayıs ve Ağustos aylarında günün büyük bir kısmında park güneş altında kalmaktadır.

3.4.2 Park Kullanıcıları ile Yüzyüze Anketlerin Betimsel Değerlendirmeleri

Toplam 2127 park kullanıcısı ile anket yapılmıştır. Anket soruları için altlıklar Ek-3A'dadır. Park içinde ankete katılanlarda, o parkın bulunduğu mahallede veya dışında yaşamasına dair şart aranmamıştır. Ayrıca ağ analizi ile belirlediğimiz park 200m. ve 400m. hizmet alanlarında yaşayanlarla “kapı çalarak” ve “kapı açılmama” durumları çok olduğundan, o park hizmet alanlarındaki açık alanları kullananlarla diyaloga geçilmiştir. Anket yapılacakların seçiminde farklı toplumsal cinsiyet ve (18 yaş üstü) yaş gruplarının temsiliyetine dikkat edilmiştir.

Bireysel Özellikler

Anket katılımcılarının %60,84'ü kadın (1294 adet) ve % 39,16'u (833 adet) erkektir. Kadın ve erkeklerin 30-54 yaş grubu oranları (sırasıyla, %53 ve %44) en yüksek iken, 2. sırada 55 ve üstü ve en son 14-22 ve 23-29 yaş grupları vardır (Şekil 15). Parklar için bkz, EK-3B)

Tablo 16 .Yaş ve cinsiyete göre toplam anket katılımcısı dağılımı

Yaş	Kadın		Erkek	
	sayı	%	sayı	%
14-22	88	6,80%	70	8,40%
23-29	114	8,81%	48	5,76%
30-54	688	53,17%	364	43,70%
55-64	230	17,77%	149	17,89%
65+	174	13,45%	202	24,25%
Toplam	1294	100,00%	833	100,00%

Tablo 17. Anket katılımcılarının yaş ve cinsiyetlerine göre Mahalle Bölgelerinde dağılımı

GÜZELBAHÇE				
Yaş	Kadın	Erkek	Kadın%	Erkek%
14-22	16	13	5,1	7,8
23-29	28	7	8,9	4,2
30-54	161	53	51,3	31,9
55-64	62	34	19,7	20,5
65+	47	59	15	35,5
Toplam	314	166	100	100
BORNOVA				
Yas	Kadın	Erkek	Kadın%	Erkek%
14-22	51	34	10,6	12,1
23-29	56	23	11,6	8,2
30-54	281	136	58,3	48,4
55-64	59	43	12,2	15,3
65+	35	45	7,3	16
Toplam	482	281	100	100
KARŞIYAKA				
Yaş	Kadın	Erkek	Kadın%	Erkek%
14-22	21	23	4,4	6
23-29	27	18	5,6	4,7
30-54	242	174	50,2	45,3
55-64	104	71	21,6	18,5
65+	88	98	18,3	25,5
Toplam	482	384	100	100

Üç Mahalle Bölgesi'nde katılımcı cinsiyet ve yaş grupları benzer dağılırken; 65+ yaş grubu oranı Güzelbahçe'de erkek için yüksek ve Bornova'da kadın ve erkek için düşüktür (Tablo 16).

Mezun olunan son okul derecesine göre, anket katılımcılarının %39'u ortaokul/ lise, %35'i üniversite ve %18'i ilkokul mezunudur. İlkokul mezunu katılımcı oranı Güzelbahçe'de diğer bölgelerin iki katı oranla en yüksek iken, üniversite mezunu oranı Güzelbahçe'de (kadın %19, erkek %16) en düşük, Karşıyaka'da ise en yüksek seviyededir (kadın %45, erkek %49). her üç bölgede de katılımcıların üçte bir ve yarıya yakını ortaokul veya lise mezunudur (Tablo 17).

Tablo 18. Mahalle Bölgelerine göre Anket Katılımcılarının eğitim seviyelerine göre dağılımı

En son bitirdiğiniz okul derecesi nedir?		Okuma-yazma bimeye n	OKURYAZAR	İLKOKUL	ORTA/LİSE	ÜNİV.	LİSANSÜSTÜ
KARŞIYAKA	kadın%		0,00	0,12	0,37	0,45	0,06
	Erkek%		0,00	0,10	0,31	0,49	0,10
BORNOVA	kadın%		0,03	0,16	0,47	0,31	0,03
	Erkek%		0,01	0,17	0,42	0,35	0,06
Güzelbahçe	kadın%	0,01	0,08	0,33	0,38	0,19	0,01
	Erkek%	0,01	0,04	0,39	0,38	0,16	0,02

Medeni durumlarına bakıldığında, katılımcılarının %70'i evli, %17'si bekâr ve %7'sinin eşi vefat etmiştir. Bekârların oranı 14-22 yaş (%97) ve 23-29 yaş grubunda (%52) yüksekken, 65 yaş ve üstü grubun %28'inin eşi vefat etmiştir. Katılımcıların %31'inin (özellikle 23-29 ve 30-54 yaş gruplarının %50sinde) 12 yaş ve altında çocuğu varken, evinde bakıma muhtaç yetişkin olanların oranı %4tür.

Anketi cevaplayanların yarıdan fazlası (%63) ücretli bir işte çalışmazken, bu oran kadınlarda (%71) erkeklerden (%49) daha fazladır. 14-22 yaş grubunda ve 55 ve üstü yaş gruplarının tamamına yakını (%80-90 civarı) ve 23-54 yaş gruplarının yarıya yakını (%40lar) bir işte çalışmamaktadır. Çalışmayan oranı erkeklerde Bornova'da en düşük (%41), kadınlarda Güzelbahçe'de (%79) en yüksek seviyededir. Maaş, kira, ciro, faiz ve benzeri gelirleri dâhil aylık ortalama hane gelirleri sorulduğunda, bölgesel farklılıklar olmaksızın katılımcıların %36'sı 3501—5500-TL, %30'u 1501—3500-TL ve %20'si 5501—7500-TL aralığını söylemiştir.

Ortalamadan (%26) yüksek olarak çoğunlukla 65+ yaş ve 55-64 yaş grupları (%59 ve %42) evlerinde kendileri dâhil 2 kişi yaşamaktadır. Çoğunluk kendi aile üyeleriyle yaşarken (%84), geniş aile üyeleriyle yaşayanlar %9 ve tek yaşayanlar %5'tir. Hanesinde çalışan sayısı 1, 2 veya 3 kişi olanların oranları %30 civarında birbirine yakınken, hanelerinde 5 çalışan olduğunu söyleyenler Güzelbahçe'de (sadece Kardeş Şehir Flörsheim Parkı civarında) ortalamanın (%4) 3-4 katıdır (kadın,%11 ve erkek, %15).

Kent, mahalle ve hanede açık alan deneyimleri

Katılımcıların çoğu için yaşadıkları konutun güneş alma seviyesi “iyi” ve “çok iyi” (%53, %32) iken, çoğunluğunun kullanabildiği balkon, teras veya bahçeden biri veya en az ikisi vardır (%63 ve %32). Komşularıyla en çok ev ve civarında bir araya gelenler %53, komşularıyla görüşmeyenler %19 ve mahalle parkında bir araya gelenler %10’dur. Mahallelerinde başka parkları da kullananlar yarıdan fazladır (%58).

Parkların bulunduğu bölgeleri “konut ağırlıklı” ve “ticaret ağırlıklı” mahalleler olarak iki gruba ayırdığımızda; ankete katılanların çoğunluğu (%91 ve %80) anket yapılan parkın bulunduğu mahallede yaşamaktadır. Katılımcılar kendi mahallelerinde 21 seneden fazla (% 32) ve 11-20 senedir (%27) ve 10 sene veya azı süredir yaşamaktadır. İzmir’de yaşam süreleri ise daha uzundur; yarıdan fazlası (%64’ü) 20 seneden fazla İzmir’de yaşarken, %18’i 11-20 senedir ve %10’u 5-10 senedir İzmir’dedir.

Çoğunluğun (%89) güvenli bir kent olarak gördüğü İzmir’de açık alanların kullanım kalitesini, yine çoğunluk “iyi” veya “çok iyi” (%63 ve %9) diye görmektedir. Daha yüksek oranlarda çoğunluk yaşadıkları mahallenin genel yaşam kalitesini “iyi” veya “çok iyi” (%58 ve % 28) olarak değerlendirirken, 14-22 yaş grubu ise %25’i orta-vasat olarak değerlendirmiştir. Ayrıca özellikle ticari bölgelerdeki parkları kullanan 14-22 yaş katılımcıların o parkın bulunduğu mahallede yaşama oranı (%64) ile ortalamadan (%80) daha düşüktür. Diğer bir deyişle, ticari bölgelerdeki parkları kullanan 14-22 yaş grubunun üçte biri o mahalle dışından gelmektedir.

Mahallelerindeki eğlenme, gezinme veya hava alma için kullanılabilecek açık alanların sayıca yeterli olduğunu düşünenlerin (%61) önemli bir kısmı özellikle 55 + yaş grupları iken, çoğunluk bu alanların kullanım kalitesi ve rahatlığını “iyi” veya “çok iyi” (%63 ve %11) bulmaktadır. Diğer taraftan İzmir’deki açık alanlara katılımcıların yarıya yakını (%42) haftada 1-3 kez giderken, bu oran 55 yaş ve üstü gruplarda en düşük (%28) ve 14-22 yaş ve 23-29 yaş gruplarında ise en yüksek seviyededir (%63 ve %69). Bornova’daki katılımcılar ise bu alanlara daha az sıklıkta ve yılda 4-5 kez (%43 ve %39) giderken, Karşıyaka ve Güzelbahçe’de “her gün” gittiğini söyleyen kadın ve erkeklerin oranı (%20 civarında) yüksektir.

Çoğunluk (%85) mahallelerinde güvenlik açısından gitmeyecekleri alanlar olmadığını söylemiştir. Eğer varsa, güvenlik açısından gidilmeyeceği söylenen yerler %40 mahallenin bir bölümü, %21 mahalledeki bir parkı veya %15 تنها ve karanlık yerleri göstermiştir. Erkekler nazaran (%13) kadınlar (özellikle Güzelbahçe’de) daha çok (%29) kalabalık veya ıssız, karanlık ve hayvanların olduğu yerlerden çekinmektedir. Ayrıca alan kullanıcı tavır ve özellikleri sebebiyle daha çok kadınlar (%19, erkekler %9) o alanları güvensiz bulmaktadır. İlginç olarak,

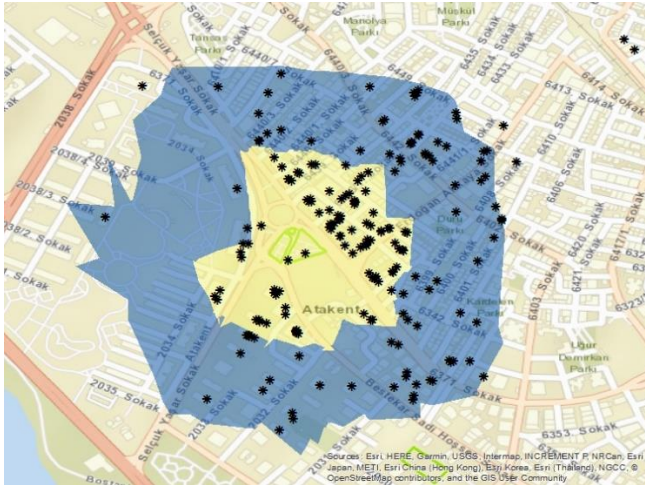

erkeklerin bu soruya cevabı genelde “yok” iken sadece Bornova’da 127-18 sok parkı-Cami yanı Parkındaki erkek katılımcıların çoğunluğu (%88) “evet” demiştir.

İzmir’deki açık alanlara diğer aile üyeleriyle, eşiyile veya arkadaşıyla gidenlerin oranı birbirine yakın (%20-%27) iken, kadınlar (%32) erkeklere oranla (%20) daha fazla diğer aile üyeleriyle bu açık alanlara gitmektedir. 14-22 yaş grubunun çoğunluğu (%74) arkadaşlarıyla bu alanlara giderken, tek başına gidenler arasında (%17,5) 65 yaş ve üstü grubunun ortalaması (%30) yüksektir.

Park Kullanımı

— Katılımcıların tamamına yakını anket yapılan ilgili parkları “çok sık” kullanmaktadır (haftada 1-3 kere, %56 ve her gün, %37). Parkta geçirdikleri zaman çoğunlukla 15-60 dakika arasındır (%42 oranla 15-30 dk, %31 oranla 31-60 dk). Çoğunluk parklara azami 10 dakika yürüme mesafesinde yaşamaktadır (3-5 dk %58, 10 dk. %25). Ayrıca anketler sırasında katılımcılara yaşadığı yerin konumu yaklaşık sorularak sonuçlar ilgili parkın Ağ Analizi ile belirlediğimiz 200m. ve 400 m. hizmet alanına göre işlenmiştir. Şekil 71, buna dair bir örneği göstermektedir.

Şekil 96. Örnek, (Karşıyaka, Lale Parkında) anket yapılanların 200m. ve 400m. park erişim/ hizmet alanlarına göre yaklaşık hane konumları

— Parkların en çok kullanılan kısımları %44 oranıyla sakin oturma alanları, %19 ile oyun alanları, %13 ile gezinti ve %8 ile spor alanlarıdır. Ancak bölgesel, cinsiyete ve yaşa bağlı olarak, bu kullanılan bölümler farklılık göstermektedir. Şöyle ki:

* Park içi oturma alanlarını üç bölgede de erkekler daha fazla kullanırken, bu oranlar Karşıyaka’da en az seviyede (%30 ve %25) ve Bornova’da yüksek ve Güzelbahçe’de en üst seviyededir (%68 ve %58).

* Oyun alanları her bölgedeki üç parktan bir tanesinde (İlhan Selçuk, Lale, 527 veya I love Bornova) yokken, Güzelbahçe’de her iki parkın oyun alanı daha çok kadınlar (%40 civarında)

tarafından ve cinsiyet farketmeksizin Karşıyaka'da sadece Ali Fuat İçsel (%33) ve Bornova'da sadece 127-18 Sokak parkı (%35) yüksek oranda kullanılmaktadır.

* Spor alan ve yürüyüş/ koşu yollarını Karşıyaka'da erkekler (%18) ve kadınlar (%15) daha fazla (ama Ali Fuat İçsel parkı dışında) kullanmaktadır. Güzelbahçe'de bu alanların kullanımı %0'dır. Spor sahaları cevabının Karşıyaka'da yüksek çıkması ise Lale Parkındaki yüksek oranla (%26) ortaya çıkmıştır.

* İlginç olarak, parkları buldukları bölgeleri "konut" ve "ticaret ağırlıklı" mahalle olarak iki gruba ayırdığımızda; konut mahallelerindeki parklara "haftada 1-3 kere" gelenler arasında (%56) 14-22 yaş grubu çoğunlukta (%72) iken parkların spor sahalarını ortalamadan (%3) daha fazla (%28) kullanmaktadır. Ancak ticari bölgelerdeki parklara, bu yaş grubunun ortalamadan (%6) daha fazlası (%18) 30 dakika içinde gelip daha çok (%68, ortalama %45 iken) oturma ve yeşil alanları kullanmaktadır.

Ayrıca konut bölgelerindeki parkların sakin ve oturma ve yeşil alanlarını en çok 65 yaş ve üstü (%64, ortalama %44) kullanırken, oyun alanlarını en çok kullanan 30-54 yaş gruplarıdır (%42).

— Katılımcıların çoğu (%67) parka yanında birileriyle gelirken, bu birisi ağırlıkla katılımcının çocuğu (%36) ve diğer aile üyeleridir (%19). Ancak Güzelbahçe'de kadınların çoğunluğu (%81) tüm parklara birileriyle gelmektedir. Ayrıca tüm bölgelerde parka arkadaşıyla gelenler kendi cinsiyetinde arkadaşlarla gelmektedir: Erkek arkadaşıyla gelen erkeklerin oranı (Bornova'da %26, Karşıyaka ve Güzelbahçe'de %25) kadın arkadaşıyla gelen kadınlardan (%12, ama Bornova'da %21) daha yüksektir.

** Ancak ilginç olarak, konut bölgelerindeki parklarda parka tek başına gelme yarıdan fazladır (%57) (30-54 yaş grubunda %67). Konut bölgesinde 14-22 yaş grubunun çoğunluğu (%81) parka birileriyle (genellikle arkadaş) gelirken, parka çocuğu ile gelenler arasında 23-29 yaş (%53) ve %69 ile 30-54 yaş (%69) ağırlıktadır.

Ticaret bölgelerinde ise 65 yaş ve üstü katılımcıların yarıdan fazlası (%57) ortalamadan yüksek olarak (%39) parka tek başına gelmektedir. Bu parklara çocuğu ile gelenler toplamda %26 oranındadır. Parka erkek arkadaşıyla gelenlerin (ağırlıkla erkeklerin) oranı 14-22 yaş (%31) ve 23-29 yaş (%29) gruplarında ortalamadan (%12) yüksek iken, kadın arkadaşlarıyla gelenlerin (ağırlıkla kadınların) oranı ise 14-22 yaş grubunda (%42) yüksektir.

Parkta Rahatlık Hissi

Parkın herkes için rahat bir ortam sunduğunu düşünenler %77'dir. Parklar ağırlıkla akşamüstü (%34) ve öğleden sonra (%25) ve öğlen (%16) kullanılırken, bu saatlerin tercihi sebepleri %28 oranla iklim, %29 oranla aile veya hane sorumlulukları ve %16 oranla iş veya okul saatleridir.

Katılımcılarının yarısından fazlası (%64) “parkta bulunmayı istemedikleri saatler” olmadığını belirtmiştir. Geriye kalanları çoğunluğu ya (%42) gece ve (%30) öğle saatlerini, iklime bağlı (sıcak olması, %34) ve diğer kullanıcılar (köpek ve çocuk gibi, %34) ve kalabalık veya ıssız olması gibi sebeplerle tercih etmemektedir. Ancak Güzelbahçe’de erkekler ve kadınlar çoğunlukla öğle saatlerini (%51) park kullanımı (özellikle Hasan Bakıcı parkı, gece %11, öğle %79) için tercih etmemektedir. Park kullanımını kısıtlayan saatlere sebep olarak; iklim koşullarını daha çok Güzelbahçe’de kadınlar (%63) ve erkekler (%56) ve en az (%21) Bornova’da katılımcılar söylerken, köpek ve çocuk gibi diğer kullanıcıların varlığını söyleyenlerin oranı (genel, %33) Güzelbahçe’de daha düşük (kadın %13, erkek %22) ancak Bornova’da en yüksektir (kadın %44 ve erkek %40).

** Konut bölgelerinde parkı genelde akşam ve gece saatlerinde 23-29 yaş grubu (%15) daha çok kullanırken, bu parkta iklim ve sıcak sebebiyle öğle saatlerinde bulunmayı istemeyen 23-29 yaş grubunun oranı (%27) ortalamadan azdır (%46). Ancak ticaret bölgesindeki parklarda bu yaş grubunun çoğunluğu (%61) bulunmayı istemedikleri saatler için “gece” cevabını (ortalama %46) vermiştir.

Ayrıca ticaret bölgesindeki parkları 65 yaş ve üstü grubun çoğunluğu (%49) genelde öğlen (ortalamada %26), 14-22 yaş grubunun ise çoğunluğu (%46) akşamüstü kullanmaktadır.

Park Güvenlik Hissi

Katılımcıların çoğunluğu (%89) parkın içi ve çevresinde “her yer”de “güvenli” hissettiklerini ve güvensiz yerler olmadığını (%83) söylemiştir. Bu güvenlik hissinin nedenlerini katılımcıların yarıya yakını (%38) parkın bulunduğu mahallenin sosyal özelliklerine (“güvenli mahalle”) ve yaklaşık dörtte biri (%19) park çevresindeki kullanım veya sosyal çeşitliliğe bağlarken, sadece %16’sı parkın kalabalık veya aydınlık olmasıyla açıklamıştır.

Park içi ve çevresinde “güvensiz yerler olduğunu” söyleyenler ise, bunun sebeplerini park ve çevresinin fiziksel veya sosyal özelliklere bağlayan kadın oranı Güzelbahçe’de (%26) en az, fiziksel sebeplerde Bornova’da (%59) ve sosyal/ kişisel sebeplerde Karşıyaka’da (%45, ama özellikle Lale Park’ında %67) en yüksektir.

** Konut bölgesi parklarda güvenlik algısı ortalama %95 iken, 23-29 yaş grubunda düşüktür (%85). Ticaret bölgesi park ve çevresine dair güvenlik algısı % 80 civarında iken burada en çok 65 yaş ve üstü grup (%52) ağırlıklı “aydınlık ve kalabalık” parkları güvenli bulmaktadır.

— Açık kamusal alan olarak parklara dair güvenlik algısını “*bir X (kadın, yaşlı ve çocuk) birey tek başına bu parkı kullanabilir mi*” sorularıyla da test ettik. Bu algının en kuvvetli olduğu kullanıcı adayı “yaşlı,” sonra “kadın” ve en son “çocuk” bireydir.

Çoğunluk (%90), 65 yaş ve üstü insanların tek başına ilgili parkı güvenle kullanabileceğini ve bunun nedenlerini %28 oranla (yaşlı) kişi özellikleri, %22 mahalle özellikleri ve %16 park kullanıcı özellikleriyle bağlantılı vermiştir. Ancak, ticaret bölgelerindeki parklarda “yaşlı” kullanıcıların güvenliğine dair algı daha düşük iken (%80), bu oran 65 yaş ve üstü katılımcılarda en düşük seviyededir (%58).

Daha az bir çoğunluk (%81) bir kadının tek başına parkı güvenle kullanabileceğini söylerken, bunun sebeplerini mahalle (%26) ve park kullanıcı özellikleriyle (%15) ve birden fazla nedenle (%26) açıklamıştır. Ancak Bornova’da “parkta tek başına olan kadının güvende olacağına” dair algı kadın (%68) ve erkeklerde (%50) en düşük ve özellikle gece ve akşam park kullanımının kadın güvenliği için sorun olacağı algısı (%32) (özellikle AA Parkında, %69) en yüksek seviyedir. Güzelbahçe’de ve Karşıyaka’da ise gündüz veya akşam-gece kadının açık alandaki güvenliğine dair algılar (% 95 civarında) oldukça kuvvetlidir.

12 yaşından küçüklerin tek başına bu parkı güvenle kullanamayacağı düşüncesi özellikle kadınlar (%66) ve toplamda yaygındır (%60). Bunun nedenleri %39 (çocuk) kişi özellikleri, %19 çevre kullanım veya sosyal çeşitlilik ve %14 birden fazla etkenle açıklanmıştır. Diğer taraftan, en az Karşıyaka’nın Ali Fuat İçsel Parkında erkek (%32) ve kadınlar (%50) bu soruya “kullanamaz” cevabını vermiştir. Ayrıca ilginç olarak, parkı 12 yaş altı çocuğun tek başına güvenle kullanamayacağını söyleyenler arasında 14-22 yaş grubu (konut ve ticaret bölgesi farketmeksizin) en düşük seviyededir (%32).

— Kullanıcılara sorulduğunda, parkta güvenlik hissini arttırmak için kamera ve benzeri öneriler %26 oranında iken, cevaplayanların %24’ü parkın zaten güvenli olduğunu söylemiştir. Bunun yanında güvenlik hissini arttırmak için bekleme ve polis gibi öneriler ise %21 oranındadır.

Diğer taraftan, parkı kullanırken parkta güvenlik hislerini zedeleyen bir şey olursa, katılımcıların %52’si polisi arayacağını, %18’i çevreden yardım isteyeceğini ve %14’ü uzaklaşacağını söylemiştir.

*** Konut ve ticaret bölgesinde en çok 14-22 yaş grubu parkları kullanırken güvenlik hissini zedeleyen bir şey olursa ortamdaki uzaklaşacağını (%24 civarı) söylerken, “polisi arayacağını” söyleyenler içinde (%55 ve %50) yine bu yaş grubunun oranı (%18 ve %38) en düşüktür. Ticaret bölgesindeki 23-29 yaş grubu polisi aramakta düşük oranda (%36) kalmaktadır.

Özetle, bireysel özellikleri itibariyle park kullanıcıları katılımcılar, Mahalle Bölgeleri arasında bazı farklılıklar göstermektedir. İlkokul mezunu ve 65+ yaş katılımcı oranı yüksek olan Güzelbahçe ve üniversite mezunu oranı yüksek olan Karşıyaka ve 65+ yaş katılımcı oranı düşük Bornova diğer bölgelerden ayrılmaktadır. Kadınların yarısından fazlası (ağırlıklı Güzelbahçe’de) ücretli bir işte çalışmazken, bu oran erkeklerde yarı yarıyadır. “Hane geliri”

seviyeleri üç bölgede benzeri şekilde dağılmıştır. Bölgeler arası fark olmadan, Katılımcıların üçte birinin 12 yaş çocuğu veya çocukları vardır. 55 ve üstü yaş gruplarının yarısı hanesinde kendisi dahil iki kişi yaşamaktadır. Mekânsal deneyimleri açısından; yarıdan fazla katılımcının konutunda erişebildiği açık alanı varken, yine çoğunluk İzmir ve mahallelerindeki açık alanları genelde “sık” (haftada 1-3 kez) kullanıp bu alanların kalitesini “olumlu” bulmakta ve ayrıca; 65 ve üstü yaş grubu ağırlıkla mahalle açık alanlarını “memnun” olarak kullanmakta, ağırlıkla 14-22 ve bazen 23-29 yaş grupları mahalleleri dışındaki alanları “sık” kullanmakta, ağırlıkla kadınlar açık alanların güvenliğine dair tedirginken, buralara yanında birileriyle gitmektedir.

Park kullanım: Park içi oturma alanlarını daha çok erkekler (özellikle Bornova ve Güzelbahçe’de) ve oyun alanlarını ağırlıkla Güzelbahçe’de kadınlar kullanmaktadır. Spor alanlarının kullanımı Karşıyaka’da en fazla iken, Güzelbahçe’de yoktur. Parka arkadaşıyla gelen erkek ve kadınların arkadaşı çoğunlukla hemcinsidir.

Özellikle sıcak iklim koşulları sebebiyle ve ayrıca kullanıcıların aile-hane sorumlulukları sebebiyle, parklar ağırlıkla öğleden sonra ve akşamüstü ve ilerleyen saatlerde kullanılmaktadır. Ağırlıkla Güzelbahçe katılımcıları, iklim koşulları yüzünden öğle saatlerinde parkları kullanmak istemezken, ağırlıkla Bornova katılımcıları çocuklar ve köpekleri sebepleriyle öğle ve gece saatlerini parka gelemk için tercih etmemektedir.

Park içi ve yakın çevresine dair güvenlik algısı, ağırlıkla parkın bulunduğu mahallenin ve park çevresinin kullanım ve kullanıcının (“güvenli”) özellikleriyle açıklanmıştır. Park içine dair ise en çok parkın “kalabalık ve aydınlık” olması güvenlik açısından şart görülmüştür. “Bir kadının tek başına” o parkı kullanımını güvenlik açısından en fazla Bornova’da erkek katılımcılar riskli görürken, Karşıyaka ve Güzelbahçe’deki katılımcıların neredeyse hepsi “güvenli” bulmaktadır.

Konut ve ticaret bölgelerindeki parkların kullanıcı grupları ve kullanımları ağırlıkla yaş ve cinsiyet üzerinden farklılaşmaktadır: Konut bölgesi parkları 14-22 yaş grubu daha çok spor, 65 + yaş grubu oturma-dinlenme ve orta yaş grubu çocuk oyun alanları amaçlı kullanılmaktadır. Bu parklara tek başına gelme oranı özellikle orta yaş (30-54) için yarıdan fazla iken, Güzelbahçe’de kadınların büyük çoğunluğu parka birileriyle gelmektedir. Ticaret bölgesi parkları ise 14-22 yaş grubu (özellikle kadın katılımcılar) hemcinsi arkadaşlarıyla ağırlıkla oturma alanlarını kullanırken, bu grubun üçte biri mahalle dışından gelmektedir. Bu parklara tek başına gelme ortalama oranı yarıdan az iken, 55-64 ve 65+ yaş gruplarının yarıdan fazlası tek başına gelmektedir. Bu parkları 65+ yaş grubunun yarısı öğlen saatlerinde kullanırken, 14-22 yaş grubunun yarısı ise akşamüstü kullanılmaktadır. Çoğunlukta olduğu gibi, bu parkları kullanan 65+ yaş üstü “kalabalık ve aydınlık” parkları “güvenli” bulurken, bu yaş grubunun yarıya yakını (%42) bu parkları “yaşlı birinin tek başına kullanması”nı güvenliği açısından uygun bulmamaktadır.

3.4.2 Park Kullanıcıları ile Yüzyüze Anketlerin İstatiksel Değerlendirmeleri

Raporun bu kısmında, park kullanım özelliklerinin belirleyicileri Poisson Regresyon analizi ile incelenmiştir. Üç ilçe, 9 park ve N=2149 kullanıcıdan elde edilen veriler analiz edilmiştir.

Poisson Regresyon yöntemi, analizde kullanılan değişkenlerin ayırık ve süreksiz olması ve bu analiz yönteminin ekonometrik özelliklerinin yaygın olarak kullanılan En Küçük Kareler yöntemine nazaran gerekli varsayımlara daha uygun olduğu (özellikle hata terimlerinin normal ve homojen dağılımı konusunda) gerekçesi ile kullanılmıştır. En küçük Kareler yönteminde hata terimlerinin (e), homojen, sabit varyanslı (homoscedastic), birbirinden bağımsız, standart normal dağılımına uygun olduğu kabul edilir. Ancak veri niteliğinin süreksiz olması (özellikle bağımlı değişkenlerin sayılabilir “countable” olması) bu varsayımların doğrulanmasına engel teşkil eder. Bu sorunu aşmak için literatürde geliştirilen çözüm modellerinden biri Poisson yöntemidir (Şahin, 2002). Poisson Regresyon Analizleri daha çok sayılabilen ve kesiksiz bağımlı değişkenler (örneğin, haftada kaç kez bir parkın ziyaret edildiği) için kullanılmaktadır.

Bu yöntemin teknik detaylarından bahsedecek olursak;

iki değişkenli doğrusal bir regresyon modeli

$$y_i = a + b_1X_{1,i} + b_2X_{2,i} + e_i$$

Poisson modeline

$$y_i = (e^a)(e^{b_1X_1})(e^{b_2X_2}) + u_i$$

açıklayıcı değişkenlerin logaritmik bir dönüşümden geçirildiği görülmektedir (Arı ve Önder, 2013).

Projemizde Poisson Regresyonu EK-3B tabloda sunulan bağımlı ve bağımsız değişkenler ile ve önce tüm anket veri seti için ve daha sonra cinsiyet, gelir, hane halkı büyüklüğü ve yaş grupları için ayrı ayrı koşturulmuştur.

Aşağıda Tablo 19 ve Ek-3B’de analiz sonuçlarını gösteren tablolarda sunulan katsayı tahminlerinde koyu renk ile gösterilen satırla % 1, orta renk % 5, açık renk ise % 10 ‘da istatistiki anlamlılığı ifade eder. “NA” olarak görünen değişken katsayıları ilgili değişkenin içinde fazlaca tekrar eden değerlerden kaynaklanmaktadır. Katsayıların pozitif olması bağımlı değişkene arttırıcı, negatif olması ise azaltıcı bir etki olduğunu ifade eder. Örneğin, parklarda konfor ve spor imkânlarının artması parkta kalma süreleri üzerinde arttırıcı bir etki yaratmaktadır.

Tablo 19 .Park Kullanıcı Anketleri Poisson Regresyon Analizi Sonuçları (Tüm Kullanıcılar)

Tüm Data	Bağımlı Değişkenler								
Değişkenler	ziy_sa yisi	kalma_s ure	mesf_s ure	encok_k ul.alan	tek_gru p	grp_ki m	istnm _s	gun_sa at	Ned_ gunsa at
Sabit	1,463	3,178	1,027	0,552	0,188	-0,040	0,665	0,869	1,908
Cev_erisim	-0,031	-0,058	0,092	-0,128	0,070	0,014	-0,093	0,087	-0,093
temel	0,017	0,079	-0,014	0,010	0,018	0,063	0,036	-0,017	0,119
spor	-0,039	0,303	0,035	-0,049	0,080	0,069	0,046	0,108	-0,237
konfor	0,016	0,041	-0,046	0,048	-0,030	0,012	0,054	-0,062	0,119
bitki ört	-0,013	0,151	-0,002	0,030	0,062	0,075	0,081	0,000	-0,024
bakm_güv	0,009	-0,118	-0,036	0,041	-0,082	-0,092	-0,012	-0,055	-0,003
Fiz.İtçiler	-0,482	0,564	0,586	-2,970	1,128	0,382	0,030	1,321	-2,668
Sosy.Çeş	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Fz.sos.Erşim	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
PrkÇev_kullan. homj	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Bölge nüf.yoğ	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
park_rahata	-0,004	0,154	-0,029	-0,105	0,006	-0,014	-0,027	0,060	0,022
rah_ozelk	0,007	-0,015	-0,007	0,034	-0,004	0,015	-0,006	-0,015	-0,025
rah_artm	0,002	0,042	-0,002	0,007	0,012	0,013	0,019	0,008	0,010
park_guven_ye r	0,000	0,059	-0,015	-0,014	-0,005	-0,022	0,020	-0,001	-0,014
Ned_guv_yer	-0,001	0,009	0,005	0,009	0,005	0,029	-0,002	0,013	-0,034
p_guvnsz	0,022	-0,043	0,031	0,086	0,001	0,123	0,126	-0,017	0,060
KadGuv	-0,002	0,067	-0,009	0,057	-0,012	0,010	-0,072	-0,042	0,102
Neden	0,000	-0,010	0,005	0,000	-0,002	0,020	-0,006	0,013	-0,018
Izm.Yil	0,000	-0,001	0,000	0,001	0,001	0,000	0,001	0,001	0,001
Izm.Guv	-0,001	-0,051	0,022	0,045	0,003	-0,094	0,032	0,024	0,131
Izm.Acikalan_S ıklık	0,014	-0,031	0,003	0,012	-0,010	0,008	-0,001	-0,009	-0,005
Izm.AA.KulnmK alite	0,007	-0,001	-0,007	0,004	-0,007	0,027	-0,028	0,021	-0,031
Mh.Yil	0,000	0,001	0,000	0,001	0,000	-0,002	0,000	0,000	-0,005
Mh.Kalite	0,005	-0,011	0,027	0,040	-0,011	0,017	-0,003	0,002	0,018
Gvn_yer	0,006	0,082	-0,013	0,065	-0,008	0,037	0,067	0,012	0,083
Mh.AA.yetrli	0,007	-0,011	0,018	-0,012	0,000	0,000	0,000	-0,008	-0,014
Mh.Kulln.Kalite _Rht	-0,005	0,014	0,016	0,046	0,013	-0,023	-0,011	-0,008	-0,043
Kmsu_nere	-0,008	0,052	0,004	-0,004	0,021	-0,027	-0,001	-0,003	-0,008
Mh.Kulln.digrpa rk	0,004	-0,080	-0,022	-0,068	-0,019	0,022	-0,024	0,017	0,068
ev.ysyn.kisi	-0,008	0,060	-0,005	-0,015	0,009	0,015	0,005	0,013	0,002
evd.kimle	0,012	0,006	0,010	0,043	0,050	0,155	-0,011	-0,021	-0,017
cins	-0,006	0,118	-0,004	0,040	-0,007	-0,135	-0,055	0,008	0,011
Yaş	0,001	0,001	0,001	-0,004	-0,003	0,008	-0,001	-0,004	-0,001
is	-0,017	-0,055	0,005	-0,011	-0,025	0,058	-0,011	0,002	0,106
egitim	-0,009	-0,051	0,008	-0,007	-0,014	0,034	0,002	0,008	-0,048
Med.Durum	0,000	-0,026	0,019	-0,011	0,012	0,014	-0,003	0,011	0,002
12yasalt_cock	0,010	0,180	-0,023	0,114	0,122	0,179	-0,009	-0,056	-0,035
Bakm_muhtc	-0,010	0,132	-0,039	0,003	-0,048	0,039	-0,072	-0,022	0,051
Çalışn_sayi	0,006	0,008	0,005	-0,014	-0,005	-0,088	-0,016	0,010	0,026
Gelir	0,004	-0,057	0,007	0,029	0,005	-0,016	0,007	0,009	-0,028

Raporumuzda anketlerin Poisson Analizine göre çıkan sonuçların yorumlanmasında, özellikle literatürde “anamlı” bulunan değişkenler ve değişkenler arası ilişkiler dahil edilmiştir.

Tüm anketler beraber değerlendirildiğinde (Tablo 19); bireylerin özellikle parkta kalma süreleri birçok değişken ile ilintilidir. Gözlem yoluyla sahada tespit ettiğimiz bağımsız değişkenlerden **park içi fiziksel özelliklerden park içi donatı, faaliyet alanı ve bitki örtüsü çeşitliliği** parklarda arttıkça, bireyler o parklarda daha uzun kalmakta; ayrıca spor-oyun-yürüyüş faaliyetleri fazla olan parkları, iklim ve parkın yakın konumu sebebiyle ağırlıkla öğleden sonra ve akşam saatlerinde kullanmaktalar.

a*) Ancak sadece kadın park kullanıcılarında, park içi fiziksel özellikler ile kadınların park kullanım saatleri ve o saatlerde gelme sebepleri arasındaki ilişkiler belirgindir:

i) Kadınlar “temel donatı” (yani, oturma alanları, gölge elemanı, aydınlatma, su ögesi) skorları ve park “konfor” (yani, kafe/büfe, wc, otopark, bisiklet park) skoru yüksek parklara geliş saatlerini bireysel sebeplere (çalışma, ev-iş hayatı gibi, “vakit darlığı” gibi) bağlı olarak ayarlama eğilimindedir. Ancak kadınlar ilk grup (“temel donatılı”) parklarda uzun kalırken, ikinci grup (“konforlu”) parklara sabah-öğle saatlerinde gelip burada kısa kalma eğilimindedir. Spor-oyun-yürüyüş alanları skoru yüksek parklara ise iklim koşulları ve parkın yakın mesafede olması sebebiyle öğleden sonra ve ilerleyen saatlerde gelmekte.

ii) Tüm ve özellikle kadın kullanıcılar için çelişkili durum ise parkta kalma süresinin, (yine gözlemlerle belirlediğimiz) **parkın bakım-güvenlik** skoru ile ters ve **park çeperi “fiziksel iticiler”** skoru ile doğru orantılı olarak değişmesidir. Yani park içi ve ayrıca park çeperindeki bakım-güvenliğe dair “olumsuz” fiziksel öğeler arttıkça, bireyler o parklarda daha uzun kalmakta. Bu nitelik ve kullanım arasındaki çelişkili görüntüyü açıklamak için önce bu istatistiksel ilişkinin bir neden-sonuç ilişkisi değil bir korelasyon olduğunu hatırlamak gerekir. Yani mevcut parkların alan içi ve çevresine dair fiziksel özelliklerinde “olumsuzluk”lar çok olsa da kullanılmakta iken bireylerin bu parkları kullanma sebepleri başka olabilir. Bu sebepler sadece bireylerin parkın fiziksel çevre niteliklerine dair tercihlerine bağlı olmadığı gibi, projemizde gözlemlerle tespit ettiğimiz ve “olumsuz” olarak adlandırdığımız bu tür nitelikler o mahalle sakinlerinin kanıksadığı veya kanıksamak zorunda kaldığı bir durum da olabilir.

b*) Park içi ve çevresinin niteliksel ve niceliksel özellikleri ile ilintili olabilecek bu tür olası sebepler, kullanıcılara ve park kullanımlarına dair diğer özellikleri de değerlendirdiğimizde şekillenmektedir:

Şöyle ki, kadınlar bakımsız-güvensiz ve fiziksel iticilere dair öğeler barındırdığı gözlemlenen parklarda uzun kalma eğilimindedir (Ek-3B). Ancak erkek katılımcılar bakım-güvenlik skoru

düşük ve “fiziksel iticiler” skoru yüksek parklarda az kalmaktadır. Erkekler, bakımlı-güvenli ve çevresinde “fiziksel itici” az olan parklara tek başına ve en çok oturma-dinlenme-gezinme alanlarını kullanmak üzere gelme ve uzun kalma eğilimindedir. Bu farklılığı cinsiyete bağlı “mantıksız” ve “mantıklı” bir “tercih” olarak değil, toplumsal cinsiyete bağlı koşulların sonucu olarak görmek gerekir. Örneğin benzeri bir ikilik **parkın çevreden erişim skoruyla** ilintili çıkmaktadır; yani parkın çevresiyle fiziksel erişim ve bağlantılarını kısıtlayan etmenlerin az (duvar veya parmaklıkla çevrili, kaldırımdan erişim olmaması, sadece 1-2 parka girişi) olduğu parklarda, tüm ve kadın kullanıcılar parkta uzun kalırken erkekler kısa kalmaktadır.

c*) Bu tür cinsiyet üzerinden çıkan ikilik gibi farklılaşmaların sebepleri parka dair güvenlik algıları, park içi faaliyet alanı çeşitliliği veya başka bir etken ile mi bağlantılıdır? Toplumsal cinsiyete bağlı koşulları incelemeye devam ettiğimizde; park içi ve çevresi fiziksel çevre olumsuzlukları ayrı olarak park kullanımını etkilediği görülmektedir. Şöyle ki:

i) **Park içi bakımı-güvenliği yüksek parklara** bireyler ve özellikle kadınlar ağırlıkla tek başına gelme eğiliminde ve eğer yanında biri varsa bu kişinin kendi cinsinden arkadaşı olması olasılığı yüksektir. Ayrıca bu parklara bireyler sabah-öğle saatlerinde ve daha yakın yürüme mesafelerinden gelme eğilimindedir.

ii) Diğer taraftan, **bakım-güvenlik sorunu** olan parklara, bireyler grup olarak (eş-çocuk veya aile üyeleriyle) göreceli uzak mesafelerden ve öğleden sonra, akşam ve geç saatlerde gelmektedir. Kadınlar ise **park çevresi “fiziksel iticileri” az** olan parklara, eş-çocuk veya aile üyeleriyle ve ağırlıkla spor-oyun-yürüyüş alanlarını kullanmak üzere ve iklim koşulları, parkın yakın mesafede olması ve parkın sosyal çevresine bağlı sebeplerle öğleden sonra ve daha geç saatlerde gelme eğilimindedir.

d*) Park içi ve çevresi fiziksel özelliklerin nitelik ve niceliğiyle ilintili olarak ortaya birkaç kullanıcı profili çıkmaktadır:

i) Kullanıcı Profilleri Grup-1: Bakımlı-güvenlik elemanı sayıca ve nitelik olarak çok parklara kadın ve erkekler ağırlıkla tek başına ve olursa, kendi cinsinden arkadaşlarla ve ağırlıkla oturma-dinlenme amaçlı sabah-öğle saatlerinde gelme eğilimindeyken; bu grubun ücretli iş mesai saatleri olmayan yani genellikle (genç) öğrenci, (yaşlı) emekli ve ev kadını olma ihtimali yüksektir. Ayrıca gelen erkekler parkta uzun kalırken, parkın yakın mesafede olması kadınlar için daha çekicidir.

ii) Kullanıcı Profilleri Grup-2: Bakım-güvenlik sorunu olan ama çevresinde fiziksel iticileri az (“iyi mahallede”) olan parklara bireyler ağırlıkla tek başına değil eş-çocuk ve diğer aile üyeleriyle, sıcak iklim koşulları sebebiyle öğleden sonra-akşam saatlerinde hem uzak hem yakın mesafelerden gelirken, ağırlıkla spor-oyun-yürüyüş alanlarını kullanmaktadır.

Dolayısıyla, oyun alanlarına yönelik çocuklu aileler ve çocuklu kadınlar, spor-yürüyüş amaçlı alanlar için her yaş grubu evli çiftler ve aile üyeleri park kullanıcılarıdır.

e*) Bu tür park özelliklerini ve kullanıcı profillerini “tercih,” “mecburiyet” ve “günlük sorumluluklar” ve benzeri etkenlere bağlı olarak değerlendirmek için, bu sefer bireylerin park içi ve çevresindeki güvenlik algılarına dair anket cevapları incelenmiştir:

i) İlgili parkın “herkes için” ve özellikle iklimsel koşulları ve park kullanıcılarının özellikleri sebebiyle “**rahat**” olduğunu (hem kadın hem erkek için) düşünenler ve park içi ve çevresindeki çok yeri “**güvenli**” bulanlar o parkta uzun kalmaktadır. Ayrıca (Kullanıcı Profilleri-2’de olduğu gibi) özellikle parktaki kullanım çeşitliliği ve mahallenin özelliklerine dayanan sebeplerle “**parkı güvenli**” bulanlar, o parka grup halinde ve öğleden sonra ve geç saatlerde gelme ve geldiklerinde uzun kalma eğilimindedirler.

ii) Parka tek başına gelme eğiliminde olanlar (yani Kullanıcı Profilleri-1’dekiler) ise parkı güvenli bulma sebeplerini “**kalabalık/ aydınlık olması ve diğer kullanıcıların özellikleriyle**” açıklamaktalar. Ayrıca parkı bir kadın, yaşlı veya çocuğun tek başına kullanmasını kişinin güvenliği açısından sorduğumuzda; sadece “kadın” a dair cevaplar ile park kullanımı arasında anlamlı bir ilinti çıkmıştır: **Kadınların tek başına o parkı güvenle kullanabileceğini** düşünen tüm ve ağırlıklı kadın kullanıcılar, parkta uzun kalma ve günün ilerleyen saatlerinde gelme eğilimindedir. Bu haliyle, gözlemle tespit ettiğimiz park bakım-güvenlik skoru, herkesin ama ağırlıklı kadınların park içi güvenlik algısını beslediği sürece (“kalabalık/ aydınlık” ve diğer kullanıcı özellikleri gibi) park kullanımını olumlu etkilemektedir.

iii) Park içi ve çevresinde **güvensiz yerler** olduğunu düşünenler ve ağırlıklı erkekler parkta az kalma eğilimindedir. Böyle güvensiz yerler olduğunu düşünen kadınlar ise o parkta belli saatlerde bulunmayı istememe ve erkekler gibi bu tür parklara yanında birileriyle gelme eğilimindedir. Dolayısıyla, bu tür güvensiz yerleri barındıran parklara bireyler kişisel önlemlerle gelirken, bu önlemler kadın ve erkekler arasında farklılık göstermektedir.

iv) “Parkın rahatlığını arttırmak için ne yapmalı” sorusuna ise park aktivite/kullanım çeşitliliğinin ve park güvenliğinin artırılmasını söyleyen (kadın, erkek, gelir ve yaş özellikleri farketmeden) tüm kullanıcılar o parkta uzun süre kalma ve “her şeyin iyi” ve parkın yenilenmesini ve temel donatıların eklenmesini söyleyenler ise kısa kalma eğilimindedir.

f*) Kim bu kadın ve erkek park kullanıcıları?

Bu soruya cevap için ankete cevap verenlerin ayrıca diğer bireysel özelliklere bakılmıştır.

i) Yaş gruplarına baktığımızda (EK-3B); kullanıcının yaşı ilerledikçe parkın oturma-dinlenme-gezinme alanlarını kullanması (spor-oyun-yürüyüş alanlarının kullanımı azalmakta) ve sabah-

öğle saatlerinde yanında birileriyle ve özellikle aile üyeleriyle parka gelmesi artmaktadır. Ancak bu eğilimlerden farklılaşan kullanıcı grupları da vardır. Şöyle ki:

23-29 yaş grubunda “tek başına kadının parkta güvende olduğu”nu düşünenler parka arkadaşlarıyla gelip oturma-dinlenme alanlarını kullanarak parkta uzun süre kalma eğilimindedir. Halbuki bu yaş grubu kullanıcıları ağırlıklı spor-oyun-yürüyüş alanı skorları yüksek parklara yanında birileriyle gelmektedir. 30-54 yaş grubu kullanıcıları da parka spor-oyun-yürüyüş amaçlı ve arkadaşlarıyla gelme eğiliminde ve bakım-güven skoru yüksek parklarda kısa kalmaktadır.

ii) Ayrıca_erkekler park bakım-güvenlik skoru yüksek parklara tek başına gelip uzun kalma eğilimindeyken, yukarda tariflenen yaş faktörü erkekler arasında farklılıkları göstermektedir: Erkeklerde yaş ilerledikçe parka yanında birileriyle ve sabah-öğle saatlerinde gelip parkta kısa kalma eğilimi artmaktadır. Ancak kadınlar yaşları ilerledikçe parka yanında birileriyle gelip uzun kalmaktadır. Dolayısıyla, genç erkekler parka tek başına gelip uzun kalırken, genç kadınlarında da tek başına gelme eğilimi artmakta ancak parkta daha az kalmaktadır.

iii) Katılımcının 12 yaş altında çocuğu olma hali ile parka grupla ve ağırlıklı eş-çocuk ve aile üyeleriyle gelmesi, parkta uzun kalması ve ağırlıklı spor-oyun-yürüyüş alanlarını kullanması arasında doğrusal bir ilişki vardır. Ancak çocuk sahibi erkekler bu spor-oyun-yürüyüş alanlarını kullanma eğilimindeyken, kadın kullanıcıların herhangi bir park alanını ağırlıklı kullanım eğilimi yoktur. Diğer taraftan çocuklu kadınlar parkta uzun kalırken, erkeklerin park süresine dair bir ilinti yoktur.

iv) Beyana dayalı “hane gelirlerine” göre anket katılımcılarının cevaplarını analiz ettiğimizde (Ek-3B), kadın ve erkek farketmeksizin gelir ve eğitim seviyesi arttıkça parkta kalma süresi azalırken, gelir ve eğitim seviyesi azaldıkça parkta kalma süresi artmaktadır.

Alt ve orta gelir grubundaki anket cevapları benzeşirken, üst gelir grubundakilerden ayrılmaktadır. Raporun bu kısmında sadece alt ve üst gruplar karşılaştırılarak değerlendirme yapılacaktır.

Alt gelir grubunun bazı kullanım özellikleri ile park içi fiziksel çevre özellikleri arasında daha çeşitli ve belirgin ilintiler vardır. Şöyle ki: Üst gelir grubu, temel donatıları ve konfor skorları yüksek parklarda uzun kalırken, temel donatılı parklara iklim koşullarına ve parka yakınlık sebepleriyle öğleden sonra ve akşam saatlerinde gelme eğilimindedir. Alt gelir grubu ise, temel donatı skorları yüksek parklara grup halinde ve bu parkların donatı çeşitliliği ve bireysel (iş-çalışma saatleri, “vakit darlığı” gibi) sebeplerle gün içinde değişen saatlerde gelirken; spor-oyun-yürüyüş alan skoru yüksek parklara iklim ve parka yakınlık sebepleriyle gün içinde farklı saatlerde gelmekte fakat ağırlıklı oturma-dinlenme alanlarını uzun süre kullanmaktadır.

Dolayısıyla, alt gelir grubu içinde ücretli iş gibi çalışma saatleri, hane içi iş ve sorumluluklara, çocuk bakımına bağlı olarak daha çeşitli park kullanıcı profilleri vardır.

Ayrıca hane gelir farklılıkları açısından park türlerine erişim ve kullanımları da farklılaşmaktadır. Üst gelir grubu “konfor” (kafe/ büfe gibi, wc, otopark) skoru yüksek parklarda uzun süre kalırken, alt gelir grubu kısa süre kalmakta ve buralara bireysel ve donatı çeşitliliği sebebiyle sabah-öğle saatlerinde gelmektedir. Buradaki alt gelir grubundaki kullanıcılar (büyük ihtimal) mesai saatine bağlı olmayan ev kadınları, emekliler ve öğrenciler olabilir.

Ortak olarak, parkta güvensiz yerler olduğunu düşünen alt gelir ve üst gelir kullanıcılar o parkta kısa süre kalma ve akşam-gece saatleri o parkta bulunmayı istememe eğilimindedir. Ancak alt gelir grubunda “o parkın tek başına kadın için güvenli olduğu”nu düşünme eğilimindekiler o parkta uzun kalma ve parkı öğleden sonra ve ilerleyen saatlerde kullanma eğilimindedir.

g*) Anket cevaplarını parkların bulunduğu mahalleleri “konut bölgeleri” ve “ticaret bölgeleri” olarak iki gruba ayırarak analiz ettiğimizde yine park kullanımına dair bazı farklılıklar çıkmaktadır. (Konut bölgelerinde Güzelbahçe’den tüm 3 park, Bornova’dan 1 park, Karşıyakadan 1 park; ve ticaret bölgelerinde Karşıyaka’dan 2, Bornovadan 2 park vardır):

i) Konut bölgelerindeki parklarda kadınlar uzun ve erkekler kısa kalma eğilimdeyken; bu park kullanıcılarının yaş grubu, eğitim seviyesi, 12 yaş altında birden fazla çocuğu olması ve bir ücretli işte çalışma durumu arttıkça, o parkı daha uzun süre kullanmaktadır.

ii) Ticaret bölgelerindeki parklarda erkekler uzun ve kadınlar kısa kalmakta; yaş grubu ve eğitim seviyesi düştükçe ve özellikle bekârlar ve 12 yaş altı çocuğu olmayanlar bu parklarda uzun süre kalma eğilimindedir.

3.4.3 Park Kullan(a)mayanlar ile Röportajların Sonuçları

Saha çalışmasında belirtilen 9 adet parkta o parkı kullanmadığını belirten mahalle sakinleriyle yapılandırılmış mülakat gerçekleştirilmiştir (bkz, EK-3C). Bu kişilere erişmek için önce park içinde yapılan anketlerimizde o parkı “yılda 1-2 kere” veya “çok nadir” kullandığını ifade edenlerle görüşülmüştür. Ayrıca yürüme mesafesi ve yaya aksları hesaplayarak sınırlarını belirlediğimiz parkların hizmet alanları (bkz. Şekil 62 ve 63) içinde kalan hanelere “kapı çalarak” erişilmeye çalışılmıştır, ki özellikle Bornova ve Karşıyaka’da mahalle sakinleri bu yaklaşıma daha mesafeli olduğundan bu zor bir süreç olmuştur. Bu sürece destek olarak, park civarı açık alanlarda karşılaşılan kişilere “o park civarında veya mahallede yaşıyorsa, mahalle parklarına dair bir ankete katılımlarıyla yardımcı olmaları” konusunda ricamız ile katılımcı sağlanmıştır. Özet Tablo 11’deki araştırma soruları çerçevesinde Röportaj soruları, o parkı kullan(a)mayanların sosyo-ekonomik ve demografik özellikleri, park kullanım özellikleri ve sebeplerini tespit etmeye ve bu tespitleri, önceki aşamalarda çeşitli mekansal ölçeklere dair ortaya konan yapı ve sosyal çevre özellikleriyle ilişkilendirme amacıyla gelişmiştir.

Yapılandırılmış mülakat formuna göre birincil ve (takip eden sorular için) ikincil düzey kodlar belirlenmiş ve tümdengelimci kodlama yöntemiyle veriler MAXQDA 2018 nitel veri analizi programıyla kodlanmıştır. Ana sorular ve takip sorularına verilen cevaplara göre ise 3. ve 4. Düzey kodlar oluşturulmuştur.

Katılımcıların demografik bilgileri

Gerçekleştirilen 339 görüşmenin 191 tanesi kadınlar ve 148 tanesi erkeklerle gerçekleştirilmiştir. Bu sayıların parklara göre dağılımı Tablo 19’da gösterilmiştir.

Tablo 20. Parklara ve ilçelere göre katılımcıların cinsiyet dağılımı

	ERKEK	KADIN	Toplam
I LOVE BORNOVA PARKI	12	12	24
ANADOLU AJANSI PARKI	11	10	21
CAMİ YANI PARKI	24	51	75
127/8 PARKI	4	0	4
BORNOVA TOPLAM	51	73	124
İLHAN SELÇUK PARKI	22	28	50
HASAN BAKICI PARKI	14	24	38
KARDEŞ ŞEHİR FLÖRSHEİM P	11	28	39
GÜZELBAHÇE TOPLAM	47	80	127
ALİ FUAT İÇSEL PARKI	12	14	26
LALE PARKI	18	12	30
SALİH EVKURAN PARKI	20	12	32
KARŞIYAKA TOPLAM	50	38	88
TOPLAM	148	191	339

Katılımcıların farklı yaş gruplarından olmasına dikkat edilmiş olup, yaş dağılımı Tablo 20 ve 21'de özetlenmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 51,74'tür (Mod 54, Medyan, 60).

Tablo 21. Proje anketleri katılımcılarının yaş dağılımı

Yaş Grupları	Frekans	Yüzde
15-24	20	5,9
25-34	30	8,8
35-44	58	17,1
45-54	69	20,4
55-64	81	23,9
65-74	62	18,3
75 üstü	19	5,6
Toplam	339	100

Tablo 22. Parklara ve ilçelere göre katılımcıların yaş dağılımı

	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75 ve üstü	toplam
I LOVE BORNOVA PARKI	3	3	6	2	5	4	1	24
ANADOLU AJANSI PARKI	4	3	3	5	5	1	0	21
CAMI YANI PARKI	3	9	19	14	18	9	3	75
127/8 PARKI	0	0	0	0	1	2	1	4
BORNOVA TOPLAM	10	15	28	21	29	16	5	124
İLHAN SELÇUK PARKI	1	4	5	12	16	11	1	50
HASAN BAKICI PARKI	3	1	4	7	9	8	6	38
KARDEŞ ŞEHİR FLÖRSHEİM	1	3	5	12	8	8	2	39
GÜZELBAHÇE TOPLAM	5	8	14	31	33	27	9	127
ALİ FUAT İÇSEL PARKI	0	2	4	7	4	6	3	26
LALE PARKI	2	4	5	3	8	8	0	30
SALİH EVKURAN PARKI	3	1	7	7	7	5	2	32
KARŞIYAKA TOPLAM	5	7	16	17	19	19	5	88
TOPLAM	20	30	58	69	81	62	19	339

Son bitirdiği okul derecesi üzerinden eğitim seviyesine göre katılımcı dağılımı Tablo 23'dedir.

Tablo 23. Parklara ve ilçelere göre katılımcıların eğitim durumu

	ilkokul	ortaokul/lise	üniversite	lisans üstü	belirtilmemiş	toplam
I Love Bornova P	5	11	8	0	0	24
Anadolu Ajansı P	4	12	3	2	0	21
Cami Yanı Parkı	14	36	23	2	0	75
127/8 Parkı	0	0	0	0	4	4
Bornova Toplam	23	59	34	4	4	124
İlhan Selçuk Parkı	6	23	20	1	0	50
Hasan Bakıcı Parkı	16	10	11	1	0	38
Kardeş Şehir Flörs	11	20	7	1	0	39
Güzelbahçe Topl	33	53	38	3	0	127
Ali Fuat İçsel Parkı	2	6	17	1	0	26
Lale Parkı	3	14	10	3	0	30
Salih Evkuran Parkı	2	8	18	4	0	32
Karşıyaka Toplam	7	28	45	8	0	88
TOPLAM	63	140	117	15	4	339

Katılımcıların hanelerinde bakıma muhtaç birey olup olmadığına ilişkin soruların yanı sıra, 12 yaş altı çocuk ve bakıma muhtaç yetişkin olup olmadığı sorulmuştur. 339 Katılımcı içerisinde 5 kişi '12 Yaş Altı Çocuğunuz var mı?' sorusuna cevap vermemiş, 278 kişi 12 yaş altı çocuğunun bulunmadığını, 56 kişi ise bulunduğunu belirtmiştir. Bu 56 kişinin 14 tanesinin 2-4 adeti 12 Yaş altı çocuk sahibidir. Katılımcıların 27 tanesinin hanesinde bakıma muhtaç yetişkin vardır.

Tablo 24. Parklara ve ilçelere göre katılımcıların 12 yaş çocuk sahipliği ve sayısı

	Yok	1 Tane	2 Tane	3 Tane	4 Tane	Belirtilmemiş	Toplam
I LOVE BORNOVA PARKI	20	3	1	0	0	0	24
ANADOLU AJANSI PARKI	17	2	1	1	0	0	21
CAMİ YANI PARKI	65	8	2	0	0	0	75
127/8 PARKI	0	0	0	0	0	4	4
BORNOVA TOPLAM	102	13	4	1	0	4	124
İLHAN SELÇUK PARKI	42	6	1	0	1	0	50
HASAN BAKICI PARKI	32	5	1	0	0	0	38
KARDEŞ ŞEHİR FLÖRSHEİM	33	6	0	0	0	0	39
GÜZELBAHÇE TOPLAM	107	17	2	0	1	0	127
ALİ FUAT İÇSEL PARKI	21	3	2	0	0	0	26
LALE PARKI	23	4	2	0	0	1	30
SALİH EVKURAN PARKI	25	5	2	0	0	0	32
KARŞIYAKA TOPLAM	69	12	6	0	0	1	88
TOPLAM	278	42	12	1	1	5	339

Çalışıyor musunuz sorusuna katılımcılardan sadece bir tanesi yanıt vermemiş olup, 214 kişi çalışmadığını, 124 kişi ise çalıştığını belirtmiştir.

Tablo 25 . Parklara ve ilçelere göre katılımcıların çalışma durumu

	çalışmıyor	çalışıyor	belirtilmemiş	toplam
I LOVE BORNOVA PARKI	12	12	0	24
ANADOLU AJANSI PARKI	12	8	1	21
CAMİ YANI PARKI	46	29	0	75
127/8 PARKI	3	1	0	4
BORNOVA TOPLAM	73	50	1	124
İLHAN SELÇUK PARKI	39	11	0	50
HASAN BAKICI PARKI	29	9	0	38
KARDEŞ ŞEHİR FLÖRSHEİM PARKI	28	11	0	39
GÜZELBAHÇE TOPLAM	96	31	0	127
ALİ FUAT İÇSEL PARKI	13	13	0	26
LALE PARKI	18	12	0	30
SALİH EVKURAN PARKI	14	18	0	32
KARŞIYAKA TOPLAM	45	43	0	88
TOPLAM	214	124	1	339

Görüşmelerde katılımcıların gelirleri açık uçlu olarak değil, kategorik olarak sorulmuştur. Gelir dağılımına ilişkin durum Tablo 26’da özetlenmiştir.

Tablo 26. Parklara ve Mahalle Bölgelerine göre katılımcı hanehalkı aylık geliri dağılımı

	1500 ve Altı	1501-3500	3501-5500	5501-7500	7501-10000	10001 ve Üstü	Belirtilmemiş	Toplam
I LOVE BORNOVA P.	1	6	9	5	2	1	0	24
ANADOLU AJANSI P.	0	5	9	2	1	4	0	21
CAMI YANI PARKI	0	27	23	16	6	3	0	75
127/8 PARKI	0	0	0	0	0	0	4	4
BORNOVA TOPLAM	1	38	41	23	9	8	4	124
İLHAN SELÇUK PARKI	0	15	18	12	2	3	0	50
HASAN BAKICI PARKI	0	19	7	9	2	1	0	38
KARDEŞ ŞEHİR FLÖRS.	4	19	9	6	0	1	0	39
GÜZELBAHÇE TOPLAM	4	53	34	27	4	5	0	127
ALİ FUAT İÇSEL PARKI	0	4	14	4	3	1	0	26
LALE PARKI	1	6	14	6	3	0	0	30
SALİH EVKURAN PARKI	0	6	8	8	3	7	0	32
KARŞIYAKA TOPLAM	1	16	36	18	9	8	0	88
TOPLAM	6	107	111	68	22	21	4	339

Hane içinde çalışan sayısına göre katılımcıların dağılımı aşağıda gösterilmiştir. Hanesinde çalışan bulunmayan katılımcıların oranı (%30,4) mahallelerin sosyo-ekonomik seviyesi düşünüldüğünde yüksek olarak belirebilir. Ancak katılımcılar arasında 89 kişinin (tüm katılımcıların %26’sı), emekli olması ve aynı zamanda katılımcıların yarısına yakınının 55 yaş üstü olması çalışmayan oranının yüksekliğini açıklamaktadır.

Tablo 27. Parklara ve ilçelere göre katılımcıların hanesindeki çalışan sayısı

	0	1	2	3	4	5	BELİRTİLMEMİŞ	TOPLAM
I LOVE BORNOVA PARKI	1	3	12	3	0	1	4	24
ANADOLU AJANSI PARKI	1	5	11	1	0	0	3	21
CAMI YANI PARKI	14	30	18	6	0	0	7	75
127/8 PARKI	4	0	0	0	0	0	0	4
BORNOVA TOPLAM	20	38	41	10	0	1	14	124
İLHAN SELÇUK PARKI	21	18	8	1	2	0	0	50
HASAN BAKICI PARKI	19	15	4	0	0	0	0	38
KARDEŞ ŞEHİR FLÖRSHEİM	14	17	6	2	0	0	0	39
GÜZELBAHÇE TOPLAM	54	50	18	3	2	0	0	127
ALİ FUAT İÇSEL PARKI	8	12	3	2	1	0	0	26
LALE PARKI	10	17	3	0	0	0	0	30
SALİH EVKURAN PARKI	11	12	8	0	0	0	1	32
KARŞIYAKA TOPLAM	29	41	14	2	1	0	1	88
TOPLAM	103	129	73	15	3	1	15	339

Katılımcıları meslek gruplarına göre sıraladığımızda ilk 6 sıra Tablo 28’dedir. Katılımcıların önemli bir kısmının Emekli (89 kişi) ve ev hanımı (34 kişi) olması saha çalışması sırasında

çoğunlukla düzenli istihdam edilmeyenlerin çalışmamıza vakit ayırabilmesi ile ilişkili olabilir. Ayrıca Güzelbahçe'de görüşülen 128 kişiden 54'ü emekli olduğunu belirtmiş olup, bu sayı toplam görüşülen emeklilerin ise yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Bu bölgenin İzmir il merkezine ve iş merkezlerine görece uzak olmakla birlikte, özellikle emeklilerin yaşam alanı tercihleri arasında yer alması emeklilerle görüşülmesi ihtimalini arttırmaktadır.

Tablo 28 . Katılımcıların Meslekleri (ilk 6)

MESLEK	Frekans
EMEKLİ	89
EV HANIMI	34
ÖĞRETMEN	12
ÖĞRENCİ	10
SERBEST MESLEK	7
MEMUR	7

Mahalle Yaşam Kalitesine Dair Algılar

Yaşanılan mahallede yaşam kalitesinin nasıl bulunduğu bölgelere göre Tablo 29'da özetlenmiştir. Yaşam kalitesinin algılanması açısından bölgeler arasında büyük farklılık olmamakla birlikte, Karşıyaka'daki katılımcıların yaşam kalitelerini daha yüksek bulduğu, Bornova'dakilerin ise en düşük bulunduğu gözlemlenmiştir. Katılımcıların cevaplarına dayanarak yaşam kalitesi algısının yaş, cinsiyet, eğitim, çocuk sahipliği ve gelirle ilişkisi bulunamamıştır.

Tablo 29 . Bölgelere Göre Yaşam Kalitesi Algısı

Yaşam Kalitesi Derece	Bölgeler		
	Bornova	Güzelbahçe	Karşıyaka
kötü	7,4	3,8	3,6
orta	18,9	22,5	7,1
iyi	54,7	60,0	37,5
çok iyi	18,9	13,8	51,8

*Tablo sadece ilgili soruya cevap verenlerin dağılımını göstermektedir.

Görüşmelerde yaşam kalitesi algısının mahallelerin hangi özelliklerine göre şekillendiğinin anlaşılması için takip soruları mahalledeki altyapı ve sosyal hizmetlerin, ve ortak açık ve kapalı alanların sayısı ve niteliğinin nasıl bulunduğu ve ayrıca komşuluk, sosyalleşme, dayanışma vb imkânların nasıl algılandığına dair sorular yöneltilmiştir.

Tablo 30. Mahalle altyapı ve sosyal hizmetleri sayı ve niteliğini nasıl buluyorsunuz? (ilk 4)

		Bornova	Güzelbahçe	Karşıyaka
kötü		60	52	20
	altyapı	24	23	5
	hijyen	12	6	3
	sosyal hizmet	10	3	0
	ulaşım	4	1	3
orta		5	10	5
	altyapı	1	3	2

	sosyal hizmetler	0	1	0
	köpek barınağı	1	1	0
	komşuluk	1	0	0
İyi		50	43	37
	altyapı	13	3	1
	sosyal hizmetler	11	3	3
	ulaşım	7	6	2
	Yeşil alan	5	3	2

Tablo 31. Ortak açık ve kapalı alanların sayısı ve niteliği

Mahalledeki Ortak açık ve kapalı alanların sayısı ve niteliğini nasıl buluyorsunuz?	BORNOVA	GÜZELBAHÇE	KARŞIYAKA
yeterli değil	29	23	18
yeterli	42	50	35

Mahallelerin alt yapı ve hizmetlerinin sayı ve niteliği konusunda üç mahallede ortak olarak alt yapı sorunun yaşandığı belirtilmektedir (Tablo 29). Yaşam alanlarındaki ortak açık ve kapalı alanların sayısı ve niteliğinin nasıl bulunduğu dair fikir beyan eden katılımcıların her bölgede yaklaşık üçte ikisinin bu alanları yeterli bulduğu gözlemlenmiştir. Bu alanların sayı ve niteliğinin en çok yeterli bulunduğu Güzelbahçe bölgesinde yeterli alanların büyük çoğunluğu bölgedeki evlerin bahçeli olmasından ötürü aslında ortak açık alana ihtiyaç olmadığından ötürü bu tür alanları sayı ve nitelik bakımından yeterli bulunduğunu belirtmiştir. Bunun Güzelbahçe ve Karşıyaka'daki bir sebebi de bölgelerin sahile yakınlığıdır (Tablo 32).

Tablo 32. Bölgelere göre açık alanların yeterli bulunmasının temel sebebi

Tablo 32.		
BÖLGELER	<i>evlerin bahçeli olması</i>	<i>sahil</i>
BORNOVA	Yeterli, zaten evler bahçeli. Bu mahallenin sağladığı en güzel imkanlardan biri de müstakil evlerin olması. Kendi bahçemiz var ve istediğimiz gibi kullanabiliyoruz.	
GÜZELBAHÇE	Burada evlerin genellikle bahçeli olması insanlara yeşil alan ihtiyacını düşündürmüyor; ancak ortak yeşil alanlar çok yetersiz	Yeterli buluyorum. Zaten sahil tek başına yeterli.
KARŞIYAKA		Açık alan olarak iyi; çünkü geniş bir sahili var. Nefes alabileceğimiz yer orası Açık alanların sayısı yeterli, denize yakın olması açık alanları kalitesini artırıyor.

Katılımcıların mahallelerindeki komşuluk ilişkilerine yaklaşımı bölgelere göre farklılık göstermektedir. Karşıyaka'daki katılımcılar özellikle site yaşamından ötürü komşuluk ilişkilerinin çok zayıfladığını, aynı sitede yaşayan kişilerin bile birbirlerini çok tanımadığından bahsetmiştir. Komşuluk ilişkilerinin görece iyi bulunan mahallelerindeki eski yerleşimcilerin

bulunması ve özellikle evlerin bahçeli olmasından ötürü komşuluk ilişkilerini iyi bulduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 33. Komşuluk, sosyalleşme, dayanışma vb imkânlarını nasıl buluyorsunuz?

	BORNOVA	GÜZELBAHÇE	KARŞIYAKA
bilmiyorum	2	2	2
kötü	27	28	28
orta	12	14	8
iyi	51	54	26

En çok Güzelbahçe’de sonrasında ise Bornova’da müstakil evler bulunmasının komşuluk ve diğer yaşam kalitesinden memnuniyet duymayla ilişkili olduğu söylenebilir. Öte yandan Karşıyaka’daki katılımcıların daha çok sitede oturması komşuluk ilişkilerini görece kötü bulduklarıyla ilişkilendirilebilir. Üç bölgede de komşuluk ilişkilerinin kötü bulunmasının temel sebebi şehir hayatı, çalışma hayatı, apartmanlaşma olarak kategorileştirilebilirken, özellikle Karşıyaka ve Bornova’da komşuluk ilişkilerini iyi bulanlar bu durumu mahallelilerin eğitim ve gelir durumuyla da ilişkilendirmiştir. Bu durumla katılımcılar aşağıdaki ifadeler vermişlerdir.

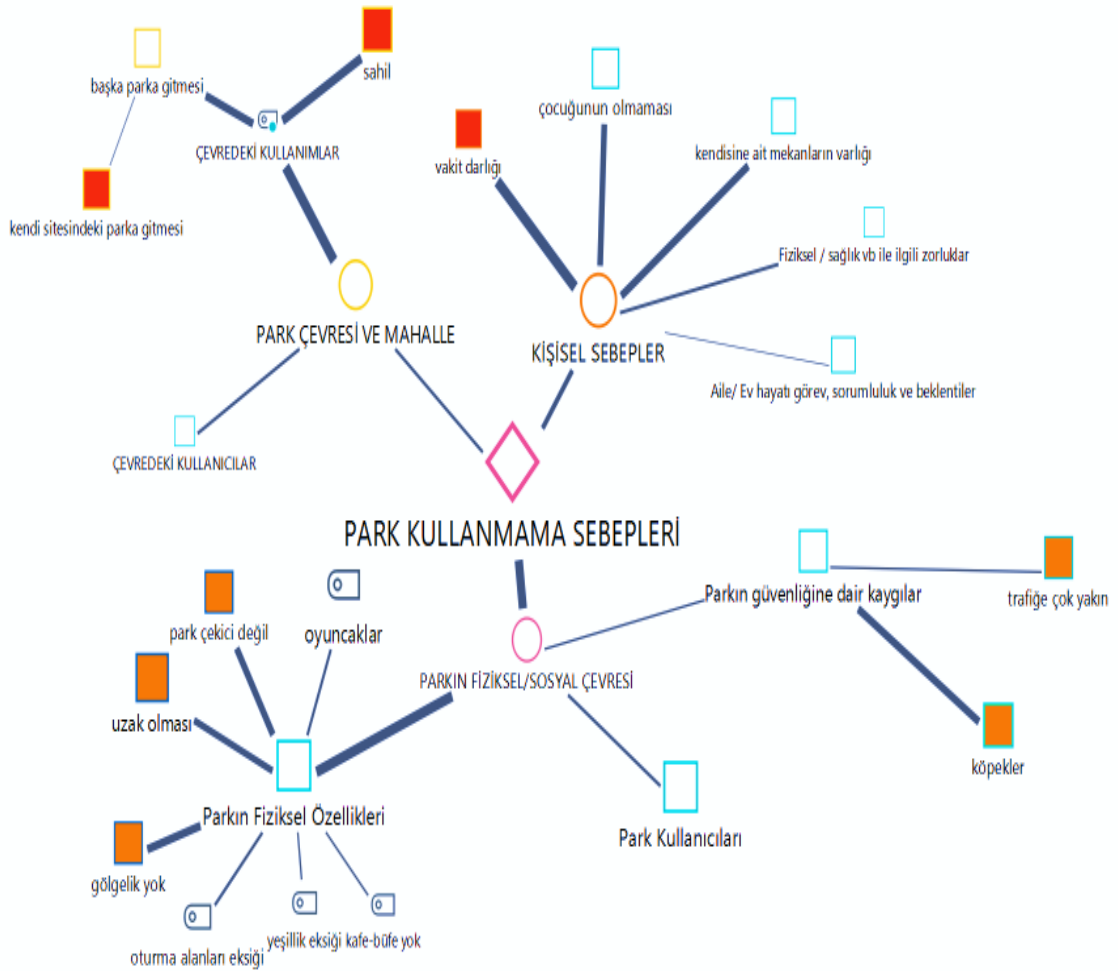
Tablo 34. Bölgelere Göre Komşuluk İlişkilerinin Niteliği

Komşuluk İlişkilerinin Niteliği	Bornova	Güzelbahçe	Karşıyaka
KÖTÜ			
Site ve apartmanda yaşama ve çalışma hayatı	"Komşuluk diye bir şey yok artık burda. Her yerde apartman daireleri var, apartman kültürü var. Komşuluk bitti. Müstakil evler olduğu zaman komşuluk daha sıkı fıkı olur. Ama burada öyle değil."	"Çalışma hayatından dolayı komşular ile iletişim kuramıyoruz"	"Komşuluk ilişkileri yok. Komşularımızla sadece site girişinde yada asansörde karşılaştığımızda selamlaşıyoruz." "Beyaz yakalı çok. Sosyal hizmetleri iyi bulmuyorum. Bizim bir blokta 140 tane daire var. Asansörde birbirine günaydın demeyen 100 tane kişi var. Tanımiyorlar birbirini. Komşuluk 6-7 katlı binalardaki değil. Burda denk gelme şansın % 2-3."
Eski Yerleşimcilerin olmaması	Komşuluk 15 sene önce daha iyiydi. Ev sahibi çok az. Kiracı girip çıktıkça dostluk zor oluyor."		
İYİ			
Müstakil Evler	Komşuluk ve dayanışma gayet iyi. Eski mahalleler gibi. Mesela bak ben şimdi geldim komşuda kahvaltımı yaptım. Evlerin müstakil olması çok etkili.	"Komşuluk bambaşka. Hep bir aradayız. Ramazanlar birlikteyiz. Kapı önünü çok kullanıyoruz, mahalle geleneği var. izmirde yaşarken apartman kültürü vardı. Ama burası çok rahat huzurlu bir ortam."	

		"Komşuluk ilişkilerimiz iyi. Müstakil mahalle olduğu için herkes birbirini tanır."	
Mahalle sakinlerinin sosyo-ekonomik durumu	Mahallede herkes zengin, ben işçi emeklisiyim. Etraf hep okumuş, düzgün insanlar o yüzden iyi. Komşuluk ilişkileri iyi, herkes birbirini tanır		Mahalle çok iyi, elit kesim oturuyor. Maddi seviyesi yüksek insanlar oturuyor. Komşuluk da iyi görünüyor." "Mahallede kültür seviyesi yüksek. Rahatsız eden kimse yok. Herkes medeni. Komşuluk bizim blokta çok iyi."

Park Kullanmama Sebepleri

Katılımcılara yöneltilen "X parkı neden kullanmıyorsunuz" sorusuna cevaplar mülakat formunda Kişisel Sebepler, Park Çevresi Mahalle ile ilgili Sebepler ve Park İçi Fiziksel ve Sosyal Çevresindeki takip soruları çerçevesinde cevaplar kodlanmıştır (Şekil 98, *Şekildeki çizgi kalınlıkları ilgili kodun frekansını yansıtmaktadır.)

Şekil 97. Park kullanmama sebepleri

Buna göre tüm cevaplara bakıldığında, park kullanmamaya dair:

i) Kişisel sebeplerde; ağırlıklı “vakit darlığı”nı, çocuğunun olmaması ve kendisine ait yeşil alanların (bahçe) olması ve az da olsa fiziksel/ sağlık konuları,

ii) Park çevresi ve mahalleye dair sebeplerde; park çevresi “olumsuz” kullanımlar, yoğun olarak sahili ve başka park veya kendi (site) bahçesini kullanma, ve (orta düzeyde) park çevresindeki kullanıcıların “olumsuz” algılama,

iii) Park içi fiziksel sebeplerde; gölgelik alan olmaması, parkın evden uzak kalması, “çekici” gelmemesi ve az da olsa, oyuncakların kalitesinin düşüklüğü ve yeşil miktarının ve yeme içme imkanı sunabilecek kafe ve büfelerin eksikliği,

iv) Park içi sosyal sebeplerde; (orta düzeyde) bazı park kullanıcılarını “olumsuz” algılama ve (ağırlıklı park içi ve çevresindeki (sokak) köpekleri sebebiyle) rol oynamaktadır.

Bu yanıtlara detayda bakıldığında ise (Tablo 35)

i) Kişisel özelliklerden cinsiyet, yaş, çocuk sahipliği, hanede bakıma muhtaç kişi olup olması ve çalışma durumuna göre;

ii) Yaşam alanlarının özelliklerinden kullanıcıların evlerinin bahçe erişimi ve sahile yakın erişimine göre parkların kullanılmama sebepleri farklılıklar göstermektedir.

Tablo 35 . Cinsiyete Göre Park Kullanmama Nedenleri

	ERKEK	KADIN
Ne tür sebeplerle bu parkı az/hiç kullanmıyorsunuz?		
Parkın fiziksel ve sosyal çevresi		
▶ Parkın bazı fiziksel özelliklerinin (örn. Ulaşım, bazı donatılar)	90	145
▶ Parkın "yy" türü kullanıcıların veya davranışlarının varlığı	21	30
▶ Parkın güvenliği/ beklisi/ vb idaresine dair kaygılar	7	18
Parkın çevresi ve mahalleye dair		
▶ Çevredeki kullanımların varlığı/ çekici olmaması/ eksikliği		
▶ başka parka gitmesi	21	22
▶ sahil	12	13
▶ koku gelmesi	1	2
▶ etrafında inşaat olması	1	1
▶ spor salonuna gitme	2	
▶ yakınında meydan olması		1
▶ kapının önünün kullanılması		1
▶ Çevredeki "yy" türü kullanıcıların varlığı vb	2	
Kişiyeye ("Size") dair sebepler	1	1
▶ vakit darlığı	37	33
▶ çocuğunun olmaması	17	36
▶ kendisine ait mekanların varlığı	24	25
▶ Fiziksel / sağlık vb ile ilgili zorluklar	9	12
▶ Aile/ Ev hayatı görev, sorumluluk ve beklentiler		17
▶ yol güzergahında değil	4	11
▶ park kültürü yok	6	4
▶ spor sevmeme		2
▶ asosyal	1	1
▶ üşenme	1	1

Öncelikle, parkların kullanılmamasında **özellikle kadınlar** temel sebepleri olarak Ailevi Sorumluluklar ve Parkın Güvenliğine dair yanıtlar vermiştir. Erkek katılımcılar arasında Ailevi sorumlulardan ötürü parkları kullanmadığını belirten bir katılımcı bulunmamaktadır.

- Ben ev işleriyle uğraştığım için pek kullanamıyorum, kendime pek fazla vakit ayıramıyorum; ancak evimiz parka çok yakın çocuklarımızın parkta vakit geçirmesi için eşim çocuklara eşlik ediyor. Ayrıca parkın çok bakımlı olduğunu düşünmüyorum. (Bornova, Katılımcı 88)

- Kışında toruna bak, ev işleriyle uğraş, yemek yap, bulaşık yıka derken vakit mi oluyor. Kızım benim yanında değil, toruna da ben bakıyorum. (Güzelbahçe, Katılımcı 169)

- Evde hastam var ondan kullanamıyorum. Dışarıda pek vakit geçiremiyorum. Geçirecek olsam da evimin önünde başka bir park var. (Bornova, Katılımcı 43)

Kadınlar, erkeklere göre parkın güvenliğine dair daha fazla kaygıları sebebiyle parkı kullanmamaktadır. Örneğin parklardaki sokak köpeklerinden ötürü parkı kullanmadığını

belirten bir erkek katılımcı bulunmazken, dokuz kadın katılımcı bu durumu kendilerinin parka gitmemelerinde bir neden olarak görmektedir:

Tablo 36. Cinsiyete göre farklılaşan park kullanmama nedenleri

	ERKEK	KADIN	Toplam
Ne tür sebeplerle bu parkı az/hiç kullanmıyorsunuz?			
Parkın fiziksel ve sosyal çevresi			
Parkın güvenliği/ bekçisi/ vb idaresine dair kaygılar		1	1
tenha olması	3	2	5
ışıklandırma	1		1
trafiğe çok yakın		4	4
kamera olmaması		1	1
köpekler	1	9	10
elektrik hatları	2	1	3
Kişiyeye ("Size") dair sebepler	1	1	2
Aile/ Ev hayatı görev, sorumluluk ve beklentiler		1	1
çocuk bakımı		5	5
hasta bakımı		3	3
ev işleri		8	8
TOPLAM	8	36	44

Sokak köpeklerinin erkeklerden ziyade kadınların park kullanımlarına engel teşkil etmesinin önemli bir sebebi açık alanları erkeklere göre daha çok çocukları/torunlarıyla birlikte kullanmaları da olabilir. Tablo 37’de özetlendiği gibi toplam 9 erkeğe karşı 27 kadın açık alanları çocuklarla (çocuğu/torunu) ile kullandığını belirtmiştir.

Tablo 37. Cinsiyete Göre Açık Alanları Çocuklarla Kullanma

	ERKEK	KADIN
Mahallenizde veya dışındaki açık yeşil alanları kullanıyor musunuz?		
Evet	43	53
Ne tür amaçlarla kullanıyorsunuz? Kimlerle kullanıyorsunuz?		
kimlerle		
ailemle	14	11
torunlarla	3	6
çocuklarımla	6	21

Sokak köpeklerinin varlığının parkların kullanılmasına engel olarak görülmesi sadece Güzelbahçe ve Bornova mülakatlarında karşılaşılan bir durumdur. Karşıyaka’da görüşme yapılan hiçbir mahalle sakini böyle bir durumdan bahsetmemiştir.

Kullanıcıların yaş özellikleri de park kullanma/kullanmama biçimlerini etkilemektedir. Katılımcıların bir kısmı “yaşlı olma”larından ötürü ilgili parkı ya da diğer açık yeşil alanları kullanmakta sıkıntı çektiklerini belirtmişlerdir. Bir kısmı yaşlılığın getirdiği fiziksel koşulların

evden çıkmalarına her zaman müsaade etmediğini belirtirken, önemli bir kısmı parklardaki gölgeliklerin, oturma alanlarının, su içme ve tuvalet imkanlarının kendileri için elzem olduğunu dile getirmiş, bu tür donatıların eksik olduğu parkların kullanımında sıkıntı çektiklerini belirtmişlerdir. Bu grup aynı zamanda evlerine yakın ve çocuk oyun alanı barındıran parkları da gürültü sebebiyle kullanamadıklarını belirtmişlerdir.

Yaşlılara yönelik parklar yapılırsa daha güzel olur. Bize uygun oturma yerleri olsun (Bornova, Katılımcı 32)

Yaşlılara yönelik güzel oturma yerleri olsa gidebilirdim (Bornova, Katılımcı 24)

Ben yaşlı kadını. Güneşte çok duramıyorum. Parkta hiç gölgelik yer yok. Olsaydı giderdim oraya kadar yürürdüm oturur temiz hava alırdım.(Güzelbahçe, Katılımcı 201)

Yaşlıyım güneşin altında oturamıyorum. Evimde serin serin otururum. Güneşin altında nasıl geleyim. Balkondan bakmayı tercih ediyorum (Karşıyaka, Katılımcı 187)

Katılımcılardan ücretli bir **işte çalışanlar** parkı kullanmama sebepleri arasında vakit darlığına en çok değinen grubu oluşturmakta ve temel olarak parkta değişiklikler yapılırsa bile kullanmalarının pek mümkün olmadığını belirtmektedirler.

Çocuk sahibi olup olmama katılımcıların soru yöneltilen parklara ilişkin tutumlarını etkilemektedir. Çocuk sahibi olanlar çocuk oyun alanı olmayan parkları tercih etmediklerini belirtirken, çocuklara hitap eden donatılar geliştirildiği takdirde ilgili parkı kullanacaklarını ya da daha sık kullanacaklarını belirtmişlerdir.

Çocukların oynayabileceği, oyuncakların bulunduğu alan, korunaklı oturma alanları yok. Bu yüzden hoşuma gitmiyor bu park. Oğlum kaykay ile kaymayı çok seviyor. Burada öyle bir alan yok. Zemin çok kötü. Park kullanışlı değil. Sadece bankları ekleyip kendi haline bırakmışlar.(Bornova, Katılımcı 66)

Çocuk oyun alanı olsaydı ve park sınırını belli eden bir çit ya da bir başka unsur olsaydı o zaman belki kullanırdım. (Karşıyaka, Katılımcı 13)

Benim küçük çocuğum var aslında. Ama parkta bize hitap eden bir şey yok. İlgimizi çekmiyor. Tercih etmiyorum. Salıncak kaydırak gibi alanlar yok. Uygun olan, çocuklara hitap eden, çocukların oynayacağı bir park değil. (Güzelbahçe, Katılımcı 52)

Öte yandan ilginç olarak, 12 yaş altı çocuğu olmayanların soru yöneltilen parkları kullanmama sebepleri arasında sıraladıkları başlıca sebep çocuk sahibi olmamaktır (51 kişi).

-Çünkü çocuğum yok. Gerek duymuyorum. Bu park çocuklar için iyi park. .(Bornova, Katılımcı 266)b

-Çocuğum olmadığı için kullanmama gerek olmuyor. Yeğenim geldiğinde onun oynaması için götürüyorum. Bu da nadiren oluyor. .(Bornova, Katılımcı 171)

-Çocuklarımız, torunlarımız olmadığı için kullanmıyoruz pek. Arada sırada gelip geçerken yorulursam oturuyorum. Oturma yerleri deniz kıyısında değil. Site içerisinde park alanları var, gerek kalmıyor. (Karşıyaka, Katılımcı 214)

-Benim çocuğum yok. Torunum bile büyüdü. İlgimi çeken bir şey kalmadı torunum da olmayınca. (Güzelbahçe, Katılımcı 54)

-Genel olarak çocuklara hitap eden bir park. Benim küçük çocuğum yok o yüzden kullanmıyorum. Aynı zamanda da çok gürültülü oluyor. (Güzelbahçe, Katılımcı 56)

Mahalle sakinlerinin park kullanım tercihlerinin mahallelerdeki **diğer çekim alanları** ve oturdukları **evin türüne** göre de şekillendiği gözlemlenmiştir. Sahile yakın olan Karşıyaka ve Güzelbahçe bölgelerinde mahalle içindeki parklar park olarak görülmemekte, sahil kenarındaki parklar ya da doğrudan sahil şeridinin kendisi açık hava alanı olarak kullanılmakta, bu durumda sahil şeridi iç parkların kullanılma durumuna negatif etki etmektedir.

Bornova'da ve özellikle Güzelbahçe katılımcılar evlerinin müstakil ve bahçeli olmasının yaşadıkları alanın yaşam kalitesini arttıran en önemli özelliklerden birisi olarak belirtmiş ve bu sebepten ötürü mahallede diğer açık yeşil alanları kullanmaya ihtiyaç duymadıklarını belirtmişlerdir. Karşıyaka'da ise müstakil bahçeli evlere değinilse de daha çok apartmanların ve özellikle sitelerin bahçe ve yeşil alanlarının kullanımı belirgindir. Katılımcılar site ve apartmanlarının parklarını kullandıklarını, mahalle parklarına ihtiyaç duymadıklarını, çocuklular site parkının daha güvenli olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 38 .Park Kullanımı Etkileyen Yaşam Alanı Özellikleri

ETMENLER	BÖLGELER		
	BORNOVA	GÜZELBAHÇE	KARŞIYAKA
Bahçeli Evde Yaşamak	Parka götürülecek çocuğumuz yok. Çocuğumuz büyüdükçe kullanmaya başlayacağız ama. Şu an kendi bahçelerimiz var, gerek duymuyoruz parka. Parkı sadece manzara olarak kullanıyoruz.	Çocuğum yok; o yüzden parkı kullanmayı tercih etmiyorum. Sadece çocuklara yönelik bir park. Ayrıca bahçeli evim var. Orası bana yetiyor. Evimin bahçesi çok büyük. Vakit yok başka bir yere gitmeye. Bahçeme bakıyorum, dinleniyorum. Bahçemin bakımıyla vakit geçiriyorum günümü. Bahçem, park benim için. Güllerim, çiçeklerim, meyvelerim var.	Park evime çok yakın ama bana hitap eden bir şey yok ve küçük yaşta çocuğumda yok. Sadece hafta da 2 gün geçiyorum önünde. Bahçem var zaten.
Sahili Kullanmak		İhtiyaç duymuyorum. Çok çok nadir geliyorum.Çünkü sahili kullanıyorum. Bazen etkinlikler oluyor o zaman parka geliyorum. Evimden çıkıp direkt sahile gidiyorum. Buradan paraka gitmek çok mantıklı gelmiyor; çünkü beni oraya çekecek bir şey yok Sahili kullanıyorum. Sahil evimize yakın. Sahil olmasaydı kullanırdık. Deniz kenarını tercih ediyoruz	İhtiyaç duymuyorum. Sahili daha çok kullanıyorum. Sahilde yürüyüş yapmak daha cezbedici geliyor; çünkü park küçük bir alana sahip ve kısıtlı bir alanı var. Evim yakın olduğu için parkta oturacağıma evimde ya da deniz kenarındaki kafede oturmak daha cazip geliyor.
Site Bahçesini/		Bizim sitemizin zaten bakımlı ve peyzaj	Çocuklarımız, torunlarımız olmadığı

avlusunu kullanmak		düzelemesi olan bir bahçesi var. Ayrıca evimizde 1. katta tamamen yeşilliğin içerisinde oturuyoruz. Bu nedenle parkı kullanma ihtiyacı duymuyoruz.	için kullanmıyoruz pek. Arada sırada gelip geçerken yorulursam oturuyorum. Oturma yerleri deniz kıyısında değil. Site içerisinde park alanları var, gerek kalmıyor.
--------------------	--	--	---

Mahalle Bölgeleri Arası Farklılıklar

Parkların kullanılmama/az kullanılma durumlarına dair Mahalle Bölgeleri arasında farklı sebepler vardır. Özetle şu bulgulardan bahsedilebilir:

Tablo 40. Mahalle Bölgelerine göre parkların kullanılmama sebepleri 1

	Parkın fiziksel ve sosyal çevresi (%)	Parkın çevresi ve mahalleye dair (%)	Kişiye ("Size") dair sebepler (%)	TOPLAM
BORNOVA	39,91	9,65	50,44	100,00
GÜZELBAHÇE	48,99	14,17	36,84	100,00
KARŞIYAKA	62,66	13,92	23,42	100,00

- Parklara ait özelliklerin park kullanımlarını kısıtlaması Güzelbahçe ve Karşıyaka'da en belirgin etken iken, Bornova'da Kişiye dair etkenler birinci sıradadır (Tablo 40). Bu farklılığın birincil nedeni Bornova'da daha çok kişinin çalışma durumundan ötürü ve çocuklarının olmamasından ötürü parklara gitmediğini belirtmesidir (Tablo 41). Üniversitenin ve hastanenin varlığından ötürü daha çok öğrencinin ve çalışanın Bornova'da oturuyor olma ihtimali ve Güzelbahçe'nin iş merkezlerine uzaklığından itibaren daha az çalışan barındırıyor olma ihtimali bu durumu açıklayabilir.

- Mahalleye dair özelliklere ilişkin olarak; Güzelbahçe ve Karşıyaka'da ise sahil şeridinin bulunması mahalle sakinlerini sahile çekmekte ve bu bölgelerde park çevresindeki çekim alanlarından ötürü kişiler parkları daha az kullandıklarını belirtmektedirler. Aynı zamanda Güzelbahçe'de daha çok insanın kendine ait bahçe ya da deniz ve/veya yeşil alan manzaralı balkonunda vakit geçirmeyi tercih etmesi yine bu alanda parkların az kullanma sebeplerinden önemli bir tanesini oluşturmaktadır.

- Parkların fiziksel özellikleriyle ilgili bölgelere dair bir farklılıktan bahsetmek mümkün değildir (Tablo 42). Ancak Güzelbahçe'de daha çok kişinin gölgelik alan olmamasından yakınması ve Güzelbahçe'de görüşülenlerden 30 kişinin parkta gölgelik alan olursa park kullanımlarının artacağını belirtmesi (diğer bölgelerde bu sayı Karşıyaka'da 10, Bornova'da 12) bir farklılık olarak görülebilir. Bu farklılık Güzelbahçe'de daha çok emeklinin yaşaması ve yaşlıların parklarda gölgelik alana daha çok ihtiyaç duymasıyla ilişkilendirilebilir.

Tablo 41. Mahalle Bölgelerine göre park kullanmama sebepleri 2

Kod Sistemi	BORNOVA	GÜZELBAHÇE	KARŞIYAKA
Ne tür sebeplerle bu parkı az/hiç kullanmıyorsunuz?			
▲ Parkın fiziksel ve sosyal çevresi			
▶ Parkın bazı fiziksel özelliklerinin (örn. Ulaşım, bazı donatılar)	65	101	69
▲ Parkın "yy" türü kullanıcıların veya davranışların varlığı	4	2	
▶ parka zarar verilmesi	5	6	8
▶ içki içilmesi	2	2	14
▶ gürültü yapılması		2	1
▶ gençlerin keyfi işgal etmesi		1	
▶ tanınmayan insanların gelmesi			1
▶ uyuşturucu madde kullanımı			2
▶ Evsizlerin olması			1
▶ Parkın güvenliği/ bekçisi/ vb idaresine dair kaygılar	15	7	3
▲ Parkın çevresi ve mahalleye dair			
▶ Çevredeki kullanımların varlığı/ çekici olmaması/ eksikliği	21	35	21
▶ Çevredeki "yy" türü kullanıcıların varlığı vb	1		1
▲ Kişiye ("Size") dair sebepler	1		1
▲ vakit darlığı	6	4	1
▶ okul	2		
▶ Çalışma hayatı	25	16	8
▶ hobi ve diğer uğraşlar	3	4	1
▶ çocuğunun olmaması	25	17	11
▶ kendisine ait mekanların varlığı	17	27	5
▶ Fiziksel / sağlık vb ile ilgili zorluklar	11	7	3
▲ Aile/ Ev hayatı görev, sorumluluk ve beklentiler		1	
▶ çocuk bakımı	3	2	
▶ hasta bakımı	1	2	
▶ ev işleri	6	2	
▶ yol güzergahımda değil	10	4	1
▶ park kültürü yok	2	4	4
▶ spor sevmeme	1		1
▶ asosyal	1	1	
▶ üşenme	1		1

Tablo 42. . Park kullanmama ve parkın fiziksel özellikleri

Kod Sistemi	BORNOVA	GÜZELBAHÇE	KARŞIYAKA
Ne tür sebeplerle bu parkı az/hiç kullanmıyorsunuz?			
Parkın fiziksel ve sosyal çevresi			
Parkın bazı fiziksel özelliklerinin (örn. Ulaşım, bazı donatılar)			1
park çekici değil	13	11	8
gölgelik yok	2	22	8
uzak olması	9	16	3
yetişkinlere hitap etmemesi	7	10	2
trafikte kalması		2	15
oturma alanları	3	6	7
oyuncaklar	4	8	3
bakımsızlık	4	4	6
spor aletleri ile ilgili sıkıntılar	4	6	2
yeşil alan	2	3	3
çocuğun yaşına uygun olmaması	4		3
kafe-büfe yok	1	5	2
temiz olmaması	2		4
küçük olması	1	2	2
Piknik masaları	1	2	
spor sahası	2		
zemin	2		
aydınlatma eksikliği	1	1	
evlerle çevrili olması		1	
rüzgarlı olması	1		
çocuklar için korunaklı olmaması	1		
aktivite olmaması	1		
semaverli alan		1	
sulama		1	

Diğer Mahalle Sakinlerinden Parkı Kullanmayanlar

Mülakatlarda katılımcılara mahallelerinde ilgili parkı kullanmayan başka bir komşu/tanıdıklarının olup olmadığı da sorulmuş ve katılımcıların büyük bir kısmı (%69) çeşitli sebeplerden ötürü sorulan parkı kullanmayan tanıdıkları olduğundan bahsetmiştir (Tablo 42).

Bölgelerde diğer mahalle sakinlerinin parkları kullanamama sebepleri Kişisel Sebepler, Parkların Özellikleri, Başka Alanları Kullanma ve Park Kullanıcıları olarak kategorileştirilebilir (Tablo 43). Bu kategorilerden ilk üçüne dair mahalle sakinlerinin öne çıkan ifadeleri Tablo 44, 45 ve 46'da özetlenmiştir.

Tablo 43. Diğer mahalle sakinlerinin parkı kullan(a)mama sebepleri

	BORNOVA	GÜZELBAHÇE	KARŞIYAKA	Toplam
▲ ☐ kullanmayanların kullanmama sebebi				
▶ ☐ kişisel sebepler	42,4%	32,7%	20,0%	33,1%
▶ ☐ parkların özellikleri	39,0%	25,5%	42,5%	35,1%
▶ ☐ başka alanları kullanma	16,9%	36,4%	32,5%	27,9%
▶ ☐ park kullanıcıları	1,7%	5,5%	5,0%	3,9%
Σ TOPLAM	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 39. Mahallelilerin Kullanmama Sebebi-Mahalle içinde Başka Alanları Kullanma

	Güzelbahçe	Karşıyaka	Bornova
<i>bahçelerinin olması</i>	Herkesin evi bahçeli, ihtiyaç duymuyor parka gitmeye.		Herkesin kendi evinin bahçesi var. Burada oturan insanlar sosyal değil ve sosyallikten kaçtıkları için buradalar.
<i>başka parka veya site bahçesine gitmek</i>	Site sakinleri genelde Site içerisindeki parklar kullanıyor.Site parkları daha emniyetli ve kullanışlı. evimizin karşısındaki çocuk parkı ve apartmanımızın bahçesi yeterli geliyor.	Torunu ya da çocuğu olanlar iç taraftaki daha kapsamlı oyun alanları olan parklara gidiyor. Site içindeki park kullanılıyor genelde, çocuklar için daha güvenli sonuçta. Site içindeki parklar yeterli ve daha kullanışlı geliyor.	Torunlarıyla evlerinin bahçesinde ya da yakınlarındaki parklarda vakit geçiriyorlar. Diğer park bize daha yakın. Orası daha kullanışlı piknik masaları var
<i>deniz manzaralı balkonları var</i>	Evimizde balkon var ve deniz görüyor.		
<i>kahveye/kafeye gitmek</i>		Tercih etmiyor burada vakit geçirmeyi, kafelerde vakit geçiriyor.	Parkı sevmiyor erkekler, daha çok kahvelere gidiyorlar.
<i>sahile gitme</i>	Park deniz kenarına yakın olduğu için insanlar parkta oturmak yerine deniz kenarında oturmayı tercih ediyorlar İnsanlar sahile gitmeyi tercih ediyorlar parka gitmektense. Parkın yeterli bir cazibesi olduğunu düşünmüyorum. Hem evleri bahçeli olduğu için, hem de park yerine sahile gitmeyi tercih ettikleri için kullanmıyorlar.	Sahile yakın. Herkes orayı tercih ediyor.	

Tablo 45. Mahallelilerin Kullanmama Sebebi -Kişisel Sebepler

	BORNOVA	GÜZELBAHÇE	KARŞIYAKA
Çalışma Hayatı	Genellikle kullanmıyorlar. Yaşadığım sitedeki komşularımın yaklaşık %80'i çalışıyor. Genellikle herkes kendi yaşamıyla ilgileniyor. Bu yüzden onlar da parkı kullanmaya gerek görmüyorlar. Sadece çocuğu olanlar fırsat buldukça çocukları için geliyorlar parka	Ama benim gibi çalışanlar vakit bulmadıkları için kullanamıyorlardır. Onlar da benim gibi evin bahçesini kullanıyorlar genellikle.	Çalışan insanlar oldukları için iş yoğunluğundan vakit bulamıyorlar.
Yaşlı Olma	Annem ve annemin apartmandaki arkadaşı hiç kullanmıyorlar. İkisi de ev hanımı. İkisi de yaşlı oldukları için kişisel sebeplerden dolayı kullanmıyorlar. Zaten o rüzgarda hasta olurlar ben de kullanmalarını istemem.	Yaşlılara yönelik bir şey yok. Ayrıca gölge alanı olmadığı için güneşe çıkamıyorlar.	Apartmentta genel olarak daha yaşlı insanlar var. O yüzden torunu olmayanlar hiç kullanmıyor. Bizim apartmanda genel olarak kullanmıyor.
Çocuk Sahibi Olmama	Çocukları büyüdüğü için gelmiyorlar; çünkü kuru kuruya oturmak çok sıkıcı oluyor.	Çocuksuz aileler kullanmıyor. Park çocuklara yönelik. Çocuksuz aileler için bir şey yok	

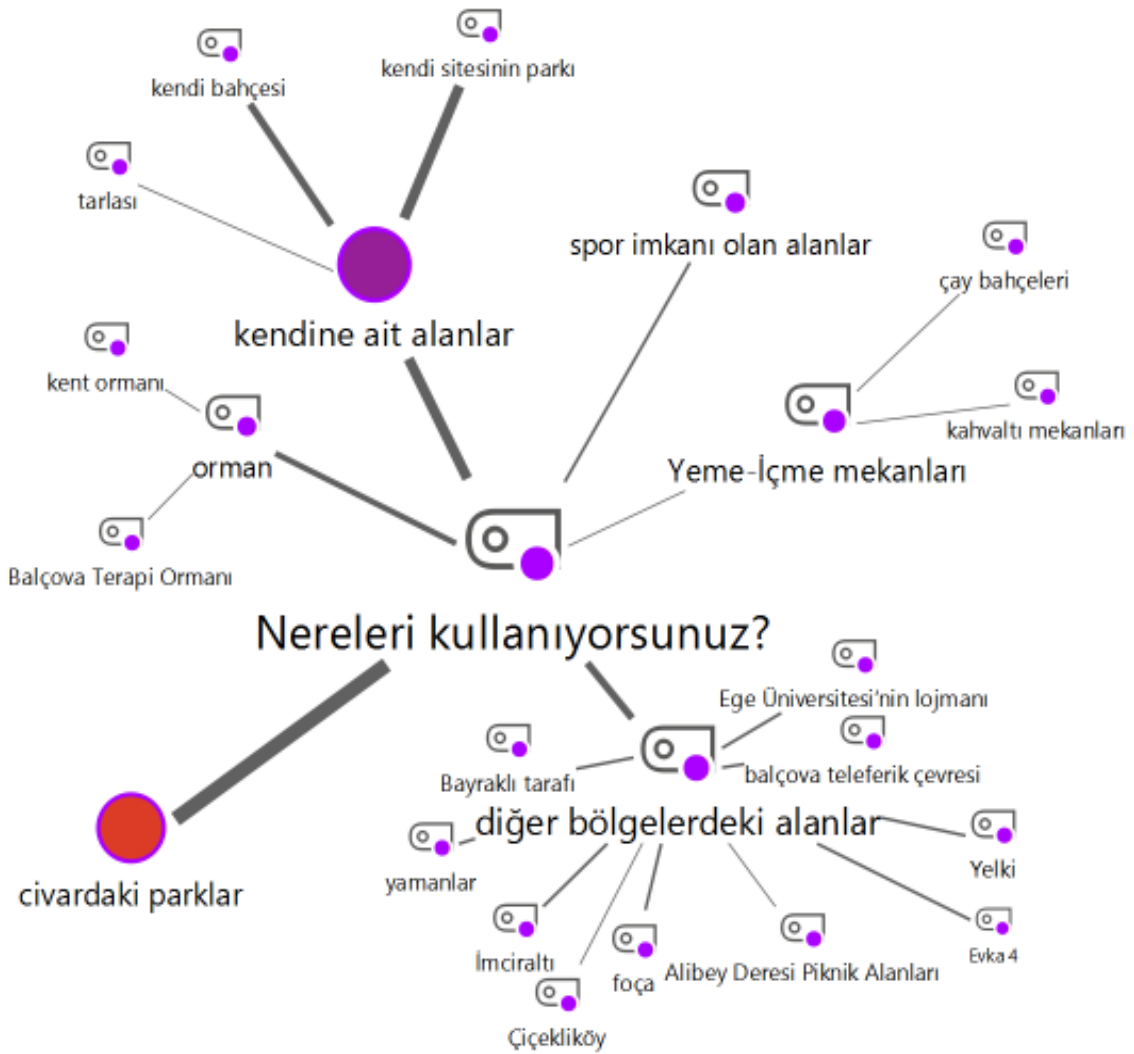
Tablo 46. Mahallelilerin Kullanmama Sebebi-Parkların Özellikleri

	BORNOVA	GÜZELBAHÇE	KARŞIYAKA
Yaşına hitap etmemesi	Yaşlılar için uygun bir park olmadığı için kullanmıyor olabilirler.	Genellikle yaşlılar kullanmıyor. Hem park bize uzak olduğu için hem de herhangi bir işlevi olduğunu düşünmedikleri için kullanmıyorlar.	Gençler pek kullanmıyor. Tahminimce onlara hitap etmiyor
Parkın Cazibeli olmaması	Ben orayı kullananı görmüyorum. Kullanılacak tarafı yok. Ne park ne yeşil niteliği var. Sadece Bornova yazısında fotoğraf çekmek için kullanıyorlar.	Evlerin arasında kapalı bir park olduğu için ha evlerinde oturmuşlar ha parkta oturmuşlar, fark etmez. Deniz kenarında bir park da değil.	Komşularımdan hiç limse bu parkı kesinlikle kullanmıyor. Ben de otobüs bekliyorum ve otobüsümün saatine daha zaman var diye geldim buraya oturdum. İnsanların burada yapacakları bir etkinlik yok. Bir şey yok.
Parkın Uzak olması	Ben ve çevremdekilerin hepsi kullanmıyoruz . Uzakta kalıyor. Parkın da bir işlevi yok gelip oturmak istememiz için	Çünkü çok uzak, hiç kimse gitmiyor.	
Çocuk oyun alanı olmaması		Kullanmadığını bildiğim komşularım, genel olarak çocuklu aileler. Bu nedenle çocuk oyun alanı olan parkları kullanmayı tercih ediyorlar. bu parka götürmüyor. Çocuk oyun alanı yok. Trafiğe de çok yakın.	Çocukları olan komşularım kullanmıyor. Park daha çok gelip geçerken kullanılıyor. Parkta çocuklara yönelik birşey olmadığı için.

Mahalle ve Dışındaki Diğer Açık Yeşil Alanların Kullanımı

“Mahallenizde veya dışındaki açık yeşil alanları kullanıyor musunuz?” sorusuna 223 kişi (%66) “evet,” 116 kişi (%34) “hayır” cevabını vermiştir. Ancak bu soruya “hayır” diyenlerden 105 kişi yeşil alanları kullanmasa da kendi mahallesindeki veya dışındaki sahil kenarlarını kullandığından bahsetmiştir. Sahili kullananların bölgelere göre oranlarına bakıldığında ise sahile yakın olan bölgelerde (Güzelbahçe, Karşıyaka) yeşil alanlardan ziyade sahilin mahalleliler tarafından daha çok kullanıldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca mahalle sakinlerinin açık alanları ne kadar sıklıkla kullandığına bakıldığında, sahilin daha sık kullanıldığı tespit edilmiştir.

Şekil 98’de ise mahalle içinde veya dışında kullanılan açık yeşil alanları göstermektedir. Kişinin oturduğu yere yakın diğer parklar ve kendine ait alanlar (şekilde farklı renklerle belirtilmiştir) kişilerin en çok kullandıkları alanlar olarak öne çıkmıştır. Civarda kullanılan parklardan katılımcılar bazen parkların isimleriyle bazen ise yerlerini tarif ederek bahsetmişlerdir.

Şekil 98. Mahalle ve Dışında Kullanılan Açık Yeşil Alanlar

Tablo 47. Parklara göre kullanılmama sebepleri

		Parkın Bazı Fiziksel Özellikleri	Park Kullanıcıları	Parkın Güvenliği	Çevredeki Kullanımlar Ve Kullanıcılar	Kişiyeye Dair Sebepler	Toplam
Bornova	I Love Bornova P	49,0	5,9	3,9	7,8	33,3	100,0
	Anadolu Ajansı P	27,3	0,0	15,2	12,1	45,5	100,0
	Cami Yanı Parkı	22,3	2,9	5,8	11,5	57,6	100,0
Güzelbahçe	Kardeş Şehir Flör	39,1	5,4	2,2	10,9	42,4	100,0
	Hasan Bakıcı Parkı	44,3	1,6	1,6	16,4	36,1	100,0
	İlhan Selçuk Parkı	42,7	5,6	3,4	15,7	32,6	100,0
Karşıyaka	Salih Evkuran P	34,4	23,0	0,0	23,0	19,7	100,0
	Lale Parkı	67,3	12,2	4,1	2,0	14,3	100,0
	Ali Fuat İçsel Parkı	28,2	17,9	2,6	10,3	41,0	100,0

Her bir park için o parkın kullanılmama sebepleri Tablo 46'de gösterilmişken, ilgili şekiller EK-3D'de verilmiştir.

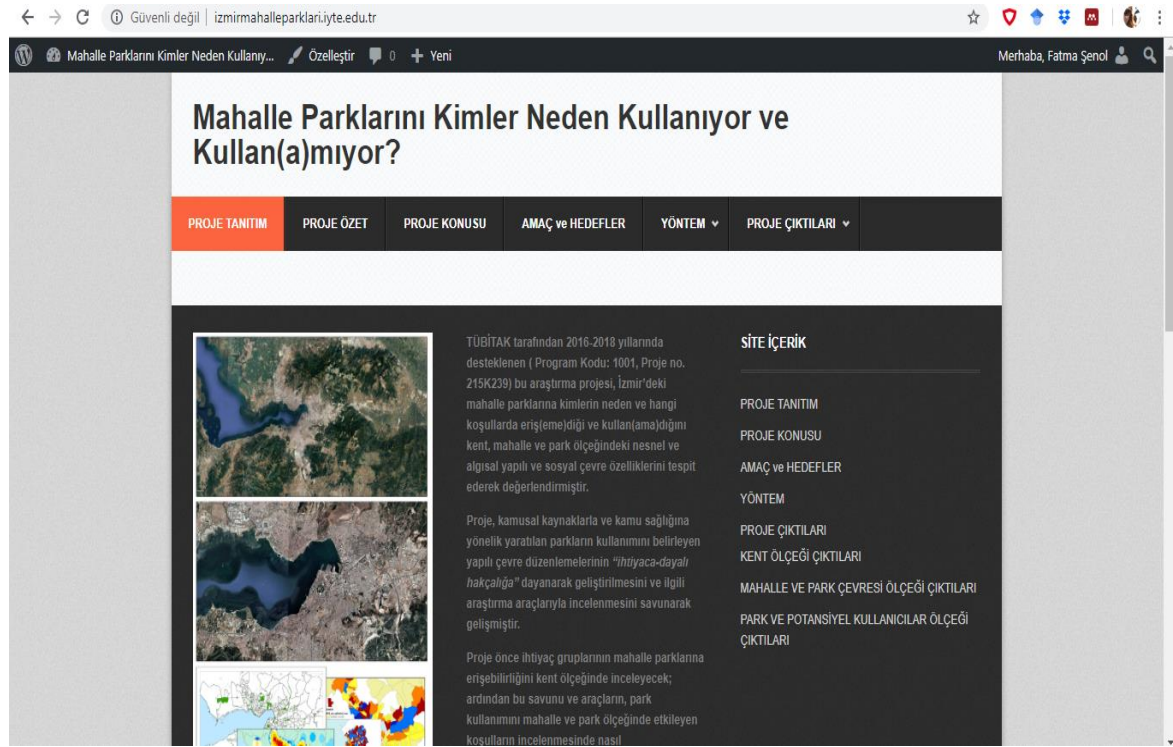
3.5 PROJE SÜREÇ VE ARA AŞAMALARIN YAYGINLAŞTIRILMASI

3.5.1 Belediyeler Çalıştay: İzmir Yeşil Alanlar Verisinin ve Araştırma Yönteminin Paylaşımı ve Güncellenmesi

Projenin birinci Araştırma Aşaması'nın sonunda elde edilen ve park erişimini il ve kent ölçeğinde belirleyen yapıllı ve sosyal çevre etmenlerinin elde edilmesine dair yöntemler, değerlendirme biçimleri ve sonuçlarının paylaşımı ve değerlendirilmesi amacıyla ağırlıklı İzmir Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri temsilcilerinin katıldığı bir çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştay, projenin birinci aşamasında İzmir Büyükşehir Belediyesi ile yaptığımız bir protokol çerçevesinde gerçekleştirilmiştir (bkz, EK-...)

3.5.2 Proje Web sitesi oluşturulması

Projenin her üç Araştırma Aşaması sürecinde ve sonunda elde edilen sonuçların, genel başlıklar ve görseller üzerinden tüm ilgilenenlerle paylaşımı amacıyla bir websitesi kurulmuştur: www.izmirmahalleparklari.iyte.edu.tr ,

Şekil 99. Proje websitesi ana sayfası

4. SONUÇLAR, DEĞERLENDİRMELER VE ÖNERİLER

Projenin birinci amacı, öncelikli ihtiyaç-gruplarının (yani çocuklar, çocuklu kadınlar, yaşlılar ve düşük gelirliilerin) mevcuttaki mahalle parklarına erişebilirliklerini ve kullanımını etkileyen nesnel ve algısal yapı ve sosyal çevre özelliklerini eş zamanlı ölçerek değerlendirmek; ve bunu, kamu hizmet alanlarının dağıtımında ve tasarlanmasında “ihtiyaca-dayalı hakçılığı” öncelleyen bir yaklaşımla gerçekleştirmektir. Proje çıktıları ile sağlıklı çevre düzenlemelerini ve yerelde kamu kaynakları dağılımının etkinliğini destekleme amacındaki çeşitli kamu ve sivil aktörlere kullanabilecekleri ve İzmir için bir “mevcut durum altlığı” ve diğer kentler için “mevcut durum araştırma çerçevesi” sunmak amaçlanmıştır. İkinci amaç ise ihtiyaç-gruplarının park kullanımını destekleyecek kent, mahalle ve park ölçeklerinde yapı ve çevrenin planlanması ve tasarımına dair müdahale noktalarını (ve bazen biçimlerini) içeren önerileri tartışarak konuya dair olası politikalara altlık oluşturabilmektir.

Bu amaçlara yönelik birbirini takip eden üç aşamada proje yöntemi ve proje çıktıları geliştirilmiştir. Bu aşamaların sonuçları burada kısaca ve tekrar sunulurken; öncelikle kullanılan yöntemlere dair açıklamalar yapılacak, ardından İzmir ve seçilen mahalle bölgeleri ve parkları özelinde sonuçlar verilecek ve en sonunda ilgili öneriler veya müdahale alanları sunulacaktır.

4.1 İl ve Kent ölçeğinde mahalle parklarının dağılımına dair

Projemiz, mahalle parklarına ihtiyacı ve erişebilirliği etkileyen yapı ve çevre, demografik, sosyo-ekonomik, siyasi ve idari etmenleri, ihtiyaç-gruplarının mevcut kent coğrafyasındaki konumları ve bunların arasındaki mekânsal bağlantıları irdeleyen Haritaları İzmir örneğinde üretmiştir: *Park Dağılım Haritaları*, *Park-İhtiyaç Grupları* Dağılım Haritaları ve *Donatı Dağılım Haritaları* olarak ortaya konmuştur. *Kaynak Dağılım Haritası* üretmek için belediyelerden parklara yönelik bütçe dağılımlarına dair veri bulunamamıştır. En sonunda ise park-ihtiyaç grupları ile parkların mekânsal dağılımlarını ilişkilendirmek üzere önce istatistiksel analizlerden (linear regresyon) faydalanılmış ve ardından “anlamlı” çıkan değerler ile CBS’de “örtüşürme yöntemi” (overlay analysis) bu değerlerin farklı seviyelerdeki dağılımını İzmir ili ve çevre ve merkez ilçeler ayrıştırılarak mekânsal olarak ortaya konmuştur. Sonuçta, İzmir ilinde merkez ve çevre ilçeler düzeyinde “park-zengini” (yani park alanı “yüksek” + “park-ihtiyaç grup oranları “yüksek”) ve “park-yoksulu” (yani, park alanı “düşük” + “park-ihtiyaç grup oranları “yüksek”) mahalle-bölgeleri ve dağılımları belirlenmiştir (*Mekânsal Karşılaştırma Haritaları*).

4.1.1 Yönteme dair

Burada uygulanan yöntem, ihtiyaca-dayalı hakçılığı öncellerken, konuya dair Amerika Birleşik Devletleri ağırlıklı yurtdışı çalışmalardan farklıdır. Bunun sebebi sosyo-ekonomik, mekânsal, iktisadi, arazi değerleri ve benzeri bu yöntem için gereken verilerin yurtdışında çok daha detaylı

ve “*census tract*” denilen ve yapı adası düzeyine inebilen dijital mekânsal birimlerde kolayca bir araya getirebilmesi, ancak böyle bir veri tabanı alt yapısının ülkemizde olmamasıdır.

Projemizde bu yöntem araçlarının birebir kullanılmasının mümkün olmayacağı zaten proje kabulümüz iken, üstelik öneri yöntemimizin proje katkısı olacağı öngörülmüştür. Ayrıca ülkemizde mahalle alan ve nüfus büyüklükleri karşılaştırmaya olanak sağlayamayacak kadar çok çeşitli olması ile de, projemizde ilgili değişkenlerin kentsel ortalamalara oranı ve benzeri değişkenlerle ilişkilendirilerek ArcGIS araçlarıyla, mahalle sınırlarından bağımsız *yeni mekânsal analiz birimleri* (“*kent/ mahalle bölgeleri*”) oluşturulmuştur. Sonuçta bu “mahalle bölgeleri” komşu birkaç mahalleden oluşturulmuştur. Burada birkaç ArcGIS aracı denenmiş ve en uygununun “örtüşürme analizi” (overlay analysis) olduğu test edilerek ortaya konmuştur.

4.1.2 İzmir örneğinde proje çıktıları

- il ve merkez ilçelerdeki dağılımda 3-13 yaş gruplarının mahalle bazında yaklaşık aynı bölgelerde yoğunlaşırken, bu grupların “yaşlı”ların (65+ yaş grubunun) mahalle bazındaki oranlarının mekânsal dağılımından farklılaşmaktadır.

- “Düşük derece” eğitimlilerin (yani ilk-orta okulu kapsayan ilköğretim derecesi veya öncesi eğitimi olan veya okuma-yazma bilmeyenler) çevre ilçelerde yoğunlaştığı ve “orta” (lise derecesi) ve “yüksek” (üniversite lisans ve üstü) eğitimlilerin ise özellikle sahil boyunca uzanan ve ayrıca kuzey (Bornova ve Karşıyaka) merkez ilçelerde yoğunlaştığı görülmektedir.

- Okul türlerine göre okul büyüklükleri-konumlarının etki alanları farklılık göstermektedir. Özellikle ilköğretim okullarının ve sonra tüm okulların etki alanlarının bir bölgede yoğunlaştığı (Konak-Karabağlar; anaokulları ve liselerin birden fazla etki alanları olduğu görülmüştür.

- Yapılı çevreye baktığımızda, merkez-kentte konut alanlarında nüfus yoğunluğu “çok yüksek” ve il nüfusu oranları “yüksek” olan merkez-ve-güney (Konak-Karabağlar) hattındaki konut alanlarının (iki kümelenme haricinde) mahalle parkları açısından “zayıf”; nüfus yoğunluğu “yüksek” ve il nüfus oranı “çok yüksek” olan (Bornova-Karşıyaka-Çiğli) hattının (aradaki Bayraklı ilçesi hariç) mahalle park alanları açısından “en güçlü” olduğunu göstermektedir.

- Regresyon analizleri sonucunda;

i) İzmir’in merkez ilçelerindeki mahallelere bakıldığında; mahallelerdeki kişi başı her tür park alanı ve yeşil alanı, eğitim seviyesi ve bağıl geliri düşük mahallelerde düşük ve yüksek olanlarda yüksektir. Ayrıca “park ihtiyaç grubu” olan çocuklardan (ve buna bağlı “anneler”) 0-5 yaş grubunun yüksek olduğu mahallelerde kişi başı mahalle parkı alan miktarı düşüktür. İzmir’in çevre ilçelerindeki mahallelerinde, yüksek eğitim seviyesi (üniversite) yüksek, ilköğretim düzeyinde eğitim seviyesi düşük, bağıl gelirin yüksek olduğu mahallelerde kişi başı mahalle park alanı daha fazladır.

ii) Ancak mahallelerde bulunan öğrenci sayılarının (ve okul konumlarının), yaş özellikleri dağılımları ve kişi başı mahalle parkı alan miktarlarıyla bir ilişkisi gözlenmemektedir.

- CBS'de "örtüşürme yöntemi" (*overlay analysis*) ile belirlediğimiz; merkez park-zengini mahalle bölgeleri ağırlıklı kentin kuzeyine doğru ağırlıklı Karşıyaka ve Bornova'da ve bir miktar Karabağlar'da çıkmıştır. Ancak park-yoksulu bölgeler ise çok daha geniş alanlarda ve yine Karabağlar, Buca , Bayraklı gibi kentin çeşitli ilçelerinde ortaya çıkmaktadır.

4.1.3 Öneriler

Bir taraftan CBS'nin gerek planlama okullarında ve gerekse özelliklerde büyükşehir belediyelerinde yaygınlaşması, bu tür ArcGIS araçlarının aslında elimizin altında olduğunu ancak etkin kullanmadığımızı hatırlatmaktadır.

Diğer taraftan, projemizde uyguladığımız yöntem ve araçlarla belirlediğimiz gibi büyükşehir ve ilçe belediyelerinde "park zengini" ve "park yoksulu" bölgeler (ve devamında mahalleler ve mahalle içi bölgeler) her 5 senelik periyotlarda ortaya konulduğunda, yeşil alanlara ve park alanlarına dair kamu yatırım planlarının sıralaması kolaylıkla yapılabilir.

Ayrıca belirlenecek "park yoksulu" bölgeler arasında nüfus büyüklüğü (örneğin 5000 ve üstü bölgeler), öncelikli park-ihtiyaç gruplarının mahalle oranları ve ayrıca yapılı çevre düzenine (örneğin bahçeli veya bahçesiz konut alanları) gibi etkenler de kullanılarak "park alanları geliştirmede öncelikli bölgeler" belirlenebilir. Proje ekibimizin çoğunluğu ile bu konuya dair bir çalışmayı, İzmir Büyükşehir Belediyesi için yaparak "öncelikli yeni park yatırım kent bölgeleri"ne dair raporumuzu sunduk.

Devamında, mahalle alanlarında ve hatta mahallelerin içinde, yeni parklar için daha detaylı konum belirlemek üzere ArcGIS'in ağ analizine dayalı başka araçlarını da kullanmak mümkündür. Çünkü mahalle alan büyüklükleri çok farklı ebatta olduğu gibi, mahalle içinde var olan yeşil alanlara erişilebilirliği hala sıkıntılı ve "hakça" değildir. Bu konuya dair 2019 Haziran'ında bitecek olan bir doktora tezi çalışmasını proje ekibimizdeki bir bursiyer ile geliştirdik. Bu tezin de uyguladığı gibi park-ihtiyaç gruplarını barındıran mevcut mahallelerin içinde yeni park alanı oluşturmak için mahalle düzeyinde ve eğim, mevcut kamu mülkiyetleri ve mevcut donatı alanları göz önünde bulundurarak konumlar belirlenebilir, ki buna dair bir çalışmamız başlamıştır ve ilerleyen sayfalarda detaylı tariflenecektir. Ayrıca benzeri bir çalışma henüz uygulanmamış imar planları üzerinde gerçekleştirilerek, planlarda "park alan"ları ve DOP ile elde edilecek tüm kamusal alanların erişilebilirliği karşılaştırılarak park alanlarının konumları tekrar gözden geçirilebilir.

4.2 Park-Zengini “Mahalle Bölgeleri”nde Parklara Erişilebilirlik

Önceki aşamanın sonuçlarına göre seçilen “park zengini” üç kent bölgesindeki tüm mahallelerin ve mahalle parkları ve civarında, park erişim ve kullanımı etkilemesi beklenen nesnel ve algısal yapı ve sosyal çevre özelliklerini ve bu özellikler arasındaki mekansal ilişkileri irdeleyen analizler; ve ardından her bir bölgede seçilecek üçer adet “çok kullanılan” parkın kullanıcılarının ve o parkı kullan(a)mayan mahalle sakinlerinin sosyo-ekonomik ve demografik özellikleri, park kullanım halleri, koşulları ve sebeplerini nesnel ve algısal yapı ve sosyal çevre üzerinden inceleyen analizler tamamlanmıştır.

4.2.1 Yönteme dair

Parkların varlığı, onların çevre sakinleri (özellikle çocuk, yaşlı ve kadın) tarafından kullanımı için yeterli değildir. Bireylerin park içi alanları ve faaliyetleri kullanma biçim ve sebepleri onların yaş, gelir, toplumsal cinsiyete bağlı rol ve sorumlulukları ve benzeri sosyo-ekonomik özelliklerine ve bunlara bağlı olarak, çevre ve park kullanım algılarına göre değişkenlik gösterebilir. Ayrıca parkların konumlandığı yerleşim alanlarının ve park çevresi ve içi yapı/fiziksel ve sosyal çevrenin özellikleri, bireylerin park kullanımını etkiler.

Dolayısıyla, park içi donatılar ve faaliyet alanları ve ayrıca çeşitli ölçeklerdeki park çevresi konut alanlarının yapı ve sosyal çevre özellikleri (örneğin, arazi kullanımları, parsel dolulukları, yapı cephe düzeni, yapı kat adedi ve nüfus büyüklüğü ve yoğunlukları) park kullanıcılarının sayısını, yaş ve toplumsal cinsiyet özelliklerini ve park kullanımlarını nasıl etkilemektedir? Bu soruya yönelik geliştirdiğimiz çalışmalarımız ilgili yapı ve sosyal çevreye dair nesnel verilerin tespiti ve analizini çoğu çalışmadaki gibi (sadece kent, mahalle veya park gibi) tek mekânsal ölçekte değil, konut ve park çevrelerinin etkileşimini çok katmanlı mekânsal ölçekler veya “park coğrafyaları” olarak ele almaktadır.

Park coğrafyalarını belirlerken yerleşim çevrelerinde park kullanımını ve kullanıcı özelliklerini etkileyebilecek fiziksel ve sosyal çevreye dair nesnel verileri, konut-mahalle parkı arası “yürüme” mesafelerini öncelledik. Sonuçta dört adet park coğrafyasına dair verileri sahada ve İzmir Kent Rehberi vasıtasıyla topladık: “Park Uzak Çevresi,” “Park Yakın Çevresi” ve “Park Çeperi” ve “Park İçi.” Her bir coğrafyanın fiziksel ve sosyal çevre özelliklerini ada ve (çeper için) yapı/ parsel bazında CBS ortamına aktardık ve her bir parkı nihai “analiz birimi” olarak aldık. Farklı mekânsal ölçeklerdeki fiziksel ve sosyal çevre özelliklerine dair nesnel verileri birbiriyle ilişkilendirmek üzere T-testleri, ANOVA ve regresyon analizleriyle inceledik. Bu test ve analizlerde park içi ve çeperi fiziksel özelliklere dair verileri ağırlıklı olarak kullanırken, regresyon analizlerinde farklı park coğrafyalarının çeşitli fiziksel ve sosyal çevre özelliklerini “Park Kullanımını Etkileyen Temalar”da (bkz, Tablo 1) belirtilen içeriklere katkılarına göre grupladık, her bir park için puanladık ve en sonunda değerlendirdik.

Tablo 40. Park çevresi ve park içi fiziksel özellikleri değerlendirme temaları

TEMA KODU	Olası Değeri	ADI	<i>İlgili Temanın Sahada Gözlemlenebilecek Özellikleri / Belirtileri</i>
T1	(-)	KAMUSAL ALANDA "İTİCİLER"	Bakımsız alanlar (parsel, balkon, duvar, bahçe, yapı cephesi gibi), çöp, grafiti, kötü kokular, kahvehane, otopark, depolar, sağır duvarlar, vb.
T2	(+) veya (-)	SOSYAL KONTROL, ERİŞİM ve GÜVENLİK ALGISI	Açık/dolu alanlar, yapı sayısı, hane birim sayısı, nüfus büyüklüğü ve yoğunluğu, yapı girişleri yönü, göz engeli olan/olmayan yeşillikler, pencere/balkonlu yapılar, yaya kullanımı destekleyen arazi kullanımları, vb.
T3	(+) veya (-)	ÇEŞİTLİLİK	Çevre yapı kat adedi, hane sayısı, nüfus büyüklüğü, nüfus yoğunluğu, yapı arazi kullanımı (ticaret, konut, okul gibi) türü ve çeşitlilik oranları
T4	(+) veya (-)	PARK İÇİ ALAN ve DONATI ÇEŞİTLİLİĞİ	<i>Temel Donatılar:</i> oturma, yeşil alan, yürüme alanları, aydınlatma <i>Konfor Belirleyiciler:</i> tuvalet, kafe/yeme içme, gölge, su öğeleri <i>Bazı kullanıcılar için çekici alanlar:</i> oyun alanı, spor alanları <i>Kullanım çeşitliliği:</i> kullanım alan çeşitliliği (sayı ve alan büyüklüğü); oturma/dinlenme--oyun/spor/ eğlence çeşitliliği olan; tekil aktivitelere--grup aktivitelere uygunluk, vb. <i>Bitki Örtüsü:</i> yumuşak/sert zemin oranı, gölge, fiziksel/ görsel engelleyiciler, su öğeleri <i>Bakım-güvenlik:</i> aydınlatma, bekçi, kamera, yoldan/ çevreden görünürlük, çöp/ grafiti, bakım ve güvenlik algıları, vb.
T5	(+) veya (-)	ERİŞİM	Araç erişimleri, yaya yolları erişimi, duvarlar, çevre nüfus büyüklüğü ve yoğunluğu

İçerikleri gereği bazı veriler bir kaç Tema altında değerlendirildi. "Park Çeperi" için her parkın ilgili tema puanını hesaplarırken, park çeperindeki her yapı/parsel özelliklerinin o temaya katkısı olması veya olmamasına sırayla "+1" (veya Tema içeriğine göre "-1") ve "0" puan verdik. Ardından her park için yapı/parsel sayısı ve toplam puanını oranlayarak o parkın ilgili tema için ortalama değerini bulduk.

4.2.2 İzmir'deki "park zengini" üç bölgeye dair

Park içi donatılar ve faaliyet alanları ve ayrıca çeşitli ölçeklerdeki park çevresi konut alanlarının yapılı ve sosyal çevre özellikleri park kullanıcılarının sayısını, yaş ve toplumsal cinsiyet özelliklerini ve park kullanımlarını nasıl etkilemektedir? Bu soruyu söz konusu projemizin "park zengini" olarak belirlediği İzmir'in üç bölgesindeki (Karşıyaka, Bornova, Güzelbahçe) 107 adet mahalle parkında yerinde gözlemlerle toplanan verilerin analizlerine dayanarak cevapladık. 107 parktan "az kullanılan" veya "hiç kullanılmayanları" çıkararak elde ettiğimiz "çok kullanılan" 43 parkta devam ettirdiğimiz saha çalışmaları sonunda elde ettiğimiz gözlem verilerini t-testleri, ANOVA ve linear regresyon analizleriyle inceledik. Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) aracılığıyla "park zengini" ama yapılı ve sosyal çevre özellikleri açısından farklı bu üç konut alanları arasındaki park kullanım farklılıklarının mekânsal dağılımlarını ortaya koyduk.

Saha çalışmalarımız için “park zengini” olarak belirlediğimiz bölgelerden her biri iki mahalleden oluşan üç Mahalle Bölgesi seçilmiştir: Mavişehir-Atakent mahalleleri (Karşıyaka), Erzene-Evka 3 (Bornova) ve (Güzelbahçe’deki Yalı-Maltepe mahalleri). Her üç sahanın “ağırlıklı konut” ve “konut +ticaret” olarak ikili bir yapıyı çevresi vardır.

Mahallelere dair tamamlanan röportajlarımızda, üç bölgede de en çok vurgu Meslek ve Gelir kategorilerine dairdir. Eğitim kategorisine değinen kişiler, mahallenin ayırt edici ve çekici özelliğini betimlerken eğitilmiş insanların yaşamasına değinmiştir. Yaşam Tarzı kategorisinde belirtilen ifadelerin yoğun şekilde üst gelir grubuna ait olma ile ikincil olarak da eğitilmiş olma ile ilişkilendirildiği anlaşılmaktadır. Ancak özellikle Karşıyaka ve Bornova bölgelerinde ekonomik duruma ilişkin kategoriler mahalle profili farklılaşması anlatılırken temel alınmış, bu farklılaşmanın nüfusun mahalle içindeki dağılımına yansıdığı da katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Güzelbahçe bölgesinde ise sınıfsal farklılık olduğu belirtilmemiş, mahallelilerin kültürel olarak farklılaştığı, bu kültürel farklılığın ise göç temelli olduğu belirtilmiştir. Her mahallede de “çekinilen” alanlar ya komşu mahallelerdir (Karşıyaka ve Bornova) veya “ıssız” ve park olmayan büyük yeşil alanların bulunduğu “arka taraflar”dır (Bornova ve Güzelbahçe). Park içi alanlarda sıcak ve çok güneşli iklim koşulları ve “köpekler” park kullanımını caydırıcıdır.

ANOVA üç kent bölgesi arasında park kullanıcı ve kullanımı arasında farklılıklar olduğunu gösterirken, park coğrafyalarına dair gözlem yoluyla topladığımız nesnel fiziksel ve sosyal çevre özelliklerinin t-test ve regresyon analizleri burada tekrar ve karşılaştırmalı özetlenmiştir:

Tablo 41. Park Gözlemleri t-testi ve regresyon karşılaştırması

Gözlemler (43 park) (parkı “ağırlıklı” kullananları göstermektedir)		
	t-testleri	Linear regresyon
PARK İÇİ		
Temel donatılar (oturma, gölge, aydınlatma,yürüyüş)	Herkes	
Bakımlı-güvenli	Kadınların	Orta yaşlılar
Oyun alanları	çocuklar	
Spor alanları	ergenler	Ergen + orta yaş
“gölge”	yaşlılar	
Bitki örtüsü “yoğun”	yaşlılar	
“konfor” özellikli		çocuklular
PARK ÇEPERİ		
“homojen” arazi kullanımı	ergenler	ergenler
“heterojen” arazi kull.	Diğerleri	yaşlılar
Yapı kat adedi	<i>Tekrar test geliştir</i>	
Yapı cephe açıklıkları	<i>ergenler</i>	
“Fiziksel iticiler”	<i>Tekrar test geliştir</i>	
MAHALLE		
Nüfus yoğunluğu	<i>Tekrar test geliştir</i>	

Bu sonuçlara göre park zengini bu üç bölgede “temel donatılar” skoru “yüksek” parklar herkes için çekicidir. Ayrıca “bakımlı-güvenli” parklar (veya tersi durum) ve oyun alanlı ve ilginç olarak “konfor” özellikli parklar “çocuk” (ve muhtemelen yanındaki yetişkin) için önemlidir. Yaşlılar bol yumuşak zeminli ve gölgeli parkları tercih ederken, ergenler/ gençler sert zeminli ve spor sahaları parklara rağbet etmektedir. Park çeperindeki arazi kullanımı çeşitliliği veya ticaret ve konutun birlikteliği yaşlılar için “çekici” iken, ergenler ağırlıkla sadece konut veya sadece ticaret alanlarındaki ve çevre yapı cephelerinin pencere, balkon ve kapı gibi açıklıkları olan parklarda ağırlıktadır.

4.2.3 Öneriler

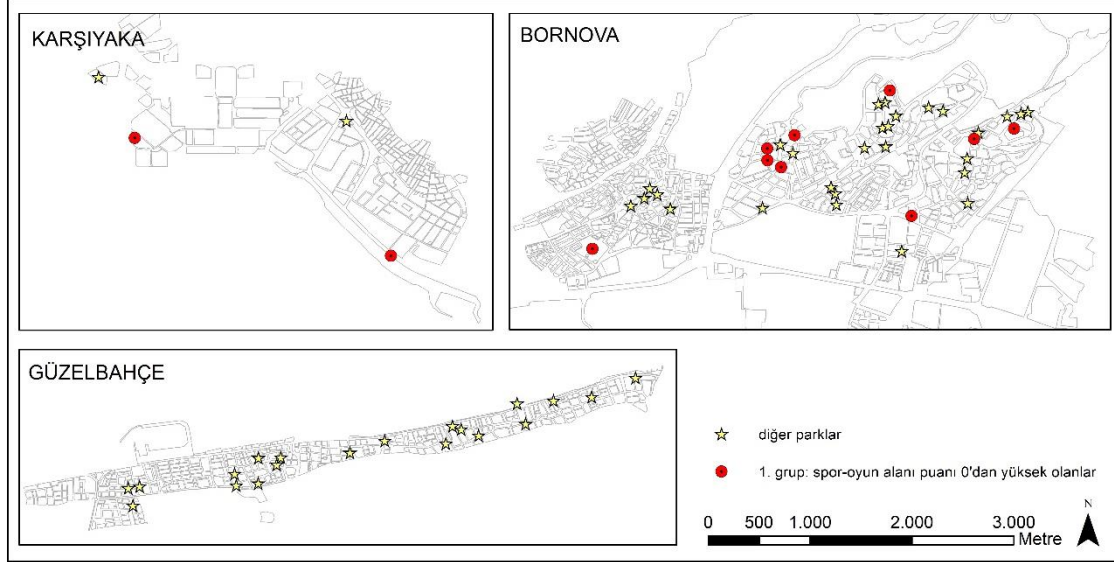
Park kullanımını etkileyebilecek ilgili yapı ve sosyal çevreye dair nesnel verilerin tespiti ve analizini çoğu çalışmadaki gibi (sadece kent, mahalle veya park gibi) tek mekânsal ölçekte değil, konut ve park çevrelerinin etkileşimini çok katmanlı mekânsal ölçekler veya “park coğrafyaları” olarak ele aldık. Önceden belirlenmiş ve günlük yaşamlar ilişkilendirilmeyen mahalle sınırlarından kopararak geliştirdiğimiz ve konut-mahalle parkı arası çeşitli “yürüme” mesafelerini öncelleyen bu coğrafyalar şunlardır: “Park Uzak Çevresi,” “Park Yakın Çevresi” ve “Park Çeperi” ve “Park İçi.” Bu coğrafyalar çeşitlendirilebileceği gibi, bu önerinin sahada uygulanabilirliği vardır ve daha yeni sonuçlara yönlendirebilmektedir.

Ayrıca bu çeşitli park coğrafyalarındaki özellikleri “veri” haline getirebilmek ve verileri birbiriyle ilişkilendirmek için, yani fiziksel ve sosyal çevreye dair (detay, önem, ebat ve benzeri açıdan) “en küçük” nesnel özellikten en “büyüğüne” kadar bir araya getirebilme ve istatistiksel analizlere sokabilme ve değişkenler arası olası ilintileri incelemek için, projemiz kodlama veya “Park Kullanımını Etkileyen Temalar” tablosu geliştirmiş ve önermektedir.

Bu tematik kodlama tablosu içeriği ve detayları ile nihai olmamakla beraber, literatürdeki öne çıkan değişkenlere göre şekillendirilmiştir. Ancak belediyeler veya sivil aktörler bu temaların o sahadaki gözlemlerle ve o yerleşim alanındaki bireylerin katılımları ile nasıl zenginleştirilebileceğine (ve hatta aralarında öncelik sırası yaparak) karar verebilir. Örneğin projemizde sırasında deneyimlediğimiz gibi, özellikle “bakımlı” ve “güvenli” park tarifleri veya çevredeki “fiziksel iticiler”e dair nesnel işaretler neler olabilir sorusu ilgili yerleşim alanlarına göre daha geliştirebilir.

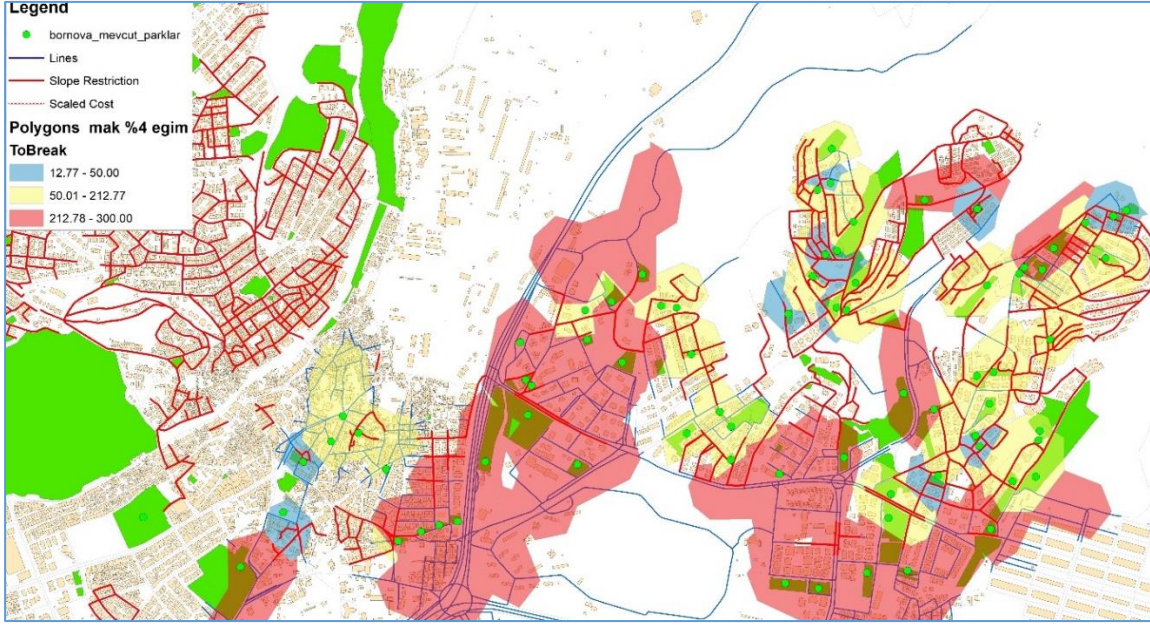
Yanısıra İzmir örneğinde olduğu gibi istatistik analiz sonuçları “çok kullanılan” 43 park için ortaya konunca, (107-43 adet) “az kullanılan” ve “hiç kullanılmayan” parkların benzeri park içi özellikleri olup olmadığına ve bu parkların en azından üç bölge arasındaki dağılımına da bakılmıştır. Benzeri “seri” uygulamalar kamu yatırımlarına yönelik çalışmalarda da yapılabilir. Buradaki örnekte olduğu gibi “; çocuk (3-13) nüfusu yüksek olan (bkz, Tablo 11) özellikle

Güzelbahçe bölgesinde “az kullanılan parklar”ın hiç birinde oyun-spor-yürüyüş alanları yokken, Bornova'nın Evka-3 mahallesindeki “az kullanılan” bazı parklarında vardır.

Şekil 100. Üç Mahalle Bölgesindeki “kullanılmayan” parklar ve oyun-spor alanlar

Ayrıca projemizin önerileri kapsamında park-zengini bu üç Mahalle Bölgesindeki mahalle parklarının mevcut yer seçimlerini yine ArcGIS aracılığıyla test ettik: Bu parkların mahalle içindeki yer seçimleri ne kadar doğrudur? Aslında yukardaki önerimiz (bkz, 4.1.3 Öneri) kapsamına paralel olarak; öncelikle mevcut parkların konumsal dağılımlarını tekrar ArcGIS aracılığıyla ve Ağ Analizi (Network Analysis) altındaki uygulamalardan Hizmet Alanı Analizi'ne (Service Area Analysis) göre test ettik. Burada mevcut park konumlarının erişilebilirliğini öncelikle bölgedeki mevcut yollar, bölgenin ve detayda yolların eğim bilgisini ele alarak öncelledik. Ayrıca her konum noktasına, girilen kısıtlar doğrultusunda maksimum kaç metrelik çeperde hizmet verdiğini görmek için, bu çeperleri 50, 100 ve 300m olarak önerdik. Son olarak park kullanıcısının fiziksel özelliklerini öncelleyerek eğim bilgisini maksimum %6 (erişkin) ve %4 (yaşlı, çocuk) olarak Bornova bölgesi örneğinde uygulama yaptık.

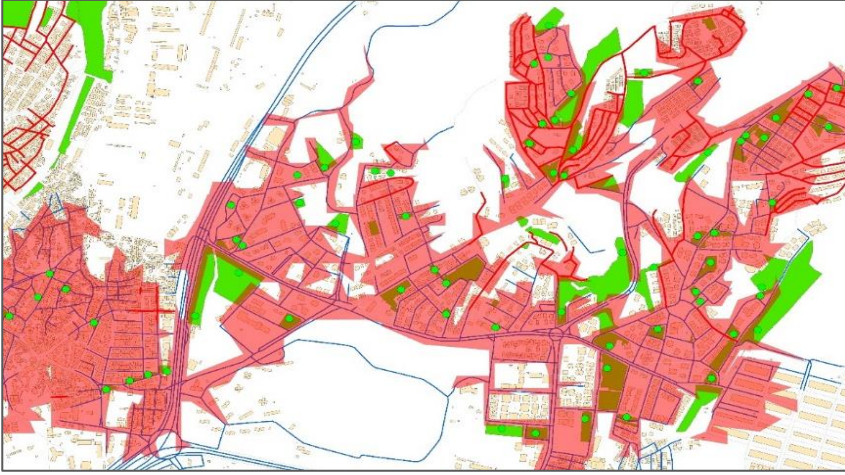

Şekil 101. Bornova, park hizmet alanlarında mahalle içi farklılıklar, %4 eğim (genel)

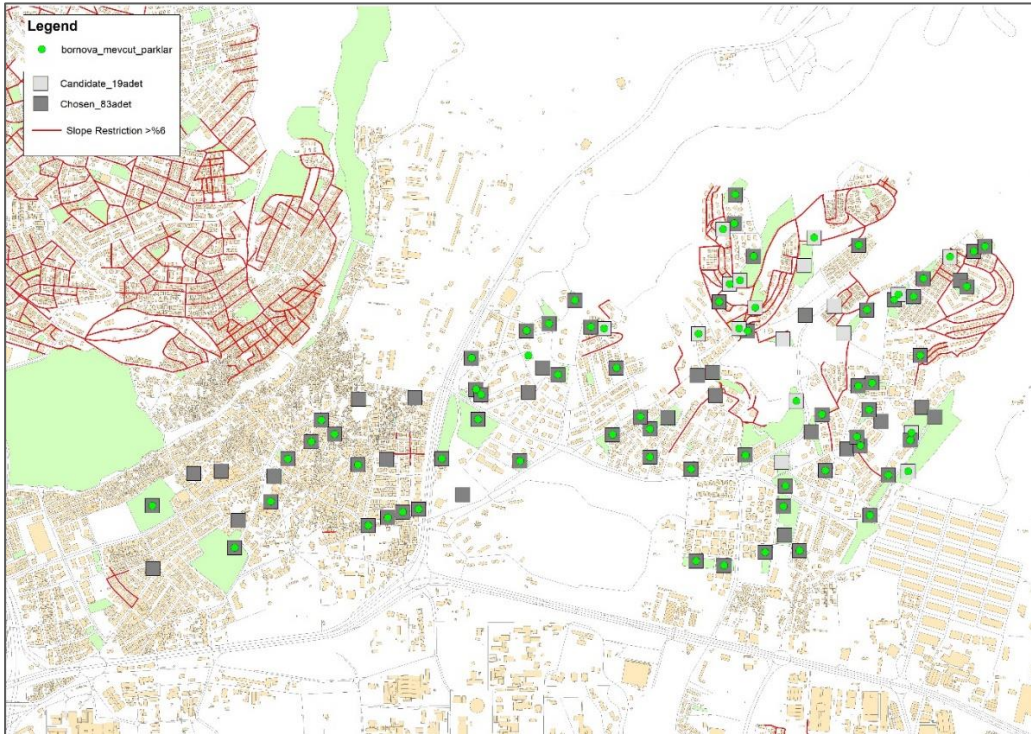
Şekil 102. Bornova, park hizmet alanlarında mahalle içi farklılıklar, %4 eğim (detay)

Yukardaki sonuç şekillerine göre, %4 ve üstü eğimin yürümede zorluk yaratacağı duruma, örneğin park-zengini Bornova özellikle Evka 3'de bazı parkların hizmet alanı 50 metreye (mavi çeper) kadarken, bazılarınınınki 200m.'ye (sarı çeper) ve bazılarınınınki 300m'dir (kırmızı çeper). Ancak arada kalan bazı konut alanları ise (beyaz çeper) hiçbir park hizmet alanında kalmamaktadır. Diğer bir deyişle eğimin % 4 ve üstünde olduğu ve çocuklar, yaşlılar ve farklı sebeplerle yürüme güçlüğü çekenler için, park zengini bir bölgede parkların bir kısmı erişilemez durumdadır. Eğimin %6 ve üstü olması durumunda ise bölgedeki parkların hizmet alanları değişirken, yeni "erişim almayan" alanlar çıkmaktadır.

Şekil 103. Bornova, park hizmet alanlarında mahalle içi farklılıklar, %6 eğim (genel)

Diğer bir çalışmamız da ise "konum-tahsis" analizi (location-allocation analysis) ile, bölgedeki tüm açık kamusal alanların hangileri mahalle parkı olsaydı bölge nüfusunun erişimi en yüksek olurdu diye denedik. Burada yine mevcut parklar ve bölgedeki diğer kamusal açık alanlarını ele alarak ve ayrıca konut adalarındaki nüfus büyüklükleri (kat sayısı, birim sayısı ve İzmir ortalama konut birimi sayısı ile), eğim seviyesi maksimum %4 olarak hesaplayarak çalıştık. Sonuca göre mevcut ve diğer yeşil alanlar içinden seçim yaptığımızda (maks. %6 eğim, 300m ve min. empedans) 75 adet mevcut parktan 50 tanesini en uygun çıkmiştir.

Şekil 104. Bornova bölgesi, park "konum-tahsis" analizi

4.3 Park Kullanıcıları ve Kullanmayanlar

Üç Mahalle Bölgesinde “*en çok kullanılan*” parklar arasından ve park çevresi kullanım ve sosyal çeşitliliği (“az,” “orta,” “çok”) özelliklerine (burada, ağırlıkla park çevresi konut, ticaret, ve konut-okul, cami, sağlık ocağı veya benzeri) bakılarak yine üçer adet toplam dokuz park seçilmiştir. Park ölçeğindeki bu aşamada, bu dokuz parktaki günlük mekânsal deneyimler, parkı kullanan ve kullanmayanların özellikleri ve park kullan(ma)ma koşullarını şekillendiren nesnel-algısal etkenlerin tespiti ve değerlendirmesi, ait oldukları her bir kent bölgesinin sosyo-ekonomik, demografik ve mekânsal özellikleri de göz önünde tutularak gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Her bir parkta yapılan park kullanıcı anketleri ve ayrıca yine bu dokuz parkta ve yakın çevresinde yaşayan ve ilgili parkı “az kullanan/ hiç kullanmayan”larla yapılan görüşme/ mülakatlarına dair sonuçlar; bu aşamaya kadar yapılan ve park kullanımını farklı mekansal ölçeklerde etkilemesi beklenen nesnel ve algısal yapı ve sosyal çevre özelliklerine dair tüm tespitlerin, (potansiyel) park kullanıcılarıyla yapılacak anket ve röportaj formundaki yüzyüze görüşmelerle tekrar sorgulandığı aşamadır. Böylece bu aşama aracılığıyla proje, park kullanımını etkileyen bu nesnel ve algısal özellikleri eş zamanlı karşılaştırmayı ve park kullanma(ma)yı etkileyen özellikleri, potansiyel kullanıcıların günlük deneyimlerinde ortaya koymayı hedeflemektedir.

4.3.1 Yönteme dair

Parkları kullanmaya ve kullanmamaya sevk eden fiziksel ve sosyal çevre özelliklerine bağlı neden, koşul ve durumları anlamak vatandaşlarla yaptığımız anket ve röportajlardaki soru temalarımızı proje savlarımıza göre geliştirdik. Yani bireylerin park kullanımı gibi mekansal deneyimlerinde sadece o parka/ mekana ve o “an”a özgü fiziksel koşulların değil, bireylerin toplumsal cinsiyete, gelir, eğitim ve benzeri özelliklerine bağlı yaşam koşulları ve o parkın/ “yer”in sosyo-mekansal düzenlemeler içindeki durumu da önemlidir. Buna dayanarak geliştirdiğimiz soru temalarımız, park kullanımına yönelik geliştirilen “rutin” sorulardan farklılaşarak park kullanımına dair daha kapsamlı bir altlık sunmaktadır. Sorularımız; kişilerin

- i) bireysel özellikleri (yaş, eğitim, cinsiyet, gelir, 12 yaş altı çocuk sahipliği vb.);
- ii) yaşadığı kentteki açık alanları kullanmaya dair deneyim ve özellikle bakım-güvenlik algıları;
- iii) yaşadığı mahalledeki açık alanları kullanmaya dair deneyim ve bakım-güvenlik algıları;
- iv) yaşadığı konutta açık alana erişim ve kullanım;
- v) yaşadığı hanehalkının büyüklük, ilişki vb özellikler;
- vi) o parkı kullanımına dair (zamansal ve mekansal) özellikleri;
- vii) o parka dair “rahatlık” algısı,
- viii) o parka dair “güvenlik” algısına dairdir (detaylı için bkz., Ek-3A ve 3B)

4.3.2 Park Kullanıcıları ile Anketler

Park kullanıcı anketleri Eylül ve Ekim ayları ve ardından Şubat ve Haziran ayları arasında gün içinde farklı saatlerde gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla İzmir'in sıcak iklim koşulları düşünüldüğünde park kullanımı için aslında en uygun aylardır. Ancak anket katılımcılarının özellikle eğitim seviyesine dair özellikleri ilgili mahallelerin özelliklerinden biraz farklılaşmaktadır. Buna göre, üç bölgede de ortaokul/ lise mezunu anket katılımcılarının temsiliyeti ilgili mahalle oranlarından yüksek iken, Bornova ve Güzelbahçe'de ilkokul mezunu katılımcı ve Güzelbahçe'de üniversite mezunu katılımcı temsiliyeti düşük kalmıştır. Düşük temsiliyetin sebebi bu nüfus gruplarına park içinde erişememiş olmamız, yani bu grupların parklara (özellikle ortaokul/ lise mezunlarına göre) daha az gelmesi olduğu söylenebilir. Kişilerin eğitim seviyesinden ziyade, eğitim ile gelir ve yaşam tarzı arasında bir ilintinin olması ve devamında, kişilerin alternatif açık alan erişimlerinin olması beklenebilir.

Tablo 42. Anket katılımcıları eğitim seviyesi, bölgeler arası dağılım

En son bitirdiğiniz okul derecesi nedir?		Okuryazar	İlkokul	Orta/Lise	Üniv.	Lisansüstü
KARŞIYAKA	kadın%	0,00	0,12	0,37	0,45	0,06
	erkek%	0,00	0,10	0,31	0,49	0,10
BORNOVA	kadın%	0,03	0,16	0,47	0,31	0,03
	erkek%	0,01	0,17	0,42	0,35	0,06
Güzelbahçe	kadın%	0,08	0,33	0,38	0,19	0,01
	Erkek%	0,04	0,39	0,38	0,16	0,02

Tablo 43. Eğitim seviyesine göre ilgili mahalle nüfuslarının mahalle oranları (2015)

İLCE	MAHALLE	ilkokul tüm	Orta/lise tüm	üniv. Tüm
KARSIYAKA	MAVISEHIR	0,234	0,200	0,561
	ATAKENT	0,257	0,202	0,534
BORNOVA	ERZENE	0,324	0,359	0,313
	EVKA 3	0,421	0,243	0,330
Güzelbahçe	YALI	0,604	0,023	0,359
	MALTEPE	0,573	0,178	0,245

Önceki bölümlerde detaylandırdığımız ve önce oranlara bakarak betimsel sonra Poisson analizi ile incelediğimiz anketlerin sonuçlarını aşağıdaki tablolarda özetlerken; mahalle bölgeleri arasındaki farklar ve benzerlikler ve ayrıca bölgelerle ve yaşa ve toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak ortaya çıkan kullanıcı profilleri ve park ve çevrelerine dair değerlendirmeler yapılacaktır.

1) Her iki tabloya baktığımızda, öncelikle Mahalle Bölgeleri arasında benzerlikler ve farklar vardır. Her üç bölgede gerek müstakil evler gerekse sitelerde, kullanıcıların parklara alternatif olarak kullanabilecekleri bahçe, balkon veya teras gibi açık alanları vardır. Sıcak iklim koşulları

ve bireysel (aile-hane sorumlulukları, ücretli iş) sebebiyle akşamüstü park kullanımları ağırlıktadır. Diğer taraftan Güzelbahçe’de özellikle çocuk oyun alanı, Karşıyaka’da spor alanı park kullanımı (ve ihtiyacı) daha fazladır.

Tablo 44. Park kullanıcı anketlerinin betimsel değerlendirmesi, Özet

Anketler (9 adet park) Betimsel Değerlendirmeler	
Mahalle bölgeleri arasında benzerlikler ama bireysel farklılıklar ile	
<p>Mekânsal Deneyim:</p> <p>i) çoğunluk İzmir’de uzun süredir yaşıyor ve açık alanlardan memnun;</p> <p>ii) mahallede uzun süredir yaşam ve mahalle içi açık alanlardan memnuniyet;</p> <p>iii) çoğunluk için konuta veya siteye ait ve kullanılabilen açık alanı (balkon, bahçe) vardır</p>	<p>Bireysel farklılıklar:</p> <p>i) 14-22 yaş bu alanları daha sık kullanıyor,</p> <p>ii) daha çok 65+, daha az 14-22 yaş memnun</p> <p>--açık alanlara dair kadınlar daha az “güvenli” hissediyor</p>
<p>İlgili parka dair:</p> <p>i) rahatlık ve güvenliğe dair memnuniyet</p> <p>ii) ağırlıkla öğleden sonra/ akşamüstü ve akşam kullanımı</p> <p>iii) “İstenmeyen saatler” (öğlen ve gece) ve zorlayıcı koşullar</p>	<p>i) özellikle “kalabalık ve aydınlık” ise</p> <p>ii) İklim koşulları ve aile-hane içi sorumluluklar sebebiyle</p> <p>iii) sıcak iklim koşulları (Güzelbahçe), çocuklar/ gürültü (Bornova), köpekler (Güzelbahçe ve Bornova)</p>
Mahalle Bölgeleri arasında park kullanımında farklılıklar var	
<p>Bireysel özellikler:</p> <p>i) ücretli işte çalışmama (en düşük Bornova; en yüksek, ağırlıkla kadın Güzelbahçe)</p> <p>ii) yaşlı ve üniversite mezunu oranı (en yüksek Karşıyaka, en düşük Güzelbahçe)</p> <p>iii) ilkokul mezunu oranı (en yüksek Güzelbahçe)</p>	<p>Çoğunluk için Park kullanım Farklılıkları</p> <p>i) Güzelbahçe’de çoğunluk kadınlar çocuk oyun alanlarını kullanıyor.</p> <p>ii) Karşıyaka’da spor alanı kullanımı yüksek</p>
<p>Yapılı çevre özellikleri:</p> <p>i) kent sahiline erişim (Karşıyaka ve Güzelbahçe)</p>	<p>i) (alternatif açık alan)</p>
<p>Konut bölgesi parklar</p> <p>i) her yaş grubu parkları kullanıyor</p> <p>ii) parka tek başına gelme 30-54 için yüksek</p> <p>Ticaret bölgesi parklar:</p> <p>iii) ayrışan kullanıcı profilleri</p> <p>iv) parka tek başına gelme düşük</p> <p>v) 65+ yaş için, “kalabalık ve aydınlık” parklar daha güvenli</p>	<p>i) 14-22 yaş, spor amaçlı; 65 + oturma, 30-54 yaş çocuk oyun</p> <p>ii) Güzelbahçede kadınlar yanında biriyle geliyor</p> <p>iii) 14-22 yaş (özellikle kadın) hemcinsi arkadaşlarla en çok oturma alanları için geliyor. 14-22 yaş grubunun üçte biri o parkın bulunduğu mahalle dışından geliyor.</p> <p>iv) yaşlıların yarısından fazlası tek başına geliyor</p> <p>v) Ama 65+ yaş grubu için o park “tek başına yaşlılar” için “güvenli” değil</p> <p>--Sadece Bornova’da erkekler, “tek başına kadın” için güvenli bulmuyor</p>

Tablo 45. Park kullanıcı anketleri istatistiksel analiz sonuçları, Özet

ANKETLERİN İSTATİKSEL ANALİZİ	
<p>Gözlemlerde Park bakım ve güvenlik skorları</p> <p>i) arttıkça,</p> <p>ii) azaldıkça,</p>	<p>Kullanıcı Profilleri-1</p> <p>i) erkek ve kadınların tek başına kullanımı artmakta; -gelirse, yanında hemcinsi arkadaşıyla öğle saatlerinde ve yakın mesafeden gelmekte;</p> <p>ii) erkekler kısa kalmakta;</p> <p>Ancak, -bireyler ağırlıkla eş-çocuk ve/veya aile üyeleriyle uzak mesafelerden iklim koşulları sebebiyle akşamüstü ve daha geç gelmekte; -kadınlar bireysel ve aile/hane içi sorumluluklar sebebiyle öğle saatlerinde ve yanında birileriyle yakın ve uzak mesafeden gelip uzun süre kalmakta; --ağırlıkla spor-oyun-yürüyüş alanlarını kullanmaktalar.</p>
<p>Anketlerde, Parkın rahatlık ve park içi ve çevresinin “güvenliği”ne dair algı</p> <p>i) arttıkça,</p> <p>ii) park çevresi ve mahalle özelliklerine bağlama arttıkça</p> <p>iii) parkı “kalabalık/aydınlık” olduğu için güvenli bulma arttıkça</p> <p>iv) parkı “tek başına kadın için güvenli” bulma arttıkça</p> <p>v) park içi “güvensiz yerler olduğu” algısı arttıkça</p>	<p>i) parkta kalma süresi artmakta</p> <p>ii) parka grup olarak ve akşamüstü gelme artmakta</p> <p>iii) parka tek başına gelme artmakta</p> <p>iv) (ağırlıkla kadınlar ve 23-29 yaş) parka günün geç saatlerinde gelip uzun kalmakta</p> <p>v) ağırlıkla erkekler, kısa kalmakta ve yanında biriyle gelmekte - ağırlıkla kadınlar, belli saatlerde ve yanında biriyle gelmekte</p>
<p>Bireysel farklılıklar</p> <p>i) yaş arttıkça</p> <p>ii) yaş arttıkça/ azaldıkça erkekler</p> <p>iii) yaş arttıkça/ azaldıkça kadınlar</p> <p>iv) 12 yaş altı çocuğu olanlar</p> <p>v) Gelir ve eğitim seviyesi arttıkça</p>	<p>Kullanıcı Profilleri-2</p> <p>i) Sabah-öğle saatlerinde yanında birileriyle gelip oturma-dinlenme-gezinme alanları kullanımı artmakta Ancak, “tek başına kadın için parkı güvenli bulan” 23-29 yaş grubundakiler parka arkadaşlarıyla gelip uzun süre oturma-dinlenme alanlarını kullanmakta,</p> <p>ii) yanında birileriyle kısa süreliğine/ tek başına uzun süreliğine parka gelmekte</p> <p>iii) yanında birileriyle uzun süreliğine/ tek başına kısa süreliğine parka gelmekte</p> <p>iv) özellikle erkekler spor-oyun-yürüyüş alanlarını kullanması artmakta; Ancak kadınların ağırlıkta kullandığı bir alan yoktur.</p> <p>v) parka öğleden sonra gelip kalma süresi azalmakta;</p>

vi) Gelir ve eğitim seviyesi azaldıkça	konfor özellikleri olan parklarda kalma süresi artmakta
vii) alt ve üst gelir grupları için “park içi güvensiz yerler olduğu” algısı arttıkça	vi) parka çeşitli saatlerde gelip kalma artmakta; konfor özellikli parklarda kalma süresi azalmakta vii) parkta kalma süresi azalmakta
Konut bölgelerinde: i) Yaş, eğitim seviyesi, 12 yaş ve altı çocuk sahipliği, ücretli işte çalışma arttıkça	i) parkta kalma süresi artmakta, Ancak erkekler kısa, kadınlar uzun kalma eğilimde
Ticaret bölgelerinde: ii) yaş, eğitim seviyesi düştükçe ve 12 yaş ve altı çocuk sahipliği azaldıkça ve özellikle bekarlık arttıkça	ii) parkta kalma süresi artmakta

2) Her iki tabloda, park çevreleri üzerinden parkları ticaret ve konut bölgelerindeki parklar diye ayırdığımızda, kullanıcı profilleri çok daha net çıkmaktadır:

Konut bölgelerindeki parklar çok çeşitli yaş grubu ve cinsiyetteki kullanıcılar tarafından ve çeşitli park kullanım alanlarıyla rağbet görmektedir. Ayrıca yaş arttıkça, 12 yaş ve altı çocuk sahipliği arttıkça ve ücretli işte çalışma arttıkça o parkı kullanma süresi de artmaktadır. Dolayısıyla, bu grupların aynı anda parkı kullanma olasılığı da artmaktadır. Bu beraberliklerin çatışma ve park kullanımını azaltmasını engellemek için, bu parkların faaliyet alanları çok çeşitli (spor, oturma, çocuk oyun) olmalı ancak kullanım faaliyetlerinin özellikle gürültü üzerinden birbirini rahatsız etmesini engelleyen bir park içi düzenleme yapılmalıdır.

Ticaret bölgelerindeki parklarda ise çevrede yine yoğun doku olmasına rağmen kullanıcı profilleri daha kısıtlıdır. Bir taraftan parkta uzun kalan, bekâr, 12 yaş altı çocuğu olmayan, hemcinsi arkadaşlarıyla ve bir kısmı o mahallenin dışından gelen ve çoğunlukla park içi oturma alanlarını kullanan ağırlıkla 14-22 yaş grubu vardır. Diğer tarafta, çoğunluktan daha fazla olarak bu parka tek başına gelen ama ayrıca bu parkı “tek başına yaşlılar” için “güvenli” bulmayan 65 yaş ve üstü yaş grubu vardır.

3) Buradaki “güvenlik” algısını zedeleyen diğer bir durum, Bornova’da ticaret bölgesindeki ilgili parklara “tek başına” gelen kadınlar için belirtilmektedir. Tüm parklar için ve ağırlıkla her yaş grubu ama ağırlıkla 23-29 yaş grubu kadınlar için, park güvenliğine dair olumlu algılar çok kuvvetli olarak parkın uzun süre kullanımını desteklemekte ve tersi koşullarda azaltmaktadır.

4) Analizlerde parklarda rahatlık algısını zedeleyen durumların somut halleri bölgelere göre değişiklik göstermekle birlikte (köpekler, çocuklar, iklim koşulları), güvenlik algısına dair

OLUMLU koşulların parklarda yaratılmasına yönelik en önemli şart parkların “kalabalık ve aydınlık” olması olarak çıkmıştır.

5) Gerek gözlemlerde bakımlı-güvenli ve gerekse anketlerde “güvenli” bulunan parklara özellikle kadınların tek gel(ebil)mesi önemlidir. Bu kullanıcı profili 14-22 yaş ve bazen 23-29 yaş grubu kadınlar parka tek veya gelirse, arkadaşlarıyla gelerek parkta uzun kalmaktadır, eğer ki o parkı “güvenli” görüyorsa.

6) Diğer tarafta, bakım ve güvenlik koşulları olumsuz olsa da başka bir kadın kullanıcı grubu, bireysel ve aile/hane içi sorumluluklar sebebiyle öğle saatlerinde ve yanında birileriyle (olası çocuklar veya komşular) yakın ve uzak mesafeden gelip parkta uzun süre kalmakta ve spor-oyun-yürüyüş alanlarını kullanmaktalar. Benzeri diğer grup ise eş-çocuk ve aile üyeleriyle ve iklim koşulları sebebiyle parka akşamüstü ve daha geç gelen kadınlardır.

7) Yaş ilerledikçe erkek ve kadınların parkta kalma süreleri zıt yönde farklılaşmaktadır; erkekler parklara daha sık gelse de özellikle yaşlı erkekler daha kısa kalmaktadır. Kadınlar ise daha uzun kalmaktadır. Bunun toplumsal cinsiyet rolleriyle ilişkisi olabilir: Genç kadınlar daha az parkta kalırken, yaşlı ilerleyen kadınların olası anne olarak yanındaki çocuk(lar) ve kendisi için daha çok zaman harcaması gerekmektedir. Nitekim erkekler için 12 yaş altı çocuk sahipliği arttıkça parkta ağırlıklı spor-oyun alanlarını kullanmakta, ancak kadın için ağırlıklı bir alan çıkmamaktadır.

4.3.3 Parkları Kullan(a)mayanlarla Görüşmeler

Park kullanmayanlar ile yapılan mülakatlara katılanların eğitim seviyesine bakıldığında, yine ağırlıklı Güzelbahçe’de ve ayrıca Karşıyaka’da ilkokul mezunu katılımcılarının temsiliyeti düşük ve ortaokul/ lise mezunlarınınki yüksek kalmıştır. Diğer taraftan mülakat katılımcılarının yaş dağılımına bakıldığında, 55 ve üstü grupların ağırlıkta olduğu görülecektir. Ücretli bir işte Aylık hane geliri düşük olan katılımcı sayısı Güzelbahçe’de daha fazla iken, Bornova’da yüksek hane gelirli katılımcılar sayısı daha fazladır.

Tablo 46. Park kullanmayanların genel özellikleri, özet

Park kullanmayanların eğitim seviyesine göre bölgeler arası dağılımı						
	ilkokul	ortaokul/lise	üniversite	Lis.üstü	belirtilme	toplam
Karşıyaka Toplam	7	28	45	8	0	88
Bornova Toplam	23	59	34	4	4	124
Güzelbahçe Topl	33	53	38	3	0	127
TOPLAM	63	140	117	15	4	339

Parklara ve ilçelere göre katılımcıların yaş dağılımı								
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	toplam
BORNOVA TOPLAM	10	15	28	21	29	16	5	124
GÜZELBAHÇE TOPLAM	5	8	14	31	33	27	9	127
KARŞIYAKA TOPLAM	5	7	16	17	19	19	5	88
TOPLAM	20	30	58	69	81	62	19	339
Parklara ve ilçelere göre katılımcıların çalışma durumu								
	çalışmıyor	çalışıyor	belirtilmemiş	toplam				
BORNOVA	73	50	1	124				
GÜZELBAHÇE	96	31	0	127				
KARŞIYAKA	45	43	0	88				
TOPLAM	214	124	1	339				
Parklara ve ilçelere göre katılımcı aylık geliri								
	1500 ve Altı	1501-3500	3501-5500	5501-7500	7501-10000	10001 ve Üstü	Belirtilmemiş	Toplam
BORNOVA	1	38	41	23	9	8	4	124
GÜZELBAHÇE	4	53	34	27	4	5	0	127
KARŞIYAKA	1	16	36	18	9	8	0	88
TOPLAM	6	107	111	68	22	21	4	339

Üç bölgede de park kullanmama sebepleri çeşitlilik göstermekte, ancak ağırlıklı

i) Kişisel sebepler: ağırlıklı “vakit darlığı,” çocuğunun olmaması ve kendisine ait yeşil alanların (bahçe) olması ve az da olsa fiziksel/ sağlık konuları,

ii) Park çevresi ve mahalleye dair sebeplerde; park çevresi “olumsuz” kullanımlar, yoğun olarak sahili ve başka park veya kendi (site) bahçesini kullanma, ve (orta düzeyde) park çevresindeki kullanıcıların “olumsuz” algılama,

iii) Park içi fiziksel sebeplerde; gölgelik alan olmaması, parkın evden uzak kalması, “çekici” gelmemesi ve az da olsa, oyuncakların kalitesinin düşüklüğü ve yeşil miktarının ve yeme içme imkanı sunabilecek kafe ve büfelerin eksikliği,

iv) Park içi sosyal sebeplerde; (orta düzeyde) bazı park kullanıcılarını “olumsuz” algılama ve (ağırlıklı park içi ve çevresindeki (sokak) köpekleri sebebiyle) rol oynamaktadır.

Bu yanıtlara detayda bakıldığında ise:

- Kadınlar aile içi toplumsal cinsiyete bağlı sorumlulukları (çocuk sahipliği ve ev işleri), özellikle parkta ve çevresindeki köpekler dolayı güvensiz hissetme sebepleriyle;

- yaşlılar fiziksel/bedensel zorlukları ve park içi çocuklar kaynaklı “gürültü”den rahatsızlık duymaları, park içi gölgeliklerin, oturma alanlarının, su içme ve tuvalet imkanlarının eksik olduğu parkları kullanırken sıkıntı çekmeleri;
- ücretli bir işte çalışanların “vakit azlığı” sebebiyle;
- çocuk sahibi olanlar çocuk oyun alanı olmayan parkları tercih etmediklerini belirtirken, çocuk sahibi olmayanlar parkları daha çok “çocuklular” için görmeleri sebebiyle yakınındaki parkı az veya hiç kullanmamaktadır.
- Bölgelere göre park kullanmama sebepleri ayrışmaktadır. Parklara ait özelliklerin park kullanımlarını kısıtlaması Güzelbahçe ve Karşiyaka’da en belirgin etken iken, - Bornova’da Kişiyeye dair etkenler birinci sıradadır. Bu farklılığın birincil nedeni Bornova’da daha çok kişinin çalışma durumundan ötürü ve çocuklarının olmamasından ötürü parklara gitmediğini belirtmesidir. Üniversitenin ve hastanenin varlığından ötürü daha çok öğrencinin ve çalışanın Bornova’da oturuyor olma ihtimali ve Güzelbahçe’nin iş merkezlerine uzaklığından itibaren daha az çalışan barındırıyor olma ihtimali bu durumu açıklayabilir.

Tablo 47. Bölgelere göre parkların kullanılmama sebepleri

	Parkin fiziksel ve sosyal çevresi (%)	Parkin çevresi ve mahalleye dair (%)	Kişiyeye (“Size”) dair sebepler (%)
BORNOVA	39,91	9,65	50,44
GÜZELBAHÇE	48,99	14,17	36,84
KARŞIYAKA	62,66	13,92	23,42

- Mahalleye dair özelliklere ilişkin olarak; Güzelbahçe ve Karşiyaka’da ise sahil şeridinin bulunması mahalle sakinlerini sahile çekmekte ve bu bölgelerde park çevresindeki çekim alanlarından ötürü kişiler parkları daha az kullandıklarını belirtmektedirler. Aynı zamanda Güzelbahçe’de daha çok insanın kendine ait bahçe ya da deniz ve/veya yeşil alan manzaralı balkonunda vakit geçirmeyi tercih etmesi yine bu alanda parkların az kullanma sebeplerinden önemli bir tanesini oluşturmaktadır. Benzeri şekilde özellikle site bahçe ve avlularının kullanımı, mahalle parklarına rağbeti azaltmaktadır.
- Parkların fiziksel özellikleriyle ilgili bölgelere dair bir farklılık az olsa da, özellikle Güzelbahçe’de daha çok kişinin gölgelik alan olmamasından yakınması ve parkta gölgelik alan olursa park kullanımlarının artacağını belirtmesi bir farklılık olarak görülebilir. Bu farklılık Güzelbahçe’de daha çok emeklinin yaşaması ve yaşlıların parklarda gölgelik alana daha çok ihtiyaç duymasıyla ilişkilendirilebilir.

4.3.4 “Tanıdıklarınız parkları neden kullanmıyor?”

Hem anket katılımcılarına hem de mülakat katılımcılarına, tanıdıkları arasında ilgil parkı kullanmayan varsa kullanmama sebepleri ne olabilir diye de sorduk. Mülakat sonuçlarına benzer şekilde anket sonuçlarına göre tanıdıkların o parkı kullanmama nedenleri tüm anketler dikkate alındığında %55 oranla kişinin zaman, aile ve iş koşulları, %27 oranla başka açık alanları tercihleri ve %13 oranla o parkın uzak mesafesi, konumu ve olumsuz çevresidir. Parkın faaliyet ve tasarım eksikliği (%5) ve güvensiz olması (%1) ise diğer nedenlerdir.

Tablo 48. "Tanıdıklarınızdan parkları kullanmayanlar neden kullanmıyor?" Anketlerden

Sayı	Kardeş flor she im	Has an Bakı cı	İlhan Selç uk	Gba hçe	I LOVE Borno va	AA Park ı	127 soka k parkı	Borno va	LALE PARKI	SALİ H EVK URA N	ALİ FUAT	Karş ıyak a	TÜM toplam
güvensiz	0	0	0	0	2	1	1	4	0	0	0	0	4
park faaliyet / tasarım eksikliği	7	1	1	9	1	1	3	5	7	1	1	9	23
park mesafe- konum/çevres	11	9	4	24	22	4	1	27	7	10	0	17	68
başka tercih edilen yerler	3	13	7	23	32	17	18	67	20	11	15	46	136
zaman/aile/iş koşulları	28	28	17	73	55	41	25	121	44	16	23	83	277
toplam	49	51	29	129	112	64	48	224	78	38	39	155	508

Parkı kullanmama sebepleri sorusunda bölgeler arası büyük farklar görülmemektedir. Ancak güvensiz olmasını sebep gösterenler yalnızca Bornova’da ve %2 oranında bulunurken, diğer iki bölgede bu cevap verilmemiştir. Başka yerlerin tercih edilmesi cevabı ise Bornova ve Karşıyaka’daki %30 oranlarına göre Güzelbahçe’de %18 oranı ile daha az dile getirilen bir seçenektir. Aynı soruda parklar arası farklılıklara bakılırsa parkın faaliyet ve tasarım eksikliği cevabının oranı Güzelbahçe’de Kardeş Şehir Flörsheim Parkında %14 ile en fazladır ve diğer iki parkın %2 ve %3 oranlarından farklılaşmıştır. Bu cevap benzer şekilde Karşıyaka’da Lale Parkında %9 oranla diğer iki parktaki %3 oranından yüksektir.

Mülakat katılımcılarına aynı soruyu sorduğumuzda ise cevap ağırlıkları “kişisel sebepler”den özellikle Karşıyaka’da ve Bornova’da parkların özelliklerine ve Güzelbahçe ve Karşıyaka’da “alternatif açık alanlar”ın varlığına kaymaktadır.

Tablo 49."Tanıdıklarınızdan parkı kullanmayanlar neden kullanmıyor?" _Mülakatlardan

	BORNOVA	GÜZELBAHÇE	KARŞIYAKA	Toplam
☐ kullanmayanların kullanmama sebebi				
▷ ☐ kişisel sebepler	42,4%	32,7%	20,0%	33,1%
▷ ☐ parkların özellikleri	39,0%	25,5%	42,5%	35,1%
▷ ☐ başka alanları kullanma	16,9%	36,4%	32,5%	27,9%
▷ ☐ park kullanıcıları	1,7%	5,5%	5,0%	3,9%
Σ TOPLAM	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

4.3.5 Anket ve Mülakat Sonuçlarına Yönelik Öneriler

Bölgeler arası farklılıklara yönelik plan ve tasarım:

Yaş, eğitim (ve gelir), ücretli işte çalışan nüfusun, 12 yaş altı çocuk sahipliği gibi nüfus özellikleri yanında, yapılı çevre özellikleriyle birbirinden farklılaşan Mahalle Bölgeleri arasında park kullanımında ve kullanılmamasında farklılıklar vardır.

Basit ama geçerli öneri; park alanlarının faaliyet çeşitliliği ve konumlandırılmasına dair planlama ve tasarımlarda bu farklılıklar göz önünde bulundurulmasıdır. Özellikle parklara alternatif alanları yani sahil ve benzeri kamusal açık alanlara ve müstakil veya ortak bahçe ve avluya erişimi yüksek ve düşük çevreler birbirinden ayrıştırılarak park yatırımları gerçekleştirilmelidir.

Yanı sıra mahallerin yaş dağılımı (verisi TÜİK üzerinden kolaylıkla elde edilebilen) özellikle 13 yaş ve altı çocuk ve 55+ ve 65+ yaş grupları için park içi faaliyet alanlarının öncelikli ihtiyaçlar (oturma-gezinme ve oyun alanları) belirlenmesinde önemlidir.

Konut bölgelerindeki parklar çok çeşitli yaş grubu ve cinsiyetteki kullanıcılar tarafından ve çeşitli park kullanım alanlarıyla rağbet görmektedir. Yaş arttıkça, 12 yaş ve altı çocuk sahipliği arttıkça ve ücretli işte çalışma arttıkça o parkı kullanma süresi arttığından, bu grupların aynı anda parkı kullanma olasılığı ve dolayısıyla, park kullanımını azaltabilecek "çatışma" alanlarının park tasarımı ile engellemesi gerekir. Bu parkların faaliyet alanları çok çeşitli (spor, oturma, çocuk oyun) olmalı ancak kullanım faaliyetlerinin özellikle gürültü üzerinden birbirini rahatsız etmesini engelleyen bir park içi düzenleme yapılmalıdır. Bu ise konut bölgelerindeki parkların ister istemez "büyük" alanlarda planlanmasını gerektirecektir. Bu minimum park "büyüklüklerinin" hesaplanması için minimum faaliyet alanlarının birlikteliği üzerine çalışılmalıdır.

Ticaret bölgelerindeki parklarda ise çevrede yine yoğun konut dokusu olmasına rağmen kullanıcı profilleri (bekar ve 14-22 yaş ve 65+yaş) daha kısıtlıdır. Bir taraftan ticarete dayalı sosyal çeşitliliğin yüksek olduğu bu alanlar, diğer taraftan özellikle “tek başına” 65+ yaş için “güvenli” hale getirilmesi için diğer parklara nazaran “farklı” ele alınmalıdır. Örneğin, he riki grubun da o parkı oturma-dinlenme için kullandığını düşünürsek, bu parklarda bu alanların sayısı artırılmalı ve grupların birbirini rahatsız etmeyecek mesafeler ve formlar da düşünülerek tasarlanmalıdır.

“Güvenlik” Algısı ve “Rahatlık” Algısı: Ortak kaygılara yönelik tasarım

Yaş, cinsiyet ve gelir ayırımı olmadan birçok kullanıcı aslında bir taraftan o parkların bulunduğu mahalleyi ve park çevresini “güvenli” bulduğu için o parkı güvenli bulmakta. Yani mahallenin sosyal imgesi yani “iyi muhit” olması (ki burada sadece komşuluk ilişkilerine bağlı çıkmamıştır) kamusal alan olarak o parkın kullanımında bireyler daha rahat hissetmektedir.

Ancak yine de park yakın çevresi ve içine dair güvenlik algısını etkileyebilecek durumlar vardır. Kullanıcılar ortak olarak park içi ve çevresindeki güvenlik algıları zedelendiğinde park kullanımı değiştirmektedir. Yine kullanıcılar arası fark olmaksızın belirtildiği gibi, “kalabalık ve aydınlık” parkların planlanması ve tasarlanması ön plana çıkmaktadır. Parkta birbirini güvenlik, dayanışma, sosyalleşme gibi sebeplerle gözetecek belli sayı üstünde kullanıcı çekmek için illa ilginç etkinlikler değil, (önceki bölümde önerdiğimiz gibi) “temel park donatılarının” (oturma, gezinme, gölge, aydınlatma) sağlanması gerekmektedir. Özellikle ilgili coğrafyanın iklim koşulları düşünülerek bunlar sağlanmalıdır. İzmir örneğinde gölgenin sağlanması ve ayrıca park içi “serin alanların” yaratılması önemlidir.(Gölge ve peyzaja dair aşağıda yer verilmiştir). Aslında bu haliyle park içinde “rahatlık” algısını arttırmak için olumsuz koşullara (iklim koşulları ve sahihsiz köpekler, çocuklar-gürültü) yapılması gereken eylemler de güvenlik algısını destekleme yönündedir.

Kullanıcı profillerine yönelik tasarımlar:

Kadın park kullanıcılarını sadece çocuklu kadınlar olarak düşünmemek gerekir. Özellikle 14-22 yaş ve 23-29 yaş kadın kullanıcılar, özellikle bakımlı (çöp toplanmış, aydınlatmalı, duvarlarda grafiti olmayan) ve “güvenli” (kalabalık ve aydınlatmalı) parklara tek başına ve gelirse, yanında hemcinsi arkadaşlarla oturmak-dinlenmek için (sadece spor için değil) gelmektedir. Ayrıca çocuklu kadınlar ve erkekler parkları yoğun kullanırken, özellikle kadınlar sadece oyun alanlarında zaman geçirmediklerinden ve yaşı ilerledikçe parkta kalma süreleri arttığından, kadınların (tüm kullanıcılar gibi) park içi ve çevresinde oyun alanı dışında rahatlık ve güvenle kullanabileceği park faaliyet alanları da düşünülmelidir. Aslında buna benzer bir sonuç (önceki bölümde, t-testlerinde) çıkmıştı; parkın “konfor koşulları” (kafe, wc, otopark gibi) arttıkça, çocukların (ve ebeveynlerin veya yanındaki yetişkinin) o parkı kullanması artmakta

idi. Burada çocuk bakım sorumluluğu olan bazı kadınların da “konforlu” parkları seçtiğini söyleyebiliriz.

Ancak diğer taraftan alt gelir ve üst gelir grupları arasında, konfor özellikleri yüksek parklarda kalma süresi sırasıyla kısa ve uzun olarak farklılaşmaktadır. Dolayısıyla, park içi konfor sağlayan koşulların ücret karşılığı sunulduğu durumlar, alt gelir kullanıcı grupları için dışlayıcı olacaktır.

Aynı durum 65+ yaş (ve hatta 55+ yaş) grubu için de geçerlidir. Yaş ilerledikçe özellikle erkekler parklara sık gelse de kısa kalmaktadır. Bunu doğal bir durumdan ziyade, mevcut koşulların zorlayıcılığı olarak görmeliyiz. Park kullanmayanların da ifade ettiği gibi, park içi gölge, aydınlatma, su içme ve tuvalete gitme ihtiyaçları karşılanmazsa parkta kalma süreleri kısaltmakta veya ortadan kalkmaktadır. Ticaret bölgelerindeki parklara 65+ yaş üstü kullanıcının tek başına gelmesi belki bu tür ihtiyaçların park çevresinde karşılanmasıyla açıklanabilir. Ancak bu tür ihtiyaçların park içi ve yakın çevresinde daha rahat nasıl karşılanabileceğine dair tasarım önerileri geliştirilmelidir.

Son olarak ortaya çıkan bir kullanıcı profili, erkek ve kadın 14-22 yaş grubudur. Bu grup konut bölgesi parklarda spor alanlarını (spor öncesi ve sonrası eve yakınlıkla gelen pratiklik) çok kullanırken, ticaret bölgesi parklarda (ki bu grubun mahallesi dışındaki özellikle etrafında ticaret gibi arazi kullanımların olduğu parkları ve açık alanları kullanımları yüksek oranda) özellikle oturma-dinlenme ve sosyalleşme amaçlı kullanımı yüksektir. Bu bölgesel farklılıklar ve kullanım eğilimleri gözetilerek park tasarımları gerçekleştirilmelidir.

4.3.6 İzmir için, Park içi Peyzaj ve “Gölge”ye dair Öneriler

İzmir’deki park-zengini üç Mahalle Bölgesinde incelediğimiz dokuz adet parkın park çeper arazi kullanımları, park içi tasarımı ve peyzaj düzenlemeleri Bölüm 3.4.1’de detaylandırılmıştır. Aslında bakıldığında neredeyse tüm parklar “yeşil”dir. Ancak anketler ve mülakatlar İzmir’deki sıcak iklim koşullarını park kullanımında kısıtlayıcı olarak ifade ederken, diğer taraftan park içinde yeteri kadar gölge olmamasından şikayet etmektedir. Bu bölümde ilgili parklar özelinde ve özellikle park çevresi ve içinde “gölge” yaratmaya yönelik öneriler sunulacaktır.

Çalışma sonuçları incelendiğinde park tasarımlarına ve konum seçimlerine dair getirilebilecek önerileri 3 ana başlık altında toplamak mümkündür. Bu başlıklar: parkların konum seçimleri, parklarda kullanılan bitki türlerinin ve yerlerinin seçimleri ve parklar içerisinde önerilen fonksiyonların tasarımı olarak sıralanabilir.

Parkların Konum Seçimleri: İncelenen parklara bakıldığında, parkların çevresindeki yapısal elemanlara göre yönelimi ve uzaklığının önemini görüyoruz. Örneğin I Love Bornova Parkı’nın hemen güney ve batı sınırını oluşturan yapılar özellikle Mayıs ve Ağustos aylarında öğlen

saatlerinin hemen sonrasında itibaren parka gölge oluşturmakta başarılıdır. Ancak Güzelbahçe'deki Hasan Bakıcı Parkı'nın çevresindeki yapılar da aynı yönlerde konumlanmış olmalarına rağmen; hem az katlı olması hem de parktan uzakta konumlanması nedeni ile park ile hiç ilişki kurmadığı görülmektedir. Parkların çevrelerindeki binaların parka göre konumu, kat yükseklikleri ve parka olan uzaklıkları parka oluşturdukları gölgeyi ve mekânsal olarak parkın daha tanımlı bir hale gelmesini etkiler. Bu nedenle parkların konumları seçilirken parkların özellikle güney ve batı cephelerinde, parka çok uzak konumlanmamış, yüksek katlı binalar olmasına dikkat edilebilir.

Parklarda Kullanılan Bitki Türlerinin ve Yerlerinin Seçimleri: Parkın tasarlandığı coğrafi konuma göre kullanılan bitki türlerinin seçilmesi ve bu bitkilerin park içinde konumlandırılmaları, parkların konforlu bir şekilde kullanılmaları açısından çok önem taşımaktadır. Örneğin İzmir gibi yılın büyük bir kısmının güneşli ve sıcak olduğu, ancak kışların da serin geçtiği bir şehirde, parklarda kullanılan bitkilerin öncelikle uzun boylu ve geniş taç yapan bitkilerden seçilmesi gerekmektedir. Bu bitkilerin arasında her dem yeşil ve yaprak döken türlerin de homojen olarak dağılması önemlidir.

Her dem yeşil bitkilerin de kendi içlerinde iğne yapraklı ve geniş yapraklı olan türlerinin taç genişlikleri göz önünde bulundurularak seçilmesi gerekir. İğne yapraklı ağaçlar, türlerine göre değişmekle birlikte, altlarında oturmaya izin vermeyecek şekilde ya da çok dar bir formda taç yapabilir. Bu durumda hem çevresi hem de altı kullanıma müsait olmaz. Her dem yeşil olup geniş yapraklı olan örneğin palmye gibi bir ağaç seçildiğinde de gölge yaratmakta yetersiz kalır. Bu nedenle her dem yeşil iğne yapraklı fıstık çamı gibi, geniş yapraklı zeytin, karabiber ağaçları gibi geniş ve yüksek noktadan başlayarak taç yapan bitkiler kullanılabilir.

Yaprak döken bitkiler yazın gölge sağlama konusunda işe yararken; kışın da yaprak döküp parkın mümkün olduğunca güneş alıp ısınmasını sağladıkları için özellikle kışları serin geçen bölgelerde tercih edilebilir. Ancak yine aynı şekilde bu bitkilerin de geniş taç yapan bitkiler olması önemlidir. Çınar, kestane gibi ağaçlar bu konuda çok başarılıdır.

Bitkilerin sadece yapraklanma özellikleri değil aynı zamanda parklardaki aktivite alanlarına göre konumları da önem taşır. Örneğin yürüyüş yolları boyunca eşit aralıklarla ve hemen yolun sınırında geniş taç yapan bir bitki türü dikilirse bu yol günün her saati güneşten korunur. Ayrıca oturma alanlarında da yine oturma biriminin güneyinde ya da batısında kalacak şekilde gölge veren bir ağaç dikilirse, oturan kişi gün boyu güneşten korunabilir. Oyun alanı ya da spor alanı gibi daha geniş yer kaplayan fonksiyonlarda da yine alanların güney ve batılarına, hatta tasarım izin verdiği ölçüde oyun alanlarının ya da bireysel spor alanlarının içlerine de gölge veren yüksek ve geniş taçlı ağaçlar dikilebilir. Cami yanı parkında görüldüğü gibi oyun ve spor alanlarının çoğunlukla kuzey ve doğusuna ve bir miktarda güneyi ağaçlandırıldığında ve bu

ağaçlar sadece bu alanların sınırında kaldığında, alanların tümüne gölge vermekte yetersizdir. Çalışmada incelenen parklara bakıldığında bitki tasarımında görülen bir diğer sorunda ağaçların genellikle etrafı bordürlerle çevrelenmiş geniş çim alanların orta noktalarında seçilmesi ve dolayısıyla park içindeki diğer önemli fonksiyonlardan uzak kalmalarıdır. Karşıyaka Lale Parkı bu duruma iyi bir örnektir. Ayrıca hem park tasarımının hem de kültürel bazı kısıtlamaların sonucunda bu çim alanlar da kullanıcılar tarafından yoğun kullanılmadığı için ağaç gölgelerinden yeterince faydalanılmamaktadır.

Bitki grupları içerisinde çalı formlu olanlar, gölge yaratmaz ve daha çok sınır tanımlamak (engelliler parkı gibi), istenen durumlarda görsel teması kesmek (parklardaki trafoların etrafları gibi) ya da farklı fonksiyonlar arasında (oyun ve dinlenme alanları gibi) ses yalıtımı sağlamak amaçlı kullanılabilir. Yer örtücü bitki türleri de doğru seçildiğinde hem üzerinde oturmaya ve yürünmeye elverişli olur hem de az su sarfiyatı ile sürdürülebilir bir park tasarımını destekler.

Parklar İçerisinde Önerilen Fonksiyonların Tasarımı: Park tasarımı yapılırken, park içerisinde önerilen fonksiyonların dengeli dağılımı çok önemlidir. Fonksiyonların dengeli dağılması aynı zamanda sert zemin ve yumuşak zemin alanların da dengeli dağılması anlamına gelebilir. Oyun alanı veya spor alanları çoğunlukla sert zemin üzerinde tasarlandığından bu alanların birbirine çok yakın tasarlanması, alanlara erişmek için kullanılan servis yolları da düşünüldüğünde çok geniş sert zeminler yaratmakta, dolayısıyla yumuşak zeminler ve ağaçlardan, yani gölgeden uzak kalmaktadırlar. Bu durumda her ne kadar doğru bitki seçimi yapılırsa ve doğru konumlandırılırsa da fonksiyon alanları güneş altında kalırlar.

Çalışma sonuçlarına göre, çocuk oyun alanları ve bireysel spor alanlarında tek düze bir tasarım anlayışı var. Çocuk oyun alanları darbe emici özelliği olan kauçuk zemin üzerinde belirli birkaç tip oyuncağın yerleştirilmesi ile tasarlanmıştır. Ancak bu alanlarda malç gibi bir yumuşak zemin malzemesi seçilip yine çocuklar yaralanmalardan korunurken, aynı zamanda bu alanların içlerinde de yüksek boyları ile çocuklara risk oluşturmayacak ancak alana gölge verebilecek ağaçlar kullanılabilir. Zeminde özellikle kauçuk kullanılmak istenirse de üst örtüler ile yine bu alanlara gölge yaratmak mümkün olabilir. Ayrıca çocuk oyun alanları tasarlanırken, çocuklara eşlik eden yetişkinlerin gölgede oturabileceği alanların düşünülmesi gerekmektedir. Bireysel spor aletleri de sert zemin üzerine yerleştirilmek yerine ağaçların yoğun olduğu alanlarda konumlanabilir. Bu durumda spor yapan kişiler gölgede kalırken, çevre yapılardan korunarak kişilerin spor yaparken ki mahremiyet ihtiyacı karşılanmış olur. Ayrıca yürüyüş yollarında her zaman sert zemin malzemeleri kullanmak şart değildir. Bu alanlarda yumuşak zemin malzemeleri seçilip yürüyüş yolları gölge veren bitkilerle tasarlanabilir. Özellikle mahalle parklarında görülen yollar tarafından ortografik olarak ayrılmış park tasarımları yerine daha organik ve doğal tasarımlar elde etmek, dolayısıyla kullanıcı konforunu arttırmak mümkündür

5. KAYNAKLAR

- AKSOY, Y. 2001. "Üsküdar İlçesi Açık Yeşil Alan Durumunun İncelenmesi," *Ekoloji*, 13/52, 38-44.
- AKSOY, Y., AKPINAR, A. 2012. "Yeşil Alan Kullanımı ve Yeşil Alan Gereksinimi Üzerine Bir Araştırma İstanbul İli Fatih İlçesi Örneği," *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 10/20, 81-96.
- AKSOY, Y., ERGUN, N. 2009. "Kentleşme ve Yeşil Alan Sorunu Üzerine Bir Araştırma: İstanbul Kenti Bakırköy İlçesi Örneği," *TUBAV Bilim Dergisi*, 2/4, 426-438.
- AYAŞLIGİL, T. 1998. "Yerleşim Hiyerarşisine Göre Açık ve Yeşil Alan Gereksiniminin Saptanması," *İÜ Orman Fakültesi Dergisi Seri: B 45/34*, 111-125.
- AYHAN, İ., ÇUBUKCU, K. M. 2010. "Explaining Historical Urban Development Using the Locations of Mosques," *Applied Geography* 30/2, 229–238.
- BOLUND, P., HUNHAMMAR, S. 1999. "Ecosystem Services in Urban Areas, *Ecological Economics*" 29, 293–301.
- BOONE, C. G., BUCKLEY, G. L., GROVE, J. M., SİSTER, C. 2009. "Parks and People: An Environmental Justice Inquiry in Baltimore, Maryland," *Annals of the Association of American Geographers*, 99/4, 767–787.
- BURGESS, J., HARRISON, C. M., LIMB, M. 1988. "People, Parks and the Urban Green," *Urban Studies*, 25, 455-473.
- BYRNE, J., WOLCH, J. 2009. "Nature Race and Parks: Past Research Future Directions for Geographic Research," *Progress in Human Geography*, 33/6, 743–765.
- ÇAKCI, I., ÇELEM, H. 2009. "Kent Parklarında Görsel Peyzaj Algısının Değerlendirilmesi," *Tarım Bilimleri Dergisi*, 15/1, 88-95.
- CARMONA, M. 2010. "Contemporary Public Space: Critique and Classification, Part One: Critique," *Journal of Urban Design*, 15/1, 123-148.
- COHEN, D. A., MCKENZİE, T. L., SEHGAL, A., WILLIAMSON, S., GOLİNELLİ, D., LURİE, N. 2007. "Contribution of public parks to physical activity," *American Journal of Public Health*, 97/3, 509–514.
- CRANZ, G. 1982. *The Politics of Park Design, A History of Urban Parks in America*, MIT Press, Cambridge.
- CROMPTON, J. L., WİCKS, B. E. 1988. "Implementing a Preferred Equity Model for the Delivery of Leisure Services in the U.S." *Context, Leisure Studies* 7, 287–403.

- CUTTER, S. L., MITCHELL, J.T., SCOTT, M.S. 2000. "Revealing the Vulnerability of People and Places," *South Carolina Annals of the Association of American Geographers* 90/4, 713-737.
- DAY, K. 2006. "Active Living and Social Justice: Planning for Physical Activity in Low-income, Black, and Latino Communities," *Journal of the American Planning Association* 72/1, 88-99.
- DAY, R. 2008. "Local Environments and Older People's Health," *Health & Place* 14, 299-312.
- DE MAGALHÃES, C. 2010. "Public Space and the Contracting-Out of Publicness: A Framework for Analysis," *Journal of Urban Design* 15/4, 559-574.
- DEMİR, E. 2006. "Toplumsal Değişme Süreci içinde Gençlik Parkı," *Planlama* 4, 9-77.
- DOYGUN, H., İLTER, A. 2007. "Kahramanmaraş Kentinde Mevcut ve Öngörülen Aktif Yeşil Alan Yeterliliğinin İncelenmesi," *Ekoloji* 17/65, 21-27.
- EMINAĞAOĞLU, Z., YAVUZ, A. 2010. "Kentsel Yeşil Alanların Planlanması ve Tasarımını Etkileyen Faktörler: Artvin İli Örneği," *Proceedings of the III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi, Artvin.*
- EMÜR, S. H., ONSEKİZ, D. 2007. "Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi – Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi," *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 22, 367-396.
- ERGIN, Ş., SEVINÇ, S., ALPASLAN, G. 1989. "Yeşil Alan Donatımının Niceliksel Saptanması," *Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Yayını, İzmir.*
- ERKIP, F. 2003. "The Shopping Mall as an Emergent Public Space in Turkey," *Environment and Planning A* 35, 1073-1093
- ERKİP-BELER, F. 1993. "The Distribution of Urban Public Services: The Case of Parks and Recreational Services in Ankara," *Cities* 14/6, 353-361.
- ERSOY, M. 1994. *Kentsel Alan Kullanım Normları, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Yayınları, Ankara.*
- FINCHER, R., IVESON, K. 2011. "Justice and injustice in the city," *Geographical Research* 50/3, 231-241.
- GEDIKLI, R., ÖZBİLEN, A. 2004. "A Mathematical Model to Determine Unit Area Size per Person Needed in a Neighborhood Park," *Building and Environment* 39, 1365 – 1378.
- GOLICNIK, B., THOMPSON, C. W. 2010. "Emerging Relationships Between Design and Use of Urban Park Spaces," *Landscape and Urban Planning* 94, 38-53.

- HAHN, H. 1986. "Disability and the Urban Environment: A Perspective on Los Angeles," *Environment and Planning D: Society and Space* 4, 273-288.
- HARVEY, D. 1973. *Social Justice and the City*, Johns Hopkins University Press, Baltimore.
- HARVEY, D. 1979. "Labor, Capital and Class Struggle around the Built Environment in Advanced Capitalist Societies," *Politics & Society* 6/3, 265-295.
- HARVEY, D. 1996. *Justice, Nature and the Geography of Difference*, Blackwell Publishers, Oxford.
- HAYDEN, D. 1994. *The Power of Place: Urban Landscapes as Public History*, MIT Press, Cambridge
- HAYWARD, J. 1989. "Urban Parks: Research, Planning and Social Change," *Public Places and Spaces*, eds. I. Altman, E. Zube, Plenum Press, New York; 193–216.
- HEYNEN, N. 2003. "The Scalar Production of Injustice within the Urban Forest," *Antipode* 35, 980-998.
- HEYNEN, N. 2006. "Green Urban Political Ecologies," *Environment and Planning A* 38, 499–516.
- HEYNEN, N., PERKINS, H. A., ROY, P. 2006. "The Political Ecology of Uneven Urban Green Space," *Urban Affairs Review* 42/1, 3-25.
- HO, C., SASIDHARAN, V., ELMENDORF, W., WILLITS, F.K., GRAEFE, A., GODBEY, G. 2005. "Gender and Ethnic Variations in Urban Park Preferences, Visitation and Perceived Benefits," *Journal of Leisure Research* 37, 281–306.
- HOWARD, E. A., TINSLEY, D. J., CHELSEY, E. C. 2002. "Park usage, social milieu, and psychosocial benefits of park use reported by older urban park users from four ethnic groups," *Leisure Sciences* 24, 199–218.
- JACOBS, J. 1961. *The Death and Life of Great American Cities*, Vintage Books, New York.
- JONES, B. D., KAUFMAN, C. 1974. "The Distribution of Urban Public Services," *Administration and Society* 6, 337-360.
- JOSEPH, L. 2008. "Finding Space Beyond Variables," *Spaces for Difference: An Interdisciplinary Journal* 1/2, 29-50.
- KAPLAN, R., AUSTIN, M.E., KAPLAN, S. 2004. "Open Space Communities: Resident Perceptions, Nature Benefits and Problems with Terminology," *Journal of the American Planning Association* 70, 300–12.

- KARA, B., TUNCAY, H. E., DENIZ, B. 2011. "Investigating Recreational Qualities of the Parks in Aydin," *Procedia Social and Behavioral Sciences* 19, 158–164.
- KENNEDYL, W., SILVERMAN, R. A. 1985. "Significant Others and Fear of Crime among the Elderly," *International Journal of Aging and Human Development* 20, 241-256.
- KENT, J.L., THOMPSON, S. 2014. "The Three Domains of Urban Planning for Health and Well-Being," *Journal of Planning Literature* 1-18.
- KORNBLUM, W. 1983. "Racial and Cultural Groups on the Beach," *Ethnic Groups* 5, 109–124.
- KOSKELA, H., PAIN, R. 2000. "Revisiting Fear and Place: Women's Fear of Attack and the Built Environment," *Geoforum* 31, 269-280.
- KUO, F.E. 2001. "Coping with Poverty: Impacts of Environment and Attention in the Inner City," *Environment and Behavior* 33, 5–34.
- LİNEBERRY, R.L. 1977. *Equality and Urban Policy: The Distribution of Municipal Public Service*, Sage Publication, Beverly Hills.
- LOBAO, L., SAENZ, R. 2002. "Spatial Inequality and Diversity as an Emerging Research Area," *Rural Sociology* 67/4, 497–511.
- LOUKAITOU-SIDERIS, A. 1995. "Urban Form and Social Context: Cultural Differentiation in the Uses of Urban Parks," *Journal of Planning Education and Research* 14, 89–102.
- LOUKAITOU-SIDERIS, A., SIDERIS, A. 2009. "What Brings Children to the Park?," *Journal of the American Planning Association* 76/1, 89-107.
- LOW, N., GLEESON, B. 1998. *Justice, Society, and Nature: An Exploration of Political Ecology*, Routledge Publication, New York.
- LOW, S., SMITH, N. eds., 2013. *The Politics of Public Space*. Routledge Press, New York.
- LOW, S., TAPLIN, D., SCHELD, S. 2005. *Rethinking Urban Parks*, University of Texas Press, Austin.
- LUCY, W. 1981. "Equity and Planning for Local Services," *Journal of the American Planning Association*, 47/4, 447–457.
- MADANIPOUR, A. 1999. "Why are the Design and Development of Public Spaces Significant for Cities?" *Environment and Planning B* 26, 879–891.
- MADGE, C. 1996. "Public Parks and Geography of Fear," *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie* 88/3,, 237-250.

- MALLER, C., TOWNSEND, M., PRYOR, A., BROWN, P., ST. LEGER, L. 2005. "Healthy Nature Healthy People, 'Contact With Nature' as an Upstream Health Promotion Intervention for Populations," *Health Promotion International* 21, 45–54.
- MANNING, R., MORE, T. 2002. "Recreational Values of Public Parks," *The George Wright Forum* 19/2, 21–29.
- MARSH, M. T., mSCHILLING, D. A. 1994. "Equity Measurement in Facility Location Analysis: A Review and Framework," *European Journal of Operational Research* 74/1, 1–17.
- MCDONALD, A.D., NEWCOMER, R.J. 1973. "Differences in the perception of a city park as a supportive or threatening environment," *Reflections on the Recreation and Park Movement*, eds. Gray, D. ve Pelegrino, D.A. Brown Company, Dubuque.
- MCINTYRE, N., CUSKELLY, G., AULD, C. 1991. "The Benefits of Urban Parks: A Market Segmentation Approach," *Australian Parks and Recreation* 27, 11–18.
- MEMLUK, Y. 2004. "Yakın Geçmişten Geleceğe Peyzaj Oluşumları," *Proceedings of Peyzaj Mimarlığı II. Kongresi*, Ankara.
- MIN, B., LEE, J. 2006. "Children's Neighborhood Place as a Psychological and Behavioral Domain," *Journal of Environmental Psychology* 26, 51–71.
- MİTCHELL, D. 1992. "Iconography and Locational Conflict from The Underside," *Political Geography* 11, 152-169.
- Mitchell, D. 1995. "The End of Public Space?" *Annals of the Association of American Geographers* 85, 108–33.
- MİTCHELL, D. 2003. *The Right to the City: Social Justice and the Fight for Public Space*. Guilford Press, New York.
- MİTCHELL, D., STAEHELİ, L.A. 2005. "Turning Social Relations into Space: Property, Law and the Plaza of Santa Fe, New Mexico," *Landscape Research* 30, 361–78.
- MÜDERRISOĞLU, H., DEMİR, Z. 2008. "The Relationship between Perceived Beauty and Safety in Urban Parks," *Journal of Applied Sciences* 4/1, 72-77.
- NEMETH, J. 2011. "The Privatization of Public Space: Modeling and Measuring Publicness," *Environment and Planning B: Planning and Design* 38, 5-23.
- NİCHOLLS, S. 2001. "Measuring the Accessibility and Equity of Public Parks," *Managing Leisure* 6, 201–219.
- NİCHOLLS, S., CROMPTON, J. L. 2005. "The Impact of Greenways on Property Values," *Journal of Leisure Research* 37/3, 321–341.

- OGUZ, D. 2000. "User Surveys of Ankara's Urban Parks," *Landscape and Urban Planning* 52, 165-171.
- ORSEGA-SMİTH, E., MOWEN, A.J., PAYNE, L.L., GODBEY, G. 2004. "The Interaction of Stress and Park Use on Psycho-Physiological Health in Older Adults," *Journal of Leisure Research* 36, 232–56.
- ÖZCAN, K. 2006. "Sürdürülebilir Kentsel Gelişmede Açık-Yeşil Alanların Rolü: Kırıkkale, Türkiye örneği," *Ekoloji* 15/60, 37-45.
- ÖZDEMİR, G., UZUN, G. 2008. "Karkamış-Gaziantep Kentsel Gelişiminde Yeşil Alanlarının Değerlendirilmesi," *Ç.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü Journal* 173,.
- PARRA, D. C., GOMEZ, L. F., FLEISCHER, N. L., PINZON, J. D. 2010. "Built Environment Characteristics and Perceived Active Park Use among Older Adults," *Health & Place* 16, 1174-1181.
- PASSON, C., LEVİ, D., RİO, V. 2008. "Implications of Adolescents' Perceptions and Values for Planning and Design," *Journal of Planning Education and Research* 28, 73-85.
- PULİDO, L. 2000. "Rethinking environmental racism," *Annals of the Association of American Geographers* 90/1, 12–40.
- ROSENBERGER, R. S., SNEH, Y., PHİPPS, T. T., GURVİTCH, R. 2005. "A Spatial Analysis Of Linkages Between Health Care Expenditures, Physical Inactivity, Obesity and Recreation Supply," *Journal of Leisure Research* 37/2, 216–235.
- SALLİS, J.F., GLANZ, K. 2006. "The Role of Built Environments in Physical Activity, Eating, and Obesity in Childhood," *The Future of Children* 16/1, 89-108.
- SİSTER, C., WOLCH J., WILSON, J. 2010. "Got Green? Addressing Environmental Justice in Park Provision," *GeoJournal* 75, 229–248.
- SWYNGEDOUW, E. ve HEYNEN, N. 2003. "Urban Political Ecology, Justice and the Politics of Scale," *Antipode* 35/5, 898-918.
- ŞENGÜN, M. T., ÜSTÜNDAĞ, Ö. 2009. "Elazığ Şehir Merkezinde Yeşil Alan Kullanımlarının Dağılımına Coğrafi Bir Bakış," *Eastern Geographical Review* 22, 45-68.
- TALEN, E. 1998. "Visualizing Fairness: Equity Maps for Planners," *Journal of the American Planning Association* 64/1, 22-38.
- TALEN, E. 2010. "The Spatial Logic of Parks," *Journal of Urban Design* 15/4, 473–491.
- TALEN, E., ANSELİN, L.1998. "Assessing Spatial Equity: An Evaluation of Measures of Accessibility to Public Playgrounds," *Environment and Planning* 30, 595 – 613.

THOMPSON, C. W. 2002. "Urban Open Space in the 21st Century," *Landscape and Urban Planning* 60, 59–72.

TITTLE, D. 2002. *A Walk in the Park*, Ohio University Press, Athens.

ULRICH, R. S., ve ADDOMS, D. L. 1981. "Psychological and Recreational Benefits of a Residential Park," *Journal of Leisure Research* 13/1, 43–65.

ULRICH, R.S., SIMONS, R.F., LOSITO, B.D., FIORITO, E., MILES, M.A., ZELSON, M. 1991. "Stress Recovery During Exposure to Natural and Urban Environments," *Journal of Environmental Psychology*, 11, 201–30.

VALENTINE, G. 1990. "Women's Fear and the Design of Public Space," *Built Environment* 16 4,.

WHYTE, W. 2001. *The Social Life of Small Urban Spaces*, Project for Public Spaces, New York.

WOLCH, J., WILSON, J.P., FEHRENBACH, J. 2005. "Parks and Park Funding in Los Angeles: An Equity Mapping Analysis," *Urban Geography* 26, 4–35.

YAVUZ, A., EMINAĞAOĞLU, Z. 2007. "Artvin Kentinde Yeşil Alanların Yeterlilik Bakımından İrdelenmesi," TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemleri Kongresi, Trabzon.

YILDIZCI, A.C. 1982. *Kentsel Yeşil Alan Planlaması ve İstanbul Örneği*. İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

YILMAZ, S., ZENGİN, M., YILDIZ, D. N. 2006. "Determination of User Profile at City Parks," *Building and Environment* 42, 2325–2332.

YOUNG, I. M. 1990. *Justice and the Politics of Difference*. Princeton University Press, Princeton.

YOUNG, T. 1993. "San Francisco's Golden Gate Park and the Search for a Good Society, 1865-1880," *Forest & Conservation History* 37, 1-13.

YOUNG, T. 1995. "Modern Urban Parks," *Geographical Review* 85/4, 535-551.

YUEN, B. 1996. "Creating the Garden City: The Singapore Experience," *Urban Studies* 33, 955- 970.

Ekler

6. EKLER

EKLER 1A.1

İzmir ilçelerinde yeşil alanların türlerine göre sayısal dağılımı							
İLÇE ADI	artık alan	diğer yeşil	parktanım	kısıtlı kamusal	kısıtlı oyun	spor alanı	toplam
	Refujler	Ağaçlandırılmış alan, hobi bahçeleri	Park ve rekreasyon alanı	Kurum bahçesi	Okul bahçesi	Spor alanı	Toplam sayı
ALİAGA	59	2	297			2	360
BALCOVA	87	44	60			4	195
BAYINDIR	6	11	25	1		3	46
BAYRAKLI	140	36	217	8	1	8	410
BERGAMA	18	11	82	13		5	129
BEYDAG		3	19				22
BORNOVA	286	70	506	21	4	3	890
BUCA	140	27	264	5		4	440
CIGLI	160	23	251	11		3	448
ÇEŞME	50	14	457	6		1	528
DIKILI		6	98	3		3	110
FOCA	5	12	64	2		3	86
GAZİEMİR	177	53	120	5		3	358
GUZELBAHÇE	27	6	85	5		3	126
KARABAĞLAR	193	92	319	13		12	629
KARABURUN	11	5	48	1			65
KARSIYAKA	233	27	371	16	1	7	655
KEMALPAŞA	23	5	114	4		6	152
KINIK	15	2	127	3		1	148
KIRAZ	9	3	37				49
KONAK	346	102	170	78		6	702
MENDERES	32	3	416	3		1	455
MENEMEN	52	18	188	28		5	291
NARLİDERE	43	33	96	7		4	183
ODEMİS	48	10	211	7		2	278
SEFERİHİSAR	49	47	116	5		13	230
SELÇUK	39	5	112	2			158
TİRE	31	15	65			1	112
TORBALI	58	9	205			3	275
URLA	18	8	123			2	151
TOPLAM 1	2.355	702	5.263	247	6	108	8.681

EKLER 1A.2

İzmir ilçelerinde yeşil alanların türlerine göre alan büyüklük (m2 olarak) dağılımı.							
İLÇE ADI	artık alan	digeryeşil	parktanım	kısıtlı kamusal	kısıtlı oyun	sporalanı	toplam
	Refujler	Ağaçlandırılmış alan, hobi bahçeleri	Park ve rekreasyon alanı	Kurum bahçesi	Okul bahçesi	Spor alanı	Toplam alan büyüklüğü (m2)
ALİAGA	129996	102095,1	1198129			18689,32	1.448.910
BALCOVA	100368,7	156025,4	934986,8			52117,57	1.243.498
BAYINDIR	1011,911	93068,36	59086,08	526,1551		24349,09	178.041,6
BAYRAKLI	164220,7	3045029	680643,4	13887,62	5768,603	56395,71	3.965.945
BERGAMA	11465,18	13119,28	133824,4	3901,586		14995,93	177.306,4
BEYDAG		23775,59	13144,16				36.919,75
BORNOVA	655408,6	645885,3	3047876	40825,59	12326,81	14186,43	4.416.509
BUCA	75389,95	1780314	888484,5	4949,584		33562,57	2.782.701
CIGLI	388111,8	1847577	2867474	24146,23		63345,54	5.190.655
ÇEŞME	154699,9	115249,5	872170,9	5318,445		255,6244	1.147.694
DIKILI		50713,19	210236	3724,058		37317,83	301.991,1
FOCA	4426,782	66360,89	106406	4911,846		31699	213.804,6
GAZİEMİR	317036,3	490589,7	330521,1	11300,89		2943,868	1.152.392
GUZELBAHÇE	27228,79	20648,51	164679,9	8783,592		18708,22	240.049
KARABAĞLAR	97389,35	565553,4	660805	16357,52		46220,09	1.386.325
KARABURUN	4961,576	418108,3	47240,94	6760,14			477.070,9
KARSIYAKA	248933,2	307584,8	1237471	50097,42	750,6253	76302,18	192.1139
KEMALPAŞA	13717,63	40231,34	369173,2	4585,4		40557,84	468.265,4
KINIK	15437,83	26461,07	167305,1	2937,79		21330,83	233.472,6
KIRAZ	3937,304	76315,5	46861,97				127.114,8
KONAK	269533,9	619718,3	1488587	100615,3		183175,3	2.661.629
MENDERES	34324,08	52884,49	572261,9	9879,557		11468,02	680.818
MENEMEN	106791,6	417969,4	705822,7	107377,2		30172,67	1.368.134
NARLİDERE	87282,17	77867,53	274590,7	50558,39		17328,3	507.627,1
ODEMİS	24259,24	197908,8	398378,6	3276,305		39222,13	663.045
SEFERİHİSAR	63353,59	1218757	215184,8	7770,054		51886,92	1.556.952
SELÇUK	59329,29	90068,48	264010,5	585,0174			413.993,3
TİRE	24540,9	169745,3	172055,5			19983,7	386.325,4
TORBALI	55049,18	56368,42	1284947			9040,2	1.405.405
URLA	18283	80264,93	213068,4			33246,9	344.863,2
TOPLAM 2	3.156.489	12.866.258	19.625.427	483.075,8	18.846,04	948.501,8	37.098.597

EK-1B**REGRESYON ANALIZI SONUÇ TABLOLARI (* En az 10 % 'da istatistiki anlamlılığı ifade eder.)****TÜM MAHALLELER****a) bağımlı değişken: Mahalle Parkları Yoğunluğu**

Değişkenler	model 1	model 2	model 3	model 4	model 5	model 6	model 7	model 8	model 9	model 10	model 11	model 12
Sabit	6,745*	6,982*	7,876*	7,866*	10,444*	7,943*	6,828*	5,795*	7,157*	-0,094	1,509*	1,475*
bağıl_gelir	0,330	0,412	0,641	0,315	2,196	0,237	-0,443	0,687	0,264	0,002	1,292*	-0,614
nufus_yogunlugu	-0,009	-0,009	-0,009	-0,010	-0,006	-0,011	-0,011	0,008*	0,008*	-0,010*	-0,008*	-0,008*
yas_0_2	97,217*											
yas_3_5		109,400*										
yas_6_13			52,746*									
yas_14_22				35,996*								
yas_23_55					20,472*							
yas_55_64						39,269*						
yas_65üstü							22,822					
egitim_ilkogretim_kadın								10,079*				
egitim_ilkogretim_tüm									6,688*			
egitim_lise_tüm										18,726*		
egitim_universite_kadın											6,826	
egitim_universite_tüm												16,552*

b) bağımlı değişken: Tüm Parklar (Mahalle ve Büyük Park) Yoğunluğu

Değişkenler	model 1	model 2	model 3	model 4	model 5	model 6	model 7	model 8	model 9	model 10	model 11	model 12
Sabit	47,05*	48,06	56,33*	56,33*	77,51*	63,30*	54,20*	90,45*	94,27*	-9,83	32,04*	31,75*
bağıl_gelir	-13,13	-12,85	-10,32	-12,60	2,15	-11,40	-17,44	32,63*	34,48*	-64,84*	-21,88	-21,79
nufus_yogunlugu	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04	-0,01	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,11*	-0,05	-0,05
yas_0_2	621,40											
yas_3_5		674,80										
yas_6_13			370,86*									
yas_14_22				253,81*								
yas_23_55					155,02*							
yas_55_64						354,06*						
yas_65üstü							215,83*					

egitim_ilkogretim_k adin										136,95 *				
egitim_ilkogretim_t üm											73,58 *			
egitim_lise_tüm												496,39 *		
egitim_universite_k adin													56,91	
egitim_universite_tü m														27,20

c) bağımlı değişken: Tüm Yeşil Alanlar Yoğunluğu

Değişkenler	model 1	model 2	model 3	model 4	model 5	model 6	model 7	model 8	model 9	model 10	model 11	model 12
Sabit	84,42*	87,57*	102,52 *	35,69	120,91*	113,63*	95,76*	212,37	188,66 *	-6,79	57,15*	56,67*
bagil_gelir	-9,25	-8,16	-3,82	-28,54	9,27	-6,69	-18,20	-60,22	56,13*	-92,75*	-27,66	-59,43*
nufus_yogunlugu	-0,10	-0,10	-0,10	-0,13*	-0,08	-0,13	-0,13	-0,12	-0,13*	-0,22*	-0,13	-0,13
yas_0_2	1249,00 *											
yas_3_5		1410,00 *										
yas_6_13			736,36 *									
yas_14_22				248,62								
yas_23_55					223,88							
yas_55_64						670,36						
yas_65üstü							401,75 *					
egitim_ilkogretim_ kadin								363,26				
egitim_ilkogretim_t üm									155,35 *			
egitim_lise_tüm										757,64 *		
egitim_universite_k adin											93,65	
egitim_universite_t üm												266,04 *

MERKEZ İLÇELERDEKİ MAHALLELER

a) bağımlı değişken: Mahalle Parkları Yoğunluğu

Değişkenler	model 1	model 2	model 3	model 4	model 5	model 6	model 7	model 8	model 9	model 10	model 11	model 12
Sabit	5,07*	5,11*	4,98*	4,55*	5,23*	3,68*	3,65*	7,96*	9,28*	1,16	3,78*	4,09*
bagil_gelir	1,17	1,15	1,28	1,09	1,74	0,88	0,86	-0,08	-0,55	-0,95	0,31	-3,38*
nufus_yogunlugu	-0,01*	-0,01*	-0,01*	-0,01*	-0,01*	-0,01*	-0,01*	-0,01*	-0,01*	-0,01*	-0,01*	-0,01*
yas_0_2	55,40*											
yas_3_5		57,33*										
yas_6_13			-20,69									
yas_14_22				-9,17								
yas_23_55					-5,85							

yas_23_55					405,66*								
yas_55_64						1137,61*							
yas_65üstü							623,83*						
egitim_ilkogretim_kadın								479,37*					
egitim_ilkogretim_tüm									180,08*				
egitim_lise_tüm										957,91*			
egitim_universite_kadın											217,14		
egitim_universite_tüm												448,28*	

ÇEVRE İLÇELERDEKİ MAHALLELER

a) bağımlı değişken: Mahalle Parkları Yoğunluğu

Değişkenler	model 1	model 2	model 3	model 4	model 5	model 6	model 7	model 8	model 9	model 10	model 11	model 12
Sabit	7,908*	8,292*	10,066*	11,807*	15,154*	12,421*	10,101*	2,631*	3,904*	0,288	0,473	0,456
bagil_gelir	-0,403	-0,081	0,018	-0,072	2,240	-0,861	-2,116	1,446*	1,110*	1,657*	1,455*	1,543*
nufus_yogunlugu	0,007	0,006	0,007	-0,007	0,006	-0,054	-0,047	-0,004	-0,004	-0,006	-0,005	-0,004
yas_0_2	134,200											
yas_3_5		156,700										
yas_6_13			79,878									
yas_14_22				74,660*								
yas_23_55					33,795*							
yas_55_64						69,768						
yas_65üstü							38,660					
egitim_ilkogretim_kadın								4,652*				
egitim_ilkogretim_tüm									3,831*			
egitim_lise_tüm										3,241		
egitim_universite_kadın											10,851	
egitim_universite_tüm												4,125*

b) bağımlı değişken: Tüm Parklar (Mahalle ve Büyük Park) Yoğunluğu

Değişkenler	model 1	model 2	model 3	model 4	model 5	model 6	model 7	model 8	model 9	model 10	model 11	model 12
Sabit	8,35*	8,51*	10,22*	11,74*	15,04*	12,72*	10,73*	1,52	2,90	0,92	1,12*	1,13*
bagil_gelir	-0,09	0,07	0,22	0,12	2,33	-0,51	-1,71	2,26*	1,90*	2,08*	2,42*	2,44*
nufus_yogunlugu	-0,01	-0,01	-0,01	-0,02	-0,01	-0,06	-0,06	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02
yas_0_2	127,68											
yas_3_5		137,90										
yas_6_13			-72,82									
yas_14_22				-67,24								

yas_23_55					31,43*								
yas_55_64						-67,17							
yas_65üstü							-39,16						
egitim_ilkogretim_kadın								-0,88					
egitim_ilkogretim_tüm									-2,01				
egitim_lise_tüm										2,74			
egitim_universite_kadın											-1,26		
egitim_universite_tüm												-0,75	

c) bağımlı değişken: Tüm Yeşil Alanlar Yoğunluğu

Değişkenler	model 1	model 2	model 3	model 4	model 5	model 6	model 7	model 8	model 9	model 10	model 11	model 12
Sabit	8,66*	9,64*	11,23*	12,74*	14,99*	10,77*	9,33	5,86	8,27	0,06	1,04	1,00
bağıl_gelir	5,88	6,65	6,48	6,25	8,08	4,92	4,08	7,00*	6,36*	6,48*	5,77*	6,47*
nufus_yogunlugu	-0,07	-0,07	-0,07	-0,08	-0,07	-0,12	-0,12	-0,08	-0,08	-0,09	-0,09	-0,08
yas_0_2	137,98											
yas_3_5		193,02										
yas_6_13			-88,08									
yas_14_22				-77,64								
yas_23_55					-30,86							
yas_55_64						-46,46						
yas_65üstü							-26,63					
egitim_ilkogretim_kadın								-10,16				
egitim_ilkogretim_tüm									-7,95			
egitim_lise_tüm										16,69		
egitim_universite_kadın											49,30	
egitim_universite_tüm												15,94

EK 2A_PARK İÇİ FİZİKSEL ÇEVRE GÖZLEM_VERİ İŞLEME ve PUANLAMA ALTLIĞI				
ID		EVET	Hayır	AÇIKLAMA (sayı/ büyüklük ve nitelik belirten)
	PARK – YAKIN ÇEVRE İLİŞKİSİ	Puan		
1	Park giriş sayısı 4'ten fazla (her yer açık)	1	-1	
2	Parkı çeviren duvar / çit / bariyer	-1	1	
3	"Park girişleri yaya yollarını referans alıyor"	1	-1	
4	"Park etrafında yoğun araç trafiği var"	-1	1	
5	"Park çok fazla sessiz bir çevrede"	-1	1	
6	"Parktan çevre bina/yol görünüyor"	1	-1	
7	TOPLAM_1			
8	PARK SERVİS ALANLARI / EKİPMANLAR			
9	Bank / oturma birimleri yeteri sayıda	1	-1	
10	Piknik Masası	1	-1	var ama yeterli değil ise -1
11	Gölge Elemanı (ağaçlar, yapay)	1	-1	var ama yeterli değil ise ikisini de işaretle
12	Parkta gölge alan var mı?	1	-1	var ama yeterli değil ise ikisini de işaretle
13	Parkta yağmur geçirmeyen yer var mı?	1	-1	
14	Havuz / Su Öğesi	1	-1	
15	- Varsa, Havuz Dolu mu?	1	-1	dolu ama kirli ise -1
16	Aydınlatma	1	-1	var ama yeterli değil veya bozuk ise -1
17	toplam_2			
18	Çocuk Oyun Alanı	1	-1	
19	Spor Aletleri	1	-1	
20	Spor Alanı (spor türünü belirtin)			
21	Yürüyüş Yolu	1	-1	
22	Bisiklet Yolu	1	-1	
23	toplam_3			
24	Kafeterya / Büfe	1	-1	
25	Tuvalet (kadın/ erkek)	1	-1	
26	Hemen park yanında otopark alanı	1	-1	
27	Hemen park yanında Bisiklet Park Alanı	1	-1	
28	TOPLAM_4			
29	PARK BİTKİ ÖRTÜSÜ (Yaklaşık alan büyüklüğü/ tüm park alanına oranını belirterek yazın)			
30	Park bitki örtüsü gölge yapıyor mu?	1	-1	
31	Yerörtücü bitkilere basılabiliyor mu?	1	-1	
32	Görüş açısını kapatan bitkiler var mı?	-1	1	
33	Parkın yarısından çoğu yumuşak zemin mi?	1	-1	
34	TOPLAM_5			
35	PARK BAKIM			
36	Zemin/ mobilyalar/ aletler bakımlı	1	-1	
37	çöpler dağılmamış/ toplanmış	1	-1	
38	yerler/ duvarlarda yazılar/ grafiti yok	1	-1	
39	"parkta güvensiz bir ortam var çünkü..."	-1	1	açıklama yaz
40	"parkta güvenli bir ortam var çünkü..."	1	-1	açıklama yaz
41	Güvenlik Kamerası	1	-1	
42	Bekçi/ Görevli	1	-1	
	TOPLAM_6			

Tarih:
Saat:
Haftaiçi Haftasonu
Havadurumu:

Bölge No:
Park İsmi:
Gözlem Yapan Kişiler:

EK 2B__ PARK KULLANICILARI VE DAVRANIŞ ÖZELLİKLERİ_yerinde gözlem

Kullanıcı NO:	Kullanıcı toplam sayısı	Kullanıcı Tek/Grup	Grup_olası yakınlık *	Yaş aralıkları	Cinsiyet (K/E)	Yaptığı Aktiviteler *	Kullanılan Donatılar / Alanlar	Parkta Kalma Süresi	Diğer
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

Grup ise, olası yakınlık: çocuk-yetişkin, akran/arkadaş grupları, çift (yetişkin kadın-erkek), diğer-belirtin

YAŞ GRUBU: Çocuk (5-12); Çocuk-Ergen (13-18); Genç-1 (19-30); Orta yaşlı (31-50); Orta yaş üstü (51-65); Yaşlı (65 +)

AKTİVİTE: Oturuyor; Sohbet ediyorlar; Dolaşıyor/ Geziniyor; Oyun Oynuyor; Spor Yapıyor; Köpek Gezdiriyor; diğer.

DONATILAR / ALANLAR: oturma birimleri; oyun aletleri; Spor aletleri; Spor sahası; Kafe; çimler; ağaç altı; yürüme yolu;... gibi.....

EK 2C SAHA ÇALIŞMASI YAPILAN PARKLAR

No.	Park_Adı	Belediye listesinde park_alanı (m2)	Alanda ölçülen park alanı (m2)	Mahalle	Seçilen 9 Park
KARŞIYAKA					
1	***AHMET TANER KIŞLALI PARKI-REKREASYON ALANI	49800		ATAKENT	
2	***BOSTANLI REKREASYON ALANI	70283		ATAKENT	
3	***OLOF PALME PARKI	37764		ATAKENT	
4	IZZETTİN ÇALIŞLAR PARKI	3420		ATAKENT	
5	LALE PARKI	2200		ATAKENT	1
6	ALİ FUAT İÇSEL PARKI	900		ATAKENT	2
7	MEHMET KASALI PARKI	755		ATAKENT	
8	AVNİ YELKEN BİÇER PARKI(2-ETAP)	29960		MAVİŞEHİR	
9	SALİH EVKURAN PARKI	24000		MAVİŞEHİR	3a
10	MAVİŞEHİR SAHİL (K. SEHİTLER PARKI YANI)	17800		MAVİŞEHİR	
11	MAVİŞEHİR MEYDAN PARK	13200		MAVİŞEHİR	
12	TAY PARK	12755		MAVİŞEHİR	
13	ÖZER KIRCA PARKI	3540		MAVİŞEHİR	
14	ENGELLİLER PARKI	1600		MAVİŞEHİR	3b
15	YAŞAR AVCI PARKI	20000		MAVİŞEHİR	
16	2040/9 SK. PARKI	1270		MAVİŞEHİR	
GÜZELBAHÇE					
1	***GUZELBAHÇE SAHİL	14153		MALTEPE	
2	***GUZELBAHÇE SAHİL YOLU KATIRTIRNAKLI A.	10340		MALTEPE	
3	GÜLER PARKI	3000		MALTEPE	
4	TABAOĞLU PARKI	2750		MALTEPE	
5	DOĞA SİTESİ PARKI	2162		MALTEPE	
6	35 SOKAK PARKI	1755		MALTEPE	
7	17 SOKAK PARKI	1550		MALTEPE	
8	98 SOKAK PARKI	1537		MALTEPE	
9	54 SOKAK PARKI	1250		MALTEPE	
10	ŞEHİT KAAN ADNAN TÜRE PARKI	1230		MALTEPE	
11	EKŞİOĞLU PARKI	730		MALTEPE	
12	4 SOKAK PARKI	600		MALTEPE	
13	KIRAZOĞLU PARKI	460		MALTEPE	
14	YALI SAHİL KIYI ALANI	5500		YALI	
15	İLHAN SELÇUK PARKI	4000		YALI	1a
16	17 AĞUSTOS PARKI	3580		YALI	
17	KARDEŞ BELEDİYE FLÖRSHEİM PARKI	2800		YALI	2
18	HASAN BAKICI PARKI	2200		YALI	3
19	KÜÇÜK ÖMER PARKI	1980		YALI	
20	296 SOKAK PARKI	1590		YALI	
21	SİRKECİLER PARKI	1590		YALI	
22	MEHMET EMİN CENGİZ PARKI	1500		YALI	1b
23	FİGEN PARKI	1440		YALI	
24	ÖMÜR EKEN PARKI	1409		YALI	

25	PALMİYE SİTESİ PARKI	860		YALI	
26	ALKAN PARKI	700		YALI	
27	SAĞLIK OCAĞI PARKI	640		YALI	
28	YEMİŞÇİ PARKI	540		YALI	
29	220 SOKAK PARKI	500		YALI	
30	190 SOKAK PARKI	492		YALI	
31	99 SOKAK PARKI	268		YALI	
BORNOVA					
1	113/25 sokak parkı	19335		ERZENE	
2	113/19 sokak Izyuva Son Durak Parkı	14000		ERZENE	
3	Gencilik Parkı	12720		ERZENE	
4	113/9 sokak mesire alanı Parkı	11900		ERZENE	
5	113/9*113/7 sokak Parkı	11274		ERZENE	
6	116/2 sokak parkı	5414		ERZENE	
7	YENİ PARK 2	4840		ERZENE	
8	521 sokak parkı	2802		ERZENE	1
9	116/2 sk. yeni park	2022		ERZENE	
10	113/9 sokak parkı	1720		ERZENE	
11	113/26*113/22 sokak parkı	1500		ERZENE	
12	Canım öğretmenim	1439		ERZENE	
13	116/6 * 116/4 sokak parkı	1305		ERZENE	
14	113/13 sokak Parkı	1150		ERZENE	
15	61 sokak parkı	1125		ERZENE	
16	113/28*113/19*113/25 sokak parkı	1000		ERZENE	
17	11 sokak park ve otopark	900		ERZENE	
18	6*8 sokak parkı	791		ERZENE	
19	53 sokak parkı	668		ERZENE	
20	8*17 sokak parkı	405		ERZENE	
21	8 sokak parkı	240		ERZENE	
22	116/5*116/6 sokak yeşil alan	10		ERZENE	
23	124 sokak Vadli parkı	40000		EVKA 3	
24	126/4 sokak Mesire Alanı	38750		EVKA 3	
25	119 Sokak Parkları	16076		EVKA 3	
26	113 Sokak Parkı	14232		EVKA 3	
27	119/10 sokak Parkı	14000		EVKA 3	
28	119/3 sokak Parkı	11000		EVKA 3	
29	127/10 sokak	9150		EVKA 3	
30	125/3*125/4 sokak Beytepe yeni Parkı	7660		EVKA 3	
31	126/9 sokak parkı	6920		EVKA 3	
32	113*101*101/3*112 sokak parkı	6500		EVKA 3	
33	126/13*126/18 sokak Parkı	5320		EVKA 3	
34	119 sokak x 119/1 sokak parkı	5175		EVKA 3	
35	119/32 sokak	4805		EVKA 3	2
36	119/16 sokak Parkı	3718		EVKA 3	
37	113 sokak diyaliz yanı parkı	3604		EVKA 3	
38	127/20 sokak	3380		EVKA 3	
39	126/10 sokak parkı	3000		EVKA 3	
40	126/5 sok.Dr. Feyzi onder Parkı	2800		EVKA 3	
41	127/18*127/15 sokak	2520		EVKA 3	
42	127/20*127/18 sokak camlı yanı	2370		EVKA 3	

43	108/2 sokak Koru Evlerl Parkı	2340		EVKA 3	
44	103 sokak Parkı	2117		EVKA 3	
45	127/17*127/20 sokak	2100		Evka3 mah.	3
46	127/4*127/7 sokak (sağlık Mrk. yanı)	2000		EVKA 3	
47	126/4 sokak Parkı	1977		EVKA 3	
48	127/24 sokak Parkı	1903		EVKA 3	
49	112 sokak Profesörler silesi parkı	1360		EVKA 3	
50	sehitler caddesi parkı	936		EVKA 3	
51	127/17 caml karsısı	780		EVKA 3	
52	126/10 sokak yeni park	747		EVKA 3	
53	111*101/3 sokak parkı	710		EVKA 3	
54	127/13*127/18 sokak	440		EVKA 3	
55	15*71 SK. PARKI				
56	5 nolu park				
57	***BÜYÜK PARK				
58	KÖŞE PARK				
59	YENİ PARK				
60	Istanbul Caddesi üzerl Parkı	20960		ERZENE	
61	113/7*113/28 sokak Parkı	5500		ERZENE	
62	116/6 * 116/15 sokak parkı	5394		ERZENE	
63	117 sokak parkı	5200		ERZENE	
64	113/27 sokak parkı	4550		ERZENE	
65	116/9 sok(Istanbul cad.*H.All Yucel Cad.)	4000		ERZENE	
66	119*116/10 sokak	4000		ERZENE	
67	113/19 sokak Parkı	3260		ERZENE	
68	113/17 Ugur Mumcu Parkı	2720		ERZENE	
69	113/7 sokak Parkı	2550		ERZENE	
70	113/3 sokak parkı	2267		ERZENE	
71	116/9 sok. Caml Karsısı	1370		ERZENE	
72	117/3 sokak parkı	1320		ERZENE	
73	113/26*113/7 sokak Parkı	900		ERZENE	
74	75*71 sokak parkı	615		ERZENE	
75	115/2*118 sokak parkı	450		ERZENE	
76	41*51 sokak Parkı	110		ERZENE	
77	Evka-4 Spor Salonu Yanı Parkı	4622		Evka 4	
78	126/2 sokak parkı	5600		EVKA 3	
79	115/1 * 112 sokak parkı	4800		EVKA 3	
80	125/12 sok*sehitler caddesi parkı	4200		EVKA 3	
81	sehitler Cd.126/12 sokak parkı	3100		EVKA 3	
82	127/9 * 127/11 sok.	3080		EVKA 3	
83	127/21 sokak parkı	2400		EVKA 3	
84	126/2 sok. Esen 85 Parkı	2200		EVKA 3	
85	127/7*127 sokak	1750		EVKA 3	
86	104 sokak Parkı	1550		EVKA 3	
87	124 sokak dereboyu parkı	1320		EVKA 3	
88	125/7 sok.Bricket parkı	1194		EVKA 3	
89	126/14 sokak parkı	1125		EVKA 3	
90	127/7*127/5 sokak	896		EVKA 3	
91	101/2 sokak	767		EVKA 3	
92	126/6 sokak parkı (Cem Bakloglu Lisesi yanı)	740		EVKA 3	

EK 2D

Sabah, öğle-öğleden sonra, akşamüstü ve akşam-gece zaman aralıklarında yerinde yapılan ve her üç kent bölgesindeki mahalle parklarının kullanıcılarına ve kullanımına dair bu sosyal çevre özellikleri, projenin bu aşamasında T-test ve ANOVA analiz yöntemleri ile incelenmiştir. Bu özelliklerin hafta sonu ve hafta içi zaman aralıklarında farklılık gösterebileceği kabul edilerek, bu zaman aralıklarındaki gözlem sonuçları ayrı ayrı analiz edilmiştir. İlgili tablolar aşağıda sunulmuştur.

T- testi Sonuçları (Her bir özelliğin değeri 1 saatlik gözlemdeki ortalama kişi sayısına göre alınmıştır.)

	İlçeler	Gözlem Sayısı	Parka "tek" başına gelme	Parka "Grup" halinde gelme	P-Değeri	Boş Hipotez	Sonuç
Hafta Sonu	Bornova	55	7	4	0,001***	Tek veya grup halinde parka gelişler eşit orandadır.	Boş Hipotez Red
	Karşıyaka	16	8	15	0,11	Tek veya grup halinde parka gelişler eşit orandadır	Boş Hipotez Kabul
	Güzelbahçe	24	6	4	0,04**	Tek veya grup halinde parka gelişler eşit orandadır	Boş Hipotez Red
	Kent Parkları	10	36	46	0,26	Tek veya grup halinde parka gelişler eşit orandadır	Boş Hipotez Kabul
Hafta içi	Bornova	68	4	4	0,49	Tek veya grup halinde parka gelişler eşit orandadır	Boş Hipotez Kabul
	Karşıyaka	23	15	23	0,13	Tek veya grup halinde parka gelişler eşit orandadır	Boş Hipotez Kabul
	Güzelbahçe	23	5	3	0,08*	Tek veya grup halinde parka gelişler eşit orandadır	Boş Hipotez Red
	Kent Parkları	13	31	27	0,25	Tek veya grup halinde parka gelişler eşit orandadır	Boş Hipotez Kabul

	İlçeler	Gözlem Sayısı	Park kullanıcısı "kadın"	Park kullanıcısı "erkek"	P-Değeri	Boş Hipotez	Sonuç
Hafta Sonu	Bornova	55	7	11	0,0007***	Parkları eşit sayıda kadın ve erkek kullanmaktadır.	Boş Hipotez Red
	Karşıyaka	16	21	25	0,17	Parkları eşit sayıda kadın ve erkek kullanmaktadır.	Boş Hipotez Kabul
	Güzelbahçe	24	6	7	0,43	Parkları eşit sayıda kadın ve erkek kullanmaktadır.	Boş Hipotez Kabul
	Kent Parkları	10	65	77	0,057*	Parkları eşit sayıda kadın ve erkek kullanmaktadır.	Boş Hipotez Red
Hafta içi	Bornova	68	6	8	0,008***	Parkları eşit sayıda kadın ve erkek kullanmaktadır.	Boş Hipotez Red
	Karşıyaka	23	28	29	0,33	Parkları eşit sayıda kadın ve erkek kullanmaktadır.	Boş Hipotez Kabul
	Güzelbahçe	23	7	7	0,26	Parkları eşit sayıda kadın ve erkek kullanmaktadır.	Boş Hipotez Kabul
	Kent Parkları	13	45	55	0,12	Parkları eşit sayıda kadın ve erkek kullanmaktadır.	Boş Hipotez Kabul

ANOVA Sonuçlar (Her bir özelliğin değeri 1 saatlik gözlemdeki ortalama kişi sayısına göre alınmıştır.)

	İlçeler	Gözlem Sayısı	Parka "grup" olarak gelen ziyaretçilerin özellikleri				F-Değeri	P-Değeri		
			Yetişkin-Çocuk	Akran	Çift					
Haft İçi	Bornova	68	1	2	0		10,82***	0		
	Karşıyaka	23	5	11	8		0,49	0,61		
	Güzelbahçe	23	1	2	0		3,017*	0,06		
	Kent Parkları	13	8	12	6		2,235	0,12		
Haft Sonu	Bornova	55	1	2	0		4,68***	0,01		
	Karşıyaka	16	6	4	4		0,26	0,76		
	Güzelbahçe	24	2	2	0		2,86*	0,06		
	Kent Parkları	10	17	13	10		0,75	0,47		
			Park kullanıcılarının yaş gruplarına dağılımı							
			Çocuk	Çocuk-Ergen	Genç	Orta-Yaşlı	Orta Yaşlı Üstü	Yaşlı		
Haft İçi	Bornova	68	2	2	4	4	1	1	7,98***	0
	Karşıyaka	23	7	3	17	22	6	1	2,87**	0,0168
	Güzelbahçe	23	3	0	3	2	1	0	2,79**	0,0198
	Kent Parkları	13	15	11	26	26	9	5	4,88***	0
Haft Sonu	Bornova	55	2	1	5	5	2	2	7,90***	0
	Karşıyaka	16	6	2	6	18	6	2	2,7**	0,025
	Güzelbahçe	24	3	1	2	3	3	0	3,41***	0,006
	Kent Parkları	10	24	6	36	48	13	6	4,06***	0,0033
			Kullanıcıların park kullanım özellikleri							
			Geçip /gitme	Oturma /dinlenme/ sohbet	yürüyüş/ gezinme	Spor/ oyun				
Hafta İçi	Bornova	68	4	7	0	3		12,66***	0	
	Karşıyaka	23	14	28	3	10		2,43*	0,07	
	Güzelbahçe	23	8	3	1	2		5,78***	0,0012	
	Kent Parkları	13	17	107	44	28		7,84***	0,0002	
Haft Sonu	Bornova	55	8	5	1	4		6,05***	0,0006	
	Karşıyaka	16	14	14	6	9		0,7	0,54	
	Güzelbahçe	24	7	2	0	4		7,52***	0,0001	
	Kent Parkları	10	47	99	53	58		0,8	0,49	
			Kullanıcıların parkta kalma süresi (dakika)							
			0-10	11-20	21-45	45+				
Haft İçi	Bornova	68	2	2	3	2		0,29	0,83	
	Karşıyaka	23	3	2	20	13		2,06	0,11	
	Güzelbahçe	23	2	1	2	1		0,92	0,43	
	Kent Parkları	13	20	20	21	19		0,02	0,99	
	Bornova	55	8	2	4	0		10,72***	0	

Hfta Sonu	Karşıyaka	16	9	3	8	16		0,68	0,56
	Güzelbahçe	24	1	1	2	2		1,41	0,24
	Kent Parkları	10	31	22	23	21		0,13	0,93

EK 2E

PARK ÇEVRESİ FİZİKSEL ÇEVRESİ ÖZELLİKLERİNİN TEMA GRUPLARI VE PUANLARI						
İlgili park çevresindeki her bir parsel/yapının alabileceği tema değerleri				HER BİR PARK İÇİN ÇEVRESİ ÖZELLİKLERİNİN BELİRLİ EŞİKLERİ AŞMASI DURUMUNDA (T23)		PARK ÇEVRESİ FİZİKSEL ÇEVRE ÖZELLİKLERİ TESPİT SORULARI
T5	T3	T2	T1	Her bir park çevresi özelliklere göre % hesabı yapılacak	Her parkın ilgili %değeri aşağıdaki orandan fazla olanların haritada noktasal gösterimi (A ise -1, B ise +1)	
						a) Bursiyer adı:
						b) Mahalle adı:
						c) Park no.:
						d) Ada no.:
						e) Parsel no:
						1) Parselin durumu nedir?:
T5				x		i. ___ dolu (ise soru 8'e geçin)
		(-T2-G)		y	A_%26+	ii. ___ boş
		(-T2-G)	T1	x	A_%26+	2) Parsel boş ise, arazi üstünü tarifleyin:
		(-T2-G)	T1	x	A_%26+	i. ___bakımsız yeşil
		(-T2-G)	T1	x	A_%26+	ii. ___çöp
		(-T2)	T1	x	A_%26+	iii. ___araba parkı
		T2		Y	B_%76+	iv. ___oyun/toplanma alan
		T2		Y	B_%76+	v. ___bakımlı yeşil
						vi. ___diğer
						3) Parselde bağımsız birim sayısı:
				x	B_%76+	i. 1
						ii. 2
				y	A_%51+	iii. 3
						iv. 3den fazla
						4) Parseli yoldan ayıran fiziksel eleman var mı?
		T2		x	B_%76+	i. Yok
		(-T2)		y	A_%51+	ii. Var, bahçe duvarı
		(-T2)		y	A_%51+	iii. Var, bahçe parmaklık
		T2		y	B_%51+	iv. Var, peyzaj elemanı

		(-T2)		y	A_%51+	v. <i>Var, en az ikisi</i>
						vi. <i>diğer</i>
						5) Parsel içinde varsa, ne tür "bahçe boşluğu" var?
						i. <i>Yok</i>
		T2		z	B_%51+	ii. <i>Var, ağaçlı ve oturma alanlı bahçe</i>
						iii. <i>__Var, oturma alansız bahçe</i>
			T1			iv. <i>__Var, araba park alanı</i>
		(-T2)		w	A_%26+	v. <i>__Var, bakımsız-boş</i>
						vi. <i>__Var, diğer (yazınız)</i>
						_____
						6) <u>Yapı kapı no:</u> __
						7) <u>Yapı kat adedini yazınız:</u>
	(-T3)	(-T2)		z	A_%51+	i. <i>__1-2</i>
	(-T3)					ii. <i>__3-4</i>
T5	T3	T2		w	B_%26	iii. <i>__5-6</i>
T5	T3	T2		t	B_%26	iv. <i>__7+</i>
						8) <u>Yapıda bağımsız birim/ daire sayısı:</u> ____
	(-T3)	(-T2)		z	A_%51+	i. <i><u>1-3</u></i>
	T3					ii. <i><u>4-10</u></i>
T5	T3	T2		w	B_%26	iii. <i><u>11-20</u></i>
T5	T3	T2		t	B_%26	iv. <i><u>21+</u></i>
						9) <u>Yapıda bodrum kat varsa, birden fazla mı?</u>
						i. <i>__Yok</i>
						ii. <i>__Var, evet</i>
						iii. <i>__Var, Hayır</i>
						10) <u>Yapı zemin katında birim sayısı:</u>
	(-T3)	(-T2)		x	A_%51+	i. <i>__1</i>
	(-T3)	(-T2)		x	A_%51+	ii. <i>__2</i>
T5	T3	T2		y	B_%51+	iii. <i>__3-4</i>
T5	T3	T2		y	B_%51+	iv. <i>__yazınız</i>
T3_% hesabı kullanım çeşitliliğine göre						11) <u>Zemin kat kullanımı/ işlevi nedir? Yazınız:</u> _____SONRA KODLANACAK
						12) <u>Zemin kat cephesinde açıklık (pencere, kapı, balkon) var mı?</u>
		(-T2)		x	A_%26+	i. <i>__Yok</i>
		T2		y	B_%76+	ii. <i>__Var,pencere</i>
T5		T2		t	B_%76+	iii. <i>__Var,kapı</i>
		T2		w	B_%51+	iv. <i>__Var, pencere-balkon</i>

		T2		z	B_%51+	v. <i>Var, hepsi</i>
						13) Zemin kat cephedeki açıklık ebatı nasıl?
				x		i. <i>__Küçük</i>
		T2		y	B_%51+	ii. <i>__Büyük/boydan boya</i>
T3_% hesabı kullanım çeşitliliğine göre						14) Yapı 1.kat kullanımı/ işlevi nedir? Yazınız_____
						15) 1.kat cephede açıklık var mı?
		(-T2)		x	A_%26+	i. <i>__Yok</i>
		T2		y	B_%76+	ii. <i>__Var,pencere</i>
		T2		z	B_%51+	iii. <i>__Var, pencere-balkon</i>
T3_% hesabı kullanım çeşitliliğine göre						16) Yapı 2. Kat kullanımı/ işlevi nedir? Yazınız_____
						17) 2.kat cephede açıklık var mı?
		(-T2)		x	A_%26+	i. <i>__Yok</i>
		T2		y	B_%76+	ii. <i>__Var,pencere</i>
		T2		z	B_%51+	iii. <i>__Var, pencere-balkon</i>
						18) Varsa, yapıdaki balkonlar nasıl kullanılıyor?
		T2		X	B_%51+	i. <i>__Bakımlı, masalı, çiçekli</i>
		T2		X	B_%51+	ii. <i>__Bakımlı, boş</i>
			T1			iii. <i>__Belirsiz, boş</i>
		(-T2)	T1	Y	A_	iv. <i>__Bakımsız, eşya-depo</i>
						19) Yapı cephesi genel olarak nasıl görünüyor?
		T2		x	B_%51+	i. <i>__Bakımlı-"hoş"</i>
			T1			ii. <i>__Ortalama</i>
			T1	y	%26+	iii. <i>__Bakımsız</i>
		(-T2)	T1			iv. <i>__Rahatsız edici</i>
						v. <i>__Diğer (yazınız)</i>

EK 2F

PARK ÇEVRESİ SOSYAL ÇEVRESİ ÖZELLİKLERİNİN TEMA GRUPLARI VE PUANLARI					
PARK ÇEVRESİ SOSYAL ÇEVRE ÖZELLİKLERİ TESPİT SORULARI	İlgili park çevresindeki her bir parsel/yapının alabileceği tema değerleri				
	% hesabı yapılsın	T1	T2	T3	T5
a) Bursiyer adı:					
b) Mahalle adı:					
c) <u>Park no.:</u>					
d) <u>Ada no.:</u>					
1. Ada boyunca olan kaldırımda yaya yoğunluğu nasıl?					
i. <i>ISSIZ</i>	x		(-T2)		
ii. <i>tek-tük</i>	x		(-T2)		
iii. <i>orta yoğun</i>	y		T2		T5
iv. <i>çok yoğun</i>	y		T2	T3	T5
2. Ada boyunca kaldırımda oturanlar, sohbet edenler vb var mı?					
i. <i>yok</i>					
ii. <i>var, tek-tük</i>					
iii. <i>var, ortalama</i>			T2	T3	T5
iv. <i>var, yoğun</i>			T2	T3	T5
v. <i>Varsa,</i>					T5
3. çoğunluk için yaş-cinsiyet-kullanım amacı yazınız:					
i. <i>kadın</i>	X			T3-K	
ii. <i>erkek</i>	Y				
iii. <i>çocuk</i>	X1			T3-K	
iv. <i>Genç</i>	Y1			T3-K	
v. <i>Erişkin</i>	z1				
vi. <i>Yaşlı</i>	w1			T3-K	
vii. <i>kısa sohbet</i>	z1			T3	
viii. <i>zaman geçirme</i>	z2			T3	T5
ix. <i>eğlenme/oyun</i>	z3			T3	T5
x. <i>alışveriş__</i>	z4			T3	T5
diğer_ içki, yerde yatan vb	z5	T1			
4. Ada boyunca park etmiş araçlar varsa, ne yoğunlukta?					
i. <i>yok</i>					
ii. <i>tek-tük (</i>					

iii.	<i>ortalama</i>				T3	T5
iv.	<i>yoğun</i>		T1		T3	T5
5.	Ada boyunca balkon varsa, balkon kullanımını nasıl?					
i.	<i>balkon yok</i>	x				
ii.	<i>var, kullanan yok</i>	y1				
iii.	<i>var, tek-tük</i>	y				
iv.	<i>var, ortalama</i>	y		T2	T3	
v.	<i>yoğun</i>	y		T2	T3	
6.	Balkon kullanan varsa, çoğunluk için yaş-cinsiyet-kullanım amacı yazınız:					
i.	<i>kadın</i>	x			T3-K	
ii.	<i>erkek</i>	y				
iii.	<i>çocuk</i>	x1			T3-K	
iv.	<i>genç</i>	y1				
v.	<i>erişkin</i>	x2				
vi.	<i>yaşlı</i>	y2			T3-K	
vii.	<i>kısa sohbet</i>	z1				
viii.	<i>zaman geçirme(</i>	z2				
ix.	<i>eğlenme/oyun</i>	z3				
x.	<i>yemek_</i>	z4				
7.	Ada boyunca ne tür sesler duyuyorsunuz?					
i.	<i>ses yok</i>	x				
ii.	<i>sadece kuş sesleri</i>	x				
iii.	<i>ev-çocuk-komşu sesleri</i>	y		T2	T3	T5
iv.	<i>sadece araç sesleri (v)diğer (yazın)</i>	Z	T1			
8.	Ada boyunca ne tür kokular alıyorsunuz?					
i.	<i>belli bir koku yok</i>	x				
ii.	<i>"hoş" kokular</i>	y				
iii.	<i>egsoz)_____</i>	z	T1			
	(v)diğer (yazın	w				

Bu anket çalışması İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde **Doç. Dr. Fatma Şenol** tarafından yürütülen "**Mahalle Parklarının Erişimi ve Kullanımının Hakçalık Açısından Değerlendirilmesi**" adlı TÜBİTAK (No:215K239) araştırma projesinde kullanılmak için yapılmaktadır. Ankete verdiğiniz cevaplar sadece bu projede veri olarak kullanılacak ve başka bir amaçla kullanılmayacaktır.

MAHALLE PARKINDAKİ KULLANICILAR İLE ANKET

Anket No: _____ Bölge/Mahalle/Park: _____/_____/_____ Tarih/saat: ____/____/_____ Anketör: _____

BÖLÜM_1: Bireysel Park Kullanım Özellikleri ve Alışkanlıkları:

1. Bu parka haftada kaç kere geliyorsunuz?

5 Hergün 4 Haftada 1-3 3 Ayda 1-2 2 Yılda 4-5 1 Çok Nadir/ Nerdeyse "hiç"

2. Geldiğinizde burada yaklaşık kaç dakika/saat zaman geçirirsiniz? (yazınız) .....

3. Evinizden buraya gelmeniz kaç dakika sürüyor?

1 60 dk civarı 2 30 dk civarı 3 15-20 dk 4 10 dk 5 3-5 dk

- **ANKETÖRLERE HATIRLATILACAK: EĞER AYNI ANDA 1. Soru için (4 veya 5) VE 2.Soru için ("çok az") deniyorsa ...VE kişinin evi o parka yaklaşık 400m veya 800 m. (3. Sorunun 3,4,5 şıklarından birini işaretliyors) BU KİŞİ İLE RÖPORTAJ SORULARINA GEÇİNİZ. Röportaj sonunda ANKET/ Bölüm 5 sorularını sorunuz.**

4. Bu parkın en çok hangi kısımlarını kullanıyorsunuz?

1 Sakin Oturma (Yeşil) 2 Gezinti Alanları 3 Oyun Alanları 4 Spor Yürüyüş/Koşu Yolları 5 Spor Sahaları
6 Diğer (Yazınız) .....

5. Bu parka genelde tek başınıza mı yoksa birileriyle birlikte mi gelirsiniz?

1 Tek başına (soru 6'ya geçin) 2 Birileri ile

5a. Kimlerle? 1 Erkek Arkadaş(Lar) 2 Kadın Arkadaş(Lar) 3 Komşu 4 Eş 5 Çocuğu 6 Diğer Aile Üyeleri

6. Genelde günün hangi saatlerinde bu parkı kullanırsınız? (saati yazın)

1 Sabah 2 Öğle Saatleri 3 Öğleden Sonra 4 Akşamüstü 5 Akşam - Gece

6a_ Neden bu saatlerde? (YAZIN).....

7. Bu parkta bulunmayı istemediğiniz saatler var mı?

1 Yok (soru 8'e geç) 2 Var

7a_ Varsa, hangi saatler? (YAZIN).....

7b_ Neden bu saatler? (YAZIN).....

BÖLÜM_2: Parka dair Rahatlık ve Güvenlik Algısı

8. Sizce bu park, herkes için rahat bir ortam sunuyor mu? 1 Hayır 2 Evet.

8a. Hangi özellikleriyle rahat bir ortam sunuyor / VEYA sunmuyor? .....

9. Sizce bu parkta rahatlık hissini arttırmak için ne yapılmalı? .....

10. Parkın içini ve etrafını düşünürsek, Nerelerde kendinizi güvenli hissedersiniz? (YAZIN).....

10a)_Neden oralar? (YAZIN).....

11) Sizce park içi ve etrafında güvensiz yerler var mı? 1 Hayır

2 Evet ise __ 11b) Nereler ve neden? (YAZIN).....

12. Sizce bir kadın tek başına bu parkı güvenle kullanabilir mi?

1 Hayır 2 Evet

12a) Neden? (YAZIN).....

13. Sizce 12 yaşından küçükler tek başına bu parkı güvenle kullanabilir mi?

1 Hayır 2 Evet

13a) Neden? (YAZIN).....

15. Sizce 65 yaş üstü insanlar tek başına bu parkı güvenle kullanabilir mi?

1 Hayır 2 Evet

15a) Neden? (YAZIN).....

16. Sizce bu parkta güvenlik hissini arttırmak için ne yapılabilir?

(YAZIN).....

17. Bu Parkı kullanırken güvenlik hissinizi zedeleyen bir şey olursa, ne yaparsınız?

(YAZIN).....

BÖLÜM_3: Kent ve Mahalle Alanlarına Dair:

18. Kaç senedir İzmir’de yaşıyorsunuz? .....

19. Sizce İzmir güvenli bir kent mi? 1 Hayır 2 Evet Diğer (YAZIN).....

20. İzmir’deki açık alanlara ne sıklıkla gidersiniz?

5 Hergün 4 Haftada 1-3 3 Ayda 1-2 2 Yılda 4-5 1 Çok nadir/ Nerdeyse “hiç”

20a. Oralara genelde kiminle gidersiniz? 1 Tek 2 Arkadaş 3 Komşu 4 Eş 5 Diğer Aile Üyeleri

21. Sizce İzmir’deki açık alanlarının kullanım kalitesi nasıldır?

5 Çok iyi 4 İyi 3 orta-vasat 2 Kötü 1 Çok kötü

22. Hangi mahallede yaşıyorsunuz? (yazınız) .....

22a. Ne kadar zamandır bu/ o mahallede yaşıyorsunuz? .....

23. Yaşadığınız mahallenin genel yaşam kalitesi nasıl?

5 Çok iyi 4 İyi 3 Orta-vasat 2 Kötü 1 Çok kötü

24. Mahallenizde güvenlik açısından gitmeyeceğiniz alanlar var mı?

1 Hayır (soru 25'e geçiniz) Diğer (YAZIN).....

2 Evet ise __24a)_ Ne tür yerler? .....

24b) Neden o yerler güvensiz? (YAZIN).....

25. Mahallenizdeki eğlenme/gezinme/hava alma için kullanılabilir açık alanlar sayıca yeterli midir?

1 Yeterli Değil 2 Az Yeterli 3 Orta Yeterli 4 Yeterli 5 Yeterliden Fazla

25a. Mahallenizdeki bu alanların kullanım kalitesi ve rahatlığı nasıldır?

5 Çok İyi 4 İyi 3 Orta-Vasat 2 Kötü 1 Çok Kötü

26. Komşularınızla en çok nerede bir araya gelirsiniz?

1 Ev ve civarı 2 Sokak 3 Mahalle Parkı 4 Çarşı/ Kafeler 5 Mahalle dışında yerler

27. Mahallenizdeki kullandığınız başka parklar var mı?

1 Hayır ise __27a)_ Neden? (YAZIN).....

BÖLÜM 4: HANE VE HALKI

28. Yaşadığınız konutun güneş ışığı alma olanağı nasıldır?

5 Çok iyi 4 İyi 3 Orta 2 Kötü 1 Çok kötü 0 Diğer.....

29. Binada sizin rahatlıkla kullanabildiğiniz balkon, teras veya bahçe var mı?

3 Var (en az ikisi) 2 Var (sadece biri) 1 Hiçbiri Yok 0 Diğer....

30. Evinizde siz dahil kaç kişi yaşıyorsunuz? YAZINIZ.....

31. Evinizde kimlerle yaşıyorsunuz? YAZINIZ.....

BÖLÜM 5: SOSYO-EKONOMİK VE DEMOGRAFİK YAPI

32.

i. Cinsiyet: 1 Kadın 2 Erkek

ii. Yaşınız? .....

iii. Çalışıyor musunuz? 1 Hayır 2 Evet ise __iii_b_ Ne iş yapıyorsunuz? .....

iv. En son bitirdiğiniz okul derecesi nedir? 0 Okuma-yazma bilmiyor 1 sadece Okur yazar

2 İlkokul 3 Ortaokul/ Lise 4 Üniversite 5 Lisansüstü

v. Medeni durumunuz? 1 Bekar 2 Boşanmış 3 Eşi vefat etmiş 4 Evli diğer.....

vi. 12 yaş ve altında çocuğunuz var mı? 1 Hayır

2 Evetse __v_a) Kaç adet?.....

vii. Sizinle yaşayan bakımınıza muhtaç yetişkin var mı? 1 Hayır 2 Evet

vii. Hanenizde kaç çalışan var? .....

viii. Maaş, kira, ciro, faiz vb gelirleri düşünerek; Aylık ortalama hane geliriniz aşağıdaki hangi aralıktadır?

1 300—1500 2 1501—3500 3 3501—5500 4 5501—7500 5 7501—10000 6 10001 +

BÖLÜM 6

33. Evinizde bu parkı hiç kullanmayan veya “çok nadir” kullandığını düşündüğünüz kişiler var mı?

1 Hayır 2 Evetse___33a. Sizce onların bu parkı kullanmama sebepleri nelerdir? (Yazın).....

.....*

ANKETÖRE NOT: O kişi EĞER 18 yaş üstü ise, onunla görüşmek için iletişim bilgilerini rica ediniz. EĞER 18 yaş altında ise, onunla ebeveyn/vasisi gözetiminde görüşmek için izin isteyiniz.

Anketimize katıldığınız için çok teşekkür ederiz.

EK-3B_PARKLAR DÜZEYİNDE ANKET KATILIMCILARI ÖZELLİKLERİ

Karşıyaka bölgesindeki parklarda anket katılımcılarının özellikleri

Lale Parkı				
Yas	Kadın	Erkek	Kadın%	Erkek%
14-22	7	7	4,5	4,5
23-29	11	4	7,1	2,6
30-54	64	64	41,6	41
55-64	42	40	27,3	25,6
65+	30	41	19,5	26,3
Toplam	154	156	100	100
Ali Fuat İçsel				
Yas	Kadın	Erkek	Kadın %	Erkek%
14-22	10	8	4,7	7
23-29	10	6	4,7	5,3
30-54	113	61	53,3	53,5
55-64	37	15	17,5	13,2
65+	42	24	19,8	21,1
Toplam	212	114	100	100
Salih Evkuran + Engelliler				
Yas	Kadın	Erkek	Kadın%	Erkek%
14-22	4	8	3,4	7
23-29	6	8	5,2	7
30-54	65	49	56	43
55-64	25	16	21,6	14
65+	16	33	13,8	28,9
Toplam	116	114	100	100

Tablo 1. Bornova bölgesindeki parklarda anket katılımcılarının özellikleri

521 No'lu Park (I love Bornova Parkı)				
Yas	Kadın	Erkek	Kadın%	Erkek%
14-22	32	18	14,9	15,1
23-29	31	14	14,4	11,8
30-54	115	54	53,5	45,4
55-64	20	16	9,3	13,4
65+	17	17	7,9	14,3
Toplam	215	119	100	100
AA No'lu Park				
Yas	Kadın	Erkek	Kadın%	Erkek%
14-22	11	14	6,6	14,6
23-29	21	5	12,6	5,2
30-54	102	47	61,1	49
55-64	22	14	13,2	14,6
65+	11	16	6,6	16,7
Toplam	167	96	100	100
127/18No'lu Park (Cami Yanı P.)				
Yas	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
14-22	8	2	8,0	3,0
23-29	4	4	4,0	6,1
30-54	64	35	64,0	53,0
55-64	17	13	17,0	19,7
65+	7	12	7,0	18,2
Toplam	100	66	100,0	100,0

Tablo 2. Güzelbahçe bölgesindeki parklarda anket katılımcılarının özellikleri

Kardeş Şehir Florsheim Park				
Yas	Kadın	Erkek	Kadın%	Erkek%
14-22	3	6	2,8	11,8
23-29	10	1	9,2	2
30-54	53	13	48,6	25,5
55-64	28	7	25,7	13,7
65+	15	24	13,8	47,1
Toplam	109	51	100	100
Hasan Bakıcı				
Yas	Kadın	Erkek	Kadın%	Erkek%
14-22	6	2	5	4,9
23-29	7	1	5,8	2,4
30-54	73	19	60,8	46,3
55-64	20	8	16,7	19,5
65+	14	11	11,7	26,8
Toplam	120	41	100	100
İlhan Selçuk				
Yas	Kadın	Erkek	Kadın%	Erkek%
14-22	7	5	8,2	6,8
23-29	11	5	12,9	6,8
30-54	35	21	41,2	28,4
55-64	14	19	16,5	25,7
65+	18	24	21,2	32,4
Toplam	85	74	100	100

EK 3C

Park Kullanıcı Anketlerinin Poisson Regresyon Analizinde Kullanılan Değişkenler ve Açıklamaları			
Kısaltma	Değişken Tanımı Açıklama	Bağımlı/Bağımsız	Değişken Tipi
ANKETLERDEN			
ziy_sayisi	Bu parka haftada kaç kere geliyorsunuz? (artan değer)	Bağımlı	Kullanım Özellikleri
kalma_sure	Geldiğinizde burada yaklaşık kaç dakika zaman geçirirsiniz? (artan değer)	Bağımlı	Kullanım Özellikleri
mesf_sure	Evinizden buraya gelmeniz kaç dakika sürüyor? (artan değer)	Bağımlı	Kullanım Özellikleri
encok_kul.alan	Bu parkın en çok hangi kısımlarını kullanıyorsunuz? (1.oturma, 2.gezinti, 3.oyun 4.spor yürüyüş 5.spor alan)	Bağımlı	Kullanım Özellikleri
tek_grup	Bu parka genelde tek başınıza mı yoksa birileriyle birlikte mi gelirsiniz? (Tek:1 , Grup:2)	Bağımlı	Kullanım Özellikleri
grp_kim	Kimlerle? (1.erkek arkadaş, 2.kadın arkadaş, 3.komşu, 4.eş, 5.çocuk, 6.diğer aile üyeleri)	Bağımlı	Kullanım Özellikleri
istnm_s	Bu parkta bulunmayı istemediğiniz saatler var mı? (Yok:1 Var:2)	Bağımlı	Kullanım Özellikleri
gun_saat	Genelde günün hangi saatlerinde bu parkı kullanırsınız? (1.sabah, 2.öğlen, 3.öğleden sonra, 4.akşam, 5.akşam-gece)	Bağımlı	Kullanım Özellikleri
Ned_gunsaat	Neden bu saatlerde? (1.iklim, 2.park konum, 3.park sosyal çevre, 4.park donatı, 5.bireysel sebepler)	Bağımlı	Kullanım Özellikleri
GÖZLEMLERDEN			
Cev_erisim	Parka Çevreden Erişim Kolaylığına dair eleman sayısı? (Toplam Skor-artan sayılar olumlu durumu ifade etmektedir)	Bağımsız	
temel	Park Temel Donatı öğeleri sayısı? (Toplam Skor-artan sayılar olumlu durumu ifade etmektedir)	Bağımsız	
Spor-oyun	Park içi spor-oyun-yürüyüş imkanları sayısı? (Toplam Skor-artan sayılar olumlu durumu ifade etmektedir)	Bağımsız	
konfor	Park içi Konfor artırıcı kullanımlar sayısı (Toplam Skor-artan sayılar olumlu durumu ifade etmektedir)	Bağımsız	
bitki ört	Park içi Bitki Örtüsü nitelikleri? (Toplam Skor-artan sayılar olumlu durumu ifade etmektedir)	Bağımsız	
bakm_güv	Park içi Bakım Güvenlik etkileyen eleman sayısı? (Toplam Skor-artan sayılar olumlu durumu ifade etmektedir)	Bağımsız	
Fiz.İticiler	Park çeperinde Fiziksel iticilerin sayısı? (Toplam Skor-artan sayılar olumsuz durumu ifade etmektedir)	Bağımsız	
Sosy.Çeş	Park çeperinde Sosyal Çeşitlilik artırıcı birim sayısı? (Toplam Skor-artan sayılar olumlu durumu ifade etmektedir)	Bağımsız	
Fz.sos.Erişim	Park çeperinden parka Fiziki Sosyal Erişim kolaylığı sağlayan eleman sayısı ? (Toplam Skor-artan sayılar olumlu durumu ifade etmektedir)	Bağımsız	
PrkÇev_kullan.ho mj	Park çeperindeki arazi kullanımı çeşitliliği homojen mi? (Toplam Skor-artan sayılar olumlu durumu ifade etmektedir)	Bağımsız	
Bölge nüf.yoğ	Parkın içinde bulunduğu Park Bölgesinin nüfus yoğunluğu değeri	Bağımsız	
ANKETLERDEN			
park_rahat	Park Rahat mı? Hayır:1, Evet:2	Bağımsız	
rah_ozelk	Park hangi özellikleriyle rahat bir ortam sunuyor/sunmuyor? 1.iklim, 2.kullanıcı tavırları, 3.kullanıcı sayısı, 4.park konum, 5.park donatı	Bağımsız	

rah_artm	Parkın rahatlığını arttırmak için ne yapmalı? 1.her şey iyi, 2. Park bakım/yenilik, 3.park temel ihtiy, 4.park aktivite/kullanım, 5.park güvenliği	Bağımsız	
park_guven_yer	Park içi ve çevresi, nerelerde güvenli hissediyorsunuz? 1. Her yer, 2. Bir kaç yer, 3.kalabalık/aydınlık yerler, 4.tek yer, 5.hiç bir yer	Bağımsız	
Ned_guv_yer	Neden oralarda güvenli hissediyorsunuz? 1. Park kalabalık/aydınlık, 2. Park kullanıcı özellikleri, 3. park kullanım çeşitliliği, 4. Mahalle özellikleri	Bağımsız	
p_guvnsz	Park içi ve çevresinde güvensiz yerler var mı? 1.hayır, 2.evet	Bağımsız	
KadGuv	Bir kadın tek başına bu parkı güvenle kullanabilir mi? 1.hayır, 2.evet	Bağımsız	
Izm.Yil	Kaç senedir İzmir'de yaşıyorsunuz? (artan değer)	Bağımsız	
Izm.Guv	Sizce İzmir güvenli bir kent mi? (Hayır:1, Evet:2)	Bağımsız	
Izm.Acikalan_Sıklık	İzmir'deki açık alanlara ne sıklıkla gidirsiniz? 5. Hergün, 4. Haftada 1-3, 3. Ayda 1-2 , 2.Yılda 4-5, 1. Çok nadir	Bağımsız	
Izm.AA.KulnmKalite	Sizce İzmir'deki açık alanların kullanım kalitesi nasıldır? 5.Çok iyi, 4. İyi , 3.orta-vasat, 2.Kötü, 1.Çok kötü	Bağımsız	
Mh.Yil	Ne kadar zamandır bu/ o mahallede yaşıyorsunuz? (artan değer)	Bağımsız	
Mh.Kalite	Yaşadığınız mahallenin genel yaşam kalitesi nasıl? 5.Çok iyi, 4.İyi , 3.orta-vasat, 2 .Kötü, 1.Çok kötü	Bağımsız	
Gvn_yer	Mahallenizde güvenlik açısından gitmeyeceğiniz alanlar var mı? 1.hayır, 2.evet	Bağımsız	
Mh.AA.yetrlı	Mahallenizdeki eğlenme/gezinme/hava alma için kullanılacak açık alanlar sayıca yeterli midir? 1. Yeterli Değil, 2.Az Yeterli, 3. Orta Yeterli, 4.Yeterli, 5.Yeterliden Fazla	Bağımsız	
Mh.Kulln.Kalite_Rht	Mahallenizdeki bu alanların kullanım kalitesi ve rahatlığı nasıldır? 5.Çok iyi, 4. İyi , 3.orta-vasat, 2.Kötü, 1.Çok kötü	Bağımsız	
Kmsu_nere	Komşularınızla en çok nerede bir araya gelirsiniz? 1.Ev ve civarı, 2.Sokak, 3.Mahalle Parkı, 4. Çarşı/ Kafeler, 5.Mahalle dışında yerler	Bağımsız	
Mh.Kulln.digrpark	Mahallenizdeki kullandığınız başka parklar var mı? 1. Hayır, 2.evet	Bağımsız	
ev.ysyn.kisi	Evinizde siz dahil kaç kişi yaşıyorsunuz? (artan değer)	Bağımsız	
evd.kimle	Evinizde kimlerle yaşıyorsunuz? 1.tek, 2.ev arkadaşı, 3.aile üyeleri, 4. Geniş aile üyeleri	Bağımsız	
cins	Cinsiyet? (1.Kadın, 2.Erkek)	Bağımsız	
Yaş	Yaşınız? (artan değer)	Bağımsız	
is	Çalışıyor musunuz? 1.hayır, 2.evet	Bağımsız	
egitim	En son bitirdiğiniz okul derecesi nedir? 0. Okuma-yazma bilmiyor, 1. sadece Okur yazar, 2. İlkokul, 3.Ortaokul/ Lise 4.Üniversite 5. Lisansüstü	Bağımsız	
Med.Durum	Medeni durumunuz? 1.Bekar, 2.Boşanmış, 3.Eşi vefat etmiş 4.Evli	Bağımsız	
12yasalt_cock	12 yaş ve altında çocuğunuz var mı? 1. Hayır, 2.evet	Bağımsız	
Bakm_muhtc	Sizinle yaşayan bakımınıza muhtaç yetişkin var mı? 1. Hayır, 2.evet	Bağımsız	
Çalışn_sayı	Hanenizde kaç çalışan var? (artan değer)	Bağımsız	
Gelir	Maaş, kira, ciro, faiz vb gelirleri düşünerek; Aylık ortalama hane geliriniz aşağıdaki hangi aralıktadır? 1.300—1500, 2. 1501—3500, 3.3501—5500, 4.5501—7500, 5.7501—10000, 6.10001 +	Bağımsız	

Park Kullanıcı Anketlerinin Poisson Regresyon Analizi Sonuçları, **Kadın Kullanıcılar için**

Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişkenler								
	ziy_say isi	kalma_su re	mesf_su re	encok _kul.al an	tek_grup	grp_ki m	istnm_ s	gun_sa at	Ned_gunsa a t
Sabit	1,344	2,116	1,000	0,890	0,054	0,363	0,873	0,820	2,089
Cev_erisim	-0,051	0,293	0,092	-0,161	0,129	0,009	-0,125	0,117	-0,183
temel	0,027	0,053	-0,013	0,023	0,011	0,029	0,031	-0,039	0,177
spor	-0,035	0,491	0,039	-0,026	0,088	0,048	0,038	0,113	-0,308
konfor	0,027	-0,167	-0,047	0,078	-0,056	0,002	0,081	-0,086	0,195
bitki ört	-0,004	0,178	0,002	0,061	0,053	0,027	0,066	-0,021	0,025
bakm_güv	0,012	-0,256	-0,032	0,021	-0,096	-0,057	0,000	-0,046	-0,018
Fiz.İticiler	-0,553	4,205	0,570	-2,873	1,572	-0,064	-0,434	1,404	-3,461
Sosy.Çeş	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Fz.sos.Erşim	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
PrkÇev_kullan.h omj	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Bölge nüf.yoğ	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
park_rahat	-0,015	0,136	-0,033	-0,126	-0,009	-0,008	-0,049	0,034	-0,002
rah_ozelk	0,007	-0,013	-0,001	0,043	-0,008	0,007	0,008	0,000	-0,026
rah_artm	0,005	0,051	-0,003	0,004	0,012	-0,012	0,032	0,002	0,001
park_guven_yer	0,001	0,029	-0,011	-0,039	-0,005	-0,021	0,009	-0,007	0,007
Ned_guv_yer	0,004	0,007	0,016	0,009	0,007	0,031	-0,001	0,005	-0,053
p_guvnsz	0,031	-0,013	0,048	0,091	0,019	0,106	0,146	-0,048	0,081
KadGuv	0,020	0,157	-0,011	0,097	-0,007	-0,012	-0,083	-0,045	0,130
Neden	0,005	-0,021	0,005	-0,004	-0,005	0,020	-0,007	0,013	-0,019
Izm.Yil	0,000	-0,003	0,000	0,001	0,000	0,000	0,002	0,000	0,000
Izm.Guv	0,002	-0,062	0,045	0,046	-0,015	-0,050	0,005	0,024	0,183
Izm.Acikalan_Sı klık	0,015	-0,022	0,001	0,009	-0,003	0,001	0,006	-0,006	-0,009
Izm.AA.KulnmK alite	-0,001	-0,024	-0,006	0,009	-0,004	0,029	-0,022	0,002	-0,038
Mh.Yil	0,001	0,001	0,001	0,002	0,000	0,000	0,000	0,000	-0,005
Mh.Kalite	0,016	-0,048	0,028	-0,018	-0,017	0,031	-0,005	0,001	0,035
Gvn_yer	0,014	0,027	-0,021	0,019	-0,023	0,034	0,050	0,048	0,069
Mh.AA.yetrlı	0,007	-0,015	0,018	-0,009	-0,006	0,009	0,010	-0,017	-0,014
Mh.Kulln.Kalite_ Rht	-0,007	-0,003	-0,007	0,045	0,025	-0,030	-0,017	0,022	-0,041
Kmsu_nere	-0,011	0,065	0,005	0,004	0,021	-0,032	0,000	0,001	-0,007
Mh.Kulln.digrpar k	0,010	-0,096	-0,037	-0,068	-0,018	-0,011	-0,038	-0,007	0,075
ev.ysyn.kisi	-0,008	0,040	-0,007	-0,005	0,020	0,034	0,002	-0,003	0,019
evd.kimle	0,014	-0,017	0,009	0,041	0,038	0,118	-0,029	0,018	-0,043
cins	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Yaş	0,000	0,005	0,000	-0,004	-0,001	0,006	-0,001	-0,003	-0,002
is	-0,009	-0,020	0,006	-0,020	-0,018	0,030	-0,025	-0,054	0,148
egitim	-0,009	-0,034	0,011	0,010	-0,028	0,012	-0,011	0,000	-0,050
Med.Durum	0,007	-0,048	0,018	-0,016	0,005	-0,027	-0,006	0,022	0,012
12yasalt_cock	0,012	0,293	-0,038	0,069	0,119	0,169	-0,016	-0,046	-0,032
Bakm_muhtc	-0,010	0,230	-0,022	0,010	-0,037	0,062	-0,066	0,011	0,094
Çalışn_sayı	-0,003	0,004	0,003	0,001	-0,019	-0,061	0,007	0,028	0,018
Gelir	0,007	-0,061	0,012	0,027	0,005	-0,007	-0,004	-0,008	-0,030

Yaş	0,001	-0,003	0,001	-0,003	-0,005	0,009	-	-0,006	0,000
is	-0,011	-0,052	-0,002	-0,022	-0,052	0,119	0,003	0,088	0,084
egitim	-0,011	-0,094	0,006	-0,041	0,024	0,060	0,032	0,052	-0,074
Med.Durum	-0,015	0,007	0,015	0,013	0,030	0,099	0,007	0,001	-0,012
12yasalt_cock	0,000	-0,024	0,015	0,201	0,125	0,172	0,034	-0,095	-0,051
Bakm_muhtc	-0,015	-0,006	-0,094	0,005	-0,090	0,028	0,110	-0,157	-0,037
Çalışn_sayi	0,008	0,036	0,013	-0,023	0,019	0,118	0,051	-0,018	0,020
Gelir	0,001	-0,056	0,004	0,032	-0,001	0,017	0,023	0,032	-0,020

Park Kullanıcı Anketlerinin Poisson Regresyon Analizi Sonuçları, "Alt Gelir" Grubu Kullanıcılar için									
Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişkenler								
	ziy_say isi	kalma_s ure	mesf_s ure	encok_kul. alan	tek_gr up	grp_ki m	istnm _s	gun_s aat	Ned_guns aat
sabit	1,566	2,169	1,163	0,825	0,232	0,225	0,612	0,629	2,433
Cev_erisim	-0,054	0,131	0,090	-0,155	0,123	0,017	0,068	0,120	-0,069
temel	0,020	-0,009	-0,011	0,046	0,010	0,081	0,025	0,016	0,120
Spor-oyun-yürü	-0,043	0,376	0,022	-0,145	0,085	0,051	0,048	0,086	-0,257
konfor	0,027	-0,085	-0,049	0,064	-0,064	0,011	0,038	-0,090	0,112
bitki ört	-0,004	0,116	-0,014	0,016	0,050	0,079	0,054	0,015	-0,014
bakm_güv	0,011	-0,149	-0,031	0,057	-0,092	0,089	0,005	-0,087	-0,027
Fiz.İtçiler	-0,602	1,667	0,432	-3,938	1,436	0,499	0,224	1,423	-2,755
Sosy.Çeş	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Fz.sos.Erşim	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
PrkÇev_kullan. homj	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Bölge nüf.yoğ	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
park_rahata	0,019	0,154	-0,003	-0,061	0,003	0,047	0,005	0,029	-0,011
rah_ozelk	0,005	-0,025	-0,004	0,027	-0,009	0,023	0,018	-0,028	-0,028
rah_artm	0,006	0,025	0,003	0,031	0,014	0,016	0,033	0,000	-0,002
park_guven_yer	-0,001	0,050	0,000	0,020	-0,013	0,009	0,025	0,001	-0,013
Ned_guv_yer	0,002	0,009	0,013	0,003	0,004	0,023	0,008	0,012	-0,030
p_guvnsz	0,033	-0,029	0,049	0,039	0,018	0,171	0,156	0,015	0,013
KadGuv	0,006	0,098	0,000	0,065	-0,061	0,045	0,106	0,002	0,125
Neden	-0,001	-0,006	0,001	-0,008	0,010	0,031	0,004	-0,007	-0,032
Izm.Yil	0,000	-0,004	0,000	0,001	0,000	0,000	0,000	0,001	0,002
Izm.Guv	-0,008	-0,034	-0,015	0,036	-0,036	0,055	0,016	0,001	0,081
Izm.Acikalan_S ıklık	0,016	-0,018	0,007	0,031	-0,016	0,017	0,002	-0,016	-0,012
Izm.AA.KulnmK alite	0,015	-0,007	0,003	0,029	0,008	0,036	0,027	0,034	-0,047

park_rahat	0,019	0,154	-0,003	-0,061	0,003	-	0,047	0,005	0,029	-0,011
rah_ozelk	0,005	-0,025	-0,004	0,027	-0,009	0,023	0,018	-0,028	-0,028	
rah_artm	0,006	0,025	0,003	0,031	0,014	0,016	0,033	0,000	-0,002	
park_guven_yer	-0,001	0,050	0,000	0,020	-0,013	-	0,009	0,025	0,001	-0,013
Ned_guv_yer	0,002	0,009	0,013	0,003	0,004	0,023	0,008	0,012	-0,030	
p_guvnsz	0,033	-0,029	0,049	0,039	0,018	0,171	0,156	0,015	0,013	
KadGuv	0,006	0,098	0,000	0,065	-0,061	0,045	0,106	0,002	0,125	
Neden	-0,001	-0,006	0,001	-0,008	0,010	0,031	0,004	-0,007	-0,032	
Izm.Yil	0,000	-0,004	0,000	0,001	0,000	0,000	0,000	0,001	0,002	
Izm.Guv	-0,008	-0,034	-0,015	0,036	-0,036	-	0,055	0,016	0,001	0,081
Izm.Acikalan_Sıklık	0,016	-0,018	0,007	0,031	-0,016	-	0,017	0,002	-0,016	-0,012
Izm.AA.KulnmKalite	0,015	-0,007	0,003	0,029	0,008	0,036	0,027	0,034	-0,047	
Mh.Yil	0,001	0,003	0,000	0,000	0,000	0,002	0,001	0,000	-0,006	
Mh.Kalite	0,002	-0,012	0,003	0,001	-0,026	0,031	0,012	0,016	0,011	
Gvn_yer	-0,018	-0,013	-0,006	0,060	-0,039	-	0,025	0,058	-0,007	0,133
Mh.AA.yetrlı	0,009	0,031	0,016	-0,023	0,005	0,001	0,016	-0,034	0,009	
Mh.Kulln.Kalite_Rht	-0,013	0,009	0,016	0,029	0,016	-	0,051	0,037	0,036	-0,051
Kmsu_nere	-0,010	0,047	0,001	0,021	0,022	-	0,018	0,006	-0,006	-0,021
Mh.Kulln.digrpark	0,003	-0,081	-0,026	-0,151	-0,001	0,032	0,009	0,015	0,015	0,074
ev.ysyn.kisi	-0,008	0,080	-0,006	-0,003	0,019	0,022	0,011	0,026	0,009	
evd.kimle	0,011	0,043	0,022	-0,014	0,049	-	0,122	0,008	0,024	-0,053
cins	-0,008	0,133	-0,013	0,006	0,006	-	0,132	0,066	0,025	0,000
Yaş	0,001	-0,001	0,001	-0,005	-0,002	-	0,010	0,001	-0,006	0,000
is	-0,016	-0,041	0,011	0,025	-0,011	0,053	0,015	0,048	0,146	
egitim	-0,004	-0,099	0,015	-0,045	-0,027	0,004	0,004	0,017	-0,040	
Med.Durum	-0,001	0,006	0,017	-0,004	0,010	-	0,010	0,012	0,025	-0,018
12yasalt_cock	0,006	0,137	-0,016	0,136	0,130	-	0,235	0,015	-0,023	-0,067
Bakm_muhtc	-0,024	0,141	-0,080	0,042	-0,080	-	0,136	0,107	-0,044	-0,035
Çalışn_sayı	0,008	-0,027	0,002	-0,056	-0,021	-	0,069	0,003	-0,025	0,025
Gelir	-0,017	0,109	-0,025	0,151	-0,004	-	0,044	0,022	0,015	-0,043

Park Kullanıcı Anketlerinin Poisson Regresyon Analizi Sonuçları, "Üst Gelir" Grubu Kullanıcılar için										
Bağımsız Değişkenler:	Bağımlı Değişkenler									
	ziy_say isi	kalma_s ure	mesf_s ure	encok_kul. alan	tek_gr up	grp_ki m	istnm _s	gun_s aat	Ned_guns aat	
sabit	1,102	1,926	1,329	-0,399	0,577	-	1,036	0,301	0,457	0,456
Cev_erisim	0,017	-0,426	0,089	-0,227	0,033	0,219	0,037	-0,030	-0,043	
temel	0,022	0,345	-0,021	0,048	0,053	0,014	0,018	-0,046	0,163	
spor	-0,048	0,048	-0,040	0,027	0,066	0,244	0,171	0,177	-0,215	
konfor	-0,005	0,315	-0,033	0,120	-0,004	0,098	0,008	0,007	0,022	
bitki ört	-0,030	0,148	-0,038	0,147	0,065	0,022	0,083	-0,024	0,003	
bakm_güv	-0,008	-0,171	-0,006	0,041	-0,108	0,146	0,044	0,023	0,016	
Fiz.İticiler	-0,239	-2,237	-0,045	-2,485	0,804	2,084	1,269	0,532	-1,786	
Sosy.Çeş	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	
Fz.sos.Erşim	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	
PrkÇev_kullan. homj	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	
Bölge nüf.yoğ	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	
park_rahata	-0,069	0,015	-0,060	0,067	0,025	0,002	0,073	0,271	0,270	
rah_ozelk	0,011	-0,066	-0,017	-0,010	0,016	0,037	0,004	-0,010	-0,016	
rah_artm	-0,010	0,046	-0,003	-0,037	-0,007	0,022	0,028	0,013	0,044	
park_guven_ye r	-0,007	0,341	-0,033	0,122	-0,014	0,164	0,131	0,003	-0,057	
Ned_guv_yer	-0,017	-0,150	-0,005	0,086	-0,016	0,098	0,052	0,012	-0,047	
p_guvnsz	-0,007	-0,147	-0,067	0,276	-0,105	0,119	0,038	-0,156	0,371	
KadGuv	-0,017	0,715	0,003	0,180	-0,068	0,043	0,086	-0,161	-0,030	
Neden	0,013	-0,042	0,010	-0,059	-0,013	0,009	0,038	0,031	-0,006	
Izm.Yil	0,000	-0,003	-0,001	-0,001	0,002	0,002	0,002	0,001	-0,007	
Izm.Guv	0,158	0,209	0,224	-0,377	0,044	0,085	0,231	0,164	-0,110	
Izm.Acikalan_S ıklık	0,010	-0,030	-0,012	0,107	-0,045	0,010	0,006	0,030	0,000	
Izm.AA.KulnmK alite	0,013	0,025	-0,015	-0,078	0,044	0,046	0,006	-0,009	0,008	
Mh.Yil	0,000	0,007	0,001	0,009	0,001	0,003	0,005	-0,004	0,003	
Mh.Kalite	0,008	0,076	0,035	0,087	0,025	0,061	0,002	-0,046	0,024	
Gvn_yer	0,046	0,068	0,015	-0,150	-0,093	0,036	0,150	0,036	-0,037	
Mh.AA.yetrlı	0,012	0,025	0,005	0,014	-0,008	0,029	0,002	-0,004	-0,023	
Mh.Kulln.Kalite _Rht	-0,033	-0,216	-0,013	-0,013	-0,063	0,045	0,021	0,071	-0,133	
Kmsu_nere	0,000	0,133	0,012	-0,042	0,022	0,035	0,016	-0,005	-0,033	
Mh.Kulln.digrpa rk	0,073	0,336	-0,030	-0,095	-0,004	0,040	0,020	0,061	0,037	
ev.ysyn.kisi	-0,019	0,113	-0,003	0,044	-0,025	0,064	0,003	0,016	0,002	

evd.kimle	0,046	0,116	-0,010	0,204	0,064	0,410	0,027	-0,102	0,068
cins	-0,055	-0,005	-0,009	0,104	0,003	0,098	0,006	0,165	-0,036
Yaş	0,003	0,009	0,000	-0,001	-0,003	0,016	0,003	0,001	-0,007
is	-0,029	0,096	-0,034	-0,068	-0,052	0,070	0,037	-0,086	0,140
egitim	-0,020	0,017	-0,009	0,120	-0,023	0,009	0,051	-0,057	-0,086
Med.Durum	-0,022	-0,098	0,011	-0,004	0,046	0,046	0,017	0,011	0,068
12yasalt_cock	0,048	0,246	-0,001	0,123	0,206	0,461	0,011	0,034	-0,061
Bakm_muhtc	0,029	-0,320	0,058	-0,076	-0,087	0,038	0,119	0,226	0,284
Çalışn_sayi	0,004	0,069	-0,016	0,088	0,040	0,014	0,010	0,063	-0,053
Gelir	0,005	0,059	-0,001	-0,025	0,016	0,137	0,076	-0,067	0,193

Park Kullanıcı Anketlerinin Poisson Regresyon Analizi Sonuçları, "Hane Halkı Büyüklüğü 3 ve altı olan" Kullanıcılar için									
Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişkenler								
	ziy_sayisi	kalma_sure	mesf_sure	encok_kul.alan	tek_grup	grp_kim	istnm_s	gun_saat	Ned_gunsaat
sabit	1,549	3,271	1,163	0,334	-0,046	0,326	0,790	1,264	1,791
Cev_erisim	-0,030	-0,080	0,071	-0,088	0,103	0,037	0,113	0,051	-0,024
temel	0,016	0,057	-0,015	0,002	0,006	0,072	0,010	-0,003	0,097
spor	-0,046	0,321	0,041	-0,013	0,100	0,086	0,053	0,117	-0,246
konfor	0,016	0,072	-0,024	0,022	-0,050	0,000	0,065	-0,047	0,074
bitki ört	-0,025	0,146	-0,004	0,048	0,058	0,117	0,067	0,017	-0,104
bakm_guv	0,013	-0,104	-0,031	0,053	-0,089	0,107	0,013	-0,063	0,034
Fiz.İticiler	-0,571	0,591	0,532	-2,530	1,542	0,622	0,120	1,286	-2,555
Sosy.Çeş	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Fz.sos.Erşim	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
PrkÇev_kullan.homj	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Bölge nüf.yoğ	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
park_rahata	0,007	0,198	-0,036	-0,102	0,002	0,001	0,003	0,050	-0,003
rah_ozelk	0,001	-0,003	-0,007	0,024	0,002	0,027	0,021	-0,026	-0,012
rah_artm	0,005	0,082	-0,004	0,016	0,023	0,025	0,008	0,006	0,023
park_guven_yer	-0,002	0,059	-0,020	-0,025	-0,005	0,041	0,015	-0,003	-0,028
Ned_guv_yer	-0,001	0,039	0,004	0,003	0,005	0,047	0,000	0,021	0,000
p_guvsz	0,017	-0,062	0,009	0,010	-0,004	0,146	0,148	-0,040	0,095

KadGuv	-0,010	-0,111	-0,024	0,041	-0,032	-	-	-0,006	0,191
Neden	0,002	0,011	0,000	-0,011	0,001	0,008	0,002	-0,002	-0,033
Izm.Yil	0,000	-0,001	0,000	-0,001	0,001	0,001	0,002	0,001	0,000
Izm.Guv	-0,014	0,129	0,009	0,094	0,018	0,086	0,021	0,002	0,081
Izm.Acikalan_Sıklık	0,016	-0,039	0,005	0,021	-0,019	0,050	0,001	-0,004	-0,015
Izm.AA.KulnmKalite	0,004	-0,046	-0,010	0,018	-0,014	0,018	0,035	0,017	-0,073
Mh.Yil	0,001	0,000	0,000	0,002	0,000	0,001	0,000	0,000	-0,005
Mh.Kalite	0,004	0,006	0,024	0,062	-0,008	0,035	0,003	0,004	0,047
Gvn_yer	0,005	-0,071	-0,020	0,025	-0,025	0,055	0,026	-0,015	0,085
Mh.AA.yetrlı	0,007	0,009	0,022	0,009	-0,003	0,018	0,004	-0,022	-0,011
Mh.Kulln.Kalite_Rht	-0,003	-0,005	0,011	0,008	0,027	0,051	0,008	0,003	-0,045
Kmsu_nere	-0,008	0,052	-0,002	-0,002	0,023	0,026	0,001	0,002	0,007
Mh.Kulln.digrpark	0,005	-0,081	-0,034	-0,096	-0,003	0,014	0,023	0,014	0,038
ev.ysyn.kisi	-0,016	0,072	0,009	0,002	0,046	0,031	0,031	0,016	-0,048
evd.kimle	0,013	-0,026	-0,002	0,019	0,029	0,136	0,024	-0,043	0,028
cins	-0,001	0,147	-0,010	0,040	-0,007	0,056	0,065	0,009	0,054
Yaş	0,001	0,002	0,001	-0,003	-0,003	0,008	0,002	-0,006	0,000
is	-0,027	-0,020	0,015	0,024	0,000	0,036	0,024	-0,006	0,053
egitim	-0,009	-0,081	0,007	-0,009	-0,010	0,029	0,017	-0,007	-0,073
Med.Durum	-0,001	-0,003	0,021	0,013	0,017	0,017	0,009	0,020	0,005
12yasalt_cock	0,008	0,113	-0,021	0,114	0,105	0,206	0,019	-0,065	0,002
Bakm_muhtc	-0,013	0,081	0,021	0,009	-0,013	0,120	0,032	-0,013	-0,117
Çalışn_sayı	0,020	0,040	-0,002	-0,026	-0,032	0,060	0,038	0,001	0,093
Gelir	0,005	-0,098	0,009	0,011	0,001	0,024	0,008	0,014	-0,046

Park Kullanıcı Anketlerinin Poisson Regresyon Analizi Sonuçları, "Hane Halkı Büyüklüğü 3den fazla olan" Kullanıcılar için									
Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişkenler								
	ziy_sayı	kalma_sure	mesf_sure	encok_kul.alan	tek_grup	grp_kim	istnm_s	gun_saat	Ned_gunsaat
sabit	1,246	2,774	0,742	0,786	0,716	0,327	0,293	0,320	2,327
Cev_erisim	-0,035	-0,071	0,141	-0,163	0,008	0,024	0,042	0,150	-0,189
temel	0,014	0,122	-0,021	0,021	0,041	0,044	0,069	-0,028	0,160
spor	-0,028	0,213	0,032	-0,086	0,040	0,046	0,037	0,087	-0,223
konfor	0,021	0,024	-0,087	0,089	0,007	0,013	0,036	-0,094	0,189
bitki ört	0,002	0,162	-0,019	0,007	0,066	0,027	0,099	-0,038	0,067

bakm_guv	0,006	-0,115	-0,042	0,024	-0,069	-0,089	-0,059	-0,054	-0,057
Fiz.İticiler	-0,341	-0,276	0,725	-3,486	0,286	0,332	0,409	1,325	-2,937
Sosy.Çeş	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Fz.sos.Erşim	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
PrkÇev_kullan.homj	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Bölge nüf.yoğ	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
park_rahat	-0,025	0,102	-0,025	-0,105	0,008	-0,029	-0,068	0,069	0,058
rah_ozelk	0,018	-0,029	-0,006	0,051	-0,016	0,002	0,012	0,006	-0,036
rah_artm	-0,002	-0,002	0,005	-0,002	-0,009	0,003	0,042	0,008	-0,012
park_guven_yer	0,004	0,066	-0,004	0,016	-0,006	0,013	0,030	0,006	0,007
Ned_guv_yer	0,001	-0,044	0,000	0,026	0,001	0,007	0,012	-0,003	-0,069
p_guvnsz	0,023	-0,004	0,057	0,198	0,001	0,065	0,089	0,006	0,011
KadGuv	0,008	0,268	0,011	0,039	0,016	0,014	0,031	-0,098	-0,039
Neden	-0,002	-0,035	0,011	0,025	-0,007	0,032	0,019	0,035	0,002
Izm.Yil	0,001	-0,005	0,001	0,004	0,001	0,001	0,002	0,000	0,002
Izm.Guv	0,016	-0,305	0,051	-0,044	-0,028	0,092	0,157	0,073	0,170
Izm.Acikalan_Sıklık	0,011	0,012	-0,001	0,009	0,005	0,061	0,005	-0,023	0,013
Izm.AA.KulnmKalite	0,010	0,044	0,000	-0,012	0,000	0,029	0,017	0,028	0,023
Mh.Yil	0,000	0,004	0,000	-0,001	0,001	0,003	0,000	0,000	-0,004
Mh.Kalite	0,008	-0,032	0,026	-0,002	-0,020	0,019	0,001	-0,004	0,001
Gvn_yer	0,004	0,248	-0,006	0,112	0,018	0,107	0,129	0,040	0,085
Mh.AA.yetrlı	0,008	-0,032	0,012	-0,045	0,002	0,002	0,005	0,006	-0,023
Mh.Kulln.Kalite_Rht	-0,002	0,012	0,021	0,102	-0,008	0,007	0,019	-0,020	-0,044
Kmsu_nere	-0,006	0,045	0,015	-0,008	0,015	-0,02	0,000	-0,006	-0,038
Mh.Kulln.digrpark	0,006	-0,081	0,003	-0,029	-0,040	0,037	0,011	0,018	0,116
ev.ysyn.kisi	0,012	0,132	-0,014	-0,010	-0,010	0,051	0,016	-0,005	0,049
evd.kimle	0,020	0,109	0,029	0,041	0,051	0,173	0,010	0,044	-0,148
cins	-0,013	0,140	0,008	0,026	-0,004	0,245	0,039	0,020	-0,066
Yaş	0,000	0,000	0,000	-0,004	-0,002	0,008	0,001	-0,002	0,001
is	-0,007	-0,080	-0,009	-0,017	-0,043	0,137	0,033	0,004	0,162
egitim	-0,009	-0,041	0,009	-0,019	-0,030	0,022	0,014	0,040	-0,028
Med.Durum	0,003	-0,043	0,025	-0,045	0,002	0,042	0,008	0,001	-0,052
12yasalt_cock	0,010	0,274	-0,036	0,123	0,150	0,162	0,057	-0,044	-0,024
Bakm_muhtc	-0,016	0,158	-0,106	-0,025	-0,078	-0,02	-0,10	-0,024	0,201
Çalışn_sayı	-0,007	-0,002	0,013	-0,038	0,014	0,132	0,006	0,014	-0,031
Gelir	0,004	-0,005	0,008	0,060	0,013	0,001	0,005	0,005	0,002

Park Kullanıcı Anketlerinin Poisson Regresyon Analizi Sonuçları, "14-22" yaş grubu için									
Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişkenler								
	ziy_sayisi	kalma_sure	mesf_sure	encok_kulalan	tekgrup	grp_kim	istnm_s	gun_saat	Ned_gun_saat
sabit	1,271	0,486	-0,274	3,235	1,405	-5,435	0,704	0,169	6,346
Cev_erisim	0,024	0,092	0,193	-0,020	0,192	0,431	0,091	0,201	-0,454
temel	-0,033	0,475	0,083	0,147	0,167	0,115	0,123	0,190	-0,167
spor	0,049	0,101	0,121	-0,348	0,036	0,161	-0,092	-0,062	-0,176
konfor	-0,020	-0,120	-0,137	0,193	0,078	-0,345	0,007	-0,143	0,306
bitki ört	0,019	0,604	0,150	0,094	0,181	0,209	-0,039	0,014	-0,099
bakm_guv	0,006	-0,488	-0,140	0,043	0,201	-0,222	-0,092	-0,116	0,271
Fiz.İtçiler	0,663	2,334	2,498	-5,459	2,206	6,059	0,477	1,066	-5,194
Sosy.Çeş	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Fz.sos.Erşim	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
PrkÇev_kullan.homj	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Bölge nüf.yoğ	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
park_rahata	0,022	0,288	-0,085	-0,071	0,129	0,358	0,000	-0,186	0,080
rah_ozelk	0,017	-0,057	-0,006	0,078	-0,022	0,089	0,025	-0,047	0,005
rah_artm	0,011	-0,001	0,007	0,010	0,015	0,037	0,071	-0,020	-0,088
park_guven_yer	-0,007	0,273	-0,017	0,068	0,005	-0,013	-0,028	-0,010	-0,055
Ned_guv_yer	-0,004	-0,060	-0,008	-0,054	0,017	-0,047	0,032	0,004	-0,122
p_guvnsz	0,020	-0,048	-0,002	-0,101	0,005	0,699	0,024	0,041	0,059
KadGuv	0,079	0,011	0,186	0,045	0,043	0,149	0,034	0,205	-0,023
Neden	-0,031	-0,079	-0,019	0,043	0,013	0,090	-0,095	0,015	0,029
Izm.Yil	0,001	-0,005	0,008	0,027	0,001	-0,024	-0,012	0,010	-0,017
Izm.Guv	-0,199	-0,133	0,186	0,159	0,126	-0,779	-0,109	0,030	-0,038
Izm.Acikalan_Sıklık	-0,006	0,034	-0,024	0,094	0,017	-0,216	0,060	0,047	-0,025

Izm.AA.KulnmKalite	0,017	-0,198	0,007	-0,065	0,033	0,159	0,064	-0,081	0,124
Mh.Yil	-0,005	-0,006	-0,016	-0,011	0,001	-0,011	0,007	-0,005	0,009
Mh.Kalite	0,012	-0,014	0,026	0,142	0,057	0,151	0,026	-0,114	-0,023
Gvn_yer	-0,078	0,006	-0,093	0,088	0,015	0,143	0,022	-0,066	0,128
Mh.AA.yetrlı	0,017	-0,165	0,068	-0,081	0,045	0,049	0,002	-0,034	-0,010
Mh.Kulln.Kalite_Rht	-0,052	0,306	-0,017	0,114	0,000	0,043	-0,163	0,104	-0,154
Kmsu_nere	-0,013	-0,016	0,009	-0,011	0,014	-0,166	-0,024	0,019	-0,023
Mh.Kulln.digrpark	0,037	0,164	0,054	-0,378	0,088	-0,040	0,019	0,082	-0,021
ev.ysyn.kisi	-0,042	0,229	-0,051	0,005	0,034	0,138	0,034	-0,046	-0,017
evd.kimle	0,073	0,001	-0,007	-0,374	0,027	0,841	-0,064	-0,042	-0,241
cins	0,024	0,524	0,018	-0,024	0,085	-0,704	-0,042	0,136	-0,329
Yaş	0,015	0,042	-0,013	-0,093	0,026	0,131	-0,030	-0,045	-0,041
is	-0,094	-0,021	0,107	-0,234	0,052	0,622	0,110	0,196	0,056
egitim	-0,087	0,196	0,002	-0,034	0,079	0,353	0,073	0,152	-0,084
Med.Durum	0,026	0,022	0,076	-0,231	0,053	0,554	-0,074	0,116	0,081
12yasalt_cock	0,200	0,531	0,351	-0,592	0,257	NA	-0,115	0,374	-0,853
Bakm_muhtc	-0,002	-0,722	0,103	0,514	0,047	0,337	0,465	0,319	0,031
Çalışn_sayi	0,060	0,291	0,033	-0,063	0,028	0,040	-0,045	0,054	0,095
Gelir	-0,006	-0,050	0,007	-0,021	0,004	-0,108	-0,034	0,003	0,046

Park Kullanıcı Anketlerinin Poisson Regresyon Analizi Sonuçları, "23-29" yaş grubu için

Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişkenler								
	ziy_say isi	kalma_s ure	mesf_s ure	encok_kul. alan	tek_gr up	grp_ki m	istnm _s	gun_s aat	Ned_guns aat
sabit	1,012	6,569	2,016	0,350	-1,593	2,756	0,871	0,714	-0,821
Cev_erisim	-0,069	-0,187	0,123	-0,053	0,282	0,378	0,289	0,128	0,021
temel	0,037	0,016	-0,162	0,095	-0,056	0,221	0,065	-0,099	0,076
spor	-0,014	-0,140	-0,038	-0,159	0,275	0,693	0,045	0,248	0,157
konfor	0,038	0,209	0,001	0,108	-0,216	0,393	0,179	-0,091	-0,057
bitki ört	0,034	-0,104	-0,178	0,015	0,154	0,129	0,053	0,053	0,135
bakm_güv	0,015	0,069	0,106	-0,031	-0,134	0,177	0,017	-0,089	-0,186
Fiz.İticerler	-0,418	-4,341	-0,536	-2,566	4,143	7,383	1,775	2,329	2,491
Sosy.Çeş	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Fz.sos.Erşim	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
PrkÇev_kullan. homj	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Bölge nüf.yoğ	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
park_rahat	0,109	0,330	-0,055	0,117	0,168	0,102	0,032	0,030	0,140
rah_ozelk	0,017	0,140	0,012	-0,035	0,045	0,019	0,016	-0,021	-0,012
rah_artm	0,025	0,261	-0,008	0,028	-0,016	0,002	0,054	-0,052	0,035
park_guven_ye r	-0,014	0,184	-0,033	-0,070	0,035	0,024	0,020	0,015	0,086
Ned_guv_yer	0,025	0,053	0,025	-0,020	0,045	0,190	0,030	-0,001	0,084
p_guvnsz	0,055	-0,381	0,034	-0,020	0,004	0,266	0,078	0,011	-0,090
KadGuv	-0,022	0,179	0,049	-0,529	0,006	0,656	0,180	-0,064	-0,109
Neden	-0,010	0,048	-0,002	0,072	0,005	0,087	0,001	0,049	-0,061
Izm.Yil	0,001	0,013	0,002	0,026	0,001	0,003	0,012	-0,014	0,007
Izm.Guv	-0,010	-0,608	-0,023	0,045	0,069	0,442	0,037	-0,019	0,741
Izm.Acikalan_S ıklık	0,018	-0,055	-0,046	0,044	-0,039	0,042	0,098	0,052	-0,015
Izm.AA.KulnmK alite	0,003	0,180	0,003	0,012	0,085	0,087	0,037	-0,052	-0,133
Mh.Yil	0,000	-0,013	0,002	-0,017	-0,005	0,002	0,000	0,010	-0,009
Mh.Kalite	0,018	-0,262	0,045	0,028	-0,057	0,095	0,051	-0,065	0,026
Gvn_yer	0,000	-0,251	0,132	0,278	0,057	0,282	0,066	0,164	0,348
Mh.AA.yetrlı	0,004	0,072	0,050	-0,001	0,018	0,128	0,031	0,035	-0,028
Mh.Kulln.Kalite _Rht	-0,016	-0,084	-0,110	0,070	-0,027	0,024	0,016	-0,029	-0,033
Kmsu_nere	-0,028	0,084	-0,026	-0,050	0,017	0,004	0,061	0,005	-0,051
Mh.Kulln.digrpa rk	0,014	-0,414	0,005	0,182	0,037	0,431	0,001	0,108	0,388

Izm.Guv	0,007	-0,016	0,022	0,067	0,003	0,015	0,027	0,031	0,059
Izm.Acikalan_Sıklık	0,017	0,006	0,003	0,044	0,009	0,030	0,026	-0,018	-0,003
Izm.AA.KulnmKalite	0,009	0,014	-0,013	0,001	-0,013	0,038	0,019	0,034	-0,034
Mh.Yil	0,001	0,003	0,000	0,004	0,000	0,003	0,001	-0,001	-0,001
Mh.Kalite	0,004	0,028	0,040	0,035	0,004	0,007	0,007	0,016	0,016
Gvn_yer	0,017	0,018	0,003	0,040	-0,019	0,075	0,093	0,031	0,009
Mh.AA.yetrlı	0,008	-0,007	0,012	-0,009	-0,002	0,005	0,006	-0,008	-0,007
Mh.Kulln.Kalite_Rht	-0,004	0,008	0,022	0,004	0,018	0,020	0,004	-0,023	-0,041
Kmsu_nere	-0,002	0,045	0,004	0,003	0,016	0,018	0,004	0,000	-0,018
Mh.Kulln.digrpark	0,004	-0,139	-0,018	-0,096	-0,036	0,027	0,012	0,020	0,065
ev.ysyn.kisi	-0,010	0,058	-0,008	-0,023	0,013	0,004	0,002	0,010	0,001
evd.kimle	0,029	0,041	0,016	0,061	0,017	0,110	0,024	0,015	-0,113
cins	-0,029	0,047	-0,004	0,029	0,003	0,082	0,020	0,044	-0,079
Yaş	0,000	0,005	-0,001	0,002	-0,002	0,002	0,003	-0,003	0,006
is	-0,016	-0,108	0,009	0,014	-0,032	0,003	0,006	-0,024	0,137
egitim	-0,017	-0,056	0,021	0,052	-0,009	0,014	0,010	0,031	-0,055
Med.Durum	0,000	-0,019	0,023	-0,002	0,014	0,001	0,006	0,005	0,024
12yasalt_cock	0,001	0,251	-0,020	0,189	0,153	0,103	0,038	-0,037	0,005
Bakm_muhtc	-0,003	0,287	-0,042	-0,089	-0,057	0,074	0,062	-0,058	0,019
Çalışn_sayı	0,010	-0,016	0,006	-0,034	0,005	0,055	0,047	0,011	0,012
Gelir	0,001	-0,028	0,001	0,035	0,002	0,003	0,024	0,008	-0,025

Park Kullanıcı Anketlerinin Poisson Regresyon Analizi Sonuçları, "55-64" yaş grubu için									
Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişkenler								
	ziy_sayı	kalma_süre	mesf_süre	encok_kul.alan	tek_grup	grp_kim	istnm_s	gun_saat	Ned_gunsaat
sabit	1,636	5,027	1,215	1,991	-0,353	0,110	1,236	0,568	2,153
Cev_erişim	-0,001	-0,396	0,015	-0,192	0,011	0,017	0,222	-0,043	-0,281
temel	-0,001	0,245	0,004	-0,030	0,019	0,122	0,109	0,011	0,095
spor	-0,046	0,132	0,035	-0,127	0,120	0,045	0,043	0,229	-0,176
konfor	0,006	0,183	0,003	0,111	-0,024	0,039	0,085	0,018	0,234
bitki ört	-0,015	0,318	-0,007	0,017	0,143	0,160	0,151	0,029	-0,162
bakm_güv	0,012	-0,125	-0,028	0,062	-0,086	0,159	0,002	-0,040	0,113

Fiz.İticerler	-0,418	-2,408	0,128	-3,931	0,841	-	-	1,197	1,415	-3,812
Sosy.Çeş	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Fz.sos.Erşim	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
PrkÇev_kullan.homj	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Bölge nüf.yoğ	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
park_rahat	0,032	0,042	-0,034	-0,209	0,013	-	0,070	0,009	0,084	-0,107
rah_ozelk	0,016	-0,034	-0,001	0,052	-0,029	0,015	0,022	-0,020	-0,068	-0,068
rah_artm	0,010	0,022	-0,001	0,012	0,010	0,026	0,004	0,015	0,001	0,001
park_guven_yer	0,003	-0,089	-0,029	0,048	0,032	0,008	0,002	0,006	-0,036	-0,036
Ned_guv_yer	0,000	-0,004	0,005	0,059	0,028	0,019	0,002	-0,001	0,013	0,013
p_guvnsz	-0,006	-0,282	0,055	0,202	-0,139	0,075	0,216	0,027	0,077	0,077
KadGuv	-0,048	0,038	-0,018	0,213	0,011	0,268	0,049	-0,016	0,387	0,387
Neden	0,000	-0,023	0,002	-0,035	0,000	0,016	0,013	0,011	0,003	0,003
Izm.Yil	0,000	-0,001	-0,001	-0,001	0,002	0,001	0,001	0,002	0,003	0,003
Izm.Guv	0,012	0,000	-0,060	-0,160	-0,141	0,127	0,007	0,138	0,157	0,157
Izm.Acikalan_Sıklık	0,010	-0,063	-0,002	0,027	-0,017	0,035	0,029	0,034	-0,070	-0,070
Izm.AA.KulnmK alite	0,025	0,195	0,012	-0,006	0,056	0,018	0,092	0,000	0,006	0,006
Mh.Yil	0,000	0,001	0,001	-0,002	-0,003	0,000	0,000	0,000	-0,005	-0,005
Mh.Kalite	-0,018	-0,083	-0,014	0,086	-0,004	0,098	0,035	0,000	0,110	0,110
Gvn_yer	0,044	0,090	-0,010	0,058	-0,197	0,035	0,038	-0,003	0,375	0,375
Mh.AA.yetrlı	0,001	0,096	0,016	-0,079	0,018	0,035	0,029	-0,035	-0,048	-0,048
Mh.Kulln.Kalite Rht	0,012	-0,024	0,036	0,108	0,012	0,093	0,007	0,013	-0,104	-0,104
Kmsu_nere	-0,010	0,077	0,000	-0,025	0,030	0,020	0,021	0,007	-0,028	-0,028
Mh.Kulln.digrpark	0,029	-0,003	0,001	-0,090	-0,012	0,012	0,073	-0,016	0,117	0,117
ev.ysyn.kisi	-0,005	0,080	0,014	0,045	-0,010	0,043	0,014	0,024	-0,065	-0,065
evd.kimle	0,007	0,019	0,009	-0,120	0,012	0,114	0,025	-0,098	0,009	0,009
cins	-0,005	0,149	-0,024	0,057	0,014	0,010	0,105	-0,080	0,140	0,140
Yaş	-0,005	-0,004	0,003	-0,010	0,009	0,017	0,011	-0,003	-0,015	-0,015
is	-0,021	0,182	0,025	0,002	-0,145	0,230	0,172	0,043	0,043	0,043
egitim	0,007	-0,016	0,013	-0,068	-0,011	0,106	0,021	-0,049	-0,004	-0,004
Med.Durum	-0,005	-0,058	0,013	0,025	0,095	0,010	0,046	0,057	0,034	0,034
12yasalt_cock	0,009	-0,136	-0,003	0,027	0,120	0,206	0,231	0,077	-0,140	-0,140
Bakm_muhtc	-0,056	-0,027	-0,029	-0,091	0,103	0,034	0,105	0,032	0,220	0,220
Çalışn_sayi	0,009	-0,047	0,008	-0,021	0,035	0,091	0,037	-0,032	0,088	0,088
Gelir	0,005	-0,112	0,021	-0,008	-0,008	0,032	0,030	0,042	-0,080	-0,080

Park Kullanıcı Anketlerinin Poisson Regresyon Analizi Sonuçları, "65+" yaş grubu için									
Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişkenler								
	ziy_sayisi	kalma_sure	mesf_sure	encok_kul.alan	tek_grup	grp_kim	istnm_s	gun_saat	Ned_gunsaat
sabit	1,047	6,821	1,769	0,492	0,405	0,187	1,748	2,771	1,747
Cev_erisim	0,004	-0,342	0,011	-0,213	0,066	0,127	0,252	0,014	0,120
temel	0,002	0,054	0,005	0,088	0,028	0,139	0,069	0,043	0,060
spor	0,007	0,003	0,034	-0,316	0,061	0,001	0,036	0,059	-0,321
konfor	-0,007	0,329	0,009	0,010	-0,033	0,060	0,188	-0,036	-0,017
bitki ört	0,001	-0,111	-0,026	0,059	0,061	0,110	0,046	0,014	0,015
bakm_guv	0,004	0,089	-0,016	0,025	-0,104	0,093	0,021	-0,077	-0,023
Fiz.İticiler	0,178	-3,392	0,119	-4,559	1,386	0,067	1,479	0,800	-1,907
Sosy.Çeş	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Fz.sos.Erşim	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
PrkÇev_kullan.homj	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Bölge nüf.yoğ	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
park_rahat	-0,044	0,183	-0,071	-0,003	-0,012	0,069	0,152	0,003	0,089
rah_ozelk	-0,002	-0,134	-0,002	0,050	0,030	0,133	0,035	-0,067	0,077
rah_artm	0,001	0,062	0,004	-0,058	0,024	0,040	0,003	-0,004	0,056
park_guven_yer	0,007	0,231	-0,029	0,043	0,020	0,216	0,029	-0,017	-0,050
Ned_guv_yer	-0,006	0,071	0,003	-0,056	-0,041	0,013	0,061	0,004	-0,002
p_guvnsz	0,068	-0,362	0,024	-0,002	0,063	0,132	0,134	-0,138	-0,058
KadGuv	0,001	-0,167	-0,046	0,162	-0,021	0,109	0,138	-0,181	0,028
Neden	-0,002	-0,017	0,001	-0,006	0,001	0,067	0,011	0,047	-0,002
Izm.Yil	-0,001	-0,001	0,000	-0,001	-0,001	0,002	0,001	0,000	0,006
Izm.Guv	0,122	0,165	-0,037	0,172	0,143	0,135	0,208	-0,107	-0,104
Izm.Acikalan_Sıklık	0,006	-0,060	0,006	-0,054	-0,009	0,021	0,003	-0,042	0,051
Izm.AA.KulnmKalite	-0,011	0,000	-0,025	-0,041	-0,114	0,084	0,012	0,042	-0,049
Mh.Yil	0,000	0,002	0,001	-0,001	0,004	0,003	0,001	0,002	-0,007
Mh.Kalite	0,019	0,077	0,002	-0,044	-0,013	0,023	0,001	-0,012	0,019
Gvn_yer	-0,046	-0,039	0,005	0,073	0,035	0,021	0,015	-0,062	0,012
Mh.AA.yetrlı	0,019	0,036	0,019	0,034	0,008	0,061	0,025	0,013	-0,029
Mh.Kulln.Kalite_Rht	-0,006	-0,051	0,033	0,063	0,062	0,001	0,021	0,004	-0,056
Kmsu_nere	-0,003	0,007	0,002	0,016	0,028	0,088	0,028	-0,039	0,051
Mh.Kulln.digrpark	-0,011	-0,033	-0,030	0,140	-0,026	0,141	0,132	-0,043	-0,010

ev.ysyn.kisi	-0,003	-0,050	-0,001	-0,088	0,000	-	-	0,039	0,041
evd.kimle	0,005	0,114	0,025	0,189	0,062	0,307	0,038	-0,010	0,165
cins	0,034	0,327	0,008	0,024	-0,120	0,151	0,037	-0,104	0,297
Yaş	0,001	-0,017	0,000	0,002	-0,004	0,006	0,007	-0,011	-0,004
is	0,011	-0,069	0,019	0,249	0,042	0,238	0,153	0,016	0,089
egitim	-0,012	-0,143	-0,004	-0,011	0,036	0,035	0,020	0,066	-0,132
Med.Durum	-0,007	-0,144	0,003	-0,028	0,034	0,089	0,081	0,062	-0,241
12yasalt_cock	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Bakm_muhtc	0,005	-0,268	-0,145	0,058	-0,300	0,412	0,130	-0,298	0,008
Çalışn_sayi	-0,035	0,054	-0,025	0,001	0,007	0,066	0,086	0,004	-0,104
Gelir	0,028	-0,072	0,000	0,039	0,003	0,027	0,020	-0,020	-0,080

“Mahalle Parklarının Erişimi ve Kullanımının Hakçalık Açısından Değerlendirilmesi” adlı araştırma projesi için:

“MAHALLE PARKINI KULLAN(A)MAYANLARLA RÖPORTAJ”

1. Yakinınızdaki (x) parkını “çok az” kullanıyorsunuz (veya, “hiç” kullanmıyorsunuz).
Ne tür sebeplerle bu parkı az/hiç kullanmıyorsunuz?

(aşağıdaki detaylar üzerinden takip sorularının gelişmesi gerekiyor)

Bu parkı az kullanmanıza sebep olan XX'e dair sebepler var mı?

- Parkın fiziksel ve sosyal çevresi**
    - Parkın bazı fiziksel özelliklerinin (örn. Ulaşım, bazı donatıların veya temizlik) varlığı/eksikliği/ eskiliği
    - Parkın “yy” türü kullanıcıların veya davranışların varlığı: .....
    - Parkın güvenliği/ bekçisi/ vb idaresine dair kaygılar: .....
  - Parkın çevresi ve mahalleye dair neler....?**
    - Çevredeki kullanımların varlığı/ çekici olmaması/ eksikliği vb: ....
    - Çevredeki “yy” türü kullanıcıların varlığı vb: .....
    - Mahalle/komşularla ilgili kontrol/ dayanışma/ bağlantı vb:
  - Kişiyeye (“Size”) dair sebepler:**
    - Fiziksel / sağlık vb ile ilgili zorluklar,
    - Aile/ Ev hayatı görev, sorumluluk ve beklentiler: .....
    - Çalışma hayatı ile....
2. **Nelerin değişmesi bu mahalle parkını (daha sık) kullanmanıza yardımcı olurdu?**
takip soruları için yukardaki detaylara bakınız (XX'e dair neler değişse bu parkı daha sık kullanırdınız?)
- Parkın özellikleri ile ilgili sebepler
  - Parkın çevresindeki kullanımlar (ve kullanıcılar) ile ...
  - Kişiyeye dair sebepler:
3. **Komşularınızdan/ mahallede tanıdıklarınızdan bu parkı az kullanan veya hiç kullanmayanlar var mı?**
- Varsa, kimler (genel özellikleri: yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim, çalışma durumu, vb diğer özellikler)?
  - Sizce ne sebeplerle? (yukardaki detaylara bakınız)
4. **Mahallenizde veya dışındaki açık yeşil alanları kullanıyor musunuz?**
“Evet” ise kullanım halleri:
- Nereleri? Ne sıklıkta kullanıyorsunuz?
  - Ne tür amaçlarla kullanıyorsunuz? Kimlerle kullanıyorsunuz?
- “Hayır” ise erişim/ kullanmama halleri:*
- Ne tür sebeplerle kullanmıyorsunuz? (yukardaki detaylar üzerinden)
  - Neler değişirse, o açık yeşil alanları kullanmak isterdiniz?
5. **Bu mahalledeki yaşam kalitenizi nasıl buluyorsunuz? (çok iyi/ iyi/ orta/ orta altı veya kötü / kötü)**
- 5b. **Ne tür sebeplerle böyle buluyorsunuz?**
- Mahalledeki altyapı ve sosyal hizmetlerin sayısı ve niteliğini nasıl buluyorsunuz?
  - Mahalledeki Ortak açık ve kapalı alanların sayısı ve niteliğini nasıl buluyorsunuz?
  - Komşuluk, sosyalleşme, dayanışma vb imkânlarını nasıl buluyorsunuz?
  - Kişiyeye dair sebepler:

ANKETTEKİ BÖLÜM 5 (Kişi künye) sorularına geçiniz.

EK-3E

Şekil 10-19 arasındaki şekiller saha çalışmasının yöneldiği parkların temel kullanılmama/ az kullanılma sebeplerini görselleştirmektedir. Şekillerdeki çizgi kalınlıkları ilgili kodun frekans büyüklüğünü yansıtmaktadır.

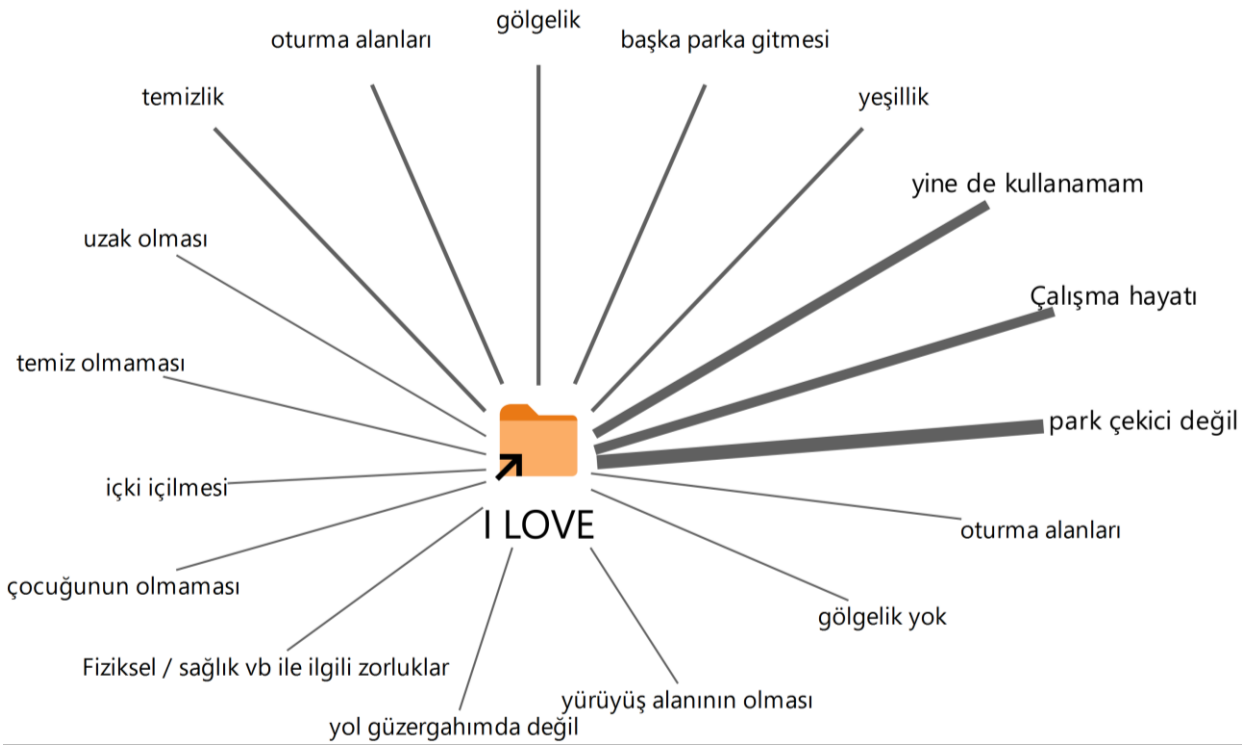
Şekil 1 LALE PARKI KULLANMAMA NEDENLERİ

Şekil 2 SALİH EVKURAN PARKI KULLANMAMA NEDENLERİ

Şekil 3 ALİ FUAT İÇSEL PARKI KULLANMAMA NEDENLERİ

Şekil 4 I LOVE BORNOVA PARK KULLANMAMA NEDENLERİ

Şekil 5.AA PARKI KULLANMAMA NEDENLERİ

Şekil 6 CAMİ YANI PARKI KULLANMAMA NEDENLERİ

Şekil 7 İLHAN SELÇUK PARKI KULLANMAMA NEDENLERİ

Şekil 8 HASAN BAKICI PARKI KULLANMAMA NEDENLERİ

Şekil 9 KARDEŞ FLÖRSHEİM PARKI KULLANMAMA NEDENLERİ

Protokolümüzün Adı;

İzmir İli'ndeki Kamusal Yeşil Alan Miktarlarının Hesaplanması, Özelliklerinin İncelenmesi Ve Yeni Park Alanlarının Yer Seçiminde Kullanılacak Bölgesel Verilerin Hazırlanmasına İlişkin Protokol

Protokol Yürütücüleri:

İzmir Büyükşehir Belediyesi

Park Bahçeler Dairesi Başkanlığı - Yeşil Alanlar Planlama Proje Şube Müdürlüğü

Harita Ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı - Coğrafi Bilgi Sistemleri Şube Müdürlüğü

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü - Prof. Dr. Fatma ŞENOL

İletişim: 0 232 293 3662

E-Posta: yesilalanplanproje@izmir.bel.tr

Protokolümüzün Adı;

İzmir İli'ndeki Kamusal Yeşil Alan Miktarlarının Hesaplanması, Özelliklerinin İncelenmesi Ve Yeni Park Alanlarının Yer Seçiminde Kullanılacak Bölgesel Verilerin Hazırlanmasına İlişkin Protokol

Protokol Yürütücüleri:

İzmir Büyükşehir Belediyesi

Park Bahçeler Dairesi Başkanlığı - Yeşil Alanlar Planlama Proje Şube Müdürlüğü

Harita Ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı - Coğrafi Bilgi Sistemleri Şube Müdürlüğü

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü - Prof. Dr. Fatma ŞENOL

İletişim: 0 232 293 3662

E-Posta: yesilalanplanproje@izmir.bel.tr

TÜBİTAK
PROJE ÖZET BİLGİ FORMU

Proje Yürütücüsü:	Doç. Dr. FATMA ŞENOL
Proje No:	215K239
Proje Başlığı:	Mevcut Mahalle Parklarının "İhtiyaca Dayalı Hakçalık" Açısından Değerlendirilmesi: İzmir'deki Mahalle Parklarını Kimler Neden Kullanıyor ve Kullan(a)mıyor?
Proje Türü:	1001 - Araştırma
Proje Süresi:	28
Araştırmacılar:	HASAN ENGİN DURAN, İLGİ ATAY KAYA, BURCU ŞENTÜRK, İPEK KAŞTAŞ UZUN
Danışmanlar:	
Projenin Yürütüldüğü Kuruluş ve Adresi:	İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENS. MİMARLIK F. ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA B.
Projenin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri:	01/06/2016 - 01/01/2019
Onaylanan Bütçe:	276975.0
Harcanan Bütçe:	237582.36
Öz:	<p>BBu proje, bireylerin mahalle parkı erişim ve kullanımını, nesnel ve algısal yapı ve sosyal çevre özelliklerinin etkilediğini, ancak yapı ve çevre düzenlemelerinin parkları öncelikle kullanması gerekenlerin (öncelikle çocuklar, çocuklu ev kadınları, yaşlılar ve düşük gelirli) yaşam koşulları ve ihtiyaçlarını gözardı edebildiğini; ve bunun ise adaletsizlik hissine ve parkların az sayıda kişiye erişimiyle kamu kaynaklarının israfına yol açtığını kabul eder. Proje, İzmir'deki mahalle parklarına kimlerin neden ve hangi koşullarda eriş(eme)diği ve kullan(ama)dığını kent, mahalle ve park ölçeğindeki nesnel ve algısal yapı ve sosyal çevre özelliklerini tespitle değerlendirmiştir. İzmir'de özellikle park-ihtiyaç gruplarının (çocuklar, kadınlar, yaşlılar ve düşük gelirli) mahalle parklarını kullan(ma)ma neden ve koşullarını inceleyen Proje, kamusal kaynakla ve kamu sağlığına yönelik yaratılan parkların kullanımını belirleyen yapı ve çevre düzenlemelerinin ihtiyaca-dayalı hakçalığa dayanarak geliştirilmesini ve ilgili araştırma araçlarıyla incelenmesini savunur. Proje bu savunu ve araçlarının il ve kent, mahalle ve park ölçeğinde ve park-ihtiyaç gruplarının mahalle parklarına erişebilirliğini etkileyen koşulların incelenmesinde nasıl kullanılabileceğini uygulamalı araştırmıştır. Dolayısıyla, sağlıklı yaşam çevreleri ve kamusal alanların herkesçe kullanımını hedefleyen kamu ve sivil aktörler için hem yöntemler ve mevcut araçların kullanımına dair rehberlik hem de park kullanımını etkileyen yapı ve çevre düzenlemelerine yönelik müdahale alanlarının tarifi hedeflenmiştir. Bulgularımıza göre; İzmir'de bazı park-ihtiyaç gruplarının mahalle oranlarının ve park alan miktarlarının mekansal dağılımları arasında ters orantılı ilişki vardır. ?Park-zengini bölgelerdeki? parklar, park çevresi ve park içi faaliyet alanlarının niceliksel ve niteliksel özelliklerine bağlı olarak (iklim koşulları, konfor ve güvenlik sebebi) ve konut içi açık alanlara erişim sebebiyle az veya dikkatli kullanılmaktadır. Bu bölgelerde ağırlıklı park içine yönelik olumlu müdahaleler özellikle 55+ yaş grupları, bekar veya çocuklu kadınlar ve 14-22 yaş genç nüfusun park kullanımını arttıracaktır.</p>
Anahtar Kelimeler:	Mahalle parkları, ihtiyaca-dayalı hakçalık, erişebilirlik ve ölçümleri, İzmir
Fikri Ürün Bildirim Formu Sunuldu Mu?:	Hayır